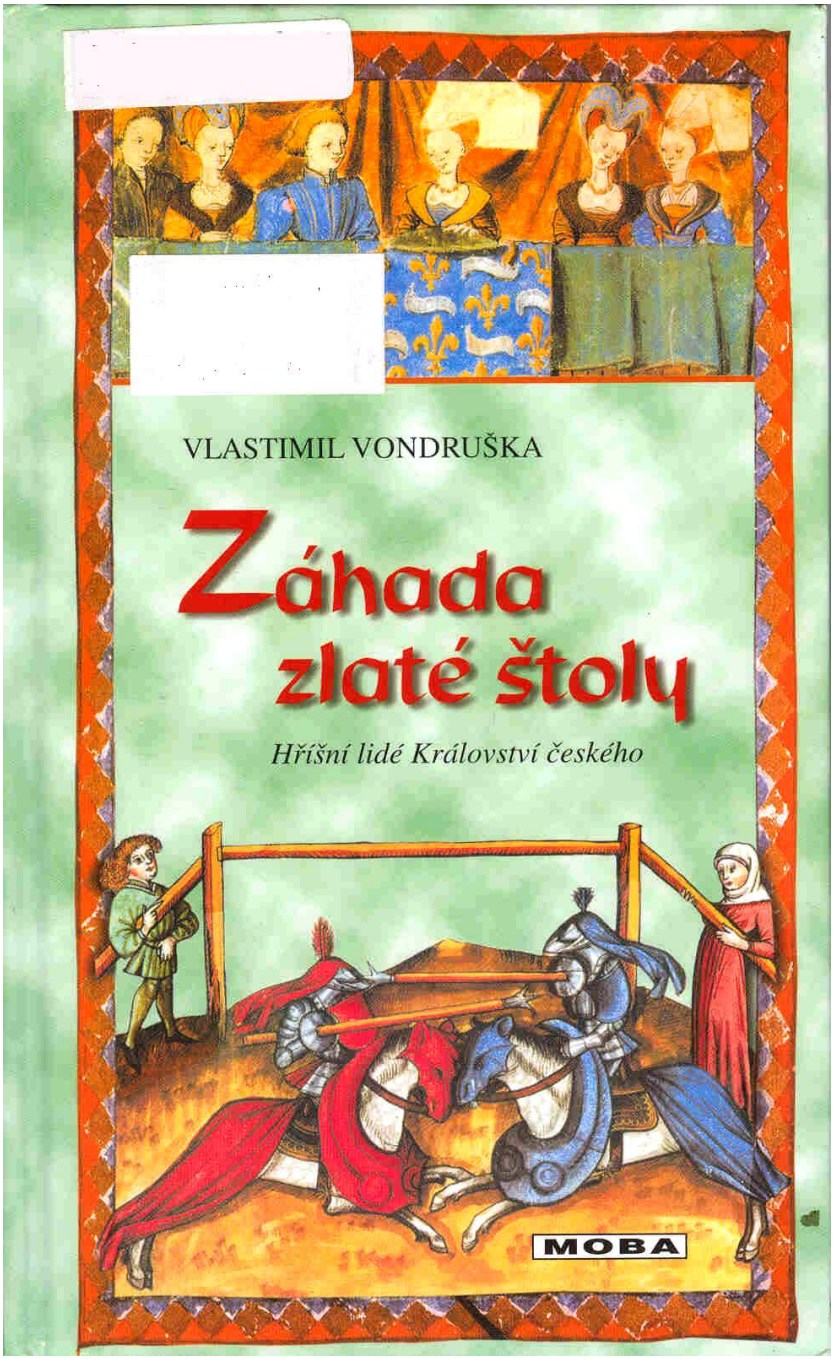
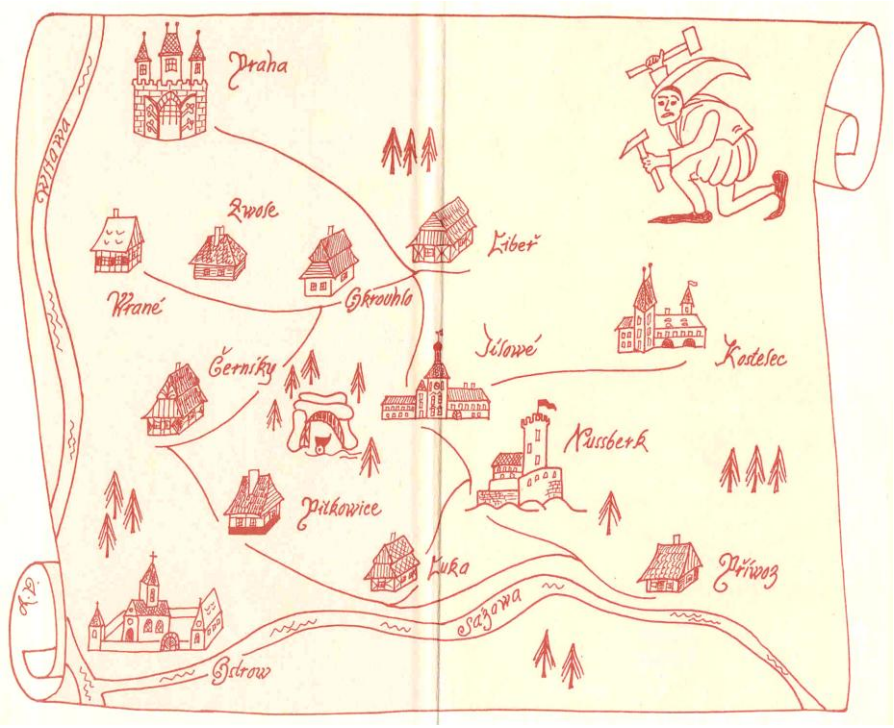

VLASTIMIL VONDRUŠKA
Záhada zlaté štoly
Hříšní lidé Království českého
MOBA

Praha
Vltava
Zvole
Vrané
Skrovnice
Libeř
Černíky
Jílové
Kostelec
Kunratice
Pitkowice
Kuka
Přívoz
Sázava
Davle

Vlastimil Vondruška

ZÁHADA ZLATÉ ŠTOLY
Hříšní lidé Království českého

Odpovědná redaktorka Marcela Chutná
Technická redaktorka Miroslava Zedníčková

DTP a grafická úprava Studio MOBA
Obálka Studio MOBA a RETYPO
Tisk FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Vydalo nakladatelství MOBA
Kotlářská 53,602 00 Brno

© Vlastimil Vondruška, 2003
© Mapa Alena Vondrušková, 2003
© Moravská Bastei MOBA, s. r. o., Brno, 2003

Vydání první

ISBN 80-243-1222-0

Cena včetně DPH 225 Kč

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Záhada zlaté štoly

aneb tři zločiny,
které rozřešil královský prokurátor Oldřich z Chlumu

MOBA

Mé ženě Aleně

Píše se druhá polovina 13. století. České království patří k nejmocnějším v Evropě. Právem, ale také s trochou závisti označují současníci českého krále Přemysla II. Otakara „králem železným a zlatým“. Kutnohorské doly chrlí neuvěřitelné bohatství stříbra. Obávaná česká vojska porážejí v krvavých bojích nejednoho nepřítele. Český král soupeří s Habsburky o titul římského císaře.

Za pozlátkem slávy se však skrývají trhliny. Doma, v českém království, zápasí Přemysl II. Otakar s vlastní odbojnou šlechtou. Páni si za časů jeho předků až příliš zvykli na slabou vládu a nyní jim pevná ruka vadí. Bojují každý s každým a všichni společně proti králi. Všem jde o jediné – ovládnout co největší majetek, urvat pro sebe co nejvíce moci. Je to doba nebezpečná a neklidná.

Aby upevnil svou moc, buduje panovník nová královská města a také hrady. Jedním z nich je i nedávno založený Bezděz v severních Čechách. Výstavbou hradu a dohledem nad odbojnou oblastí je pověřen mladý královský prokurátor Oldřich z Chlumu. Zastupuje panovníka, velí královské vojenské posádce, vybírá daně, stará se o bezpečnost na cestách a také hájí zemské právo. Vyšetřuje hrdelní zločiny, soudí a vynáší rozsudky. I když všechny své povinnosti plní jistě svědomitě, vyniká především při řešení detektivních případů.

OSOBY

Hlavní postavy

Oldřich z Chlumu – královský prokurátor a správce hradu Bezdězu
Ota ze Zástřizlí – panoš královského prokurátora
Diviš – velitel vojenské družiny

Osoby z Případu ztraceného zlata

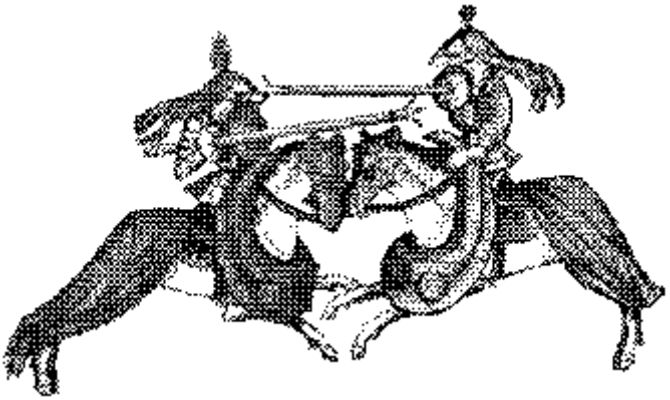
Přemysl II. Otakar – český král
Eberhart – královský mincmistr
Fridlín – perkmistr zlatých hor v Jílovém
Henslin – jílovský rychtář
Mikeš z Dobronína – královský urburéř
Markvart – voják v barvách rožmberské růže
Janek od Špitálu – pasíř
Vencl – sirotek žijící v nevěstinci
Bonifác – rychtář Většího Města pražského
Merthin – představený pražských žebráků
Křivák – člen loupežnické bandy

Osoby z Případu zmizelého šenkýře

Fráňa – majitel šenku U Zlaté brány v Jílovém
Vít – jeho bratr
Marta – šenkýřova dcera
Božetěcha – pobožná venkovanka
Dobroněha – hříšná venkovanka

Osoby z Případu zamilovaného písaře

Zdeněk – urburní písař
Enderlin Štuk – měšťan a majitel hrádku Nussberku
Fiorella – krásná dcera zemana Rotleva
Adalbertus – opat kláštera svatého Jana Křtitele v Ostrově

I. KAPITOLA

Muž v plátěné hornické kytli, špinavé od jílu, došel v mihotavém světle louče až k truhlici. Ruku položil váhavě na jednu z pečetí. Potom se ohlédl na svého společníka.

„Mám?“

„Jistě,“ zabručel druhý. Byl oblečený do soukenného kabátce a nohavic, které byly špinavé od jílu a bahna podobně, jako kytle jeho staršího druha. „Na tuhle příležitost čekám celý život.“

„Co když to nevyjde?“ strachoval se muž v kytli. Ruku nechal položenou na pečeti.

„Nesmysl!“ vztekle odsekl muž v soukenném kabátci. „Vyšetřovat to bude pražský rychtář, nejvýš někdo z úřadu královského urburéře. Tam jsou samí hlupáci. Jako bys ty lidi neznal. Spíš budeme mít problém, aby si vůbec nějakých stop všimli. Když už jsme si s nimi dali tolik práce,“ ušklíbl se a v očích mu zahrál výraz hrdé pýchy. „Tak dělej už, sakra!“

Muž v kytli se zhluboka nadechl, jako by se soustřeďoval před obtížnou prací. Potom utrhl pečeť a vzápětí druhou. Otevřel truhlici a opatrně, jakoby v nábožném vytržení, vytáhl jeden z kožených váčků. Potěžkal ho spokojeně v ruce.

„Poctivá míra,“ usmál se.

„Aby ne,“ konstatoval věcně mladší a pak natáhl ruku. „Dělej, čeká nás spousta práce.“

Otevřel plátěný pytel a rychle do něho začal kožené váčky házet.

II. KAPITOLA

Vysoký mladík se světlými dlouhými vlasy, nakadeřenými do splývavých vln podle poslední módy, se zvědavě rozhlížel. Panoš Ota ze Zástřizlí vypadal jako městský hejsek, jakých chodily po Praze desítky. Ale kdo by se nechal oklamat jeho rozmařilým oděvem a dostal se s ním do křížku, se zlou by se potázal. Ota se uměl ohánět mečem i pěstmi. Vyhrál dokonce několik turnajů, ač zatím nebyl pasován na rytíře. Byl to však jeho veliký sen.

Stál pod podloubím spolu s přítelem, robustním vojákem v plášti s erbem českého krále. Vrtěl překvapeně hlavou a rukou mu ukazoval na nové domy, které stály v řadě kolem Havelského rynku.

„Vidíš, Diviši, jak se Němci roztahují? Když jsem tady byl naposledy, stálo tu pár domů.“

„Já tu nebyl ještě déle,“ přikývl hlavou voják. Byl černovlasý, urostlý a nebyl by určitě ošklivý, kdyby jeho tvář nehyzdila dlouhá jizva od lícní kosti až téměř k oku. Život vojáka nebyl lehký a Diviš toho ve službách královského prokurátora Oldřicha z Chlumu prožil hodně. Velel jeho družině a měl by klidný život, kdyby spolu s panošem Otou nepomáhal při vyšetřování neobvyklých zločinů. S hrdostí však mohl o večerech známým vyprávět, jak dopadl nebezpečné lotry.

Panoš Ota si uměl získat důvěru lidí. Dokázal ve tváři vykouzlit ten nejupřímnější úsměv, jakého byl schopný snad jenom světec. I když měl do něho hodně daleko. Přes své mládí měl se světem zkušenosti a bylo těžké ho oklamat. Diviš na přemýšlení moc nebyl. Raději se rval, než aby se vyptával. Proto ho pan Oldřich posílal pronásledovat zločince nebo pátrat mezi spodinou.

Jenže vždycky se to nějak zašmodrchalo a nakonec hrozilo mnohem větší nebezpečí Otovi, než jemu. Mnohokrát Diviš pomáhal s dobromyslným úsměvem svému příteli. A nejen při vyšetřování.

Urostlý a módně oblečený Ota neušel zájmu žen. Měl ho rád a nikdy se mu nebránil, spíše naopak.

Oldřich z Chlumu ho často a rád káral. Vždycky tvrdil, že kdyby Ota jen zlomek pozornosti, kterou prokazuje dívkám, věnoval vyšetřování, byly by případy vyřešené mnohem rychleji. Jednou k tomu Diviš s úsměvem poznamenal, že on sám se považuje za Otova anděla strážného, protože ho musí pořád tahat z nějakého průšvihu. Ale Ota se nevděčně zašklebil, pak ho přátelsky udeřil do ramen a opáčil, že velice pochybuje, že by anděl vypadal jako loupežník. Na usmířenou pak musel Diviše pozvat do šenku a celou útratu zaplatit.

„Když jsem tu byl před lety, Havelská osada se teprve začínala stavět," pokračoval Diviš. „Už tehdy se mi ty nové domy líbily. Ale že to bude taková nádhera, to by mě ani ve snu nenapadlo."

„Náš Bezděz je lepší," protestoval panoš Ota. Byl hrdý na hrad, který Oldřich z Chlumu spravoval a podle přání krále Přemysla II. Otakara dále rozšiřoval. „I když uznávám, že město je něco jiného než hrad," dodal rychle, když si všiml Divišova nesouhlasu. Nechtěl se hádat. Čekal je týden lenošení a Praha stála za to. S přítelem, jako byl Diviš, slibovala spoustu skvělé zábavy.

„Bezděz má sice lepší opevnění," přemýšlel nahlas Diviš, kterému to srovnání připadalo zajímavé. „Ale tady je mnohem víc domů a lidí. Některé domy jsou výstavné skoro jako palác. Alespoň podle velikosti. I když uvnitř asi za moc stát nebudou."

„Abyste se nedivil, urozený pane," ozval se kudrnatý výrostek, který je už chvíli nenápadně poslouchal. „Někteří měšťané mají v truhlicích víc peněz, než většina vznešených šlechticů. Já bych mohl vyprávět," pokračoval důležitě. Přitom si oba nenápadně prohlížel. Na první pohled bylo jasné, že to jsou balíci z venkova. Na takových se dalo vydělat.

„Viděl jsi už někdy královský palác?" odsekl nepřátelsky Diviš. Odplivl si a otočil se k chlapci zády. Ale panoš Ota lehce zavrtěl hlavou. Naznačoval, že nemá cenu se urážet. Usmál se a rukou chlapci pokynul, aby přišel blíž.

„Ty jsi nějak chytrý. Jak ti říkají?"

Kluk se trochu neochotně přiloudal. Teď nevěděl, co si má myslet. Panoš Ota měl kultivovaný jemný hlas a vůbec nevypadal jako

přihlouplí služebníci urozených venkovských rytířů, kteří se zmateně potulovali po Praze. S otevřenými pusami se rozhlíželi, až zabloudili. Každý pak rád zaplatil pár měďáků, aby je odvedl do šenku, kde byli ubytováni spolu se svým pánem.

„Jmenuji se Vencl," uklonil se přesto zdvořile. Po očku oba sledoval, aby se mohl rychle otočit a utéct, kdyby hrozilo nebezpečí.

„Jak můžeš vědět, kolik mají měšťané v truhlicích?"

„Říká se to. Pan Eberhart tuhle osadu založil. Teď je královským mincmistrem a půjčuje peníze i samotnému králi!"

„To jméno znám," obrátil se panoš Ota na Diviše. „Ten kluk si nevymýšlí." Pak se přátelsky zadíval na Vencla a nabídl mu: „Co bys tomu řekl, kdybys nás trochu provedl po městě?"

„A proč?" bránil se rozmrzele Diviš. Nikoli proto, že by ho město nezajímalo. Ale byl šetrný a nerad platil, pokud nemusel. Přitom bylo jasné, že je chlapec nebude vodit zadarmo. „Zpátky do dvora U Zlatého kola trefím sám, hospodu s dobrým pivem si umím najít taky. K čemu nám bude?"

„Diviši," řekl vážně panoš Ota, ale v očích mu hrály veselé ohníčky, „kterým směrem je hostinec, kde jsme se ubytovali?"

Diviš cosi nesrozumitelně zaklel. Pak se otočil a rozhlížel se kolem. Jistý si nebyl, protože uličky, kterými přišli, se různě zatáčely a křížily. Hostinec, který královský prokurátor Oldřich z Chlumu vybral pro sebe a svou družinu, byl výstavný zájezdní dvorec. Ležel před městskými hradbami kousek od Poříčského brodu. Do města vešli bránou, pak se chvíli motali po Petrské osadě, prošli kolem Ungeltu a teď stáli na rynku Havelské osady. Ne, nemohl se zmýlit. Natáhl ruku a ukázal šikmo k podloubí za kašnou na druhé straně. „Tímhle směrem bydlíme!"

„Skutečně?" vrtěl hlavou s hranou nedůvěrou Ota. Pak se obrátil na střapatého kluka. „Má můj přítel pravdu?"

„Samozřejmě, že mám!" výhružně zabručel velitel Diviš. Protože stál k chlapci zády, obrátil se, až mu s plesknutím zavlály kolem těla cípy tmavého pláště. Ruku si položil na jílec meče.

„Ten směr to přibližně je. I když ne úplně přesně, město je jako bludiště," koktal Vencl. Nechtěl si zákazníky pohněvat. Hostinec U zlatého kola ležel úplně jinde. Ale to přece nebylo důležité.

„Měl bys být prelátem. Ti také neumějí říci pravdu na plnou hubu, ale pořád všechno zakulacují, aby jim nikdo nerozuměl a nikoho si nepohněvali," smál se panoš Ota. Pak se otočil a ukázal k široké ulici, která ústila do náměstí vedle třípatrového domu. Před ním byl stánek s plackami a preclíky. Bylo to na opačnou stranu, než předtím ukazoval Diviš. „Náš hostinec leží přibližně tam."

„Nekecá?" optal se věcně zamračený velitel kluka.

Vencl neochotně zavrtěl hlavou. Pochopil, že mladík v křiklavých módních šatech zná Prahu jako svoje škorně a jeho služby zřejmě potřebovat nebude. Rozpačitě přešlápl. „Snad abych šel. Už jsem stejně ztratil spoustu času!"

„Máš určitě spoustu práce," dobíral si ho panoš Ota. Pak kluka chytil za rameno, aby ho zadržel. „Nepospíchej! Praha se změnila. Myslím, že nám můžeš být užitečný. Dám ti pět měďáků, když nás doprovodíš."

„Osm," vyhrkl Vencl a zastavil se.

„To snad není pravda," rozčiloval se Diviš. „Dítě, a smlouvá jako nejlakotnější trhovec."

„Nejdřív si tě vyzkoušíme. Jestli za ty peníze stojíš," souhlasil panoš Ota.

„Znám Prahu lépe než rychtář," usmíval se spokojeně chlapec. Přece jen si něco vydělá. „Co chcete vědět?"

„Víš, co je to hampejz?"

„Myslíte dům s povětrnými helmbrechtnicemi? Nevěstinec pro láryně nectné? Sídlo kuplířky, která nabízí tělesné rozkoše, jež jsou proti božímu přikázání? Stavení dorotné…"

„Zadrž," smál se panoš Ota, až se musel opřít o sloup podloubí, aby neupadl. „Vidím, že pro nás jsi ten pravý. Dostaneš osm měďáků. Kde je tu nejbližší?"

„Hned tamhle naproti," ukazoval kluk. „Ale ten nedoporučuju. Je jenom pro nejbohatší a stejně tam nemají žádné pořádné holky. Patří jistému Henslinovi. Nic pro slušného člověka. Jestli chcete fortelnou holku, ale přitom hodnou a ještě za dobrý peníz, půjdeme do Újezdu u svatého Martina. Tam je hampejz, který patří našemu děkanovi. Je to poctivý sluha Boží, žádný vydřiduch. Vede ho křesťansky. Alespoň jsem to slyšel," dodal s ctnostným úsměvem.

To už se válel smíchy i Diviš. Těch osmi měďáků přestal litovat.

Zamračený Vencl se beze slova otočil a aniž čekal na souhlas, vyrazil. Panoš Ota a velitel Diviš se vydali za ním. Do večera zbývala spousta času.

Oficiální slyšení u krále Přemysla II. Otakara se protáhlo déle, než Oldřich z Chlumu původně předpokládal. Plány na další výstavbu Bezdězu a problémy se severočeskými šlechtickými rody odbyli překvapivě rychle. Oldřich si rozmrzele pomyslel, že král asi někam spěchá, a proto mu nemůže věnovat více času.

Ale pak se Přemysl spokojeně protáhl a řekl: „Tak, práci bychom měli za sebou. A teď zábava! Vyprávěj!“

„Co byste ještě chtěl slyšet, vznešený králi?“ ošil se Oldřich. „Pokud jsem vás správně pochopil, mé problémy na severu vás příliš netrápí. Tomu já rozumím. Momentálně vás láká jih. Rakouské země. Možná Uhry. Od té doby, co jsem se stal správcem severních Čech, dostal jsem se nejdál do Prahy. Takže o jihu toho moc nevím.“

„Momentálně mě nezajímá ani jih,“ usmál se král. „Ty sám se sice dál než do Prahy nedostaneš, ale tvoje jméno znají všude. Dokonce i v zájezdních hospodách si lidé vyprávějí neuvěřitelné historky, jak chytrý královský prokurátor vyzrál na zločince. Zná je už kdejaký pohůnek, jenom tvůj král ne.“

„Můj králi,“ překvapeně zavrtěl hlavou Oldřich, „pokud byste chtěl slyšet neuvěřitelné historky, pak byste si asi měl zajít do nějakého šenku. Protože já je také neznám!“

„To nebylo zrovna uctivé,“ zabručel král Přemysl.

I když se snažil tvářit přísně, ve tváři měl přátelský výraz. Znal Oldřicha z Chlumu léta. Ač nepocházel z vlivného rodu, jmenoval ho správcem Bezdězu a pověřil ho úřadem královského prokurátora. Měl ho rád. Oldřich byl věrný a mimořádně schopný.

„Tak se přece nenech pobízet. Pobav svého krále,“ přemlouval prokurátora zvědavě.

Oldřich z Chlumu si povzdechl. „Bohužel tuším, vznešený králi, co se vypráví v hostincích. Pár historek jsem zaslechl a byla to hrůza! Kdyby byla jenom polovička z toho pravda, tak už ve vašem království nezbude jediný zločinec. Nemohu ovšem popřít, že se mi pár

neobvyklých případů podařilo vyřešit," dodal nakonec s hranou skromností. Pak začal vyprávět.

Krále Přemysla historky o zločinech zaujaly tak, že dokonce odmítl přijmout mincmistra Eberharta a urburéře Mikeše z Dobronína. „Ať počkají," nařídil. Pak skoro prosebně dodal: „Ještě nějaký příběh, Oldřichu!"

Už se skoro stmívalo, když král prokurátora propustil. Na chodbě paláce se Oldřich potkal s čekajícím mincmistrem a urburéřem. Tvářili se pěkně nakvašeně. Mikeš z Dobronína byl Oldřichův vzdálený příbuzný. Když královského prokurátora zahlédl, pozdravil ho, jak se slušelo. Ale hned pak kousavě dodal: „To jsem si mohl myslet. Nikdo jiný by našeho krále tak dlouho nezdržel, jako ty. Když začneš mluvit, nevíš, kdy skončit. Říkal nám komoří, jak se náš král výtečně bavil." Pak ještě jednou šlehl přísně po Oldřichovi očima a pomalu se vydal za mincmistrem na slyšení ke králi.

Oldřich z Chlumu zvolil cestu z Pražského hradu oklikou. Nezamířil po Opyši dolů k brodu, ale přes Menší Město pražské k Juditinu mostu. U vody zastavil koně a sesedl. Chvíli postál u kamenného zábradlí a zamyšleně se díval na hladinu Vltavy, která rychle plynula mezi mostními oblouky.

Cítil se neobyčejně spokojeně. Do výročního turnaje, kvůli kterému přijel, zbýval ještě celý týden. Měl před sebou jen pár schůzek s několika královskými úředníky. Ale šlo spíše o zdvořilostní návštěvy. Jinak měl volno. Už se těšil, jak s panošem Otou a velitelem Divišem proklábosí večery. Bavil ho jejich smysl pro legraci. Doufal, že se na chvíli stane bezejmenným návštěvníkem Prahy, po kterém nebude neustále někdo něco chtít.

I když si to přiznával nerad, byl rád, že se na chvíli vymaní z péče své ženy. Oldřichovi z Chlumu bylo více než třicet let. V jeho věku měli jiní téměř dospívající děti. Ale Oldřich nemohl dlouho potkat tu pravou. Oženil se teprve před rokem s Ludmilou z Vartemberka. Miloval tu drobnou plavovlasou dívku. O to více, když mu v květnu porodila syna. Oldřich se zalykal štěstím nad nepatrným živým uzlíčkem, který plakal a drobnou ručkou ho chytal za vousy. Ale palác na Bezdězu byl malý a jen málokdy měli celý večer jen pro sebe.

Protáhl se a s potěšením vnímal sílu těla. Byl urostlý a pravidelně cvičil. Nejen s mečem, jako každý rytíř, ale střílel z luku, házel kopím a dokonce se učil zápasit. Jako by byl obyčejný voják. Před ostatními urozenými pány to samozřejmě tajil, ale právě tohle mu už několikrát zachránilo život. Nikdy neobjasňoval zločiny jen během zasedání soudu, jako prokurátoři v jiných částech království. Byl přesvědčený, že pravdu musí člověk hledat tam, kde se zločin stal. Tedy mezi lidmi.

Ač byl konec léta, se soumrakem se ochladilo. Úžeji se zahalil do pláště s erbem českého krále. Pak vyskočil do sedla a zamířil na druhý břeh. Brány byly teď před nešporami už skoro opuštěné. Přes den se v nich mačkaly zástupy lidí. Jedni přicházeli do Prahy prodávat a nakupovat, jiní naopak chvátali ven na předměstí za prací. Mezi tím vším davem se prodírali lidé pochybného původu a slídili, jak si pomoci k nějakým penězům. Ve dne se u brány čekalo obvykle dost dlouho. Ale teď projel, aniž by musel přitáhnout uzdu a koně zpomalit.

Dvůr U Zlatého kola byl rozlehlý zájezdní hostinec s několika maštalemi pro koně, velikým šenkem a dvoupatrovým kamenným stavením, v němž byly umístěny jizby pro ubytování hostů. Oldřich z Chlumu s sebou vzal jako doprovod jen pět vojáků, kteří spali v čeledníku. Panoš Ota a velitel Diviš měli pokoj v prvním patře. Oldřich si pronajal větší světnici o patro výše. Na dvoře před šenkem hlídal jeden z jeho vojáků. Když Oldřicha uviděl, úslužně mu přidržel koně za ohlávku, aby mohl sesednout. Hned pak koně odvedl do maštale. „Panoš Ota se před chvílí vrátil," hlásil ještě. „Čeká na vás v domě."

Oldřich z Chlumu se rychle za pomoci panoše převlékl a potom poslal mladíka pro Diviše. „Sejdeme se v šenku," usmíval se. Měl hlad a už se těšil na jídlo i příjemné posezení.

Urostlý hostinský držel pro něho stůl v rohu šenku. Oldřich z Chlumu hned po příjezdu nařídil, aby ho měl po celou dobu pobytu jen pro sebe. Jakmile vstoupil do prostorné místnosti, přihnal se hostinský a úslužně se ukláněl. „Všechno je, jak jste si přál, urozený pane. Budete večeřet?"

„Samozřejmě. Budeme tři," přikývl Oldřich. Nechal se dovést ke svému stolu. Pohodlně se usadil a rozhlížel se. Cítil příjemnou

vůni masa a pečených placek, která občas zavanula dveřmi z kuchyně. Mísila se s výraznou vůní česneku a cibule, zavěšené ve svazcích u stropu na trámech, zčernalých stářím. Sudy s pivem stály u masivního sloupu na opačné straně šenku.

„Tady nás máte, urozený pane," ukláněl se velitel Diviš s panošem Otou v patách. Posadili se na lavici proti svému pánu. Vždy přísně rozlišovali, jak se němu chovat. Během jednání soudu byli uctivost sama, ale při posezení v šenku to bylo jiné. Nepočkali ani, až královský prokurátor začne sám hovor.

Skoro nedočkavě začal Diviš vyprávět dojmy z Prahy. Ale hned po druhé větě vyjekl, protože ho panoš Ota pod stolem silně kopl. Chtěl mu tím nenápadně naznačit, aby o některých zážitcích pomlčel. Ale Diviš sebou cukl a nahlas se utrhl: „Co do mě kopeš?" Teprve pak mu vše došlo, a proto zabručel: „Já vím. Copak jsem pitomec?"

Oldřich se pobaveně ušklíbl. Znal panoše Otu a uměl si představit, o jaký druh zábavy zřejmě šlo. Ale než to stihl komentovat, rozletěly se dveře šenku a do místnosti vběhl udýchaný muž v barvách krále Přemysla.

„Je zde urozený pan Oldřich z Chlumu?" vykřikl hlasitě, aby přehlušil hlasy hostů.

Královský prokurátor zvědavě vstal. „Co se děje?"

„Pojďte okamžitě se mnou! Vznešený král Přemysl chce s vámi mluvit!"

III. KAPITOLA

Veliký klenutý sál byl sice osvětlený loučemi na stěnách, přesto působil ponuře. Vedle trůnu stály navíc dva vysoké stříbrné svícny, v nichž hořely silné voskovice. Král Přemysl se netvářil spokojeně, natož přátelsky. Seděl s přimhouřenýma očima a přemýšlel. Jakmile vstoupila stráž, doprovázející Oldřicha z Chlumu, netrpělivě vyskočil.

„To je dost," vybuchl. „Jak dlouho necháš svého krále čekat?" Oldřich se nebránil. Znal náladového krále, a proto pouze pokorně sklonil hlavu a poklekl před trůnem. Byl zvědavý, co se stalo. Neuměl si představit, proč ho král nechal zavolat takhle pozdě v noci. A proč tolik zuřil. Ani kdyby někdo zavraždil některého předního velmože, Přemysl by se tak nevztekal.

Přitom ho určitě nevolal kvůli jiné věci, než nějakému zločinu.

„Teď můžeš dokázat, Oldřichu, jestli ses tu odpoledne nevytahoval," pokračoval král Přemysl zlostně. „Jestli jsi tak chytrý, jak se děláš. Víš, proč jsem tě zavolal?"

„Nemám tušení," zavrtěl Oldřich hlavou a v jeho hlase byla znát nervozita. Tohle byla věc, na kterou nebyl připravený. Stále si neuměl ani náznakem představit, co se stalo.

„Takový bystrý vyšetřovatel, a nic netuší," ironicky vrtěl hlavou král. Oldřichovy rozpaky mu zjevně trochu spravily náladu. „Tak zkus hádat!"

„Jsem královský prokurátor. Soudím podle toho, co vypátrám. Věštit může kejklíř. Nebo třeba milostivý biskup. Pokud byste se ho optal," zabručel. „Zavolal jste mne, protože se stalo něco vážného. Každou chvíli, kterou tu zbytečně klábosíme, získává zločinec náskok. Snažně vás prosím, pojďme k věci!"

Oldřich z Chlumu si nejednou ověřil, že si před nejmocnějšími získá respekt spíše otevřeností, než ohýbáním hřbetu. Vyplatilo se

mu to mnohokrát. Teď přesně nastala ta situace, kdy se mohl ohradit. Byli sami, krále před nikým neurazil.

Přemysl se chvíli mračil, ale pak se křečovitě rozesmál. „Asi v tobě skutečně bude něco mimořádného. To nebylo zrovna uctivé. Nicméně uznávám, že máš pravdu. Proto ti to prominu. Tak tedy k věci. Stala se naprosto nevysvětlitelná věc. Kdyby byla jenom záhadná, děj se vůle Boží. Jenže kříží mé plány. To se mi nelíbí. Hroutí se, co jsem léta budoval.“ Přemysl se odmlčel a pak tleskl. Přivolal komořího a nechal přinést dva poháry s vínem.

„Nenapínejte mne,“ zvědavě prosil Oldřich. Králův úvod ho zcela zaujal. Rychle uvažoval a pak na zkoušku nadhodil otázku: „Souvisí to nějak s rakouskými zeměmi?“

„Správně,“ přikývl král Přemysl. „Kdysi jsem byl nucen uzavřít mír s uherským králem Belou. On naprosto neprávem získal Štýrsko a mně zbylo pouze rakouské vévodství. Teď přišel čas, abych si vzal zpět, co mi patří. Česká šlechta se zrovna nepředhání v ochotě, aby mi ve válce pomohla. To ti ale říkat nemusím. Jinde v mém království je to ještě horší, než u tebe v severních Čechách. Dohodl jsem se proto s rakouskými pány. Postaví pod mé velení vlastní vojáky a najmou ještě další oddíly. Já jim za to slíbil poslat nějaké zlato. Jenže v Praze má uherský král svého vyslance a určitě i špeha. Víš, jak to chodí.“

Král Přemysl se zamyšleně napil, spokojeně mlaskl a pak přísně pokračoval. „To vše je samozřejmě tajné. Ale nejsi hlupák, abys to vykládal každému na potkání. Hloupost totiž trestám stejně jako zradu, to si pamatuj! Ale k věci. Výnosy z těžby zlata a stříbra jsem už před několika lety pronajal mincmistru Eberhartovi. To je velice schopný muž. A užitečný. Řadu let spolehlivě odvádí smluvenou urburu. Z dolů v Jílovém teď shromažďoval skoro rok vytěžené zlato. Tajně, ani on netušil, proč. Dneska ho měl přivézt. Bylo ho osm set hřiven! Za týden přijede na výroční turnaj poselstvo rakouských a štýrských pánů. Jim jsem měl to zlato předat.“

„Říkáte měl. To znamená, že zlato nepředáte?“

„Musím ho předat. Bez něho válku s uherským králem prohraju. A kdo ví, co by se v rakouských zemích mohlo stát, pokud bych ne-

dokázal Belu porazit a Štýrsko dobýt. Rakouští páni prostě musí zlato dostat. Jenže ho nemám. Zmizelo!“

„Osm set hřiven je tak veliká hromada, že by ji ani pět chlapů neuneslo. Ukrást takovou spoustu zlata není legrace. Přepadení? Kde zmizelo?“ vrtěl trochu nedůvěřivě hlavou královský prokurátor. S něčím takovým se ještě nesetkal. Za osm set hřiven zlata by si mohl koupit skoro celé severní Čechy.

„To je právě záhada,“ povzdechl si král Přemysl. Jeho povýšený vztek byl pryč. Vraštil čelo a bylo vidět, že se trápí. „Včera večer moji urburní úředníci spolu s mincmistrem a jeho lidmi zlato převážili, uložili do truhel a zapečetili. Truhly celou noc střežili vojáci. Ráno překontrolovali pečetě, naložili truhlice na vozy a přivezli sem na Pražský hrad. Když jsme neporušené pečetě rozlomili a truhlice otevřeli, ležely v nich jako na výsměch kameny.“

„Co když se vaši úředníci smluvili s mincmistrem?“

„Nesmysl,“ zavrtěl hlavou král Přemysl. „Mincmistr Eberhart by něco takového neudělal. Ví, že musí sehnat nové zlato.

Samozřejmě, pokud nenajdeš to ztracené. Okradl by vlastně sám sebe. Navíc bylo u vážení a pečetění mého zlata tolik lidí, že je nemožné, aby zradili všichni. Problém je v tom, že tak rychle tolik nového zlata nikdo v celé Evropě neseženе. Rakouští páni ho přitom musí za týden dostat. Kdybych alespoň tušil, kdo to mohl udělat, dal bych ho katovi a ten by pravdu zjistil. Jenže nevím ani, jak se ztratilo. Natož kde. Je to tedy na tobě. Najdi ho! Jsi má jediná naděje.“

Oldřich z Chlumu si rozvážně uhlazoval dlaní vousy. Mlčel a přemýšlel. Vyšetřování se ujmout musel, neměl na vybranou. Ale nemohl říci, že by byl z toho úkolu nadšený.

„Dobrá, vznešený králi. Pokusím se vás přesvědčit, že jsem dneska odpoledne nemluvil do větru. Jenže chytat nějakého vraha doma v severních Čechách je něco úplně jiného, než vyšetřovat tady v Praze.“

„Ještě si nezačal a už se vymlouváš?“ ironicky opáčil král.

„Nerozuměl jste mi. Abych mohl dělat svou práci, potřebuji mít právo vyslýchat, zatýkat a soudit. Sem má pravomoc nesahá.“

„O tvém vyšetřování se nesmí nikdo dozvědět. Až na pár lidí z Jílového nikdo neví, že zlato existuje. Takže se samozřejmě nesmí nikdo ani dozvědět, že se ztratilo.“

„Kdo byl při otvírání truhel tady na Pražském hradě?“

„Pouze já a mincmistr Eberhart.“

„Říkal jste, že se v Jílovém vážilo za účasti několika úředníků. Kdo nakládal truhlice na vůz? Byli to oni, nebo někdo další?“

„Jak to mám vědět?“ bručel rozmrzele král. Pak smířlivě přikývl a dodal: „Dobrá, připouštím, že o zlatě pár lidí vědělo. Ale o jeho ztrátě jsou informováni pouze tři. Mincmistr a my dva.“

„A zločinci,“ dodal Oldřich. „Určitě nebyl jen jeden. Připusťme, že zatajíme jeho ztrátu. Ale co získáme, pokud se budeme tvářit, jako by nikdy neexistovalo?“

„Původně jsem nechtěl, aby o něm věděl uherský král. Ale momentálně by mi mnohem víc vadilo, kdyby se o ztrátě zlata dozvěděli mí rakouští spojenci. Teď je to věc cti. Čest je pro rytíře mnohem víc, než nějaké Štýrsko. Navíc, copak by mohli štýrští páni chtít za markraběte českého krále, který si doma neumí uhlídat ani vlastní majetek?“

Oldřich z Chlumu přikývl. Znal Přemysla II. Otakara. Pokud bylo možno českému králi něco vytknout kromě jeho náladovosti, pak to byly jeho představy o rytířské cti. Někdy se Oldřichovi zdálo, jako by Přemysl žil ve světě legend o králi Artušovi a ne v bezcharakterní přítomnosti. Ale i to byla věc, pro kterou si rozuměli. Protože Oldřich z Chlumu byl v podstatě stejný. I on nosil v sobě víru, která nebyla z tohoto světa. Víru v pravdu a spravedlnost.

Oldřich dopil víno, odložil pohár na nízký stolek a vstal. „Vznešený králi, mohu se podívat na truhlice, v nichž mělo být zlato?“

„Pojď, doprovodím tě. Jsou v mé pokladnici. Beze mne tě tam stráž nepustí.“

Sestoupili do sklepení paláce. Tady Oldřich ještě nikdy nebyl. Zvědavě si prohlížel klenutou kamennou chodbu, z níž čišela syrová zima. Páchlo to tu zatuchlinou. V rezavých držácích na stěně byly upevněné louče, které i teď v noci hořely. Zahnuli za roh, kde chodba končila. Byly tu jediné dveře ze silných dubových fošen, okované železnými pláty a pobité hřeby. Před dveřmi stáli dva vojáci s kopí-

mi. Uklonili se, potom starší převzal od krále klíč, odemkl a otevřel uctivě dveře. Druhý zatím zapálil lampu, jež stála připravená ve výklenku vedle dveří.

Král Přemysl rychle vešel. Nenechal Oldřicha, ani aby se pořádně rozhlédl po veliké klenuté kobce. „Tady jsou," ukázal doprostřed místnosti na čtyři masivní truhlice, pobité železem. Všechny byly otevřené a uvnitř ležely jílem ušpiněné tmavé kameny. Mezi tím vším zlatem, stříbrem a drahokamy, ležícím v policích u stěn kolem, vypadaly jako výsměch.

Oldřich si vzal od krále lampičku, klekl na zem a píď po pídi truhlice prohlížel. Ani jedna nebyla poškozená. Dno měly pevně přibité a nikdo s ním určitě nic nedělal. Všechny spáry mezi dřevem byly zasedlé, plné prachu a nečistoty. Truhly byly udělané poctivě a jinudy než víkem se do nich dostat nedalo. Ostatně to Oldřich předpokládal. Těžko by králi uniklo, pokud by zlato zloději vybrali dnem nebo stěnou. Pak si ještě zběžně prohlédl víka. Ani tam nenašel nic podezřelého.

Na každé truhlici byly dvě pečetě, teď poškozené. Nejlépe zachované odloupl a ukryl do koženého váčku u opasku. Jednu z nich znal. Patřila Mikešovi z Dobronína. Zato druhá byla velice neobvyklá. Byla oválná, ve středu měla dvě zkřížená kladiva, nad nimi malou korunu a kolem německý nápis.

„Komu patří tahle pečeť, vznešený králi? Mincmistru Eberhartovi?"

„Ne, to je oficiální pečeť perkmistra zlatých hor. Stejně jako mě zastupuje v Jílovém urburéř Mikeš, mincmistra Eberharta zastupuje jeho perkmistr Fridlín. Ti dva také odpovídají za všechno, co se kolem zlatých dolů děje. Na truhlicích jsou pečetě nejvyšších úředníků v Jílovém."

Přes svou příslovečnou netrpělivost stál král Přemysl klidně a čekal, až jeho prokurátor dokončí prohlídku. Jen asi dvakrát zívl. Oldřich si toho všiml. I jemu začalo být chladno. Stejně by tu už asi víc nezjistil. Vstal a pomalu se vydali zpět do paláce.

„Nemohl někdo zlato schovat tady na Pražském hradě? V době mezi tím, než truhlice přivezli, a dobou, než jste je otevřel? Když

jsem od vás dneska odpoledne odcházel, všiml jsem si, že na vás mincmistr a urburéř čekali už delší dobu. Tady v paláci.“

„Truhlice byly v té době uložené v pokladnici. Hlídala je má stráž.“ Král se zarazil a pak neochotně zabručel. „Oba vojáky jsem nechal vyslechnout. Nikdo se ve sklepení za celou dobu neobjevil. A oni dovnitř nevstoupili. Ostatně nemají ani klíč.“

„Přejete si, aby ztráta zlata zůstala v tajnosti. Kdo je vyslýchal?“

„Můj kat. Ten umí mlčet.“

„Mohu s těmi vojáky mluvit?“

„Teď asi těžko. Bude trvat pár dní, než se zotaví,“ opáčil král lhostejně. „Ale stejně nic nevědí. Budeš ještě něco potřebovat? Chtěl bych jít spát.“

„Kde najdu mincmistra Eberharta?“

„Nařídil jsem, aby on i urburéř Mikeš zůstali na hradě. Purkrabí ti řekne, kam je na noc uložil. Ještě něco?“

„Najdu vaše zlato, můj králi. Ale přesto musím dostat oficiální pověření vyšetřovat a soudit. Pokusím se do rána vymyslet, jak listinu naformulovat. Abychom nepřiznali, co se stalo, ale přitom já mohl dělat, co bude nezbytné. Jde přece o čas!“

„Dobrá,“ souhlasil král a znovu zívl. Pak nařídil jednomu z vojáků, aby doprovodil Oldřicha k purkrabímu a vyřídil mu, že král nařizuje vyjít královskému prokurátorovi ve všem vstříc. „Je to můj příkaz!“ dodal ještě přísně, i když už se mu nekrálovsky zavíraly oči. Pak cosi nesrozumitelného zabručel na rozloučenou a zmizel v chodbě, která vedla k jeho ložnici.

IV. KAPITOLA

Když přišel do šenku U Zlatého kola pro Oldřicha z Chlumu králův posel, odešel i panoš Ota a velitel Diviš. Houkli důležitě do dveří kuchyně, aby jim šenkýř večeři nenosil. Tvářili se, jako by museli doprovázet svého pána. Nebyla to ale pravda. Jen se jim nechtělo jíst v hostinci, jako byl ten jejich. Pokud musel královský prokurátor odejít, platili by oni. Věděli, že ve městě se nají mnohem levněji a třeba ještě užijí nějakou zábavu.

Městská brána od Poříčí byla ještě otevřená, i když už se blížily večerní nešpory. Hned za ní narazili na příjemně vypadající hostinec. Podívali se na sebe a s úsměvem přikývli. Zevnitř byl slyšet skřípavý zvuk fidulí a zpěv. Nebyl příliš čistý, zpěváci už měli zjevně trochu vypito. Ale zněl vesele a bezstarostně. Navíc až na ulici voněly placky se zelím a masem. Nad vchodem si na otlučeném dřevěném štítě přečetli název U Zelené šišky.

Když vešli, překvapilo je, jak byl šenk veliký. Z ulice vypadal dům úzký, ale zřejmě se táhl hluboko do dvora. Ve štiplavém kouři loučí napočítali šest velikých stolů s lavicemi. Skoro všechny byly plné. Když je hostinský uviděl, přiběhl s úklonami a špinavou rukou se drbal v rozcuchaných vlasech. „Vítejte, urození páni. Kam vás jen posadím?“

„Vidím dobře?“ ozvalo se od posledního stolu, který stál za sloupem u zadního východu na dvůr. „Jsi to ty, Diviši?“ Na lavici seděl urostlý muž s kudrnatými vlasy. Měl na sobě plášť s rožmberskou růží. V obličeji byl trochu otylejší a zarudlý od vypitého piva. Pusu měl roztaženou do přátelského úsměvu, který odhaloval skoro bezzubá ústa.

Diviš popošel blíž, aby si ho mohl prohlédnout. Vzápětí se rozesmál. „Kam jsi dal zuby, Markvarte? A ztloustnul jsi, co jsme se neviděli. Je tě skoro dvakrát tolik. Ty tedy vypadáš!“

„Určitě ne tak odporně, jako ty," zubil se voják v barvách pána z Rožmberka. „Taky si nemíval křivou hubu. Pojď, přisedni si." Pak neurvale strčil do muže, který seděl vedle. „Uhni kus. Nebo raději vypadni. Šenkýř ti najde místo jinde."

Drobný muž v soukenném šatu cosi sprostého zabručel, ale nechtěl se s hromotlukem hádat. Navíc Diviš s jizvou přes tvář vypadal ještě hrozivěji. Kdo by si chtěl nechat zbytečně polámat kosti? Vstal, zvedl korbel a přešel k jinému stolu.

Špinavý šenkýř sledoval výstup přimhouřenýma očima. Když zjistil, že ke rvačce nedojde, spokojeně se usmál a rychle přinesl dva korbele řídkého ječného piva.

„Co by stála mísa placek?" optal se panoš Ota.

„Pro vás, urození pánové, jen třicet měďáků."

„Za to dostanu jinde dvě mísy a ještě mi vrátí," odsekl panoš Ota. Ta cena byla skutečně nehorázně vysoká. Vstal a začal si upravovat plášť, jako by se chystal odejít. Šenkýř ho chytil za rameno, důvěrně se k němu naklonil a šeptem nabízel: „Tak dobře, ať prodělám. Mísa za dvacet a dva korbele piva zadarmo."

„Mísa za osmnáct. A korbele budou tři. Nevidíš, kolik nás je?"

Hostinský si povzdechl, jako by mu právě umřely všechny děti. Pak rezignovaně přikývl. Stejně věděl, že neprodělá.

Panoš Ota se opět posadil a spokojeně se rozhlížel. Diviš si zatím s Markvartem rychle sdělovali, co v poslední době prožili. Byla to už hrůza let, kdy spolu sloužili na moravské hranici a bojovali proti uherským jezdcům, kteří plenili tamní vesnice.

„Copak tobě je hej," řekl se závistí v hlase Markvart. „Sloužit králi je spolehlivé živobytí."

„Ani ty nevypadáš, že bys denně hladověl," uštěpačně opáčil Diviš a loktem šťouchl dávného přítele do oblého břicha. „Slyšel jsem, že se pán z Rožmberka o své vojáky stará skvěle. Mimochodem, co tu vlastně děláš? Tvůj pán přece v Praze není."

„To je pravda. Měl jsem nějaký úkol. Ale už je to chvála Bohu za mnou. Navíc jsem vydělal slušné peníze."

„Tak co si stěžuješ?"

„Ale…" mávl Markvart neurčitě rukou a pak se zhluboka napil. „Mizerný život. Hej, šenkýři, ještě tři korbely!"

V tu chvíli přiběhla z kuchyně černovlasá dívka a nesla mísu s teplými plackami. Ještě se z nich kouřilo a báječně voněly. Zastavila se u stolu a všechny tři muže si bezostyšně měřila. Pak postavila mísu před Otu a vyčítavým hlasem řekla: „Uznáte, že stojí za víc, než za osmnáct měďáků. Já nejsem jako můj otec. Hnala bych vás, urozený pane. Šetřit na chudácích."

Uraženě se otočila a chtěla odejít, ale Ota ji popadl kolem pasu a strhl na klín. Než se dívka vzpamatovala, obejmul ji a dlouze políbil, až to mlasklo. „To máš jako příplatek. Ty placky vypadají skutečně skvěle. Skoro tak dobře, jako ty," usmíval se rozpustile.

Černovláska se vymanila z jeho objetí. Chladně ho odstrčila a pak se rozkřikla na celý šenk: „Co si vůbec o sobě, ty kašpare, myslíš? My jsme slušná hospoda a žádný hampejz. Abych na tebe nezavolala rychtáře." Pak se otočila a s vyzývavým pohupováním v bocích pomalu odešla zpět do kuchyně.

„Nic si z ní nedělejte, mladý pane," volal soukeník od vedlejšího stolu. „Tohle dělá všem. Potřebovala by chlapa, aby ji přehnul přes koleno a napráskal. Ale kdo by si chtěl takovou dračici vzít?"

„Ale je to škoda, že tu není hampejz," zabručel Markvart, který výstup s černovláskou pozorně sledoval. Na obličeji bylo znát, že ho dívka vzrušila. Měl už dost vypito a oči mu svítily dychtivostí.

„Najím se, mám hlad jako vlk. Pak dopiju korbel," usmíval se Diviš. „A pokud tě to zatím nepustí, tak do nějakého zajdeme. Jseš pro, Markvarte?"

Venku se ozvalo zvonění, oznamující večerní nešpory. Do dveří strčil hlavu biřic a oznámil, že se zavírají městské brány a do hodiny také všechny šenky a hospody. Ale ještě než vstoupil dovnitř, byl u něho šenkýř a do ruky mu nenápadně vtiskl preclík a homolku sýra. Biřic se spokojeně rozhlédl a zabručel, že jak vidí, je všechno v pořádku. Pak ještě mrkl okem na znamení, že dnes už nepřijde. Obrátil se a vyšel do temné ulice.

Ještě než zavřel dveře, vyřítila se z kuchyně černovlasá šenkýřova dcera a hnala se za ním. Chvíli s ním o něčem živě diskutovala a pak se spokojeně vrátila. Na Otu se ani nepodívala. Prošla kolem, jako by neexistoval. Ale boky pohupovala ještě vyzývavěji, než před chvílí, kdy nesla mísu s plackami.

Markvart jako by se probudil. Vyskočil a trochu zmateně se rozhlížel. „Co říkal ten biřic?“

„Že se zavírají městské brány. Jestli ale spíš někde na předměstí, vykašli se na to. Ven se přes bránu vždycky nějak dostaneme. Pospíchat nemusíš,“ uklidňoval ho plnými ústy Diviš. Spokojeně přežvykoval, placky mu velice chutnaly.

I labužník Ota musel uznat, že hubatá šenkýřova dcera vařila výtečně.

„O to nejde,“ rozmrzele odpověděl Markvart, ale neposadil se zpátky. „Nejsem žádný vyděšený strejda. Vím, jak se dostat v noci přes zavřenou bránu. Navíc stejně spím přímo tady U Zelené šišky. Ale zapomněl jsem, že mám ještě důležitou schůzku. Počkejte tu, prosím. Jenom to rychle vyřídím a vrátím se.“ Upravil si plášť a pak hodil na lavici stříbrňák. „Za dosavadní útratu. A mimochodem,“ usmíval se, „co se týká toho hampejzu, myslím, že mě chuť nepřejde. Takže až dojíte, chovejte se slušně. Ať vám zbydou nějaké síly. Pořádně to roztočíme. Zvu vás, kamarádi!“

Otočil se a na nejistých nohách škobrtl. Opřel se o sloup, jako by chtěl sebrat síly. Teprve pak zamířil širokým krokem ven.

Diviš se rozesmál, polkl poslední sousto a zhluboka si zavdal z korbele. „Takový byl vždycky, Oto. Pokaždé měl nějakou práci bokem. A vždycky to uměl roztočit.“

Panoš Ota ale nesdílel Divišovo nadšení. Zamračeně sledoval odcházejícího muže a na čele mu naskočila vráska, jak usilovně přemýšlel. „Diviši, jak dobře ho znáš?“

„Sloužili jsme spolu skoro celý rok. Co se ti na něm nezdá?“

„Myslím, že svou opilost jen hraje. To škobrtnutí bylo trochu přehnané. Všiml sis, jak jistě otevřel dveře a vyšel ven?“

„I kdyby. Co má být?“

„Něco se mi na něm nezdá. Ale nevím co.“

„Tak si s tím nekaž večer, Oto. Vezmi si ještě placku,“ řekl přátelsky velitel a zvedl mísu. Pak ji zase rozpačitě položil zpět na stůl. Byla prázdná. Až na jednu nebo dvě snědl všechny sám.

U jejich stolu se zatím zastavil šenkýř a spokojeně sebral stříbrňák. Zkušeně ho potěžkal, aby si ověřil, zda je pravý. Pak ho s úsměvem uložil do svého váčku u opasku. Všiml si přitom rozpačitého

výrazu v Divišově obličeji. Sebral prázdnou mísu a s hrdostí v hlase konstatoval: „To se u nás stane každému. Mám přinést ještě jednu?“

„Samozřejmě,“ zabručel Diviš. „Ale rychle.“

„Marjánka hned usmaží další, chviličku strpení,“ ukláněl se a křikl do kuchyně na svou dceru, aby se dala do práce.

Ale tentokrát to chvíli trvalo. Ota s Divišem dopili korbele a načali třetí, když se konečně objevila černovlasá dívka s mísou kouřících placek. Položila ji s bouchnutím na stůl, neřekla ani slovo, neusmála se, dokonce se na ně ani nepodívala.

„Tohle už přeháníš,“ napomenul ji panoš Ota. Pak natáhl ruku po kouřící placce. Cítil, že konečně dostal ten správný hlad.

Ale než si stačil ukousnout, objevili se u jeho stolu dva biřicové a starší muž s rychtářským právem v ruce. Zamračeně si Otu a Diviše prohlížel. Pak se obrátil na šenkýřovu dceru. „To jsou oni?“

„Ano, pane rychtáři,“ špitla černovláska a s hranou cudností sklopila oči k zemi.

„Tak už pojďte vy dva,“ zabručel ne příliš laskavě rychtář. „Jdeme!“

Diviš vyskočil, a než mu v tom mohli překvapení biřicové zabránit, tasil meč. „Co si to dovolujete!“ rozkřikl se.

Muži sedící poblíž se okamžitě rozprchli. Nikdo se nechtěl připlést k šarvátce. Zvláště pokud by se mělo bojovat se zbraněmi. Ale panoš Ota srazil Divišovu ruku a přísně se na něho zamračil: „Hned schovej meč! Jsme představitelé práva a ne lapkové.“

„Představitelé práva,“ ironicky opakoval rychtář. „Jak vidím, budete toho muset vysvětlit asi víc.“

„Proč ne,“ souhlasil panoš Ota. Pak sebral z mísy několik placek, zabalil je do plátěného šátku, který si zastrčil za halenu. „Jsou vynikající,“ obrátil se na šenkýřovu dceru. „Když už nemohu mít tebe, tak alespoň ty placky.“

Dívka zrudla a skoro hystericky zaječela: „Vidíte, pane rychtáři! Už zase začíná.“

Diviš však ještě váhal, zda se nechat zatknout. „Nezlob se, Oto, ale víš, jak to chodí. V Jablonném jsem mrznul a hladověl dva dny v šatlavě jenom proto, že ty skopové hlavy nevěděly, kdo jsem,“ bručel.

„Jenže teď je léto,“ usmíval se Ota pobaveně, jako by mu zatčení působilo to největší potěšení na světě. „Navíc mám s sebou placky. Nějak už to v žaláři spolu vydržíme.“

I Divišovi to najednou připadlo směšné. Přikývl a meč vrátil do pochvy. Když se ale jeden z biřiců pokusil mu zbraň vzít, odstrčil ho tak rázně, že div neupadl. „Nenapráskám ti, i když by sis to zasloužil,“ řekl s netajenou výhružkou v hlase. „Na můj meč nikdo sahat nebude. Nejsem zločinec! Nevidíš můj plášť? Erb českého krále. Kdo jsi ty, že urážíš služebníky svého panovníka?“

Rychtář rozpačitě kývl na biřice, aby zjizveného vojáka nechal na pokoji. Celé se mu to přestávalo líbit.

„Urození pánové, než odejdete, prosím zaplatit,“ ozval se nervózně šenkýř, který zamračeně sledoval nečekané zatčení svých hostů.

„To asi nepůjde,“ usmál se sladce panoš Ota. „Tvá dcera nás z něčeho strašného obvinila. Musíme odejít s panem rychtářem, vidíš sám. Nedobrovolně. Ale podrobíme se městskému právu, jak se na pořádné lidi sluší.“

„Tak moc zase nespěchám,“ ušklíbl se rychtář. „Nejdřív šenkýřovi zaplať. Pořádný člověk nedělá dluhy.“

„To je ale proti právu,“ překvapeně zvolal panoš Ota. „Copak vy neznáte, rychtáři, nařízení královské kanceláře, že od chvíle zatčení patří veškerý majetek podezřelých králi? Teprve pokud by se vina neprokázala, vrátí se obviněnému. Věřím, že máte pádný důvod nás zatknout a prokážete nám vinu. Pokud bych zaplatil, okradl bych našeho vznešeného krále. Protože tenhle můj měšec s penězi teď už patří podle práva jemu. To přece nemůžete připustit!“

Rychtář koulel očima, protože mladíkovi vůbec nerozuměl. Znal několik artikulů, podle nichž vykonával svůj úřad. Nic víc. Zatím si nikdo nestěžoval. Teď taková lapálie. „Zatracená holka,“ ujelo mu polohlasně. Pak se přísně rozkřikl na šenkýře: „Copak ty si neslyšel? Nedostaneš nic! Musím zabavit jejich majetek pro krále. Běž po svých!“

Šenkýř rozpačitě přešlápl a pak se ohlédl. Za ním stála u sloupu dcera Marjánka a sledovala se škodolibým úsměvem zatčení panoše

Oty. Hostinský se rozpřáhl a vrazil jí pohlavek. Ještě než stačila vykřiknout, dostala druhý. Klopýtla a upadla na zem.

„Půjdeme, pane rychtáři?“ optal se sladce panoš Ota. „Rodinné záležitosti by neměly zdržovat vykonání práva. Mám pravdu?“

Rychtář s právem v ruce němě přikývl. Pak se otočil a se svými biřici v patách vyšel z šenku ven na temnou ulici. Vůbec se nestaral, zda ho zatčení následují. Kdyby s ním nešli, nijak by mu to nevadilo. Ale panoš i královský velitel se sebrali a poslušně zamířili ven. Ota se ještě úklonem hlavy rozloučil s šenkýřem a jeho dcerou.

Jednání na rychtě Většího Města pražského bylo krátké. Rychtáři Bonifácovi se doma vrátilo ztracené sebevědomí. Seděl důležitě za masivním dubovým stolem, v jehož středu stál prostý dřevěný kříž a po stranách hořely v dřevěných miskách silné lojové svíce, které více čadily, než svítily. Před sebe položil feruli – rychtářské právo spletené z býčích žil. Sloužilo k tomu, aby vyslýchaným připomínalo, že se ocitli před soudem.

Panoš Ota i velitel Diviš zůstali stát uprostřed místnosti. Ani tady neodložili své meče. Rychtář sice hlasitě protestoval, ale panoš Ota mu vysvětlil, že podle zemského práva nemůže odejmout meče služebníkům krále, pokud se nedopustili hrdelního zločinu. Nakonec rychtář Bonifác rezignovaně pokrčil rameny a nechal je být. Za ně ale postavil své biřice s napřaženými kopími, aby vyslýchanou dvojici hlídali.

„Dopustili jste se vážného přestupku proti městskému právu,“ začal přísně. „Nestoudně jste urazili počestnou pannu Marjánku, dceru šenkýře a majitele domu U Zelené šišky. Pokusili jste se ji připravit o čest, a…“

„Vážený pane rychtáři,“ skočil mu neuctivě do řeči panoš Ota. „Podívejte se na toto.“ Sáhl do váčku u pasu a vytáhl složenou listinu s malou červenou pečetí. Tuhle listinu mu vystavil královský prokurátor Oldřich z Chlumu po nedorozumění, které měl kdysi s městským právem v Liberci, když se přestrojil za lapku. List potvrzoval, že její nositel je představitelem královského práva a provádí závažné vyšetřování. Oldřich dával listinu Otovi vždy, když ho posílal pátrat.

Ale v poslední době se na její vracení po každém vyšetřování nějak zapomnělo a Otovi zůstala. Pečlivě ji uschoval pro podobné lapálie.

Rychtář si přitáhl jednu ze svící, rozložil listinu na stůl a pomalu slabikoval text. Prstem si přitom ukazoval jednotlivá písmena, aby na nějaké nezapomněl. Trvalo to hodnou chvíli, než těch několik řádků vyluštil. Pak si ještě důležitě prohlédl pečeť. Nakonec listinu vrátil Otovi. Stále se přísně mračil.

„Nemůžete ale popřít, urozený pane," řekl o poznání uctivěji, „že jste se k panně Marjánce nechoval, jak náleží."

„V rámci svého vyšetřování jsem musel vypadat nenápadně. Do té holky mi nic není. Dokonce se mi ani nelíbí," odpověděl s hranou vážností panoš Ota. „Ale ostatní v šenku se na nás dívali tak nějak divně. Jsme tu přece cizí. Proto jsem musel ukázat, že jsem jeden z nich. Obyčejný chasník."

Než stačil rychtář něco říci k té zjevné lži, otevřely se dveře a do místnosti vešla korpulentní žena v tmavém splývavém šatu. „Tady jsi," řekla přísně. „Hledám tě už pěknou chvíli. Kdo bude uklízet to naštípané dřevo? Mám to snad udělat já?"

Rychtář vyskočil a ženu rychle vystrkal ven z místnosti. Pak se vrátil ke stolu, ale už si nesedl. Vzal do ruky rychtářské právo a úředním hlasem řekl: „Protože je případ velice nejasný a výpovědi obou stran se rozcházejí, propouštím vás. I když se panna Marjánka cítí poškozená, újma není podle rozhodnutí městského soudu taková, abyste jí museli platit odškodné." Odložil právo na stůl a nakvašeně dodal: „A teď zmizte, ať už vás tu nevidím!"

„Máme je propustit?" ujišťoval se jeden z biřiců.

„Samozřejmě, hlupáku!" utrhl se na něho rychtář. Už se chtěl otočit a odejít, ale zarazil se. V očích mu škodolibě blesklo. „Počkejte ještě! Říkáte, že bydlíte ve dvoře U Zlatého kola?"

„Co má být?" zabručel Diviš.

„Tedy na předměstí! Dobrá," přikývl rychtář spokojeně. „Je už dávno po večerních nešporách a městské brány jsou zavřené. Nemáte vlastně ve městě za hradbami co dělat!" Pak se obrátil na biřice a přísně nařídil: „Doveďte je k brance u mostu. Teprve tam je pusťte. Ručíte mi za to, že opustí město. Až budou před hradbami, zavřete branku, zajistěte ji závorou a vraťte se!"

„Kvůli tomu neuklizenému dřevu?“ optal se nevině panoš Ota.

„Ven!“ zařval rychtář.

Z rychty, která stála na rynku, zamířili křivolakými uličkami k Vltavě. Teď v noci šli mnohem pomaleji než ve dne, protože nebylo skoro vidět, kam šlapou. Museli se opatrně vyhýbat různým nečistotám a haldám smetí. Občas zahlédli stín v černém plášti. Ale každý, kdo si všiml městských biřiců, rychle zmizel ve tmě.

„Proč chce rychtář, abyste nás propustili brankou u mostu? Proč se nevrátíme k Poříčské bráně?“ vyzvídal panoš Ota.

Biřicové chvíli zarputile mlčeli, ale nakonec se přece jen dali do řeči.

„Protože branka je na opačné straně hradeb,“ šklebil se zlomyslně vyšší z nich. „Odtud to máte na Poříčí mnohem dál. Musíte obejít celé město. Branka u mostu vede na břeh pod Juditiným mostem. Cesta je tam mizerná, samé bláto a kameny. Všichni se jí vyhýbají. Teď v noci si tam užijete. Budete muset jít podél městských hradeb po proudu řeky. Minete mlýn, pak je pastouška a pár chatrčí. Teprve za nimi uvidíte klášter svatého Františka a špitál svaté Kláry. Za nimi už je Poříčí. Tak jsme tady,“ dodal spokojeně a odstrčil závoru. Pak se skřípotem otevřel dřevěnou branku.

„Že necháme pozdravovat pana rychtáře. Vyřiďte, že mu oplatíme laskavý doprovod, který jste nám poskytli,“ ušklíbl se panoš Ota a prošel nízkým průchodem v silné kamenné zdi ven.

V. KAPITOLA

Když Diviš potřetí klopýtl a div neupadl na zem, zastavil se a zaklel tak nekřesťansky, že slyšet ho bezdězský děkan, uvalil by na něj doživotní klatbu. Biřici ani v nejmenším nepřeháněli. Cesta od Juditina mostu byla mizerná. Točila se mezi kamennou hradbou města a zarostlým břehem Vltavy. Většinou se ale nedalo poznat, kde už končila cesta a začínaly bahnité říční nánosy. Navíc byla všude tma. Nebe bylo zatažené a nesvítil ani měsíc. Pouze v dálce před nimi blikala matně světýlka v oknech jedné z chatrčí, které stály před městskými hradbami.

„Měli jsme tohle zapotřebí, Oto?“ vyčítavě bručel velitel Diviš. „Nemůžeš nechat jednu ženskou na pokoji? Co nám v té hospodě chybělo?“

„Ženská,“ provokoval ho panoš Ota. „Ale vážně, Diviši, nezlob se. Já netušil, že to takhle dopadne. Vezmi to ale zase z té lepší stránky. Nemuseli jsme nic platit.“

„Máš pravdu,“ rozzářil se šetrný Diviš. Hned se mu zlepšila nálada. Odhodlaně vyrazil dál, ale vzápětí zase zakopl o nějaký klacek. „Sakra, takhle to dál nepůjde,“ bručel. „Neříkal ten prokletý rychtář, že tu někde je mlýn?“

„To říkal. Myslím, že je tamhle vlevo u vody. Ale je tam tma.“

„Nevadí. Někoho tam určitě najdeme a vypůjčíme si lampu. Jinak si tu zpřerážíme nohy.“

Odbočili z cesty podél hradeb a zamířili k nejasnému tmavém stínu stavení. Museli však ještě obejít několik stromů malého sadu, který rostl na břehu. Konečně měli mlýn před sebou. Právě když v šeru hledali, kde je vchod do dvora, ohrazeného nevysokým plotem, uviděli za mlýnem u náhonu dvě postavy. Jednu robustní a vyšší, druhou hubenou a drobnou. Robustní postava chytila menší pod krkem a nějakou zbraní, nebylo dobře vidět, zda dýkou nebo tesákem, ji několikrát bodla. Ozval se tlumený výkřik bolesti a vzápětí

šplouchnutí vody. Probodený člověk sklouzl z okraje náhonu do vody.

Přesně v tu chvíli odplul mrak a vysvitl měsíc. V jeho sinavém svitu zahlédli vysokého muže v plášti. I když nebyl v šeru dobře vidět, rožmberskou růži na plášti poznali bezpečně. Vrah se otočil a začal utíkat. Jeho obličej se v šeru jen mihl, proto si nemohli být jistí. Přesto Diviš vykřikl překvapeně. „Markvart! Za ním!“

„Počkej,“ nařizoval panoš Ota. „Jdi se podívat po tom zraněném. Třeba žije a můžeme mu pomoci. Já běhám rychleji než ty. Lépe ve tmě vidím. Vezmu si ho na starost. I když si myslím, že to Markvart nebyl. Tenhle vypadal štíhleji. Sejdeme se pak tady. Počkej na mě!“

Protože vzápětí Diviš zase zakopl, neprotestoval. Zamířil k náhonu, shodil plášť a vlezl do nepříjemně páchnoucí vody. V náhonu jí bylo skoro po pás. Tělo drobného muže se zachytilo o dřevěný kůl, který vystupoval z vody těsně před mlýnským kolem. Diviš ho snadno vylovil a opatrně uložil do trávy na břeh. Muž sice ještě dýchal, ale pomoci se mu nedalo. Z několika hlubokých ran prýštila krev. S křečovitou snahou se muž trhaně nadechl a z posledních sil vydechl: „Řekni mé ženě, že ji miluji. Že ji milu…“ Pak mu klesla hlava. Byl mrtev.

Panoš Ota se zatím hnal za mužem s rožmberskou růží na plášti. Překvapilo ho, že neběží doleva ke klášteru svatého Františka, ale míří přímo k hradbám. Proběhl nízkými křovinami, v nichž se ztrácela úzká stezka. Přes příkop vedla chatrná lávka k městské zdi, v níž se rýsovala malá branka. Byla otevřená. Muž jí proběhl a zabouchl za sebou dveře. Bylo slyšet, jak sklápí závoru.

Dveře v brance byly dosti chatrné. Přesto Otovi chvíli trvalo, než se mu podařilo vsunout čepel meče mezi zeď a dřevo, aby nadzvedl závoru. Konečně se mu to podařilo. Zaskřípaly panty a branka se otevřela.

Panoš Ota byl zpět ve městě. Ve tmě před sebou slyšel sice ještě tlumený dupot nohou, ale nebyl schopný určit, kterým směrem vrah prchá. Proto se vrhl nazdařbůh do jedné z úzkých uliček. Hluk prchajícího slábl, až zcela utichl. Ota běžel špatným směrem. Zastavil se a odplivl si. Chvilku odpočíval, aby uklidnil rozbouřený dech. Pak se

vydal hledat rynek. Prošel dvěma ulicemi, až narazil na známý dům pasíře, který pracoval pro jeho pána. Už věděl, kde přesně je. Odbočil a za chvíli stál před domem rychtáře Bonifáce. Uvnitř se ještě svítilo, ale světnici, kde probíhalo jednání soudu, našel prázdnou.

Rychtáře a oba bičice našel na dvoře. Pod přístřešek, krytým doškovou stříškou, skládali naštípaná buková polena.

„Hej, pane rychtáři," zavolal od vrat, „poznáváte mě?"

Rychtář Bonifác si setřel pot z čela a s výrazem neskrývané nelibosti si mladíka měřil. „Co ještě chceš?"

„Pojďte hned se mnou. Stala se vražda!"

„To mi ještě scházelo. Že já vás raději nezavřel," bručel.

„Já nežertuju," nedočkavě ho pobízel panoš Ota.

„Já také ne," zabručel rychtář. „Kde?"

„Kousek od branky, co jste nás vyhodil z města. Jó, kdybyste nás pustil domů Poříčskou bránou, mohli jsme teď v klidu spát všichni. Já, můj přítel a vy také," uštěpačně opáčil Ota.

Rychtář si rychle přehodil přes zpocenou košili plášť, opásal se mečem a do ruky uchopil své právo. Pak vyrazil s bičici k Vltavě. Panoš Ota je doprovázel.

„Jak jste se vůbec dostal zpátky do města?" vyzvídal rychtář. „Který strážný vás pustil? Osobně si to s ním vyřídím. Že to bylo bránou u mostu?"

„Kdepak," vysvětloval panoš. „Vražda se stala o kousek dál. U mlýna. Hned naproti je ve zdi taková malá branka. Nebyla ani pořádně zajištěná," dodal s výčitkou v hlase.

Rychtář se zastavil a štítivě se od Oty odtáhl. „Katovská branka," zabručel opovržlivě. „Prošel jste brankou, kterou chodívá do města kat, jestli to náhodou nevíte, mladíku. Tam u řeky totiž stojí hned za mlýnem katovna. Protože je kat osoba nečistá, nesmí podle snesení poctivých měšťanů vcházet bránou, jako jiní slušní lidé. Stejně tak nesmějí slušní lidé chodit brankou pro kata," dodal zhnuseně a rukou si začal čistit okraj pláště, kterým se o panoše Otu otřel.

„To vysvětlete tomu vrahovi, až ho chytnete. Když někoho pronásleduju, byl bych blázen, abych neběžel za ním. To jsem měl hledat jiný vchod hodný mé poctivosti?"

„Že jste ho ale chytil, když už jste prošel katovskou brankou," neodpustil si rýpnout rychtář.

Zatím došli k brance u mostu. Jeden z biřiců odsunul závoru a otevřel dvířka. Druhý sáhl do výklenku ve stěně a vytáhl křesadlo. Chvíli křesal, až vylétla do připraveného troudu jiskra. Rozfoukal ji a zapálil louč. Podal ji prvnímu biřicovi, aby svítil na cestu. Sám křesadlo vrátil do výklenku a branku za sebou pečlivě zavřel.

Pokračovali rozbahněnou cestou podél městských hradeb. Ke mlýnu došli za chvíli. Diviše našli klečet nad tělem mrtvého muže. Modlil se.

Biřic zvedl louč a posvítil zavražděnému do obličeje. Muž byl středního věku, hubený, se střapatými světlými vlasy. Nebylo na něm nic nápadného, ani zajímavého. Tuctový typ, jakých běhaly po ulici desítky.

„Znáte ho?" optal se panoš Ota rychtáře.

„Nikdy jsem ho neviděl," zabručel. Pak se obrátil na biřice. Ale ani ti si nevzpomínali, že by zavražděného někdy potkali. „Určitě nebyl z Prahy."

„Víme o něm něco?"

„Jo," ozval se temně Diviš. „Byl ženatý. Než zemřel, požádal mě, abych vyřídil jeho ženě, že ji miloval." Sklonil hlavu a těžce polkl.

U náhonu se rozhostilo ticho. Bylo slyšet šplouchání řeky, která tiše narážela do břehu. Z dálky se nesl přes hladinu opilý zpěv několika rozjařených mužů a žen.

„Neboj se, příteli, pomstíme tě," řekl tiše rychtář Bonifác. Pak se obrátil na biřice. „Udělejte nosítka a odneste ho do márnice. A vy dva," obrátil se na Otu a Diviše, „vy pojďte se mnou."

Otočil se a zamířil k Juditinu mostu. Cesta katovskou brankou byla sice kratší, ale jeho ani ve snu nenapadlo, aby ji použil.

Za chvíli byli zpátky na rynku. Vešli do rychtářova domu, prošli přízemním mázhauzem a vešli do jizby, kde se před několika hodinami konal soud. Rychtář Bonifác sebral kříž, který dosud stál na stole, a odnesl ho na polici. Z ní sundal tři hliněné poháry s tmavě zelenou glazurou. Vrátil se ke stolu a položil je na hrubě hoblovanou tmavou desku. „Ještě moment. Zatím si sedněte," řekl a odběhl. Vrá-

til se a přinesl džbán, z něhož hořce voněla medovina. Nalil do pohárů a pak si s hosty připil.

„Zapomeňte na to, co bylo. Máte svou práci a já ji respektuji. I já mám svou práci. K ní patří chytit vraha toho chudáka, který zemřel před hradbami u náhonu," začal přátelsky. „Z úřední moci vám nařizuji, abyste se do dalšího vyšetřování nepletli. Ale pokud byste se, čistě náhodou, něco dozvěděli, přijďte mi to říci. Protože jste byli poslední, kdo toho muže viděl živého, máte určitě právo vědět, jak budu s vyšetřováním daleko já. Až zjistím, kdo to byl, řeknu vám to. Abyste mohli vyřídit jeho ženě poslední vzkaz. Přání umírajícího je mi svaté."

„Jste dobrý chlap, rychtáři," přikývl vážně Diviš. „Budeme si určitě rozumět."

„Určitě," přikývl rychtář. „Co všechno o té vraždě víte?"

„Nu," začal trochu neochotně Diviš. „Viděli jsme vraha. Byla tma a stál daleko. Ale myslíme, že jsme ho poznali. Měl na sobě plášť s rožmberským erbem. Je to takový hromotluk. Jmenuje se Markvart a pokud nám řekl pravdu, má zaplacený nocleh v té hospodě, kde jste nás zatkl."

„Je to váš přítel?"

„V žádném případě. Znal jsem ho. Kdysi," zavrtěl hlavou Diviš.

„Počkejte tu," přikývl věcně rychtář. „Stejně asi nikam nepospícháte. Pokud máte hlad, má žena vám přinese něco k zakousnutí. Já se půjdu podívat do šenku U Zelené šišky. Za chvíli jsem zpátky."

Rychtář Bonifác byl skutečně rychle zpátky. Hned od dveří hlásil: „Je pryč. Někdo tam prý na něj čekal. Když ten váš Markvart přišel, chvíli se s tím mužem hádal, pak si sbalil věci, zaplatil a vypadl. Poslal jsem biřice ke všem bránám. Zdá se, že z města neodešel. Ráno ho najdeme."

„Pokud nezmizel katovskou brankou," ozval se panoš Ota.

„Poslal jsem biřice i tam," usmál se s převahou rychtář. „Mohu pro vás ještě něco udělat?"

„Půjdeme spát. Pustí nás strážní ven Poříčskou bránou? Neradi bychom se zase plahočili po břehu."

„Jakube," zavolal na jednoho z biřiců, „jdi s nimi a zařiď to."

VI. KAPITOLA

Purkrabí Pražského hradu otevřel dveře komnaty a vstoupil dovnitř. Jemu v patách šel voják se zapálenou loučí v ruce. Došel až k loži a jemně zatřásl ramenem spícího muže. „Vznešený pane mincmistře," ukláněl se. „Král Přemysl nařídil vzbudit vás," dodal a v jeho hlase byla slyšet omluva. Mincmistr Eberhart byl díky penězům nesmírně mocný muž. I purkrabí mu dlužil. Nechtěl si ho proto pohněvat.

Mincmistr se posadil a očima mžoural do mihotavého světla ohně. Zaclonil si je dlaní. Byl oslněn a téměř nic neviděl.

„Co se děje?" zavrčel nerudně. Eberhart byl už starší muž, měl ostře řezanou tvář s nepatrnými vráskami kolem přísných očí. Protože začínal s věkem hůře vidět, chvíli trvalo, než poznal purkrabího Hynka ze Švamberka.

„Ach tak," přikývl rezignovaně. „Mohlo mě napadnout, že králi nedá to ztracené zlato spát. Takže nenechá spát ani mě. Víš, co chce?"

„Nevím," ukláněl se purkrabí a pomáhal mincmistrovi s oblékáním. „Vím jen, že si pozval prokurátora Oldřicha z Chlumu."

„Neznám. Kdo je to?"

„Správce hradu Bezdězu. Prý skvělý vyšetřovatel." Mincmistr Eberhart rychle lovil v paměti, zda někdy půjčil peníze pánovi z Chlumu. I když měl ale vynikající paměť a všechny dlužníky si pamatoval, se jménem královského prokurátora se nesetkal. To ho rozladilo ještě víc. Jednal raději s těmi, kteří mu byli zavázáni. Ale co nebylo, může být.

Nahlas však zapochyboval: „Nějaký venkovský soudce? Co ten zmůže?"

„Také jsem si říkal, jestli to není pošetilé. Ale znáte našeho krále, jak je paličatý," souhlasil purkrabí. „Tak, a můžeme jít."

Vyšli na chodbu.

Voják s loučí šel jako první a svítil na cestu. Seběhli po schodech na dvůr, obešli svatojiřský klášter a zamířili ke královskému paláci. Jednací sál byl prázdný. Teprve tady purkrabí nesměle špitl: „Král už šel spát, pane mincmistře. Ale čeká na vás pan Oldřich z Chlumu."

Mincmistr Eberhart po něm zlostně šlehl pohledem a vztekle odsekl: „Jenom kvůli tomu si mne vzbudil? Já myslel, že se mnou chce mluvit panovník."

„Doufám, že si budeme dobře rozumět i bez našeho vznešeného krále," ozvalo se z šera. Trochu stranou odpočíval na sedátku u masivního sloupu královský prokurátor. Byl zahalený v plášti s erbem českého krále a z neproniknutelného výrazu jeho tváře se nedalo nic vyčíst. Vstal a vyšel jim několik kroků vstříc. Nepatrně se uklonil. V jeho pohybu byla elegantní zdvořilost, ale v žádném případě podlézavost. Měl živé oči a zvědavě si mincmistra prohlížel.

Eberhart se mračil ještě víc.

Oldřich z Chlumu mu připadal příliš mladý, aby mohl mít dost zkušeností. Ale i to by královskému prokurátorovi prominul. Co mu nebyl ochotný prominout, byl prostý oděv. Ve svém dlouhém životě se naučil, že s úspěchem kráčí ruku v ruce bohatství. Královský úředník, který byl chudý, nemohl být dobrý.

„Tak tady ho máte," rozpačitě přešlápl pražský purkrabí. Pak se uklonil a rychle odešel. Cítil napětí a nemínil být u toho, až se ti dva začnou hádat. Proč by si měl přidělávat problémy? Voják s loučí zapálil další, které byly upevněné v železných držácích na stěnách. Pak se uklonil a rovněž odešel. Teprve když za ním zapadly dveře, začal Oldřich hovořit.

„Omlouvám se, urozený pane mincmistře, ale král mne zavolal teprve před chvílí. Proto jsem vás nemohl požádat o rozhovor dříve. S ohledem na vážnost situace uznáte, že ráno by mohlo být pozdě."

Mincmistr Eberhart se trochu povýšeně usmál a pak odpověděl svou rodnou němčinou, že jeho spěch chápe. Normálně hovořil česky výtečně. Jen málokdo by poznal, že není Čechem. Ať se ten venkovský prokurátor trápí, pomyslel si zlomyslně.

Oldřich z Chlumu ho klidně vyslechl a pak odpověděl. Jeho němčina nebyla o nic horší, než Eberhartova čeština.

„Kde jste se naučil tak dobře německy?“ optal se mincmistr a poprvé se podíval na Oldřicha z Chlumu se zájmem. „Tady v Čechách určitě ne. Vy jste žil v říši?“

„Dokonce jsem tam studoval. Původně chtěl můj otec, abych se stal prelátem. Několik let jsem žil na koleji v Magdeburku. Jenže pak jsem přišel na to, že je užitečnější, pokud budu hledat pravdu tady na zemi, než slibovat spravedlnost Boží na nebesích.“

Mincmistr Eberhart souhlasně přikývl a poprvé se usmál. „Možná si alespoň v něčem budeme rozumět. Také dávám přednost věcím pozemským. Snad až na jedinou věc. Nikdo by neměl pracovat po setmění.“

„Však my také nebudeme pracovat,“ opáčil klidně Oldřich a gestem ruky vybídl mincmistra, aby se posadil. Potom sáhl na zem za lavici a vytáhl džbán, v němž vonělo ohřáté ječné pivo. „Budeme si jenom povídat. Můžeme se spolu i napít. Nemám ale žádné číše. Musíme pít ze džbánu. Jako v krčmě.“

Mincmistr Eberhart se posadil. Nálada se mu zlepšila. Oldřich z Chlumu nebyl nafoukaný panák, jako většina úředníků na královském dvoře. I když byl oblečený prostě, možná nebyl tak neschopný, jak se na první pohled zdálo.

„Nejdříve vy, pane mincmistře,“ řekl Oldřich zdvořile a podal mu džbán. „Vím o krádeži zlata. Král mne informoval, proč je třeba ho najít rychle. Napadá vás nějaký způsob, jak se mohlo ze zapečetěných truhlic ztratit?“

„Zapečetěných a neustále střežených,“ doplnil mincmistr Eberhart. „Opravdu mne nic nenapadá. Ale jsem jen mincmistr. Tohle by měla být vaše práce.“

„Vyprávějte, jak to všechno probíhalo. Nemusíte spěchat. Každá podrobnost může mít svou cenu. Nezapomeňte, že jsem jenom královský prokurátor, který nemá o těžbě zlata ani ponětí. To je přece vaše práce.“

Mincmistr Eberhart si olízl rty a pak otřel dlaní ústa. Přemýšlel, co všechno může říci. I jeho práce měla svá tajemství, jež se mu nechtělo vyprávět každému na potkání. Kdyby věděl každý, jak nakládat se zlatem, mohl by být mincmistrem klidně někdo z místních. Němců už by nebylo třeba. Když sem přišli němečtí horníci před

čtyřiceti lety za vlády krále Václava, zbohatli rychle právě proto, že uměli, co nikdo z místních neznal. Proč by měl Čechy učit?

Jenže alespoň to hlavní povědět musel. Tady šlo o osm set hřiven zlata. Kdyby se nenašly a on je musel opatřit znovu, zruinovalo by ho to.

„Vlastně toho moc není," začal mincmistr Eberhart pomalu vyprávět. „Včera ráno jsem odjel do Jílového. Platím králi ruční urburu, tedy dohodnutý nájem. Za to mi náleží výnos celého zlatonosného revíru. Vlastním tam velikou tvrz na náměstí. Říká se jí Věže. Tam soustřeďuji všechno zlato, které se v okolí najde. Na druhé straně náměstí, u kostela, je dvorec, který se jmenuje U Mince. Tam sídlí urburéř našeho krále Mikeš z Dobronína. Ten dohlíží, abych krále nešidil a aby vše probíhalo podle zemského práva. Eviduje smlouvy, hlídá dodržování práva a také kontroluje zlato, které odevzdávám králi. Tvrz Věže spravuje můj úředník pro celý revír, perkmistr Fridlín. Má vlastně stejné povinnosti jako pan Mikeš, ale odpovídá mně. Takže hájí moje zájmy, samozřejmě. Je to schopný a oddaný služebník."

Mincmistr se odmlčel, rukou si unaveně mnul kořen nosu a oči. Pak se znovu napil a omluvně se usmál. „To víte, už nejsem mladík. V noci by se nejen nemělo pracovat, ale ani klábosit. Ale k věci. Jak jsem řekl, včera ráno jsem odjel do Jílového. Ve Věžích ve sklepení jsem schraňoval zlato pro krále. Spoustu zlata. Spolu s perkmistrem a královským urburéřem jsme zlato překontrolovali. Bylo připraveno ve váčcích po pěti hřivnách, jak jsme ho vytěžili. Ty váčky byly označené erbem našeho krále a zkříženými kladivy, což je znak mého úřadu. Každý váček jsme tedy převážili, prohlédli a uložili do truhlice. Byly celkem čtyři, v každé dvě stě hřiven zlata. Jakmile byly truhlice plné, zapečetil je nejdřív můj perkmistr a potom pan Mikeš z Dobronína. Hned nato sluhové odnesli truhlice do speciálního sklepa, který je vytesaný ve skále pod mou tvrzí. Tam zlato během roku ukládáme. S každou truhlicí jsem šel osobně a sklepení hlídal můj komoří a jílovský rychtář Henslin. Když byly všechny čtyři truhlice se zlatem ve sklepě, sklepení jsem zamkl a můj perkmistr a pan Mikeš z Dobronína dveře zapečetili. Celou noc vchod do sklepa hlídali dva královští vojáci a ještě jeden můj biřic.

Ráno byly pečetě na dveřích neporušené. Neporušené byly i pečetě na truhlicích. Mí služebníci vynesli truhlice na vůz. Pak jsme se vydali do Prahy. Spolu s vozem jsem jel já, můj perkmistr Fridlín i královský urburéř Mikeš. Měli jsme s sebou asi dvacet vojáků, jak mých lidí, tak královských.“

Oldřich z Chlumu tiše přikyvoval a pozorně poslouchal. Teprve když mincmistr skončil, napil se a otřel si rukou vousy. „Říkáte, že váš perkmistr

Fridlín je schopný a oddaný muž. Vylučujete, že by v tom mohl mít prsty?“

„Až budete starší a získáte se světem více zkušeností jako já, pak budete vědět, že věřit nemůžete nikomu, pokud jde o zlato a moc. Jak jsem řekl, je schopný. Proč by tedy v tom nemohl mít prsty?“

„A královský urburéř pan Mikeš?“

„Má odpověď je stejná. Proč by to nemohl být on?“

Oldřich z Chlumu přikývl. Pak se předklonil a s naléhavostí v hlase pokračoval: „Pokud vidíte lidi kolem sebe takhle, jak vůbec můžete s někým spolupracovat?“

„Já s nimi nespolupracuji, oni mi slouží,“ odpověděl důstojně mincmistr Eberhart.

„Ach tak. Ale i když nelze věřit nikomu, jak říkáte, přesto lze někomu nevěřit více a někomu méně. Takže komu byste věřil více, vašemu perkmistru Fridlínovi, nebo královskému urburéři Mikešovi?“

„Asi bych měl spíše věřit svým lidem. Ale není to tak. Na druhou stranu královi a jeho služebníkům věřit také nemohu. Co vám mám odpovědět?“

„Ale chcete, abych to zlato našel?“ optal se klidně Oldřich z Chlumu.

Mincmistr mlčel a přísně se díval do prokurátorových tmavých očí.

„Chápu,“ zabručel pak. „Mé odpovědi vás neuspokojily. Ale já vám opravdu lépe odpovědět neumím. Už proto, že bych vás nerad svedl na falešnou stopu. Když vám řeknu, že svému perkmistrovi

nevěřím, co se stane? Začnete ho sledovat, vyšetřovat. Ale pokud by v tom prsty neměl, co pak?“

„Stalo se během cesty něco podezřelého? Pokud se to zlato neztratilo už v Jílovém, a to se podle vás stát nemohlo, pak ho museli zloději ukrást během cesty. Zdá se totiž, že tady na Pražském hradě k loupeži dojít nemohlo.“

„A víte to jistě?“ klidně opáčil mincmistr Eberhart.

„Král Přemysl mi řekl, že jste u otevření byl i vy. Sklepení hlídali královští vojáci,“ namítl Oldřich z Chlumu.

Mincmistr Eberhart jen pokrčil rameny. Neřekl nic, ale Oldřich pochopil. Samozřejmě, i král mohl chtít získat urburu dvakrát. Lehce přikývl a vážně řekl: „Budu i s touto možností počítat. Ale zpět k cestě. Jak probíhala?“

„Měli jsme potíže, to je pravda. Ale to se stává. Přepadli nás loupežníci. Nic vážného. Viděli vůz a pár mužů kolem, tak zaútočili. Většina mých mužů se zrovna zdržela o kus zpátky. Zahlédli srnku a chtěli ji ulovit,“ dodal omluvně. „Ale když uslyšeli ryk, přihnali se a lupiče snadno zahnali. Chvíli jsme ty lotry pronásledovali. Ale znali to tam lépe než my, a tak nám zmizeli. Po celou dobu však vůz s truhlicemi někdo hlídal. Víte, jediná truhlice byla tak těžká, že dva chlapi měli co dělat, aby ji unesli. Aby si její obsah přesypal jezdec do sedlových brašen, je čirý nesmysl. Víte, kolik jezdců by muselo být, aby uvezli osm set hřiven?“

Oldřich z Chlumu se ještě chvíli vyptával, ale nic dalšího se nedozvěděl. Nakonec přikývl: „Dobře, pane mincmistře, děkuji za váš čas. Mám však ještě jednu prosbu. Potřebuji, aby mohl v Jílovém nenápadně vyšetřovat jeden z mých mužů. Sám říkáte, že nelze nikomu věřit. Proto by o něm neměl žádný z vašich úředníků vědět. Šlo by to nějak zařídit?“

Mincmistr Eberhart chvíli přemýšlel a pak přikývl. „Jistě. Ráno pošlete sluhu, připravím nájemní smlouvu na díl revíru. Tu smlouvu ať si váš služebník nechá zaregistrovat u královského urburéře a pak u mého perkmistra. Může začít shánět horníky a tvářit se, že chce těžit zlato. Může tvrdit, že zdědil nějaké peníze po otci a zkouší štěstí. Každý pozná, že nemá s hornictvím žádné zkušenosti. Tím spíš se

může vyptávat. Bylo tam už dříve pár podobných. Někteří dokonce zbohatli. Myslím, že nebude nápadný. Záleží, jak se bude chovat.“

„Mohu vás doprovodit do vaší ložnice?“ nabídl se královský prokurátor. Vytáhl z držáku na stěně hořící louči a spolu s mincmistrem vyšel ven na nádvoří Pražského hradu.

VII. KAPITOLA

Dveře ložnice se za mincmistrem Eberhartem s dutým prásknutím zavřely. Oldřich z Chlumu se otočil a pomalu odcházel. Přemýšlel o všem, co se dozvěděl. Především se neuměl rozhodnout, zda může počítat s mincmistrovou pomocí. Nemyslel si, že by měl ve ztrátě zlata prsty. Ale současně mu bylo jasné, že s ním Eberhart nemluvil zcela otevřeně.

Došel ke schodišti, ale než začal sestupovat do přízemí, zastavil ho tichý hlas: „Nepospíchej, Oldřichu!“

Trhl sebou a trochu polekaně se pokusil pohledem proniknout tmu v chodbě za schodištěm. Zpoza sloupu se vynořil muž s šedém plášti. Protože stál v šeru, byly vidět jen obrysy vysoké štíhlé postavy. Teprve když Oldřich zvedl louč a posvítil si na jeho obličej, poznal ho. Královský urburéř Mikeš z Dobronína.

„Tys mě polekal,“ zabručel Oldřich. „Co tu pro Boha děláš takhle pozdě v noci?“

„A co ty, milý prasynovče?“ opáčil ironicky pán z Dobronína. Neměl sice v oslovení tak úplně pravdu, jejich příbuzenský vztah byl vzdálenější. Ale trocha společné krve by se přece jen našla. „Chápu, je dusno, nechtělo se ti spát. Tak ses z Poříčí vydal na procházku sem, na Pražský hrad.“

„Nezasloužím si tvou ironii. Prostě jsem tu a tobě je do toho stejně málo, jako mně do toho, proč se schováváš ve tmě za sloupem.“

„Jsem mnohem starší než ty. Už pro mé šediny bych si zasloužil trochu více úcty. Příbuzní by si měli pomáhat. A ne se tvářit tajuplně.“

„Omlouvá tě, že je tady tma, a proto vidíš špatně. Netvářím se tajuplně. Jsem jenom strašně unavený. Kdyby to šlo, lehl bych si tady do rohu na dlaždice a vyspal se.“

„V mé komnatě jsou dvě lůžka, ale jsem tam sám. Pojď," řekl Mikeš a otočil se. Sám vyrazil napřed do tmy před sebou. Nečekal ani, zda ho bude Oldřich následovat.

Královský prokurátor váhal jen vteřinu. V tu chvíli na něho skutečně padla strašná ospalost. Povzdechl si a vydal se za ním. Za chvíli už stál v nevelké místnosti na konci chodby. Loučí zapálil voskovice v trojramenném svícnu na masivní truhlici pod oknem. Jinak byla v místnosti jen dvě prostá lůžka u stěn a rozvrzané stolice vedle dveří. Protože na stolici ležela Mikešova drátěná košile a opasek s dýkou, sedl si na lůžko.

„Čekal jsi na mne, abys mi nabídl nocleh? Nebo z vypočítavosti?" obrátil se s úsměvem na starého urburéře.

„Jsme přece příbuzní," opáčil vyčítavě Mikeš. „Takže samozřejmě z vypočítavosti. Co děláš v noci na hradě?"

Oldřich z Chlumu si povzdechl. Mikeš mu mohl při vyšetřování s mnoha věcmi pomoci. Třeba by mu objasnil spoustu věcí, o kterých nechtěl hovořit mincmistr Eberhart. Ale na druhou stranu byl Mikeš jedním z hlavních podezřelých. Králi Přemyslovi dal slovo, že celou věc podrží v tajnosti. Tady šlo o krk. Kdyby se Mikeš spolčil se zločinci a Oldřich byl zbytečně upřímný, mohlo by to dopadnout špatně.

„Král mne pověřil určitým vyšetřováním. Ale nesmím o něm mluvit. To určitě chápeš?" řekl opatrně.

„To zlato se ztratilo, viď?"

„Jaké zlato?"

„Oldřichu," řekl přísně Mikeš z Dobronína. „Jsem sice starý muž. Ale i když si můžeš myslet, že mi věk zastřel rozum, nejsem tak hloupý, aby mi určité věci nedošly. Král si šel prohlédnout spolu s mincmistrem truhlice, které jsme dovezli z Jílového. Vzápětí se tu objevíš ty. Navzdory tomu, že jsi těsně předtím odjel. Sám král jde pak s tebou do sklepení, kam jsme truhlice uložili. Nakonec se v noci sejdeš v mincmistrem Eberhartem. Přitom vím, jak pan mincmistr rád spí. Sám purkrabí ho jde vzbudit. Takže?"

„Co na to říci? Měl jsi být vyšetřovatelem místo mně," přikývl Oldřich a zhluboka zívl. Chtělo se mu skutečně spát. Měl co dělat, aby udržel víčka.

„Pochop, Oldřichu, jsem královský urburéř. Pokud se s tím zlatem něco stalo, musím vědět, co se děje. Ježíši, vždyť jsem za něj zodpovědný!“

„Každý jsme králi zodpovědný za něco. Ty za zlato a já za mlčení,“ protestoval Oldřich.

„Tak poslyš, ty spravedlivý a poctivý mladíku,“ rozčílil se Mikeš z Dobronína. „Zlato se nějakým záhadným způsobem ztratilo. Nevím jak a nevím kdy. Ale vím určitě, že s tím budu mít potíže. Jsem už hodně starý a vím, jak umí být král nevděčný. Nevěř Přemyslovi, Oldřichu. Nevěř!“

„Mně nikdy neudělal nic špatného. I když chápu tvou zatrpklost!“

„Tak ty ji chápeš?“ ironicky opáčil Mikeš. Jeho hlas zněl zle. „Můj otec pomáhal mladému Přemyslovi, když povstal proti svému otci, králi Václavovi. Přemysl se pak se svým otcem smířil a mého otce Václav popravil. Náš rod přišel o veškerý majetek. Tehdy jsme toho neměli málo. Když se stal Přemysl králem, přijal mne jako syna svého věrného spojence do svých služeb. Udělal ze mě úředníka. Z majetku, který nám zabavil jeho otec, nám nevrátil ani tohle! Proto žiju z jeho milosti a čekám, kdy mne zbaví úřadu a nechá umřít v nějakém špitále jako žebráka. To je vděčnost našeho krále!“

„Nemyslíš, že mi sám dáváš důvod, abych tě zařadil mezi podezřelé?“

„Na to ti kašlu! Chci vědět, co mi hrozí. Jestli mě čeká smrt ve špitálu nebo na popravišti.“

„Pokud jsi nevinný a budu to vyšetřovat já, smrt na popravišti ti určitě nehrozí.“

„Takže přiznáváš, že se zlato ztratilo. Nebo alespoň část?“

„Ráno je moudřejší večera, Mikeši,“ zívl Oldřich. Lehl si na lože, přikryl se svým pláštěm a zavřel oči. Jen jako z dálky ještě slyšel, že Mikeš cosi říká, ale už mu nerozuměl. Vzápětí hluboce usnul.

Panoš Ota a velitel Diviš se v doprovodu biřice Jakuba pomalu blížili k Poříčské bráně. I když už byla hluboká noc, v šenku U Zelené šišky se ještě svítilo a zevnitř se ozývaly hlučné mužské hlasy.

„Vy si tady asi neděláte těžkou hlavu s nařízením o uzavírání hospod hodinu po večerních nešporách?“ zabručel Diviš.

„Šenkýři chtějí také z něčeho žít,“ usmál se biřic. „U nás v Praze je to něco jiného, než v menších městech. Jsou tu spousty urozených pánů, jejich služebníci, kupci. Ti všichni se chtějí pobavit. Kdysi jsem sloužil v Prachaticích. Těch pár hospod tam rychtář ohlídal snadno. Ale tady v Praze to jinak nejde.“

„Vlastně je to dobře,“ zastavil se Ota. „Alespoň si můžeme ještě jednou popovídat s šenkýřem. A s jeho roztomilou dceruškou. Jakube,“ obrátil se na biřice, „co bys řekl džbánku piva? Platím já.“

„Inu,“ podrbal se biřic na hlavě. „Džbánek nikdy neškodí. Jenom, aby se rychtář nedivil, kde jsem tak dlouho.“

„Pokud by se ptal, řekni, že jsme tě ještě zpovídali. Proto ses zdržel. Jestli chceš pivo, tak si snad něco vymyslíš. Jdeme?“

„Já nevím,“ vrtěl nesouhlasně hlavou Diviš. „Zase něco provedeš a bude ostuda.“

„Slibuji, že neprovedu nic špatného,“ zvedl Ota ruku, jako by přísahal. Přitom už otevíral dveře šenku.

Uvnitř se zatím vyprázdnilo. Byly obsazené pouze dva stoly. Seděla tam značně podroušená společnost bavorských kupců. Šenkýř seděl s nimi a právě o něčem živě diskutoval. Když uslyšel otevírat dveře, zvědavě se otočil. První, koho uviděl, byl biřic Jakub. Zamračil se a rozzlobeně vstal. Když za ním ale zahlédl panoše Otu a velitele Diviše, rozzářil se.

„Přivádíš ty dva, aby zaplatili?“ vítal biřice. „Posílá je rychtář?“

„Přicházíme sami,“ zvedl panoš Ota prst, aby dodal svým slovům na důrazu. „Přines tři džbánky piva. Musím s tebou mluvit. V úřední věci,“ dodal přísně.

„A co bude s penězi?“ nedal se šenkýř. Rukou zatím trochu rozpačitě smetal drobky z desky stolu. Nepospíchal.

Panoš Ota sáhl do váčku, vytáhl stříbrňák a hodil mu ho. Ten ho obratně chytil, pro jistotu do něho kousl a pak se uklonil. „Hned to bude. Marjáno,“ rozkřičel se. Teprve teď bylo poznat, že i on měl už něco upito.

Drobná černovláska se vzápětí objevila ve dveřích kuchyně. Pod okem měla velikou modřinu a na rozbitém rtu ještě trochu zaschlé

krve. Vlasy měla rozcuchané a bylo jasné, že již spala. Bez zájmu si příchozí prohlédla, jako by je v životě neviděla. Pak se otočila a přinesla pivo. Nepříliš šetrně položila džbánky na stůl. Panoš Ota ji zadržel, když se chystala zmizet v kuchyni.

„Počkej, prosím," řekl jemně. „Nezlob se za to, co se stalo. Ale můžeš si za to sama. Nechme toho! Zabili nevinného člověka a já chci potrestat vraha. Pomůžeš nám?"

Dívka se zastavila a přikývla. Zůstala stát několik kroků od stolu. Šenkýř si zatím přisedl na lavici vedle biřice a ochotou se rozzářil: „Pokud to půjde, rád pomohu. Jsem slušný měšťan a ctím právo, viď Jakube?"

„Co víš o panu Markvartovi?"

„Celkem nic," opatrně zavrtěl hlavou šenkýř. „Je pravda, byl to můj host. Přijel před dvěma dny. Ráno vždycky odešel a večer se vrátil. Najedl se a napil, pak šel spát. Dneska narychlo zaplatil a odešel. Proč se ptáte?"

„Vyprávěl něco o sobě?"

„Celkem nic zajímavého. Pár vojenských historek. Vždyť to znáte. Kdysi sloužil králi a teď pánu z Rožmberka."

„Ale já si myslím, že lhal," ozvala se Marjánka.

„Tak ty neumíš mlčet, huso hloupá?" utrhl se šenkýř. „Maž spát!"

„Počkej," zarazil ho přísně panoš Ota. Usmál se na černovlásku. „To je zajímavé, co říkáš. Proč myslíš, že lhal?"

„Zdálo se mi, že celkem zbytečně často zdůrazňoval, komu slouží. Přitom to podle erbu viděl každý. Jeho plášť byl úplně nový. Jako by si ho nechal někde ušít těsně předtím, než sem přišel."

„Vždyť to říkám. Hloupá husa," rozčiloval se šenkýř. „Proč by nemohl mít nový plášť?"

„Viděl jste, urozený pane," pokračovala dívka k Otovi, „že by měl obyčejný voják úplně nový plášť? Ty nové vždy nosí úředníci nebo velitelé. Teprve když jsou obnošené, dostanou je vojáci. Uklízela jsem jeho komoru a nenašla jsem rožmberskou růži na ničem jiném z jeho věcí. Není to divné?"

„S těmi plášti je to tak, jak říká. Mělo mě to napadnout," souhlasně přikývl velitel Diviš. „Na to, že jsi dívka z města, toho víš o vojácích dost."

„Kdyby nebyla husa, jak pořád říkám," ozval se šenkýř, „nemuseli jsme mít ostudu. Měla si jednoho vojáka vzít. Ale nechala ho utéct."

„To sem nepatří," zrudla dívka a sklopila na chvíli oči. Teprve za chvíli pokračovala: „Ten cizinec, co sem dneska pro Markvarta přišel, měl na sobě stejný plášť. S rožmberskou růží a úplně nový. Podle toho, jak mluvil, bych neřekla, že to byl obyčejný voják. Kdyby byl oblečený lépe, myslela bych si, že jde o urozeného člověka."

„O co se hádali?"

„Nešpehuju hosty," opáčila uraženě. „Ale náhodou jsem šla kolem Markvartovy komory. Chtěla jsem se převléknout. Měla jsem kvůli vám košili od krve. Zaslechla jsem, že mluvil o nějakém voze. Pak ještě o kočím. Zrovna se s tím druhým hádal o peníze. Ale celkem to nedávalo žádný smysl. Navíc jsem zaslechla opravdu jen útržky," pokrčila rozpačitě rameny.

„Chytrá," usmál se panoš Ota a rukou ji vybídl, aby přišla blíž ke stolu. Váhavě poslechla. Nabídl jí místo vedle sebe a podal džbánek, aby se napila. „Proč myslíš, že se Markvart vydával za rožmberského vojáka?"

„Říkal, že tu má nějakou práci. Ale s sebou neměl skoro nic. Vlastně měl jenom to, co nosil na sobě. Viděla jsem už spoustu různých hostů. Každý měl alespoň jednu košili a nějaké další hadříky navíc, nebo pár drobností. Ale on nic. Ani růženec, křesadlo nebo lžíci. Napadlo mě, že utíká. Nebo že se před někým ukrývá. V žádném případě to nebyl běžný host."

„Proč si mi to neřekla?" vztekle zabručel šenkýř.

„Na co by to bylo?" hořce opáčila dívka. „Řekl bys, že dokud platí, ať si dělá co chce."

„To je asi pravda," přikývl smířlivě šenkýř. Pak si najednou na něco vzpomněl. „Dneska ráno, ještě než odešel ven, přinesl mu nějaký hoch vzkaz. Náhodou jsem ho slyšel. Ten vzkaz byl jednoduchý. Řekl mu jen: Bydlí u Henslina. Nic víc. Jenom tohle."

„Toho hocha znáš?"

„Určitě už jsem ho viděl. Ale čí je, to opravdu nevím.“

„Jak vypadal ten druhý. Co pro Markvarta přišel dneska večer? Mladý, starý?“

„Urostlý asi jako vy, pane,“ řekla dívka. Její hlas nebyl už tak lhostejný. „Měl ale širší ramena, černé vousy a černé vlasy, slepené mastnotou. Dlouho se určitě nemyl. Ruce měl čisté, bez mozolů, spíše jemné. Vypadal na urozeného člověka. Ale ne na příliš bohatého velmože. Spíše na potulného rytíře, venkovského zemana, možná purkrabího na nějakém hradu nebo úředníka. Podle jeho tónu během té hádky jsem pochopila, že on rozkazuje. I když se Markvart stavěl na odpor. Víc skutečně nevím.“

„Nu, je asi na čase jít,“ přikývl Diviš a vstal. Obrátil se na biřice Jakuba a řekl: „Pověz o našem rozhovoru rychtáři. Myslím, že se zlobit nebude.“

Černovlasá dívka vstala rovněž, mlčky kývla na rozloučenou a zmizela ve dveřích kuchyně.

Zato šenkýř hosty doprovodil až na ulici a ukláněl se, dokud nezmizeli ve tmě.

Malou boční branku ve věži Poříčské brány otevřeli na příkaz biřice Jakuba strážní až po krátkém dohadování. Panoš Ota a velitel Diviš zamířili na předměstí. Jenže jak se ukázalo, mnohem větší problém byl nakonec dostat se do hostince U zlatého kola. Vrata do dvora byla zavřená a i když na ně několikrát hlasitě zabušili, nikdo se neobjevil. Nakonec musel panoš Ota přelézt zeď a zevnitř odsunout závoru.

„Jako zloději,“ bručel Diviš, když stáli ve dvoře hostince. „Hned zítra to povím šenkýři. Vůbec nikdo tu nehlídá. Kdybych chtěl, ukradnu, co budu chtít.“

V tu chvíli se vynořili za rohem stájí dva pacholci s klacky a vrhli se na Otu s Divišem. I když je překvapili, neměli v boji dost zkušeností. Za chvíli oba leželi na zemi. Nad nimi stál rozkročený Diviš s mečem v ruce. „Ani se nehněte,“ poroučel přísně.

Mezitím vybíhali z čeledníku další muži. „Zapalte louče, ať vidíme!“ křičel šenkýř. Teprve po chvíli se zmatek uklidnil.

„Proč jste jim neotevřeli?“ zlobil se šenkýř na své čeledíny. Ti jen mlčky krčili rameny. Měli se přiznat, že usnuli?

„Ty, Oto,“ nadhodil Diviš později, když už spokojeně ležel. „O té vraždě panu Oldřichovi neřekneme! Co kdybychom ji vyšetřovali sami? Stejně bude mít různé zdvořilostní schůzky. Tam nás potřebovat nebude. Zkušenosti máme, proč to nezkusit? Nevěřím, že by si rychtář s tou vraždou poradil. Navíc to nevypadá na obyčejný mord, na jaké je zvyklý.“

„Máš pravdu, Diviši,“ souhlasil panoš Ota. „Dlužíme to tomu zabitému. Navíc bude alespoň co dělat! Ráno po snídani si domluvíme plán.“

VIII. KAPITOLA

Když se ráno Oldřich z Chlumu probudil, byl v komnatě sám. Královský urburéř Mikeš vstal již dříve a někam odešel. Protáhl se, dlaní si přejel po obličeji a uhladil si vousy. Pokud to šlo, upravil si pomačkaný oděv. Pak si připnul opasek s mečem a přehodil přes ramena plášť s královským erbem. I když byl s oblékáním hotový, neodešel. Připadal by si jako uličník, který utíká. Věděl, že hovor s pánem z Dobronína včera neskončil, jak by se patřilo. Sedl si zpátky na lůžko, opřel se zády o stěnu a zavřel oči. Začal znovu dřímat.

„Já věděl, že neutečeš," ozvalo se do skřípání pantů, které doprovázelo razantní otevření dveří. „Stůl tu sice nemáme, ale hned nám přinesou snídani. Snad se tu nějak srovnáme," usmíval se Mikeš z Dobronína.

„Chtěl jsem s tebou ještě hovořit," přikývl královský prokurátor. „Dohodněme se na jedné věci. Ptát se budu já. Pokud si určité souvislosti domýšlíš, nechtěj, abych je potvrzoval."

„Ani nemusíš," přikývl spokojeně Mikeš. „Jeden z pomocníků krále kata v čeledníku vyprávěl, že se všechno zlato ztratilo. Víš, ty neznáš život tady na Pražském hradě. To sis pro Boha živého opravdu myslel, že když budeš mlčet, nikdo se nic nedozví?"

Oldřich z Chlumu lhostejně pokrčil rameny. Nebyla to jeho věc. On splnil, co králi Přemyslovi slíbil. Ale teď, když o krádeži věděli všichni, měl situaci mnohem jednodušší. Mohl se ptát přímo a bez vytáček. Nemyslel si, že by to nějak poškodilo královy zájmy. Bylo by totiž naivní domnívat se, že by si zvěd uherského krále nedokázal opatřit přesné zprávy.

„Když je to tak, můžeme přejít přímo k věci," pokrčil královský prokurátor rameny. „Něco už mi řekl mincmistr Eberhart. Co si o něm myslíš?"

Do dveří vstoupila jedna z děveček, které pracovaly v kuchyni. V ruce nesla džbán s čerstvě nadojeným mlékem, ošatku s chlebem a

misku s tvarohem, v němž byla zamíchaná nakrájená cibule. Uklonila se a pak se rozpačitě rozhlédla, kam má vše položit.

„Dej to sem na postel," usmál se Mikeš. Pak ji propustil. Vytáhl od opasku dýku, namazal chléb silnou vrstvou tvarohu a podal ho Oldřichovi. Pak si připravil druhý krajíc pro sebe. Teprve když byl hotový, začal: „Mincmistr Eberhart je bezohledný a sobecký člověk. Viděl jsem, jak nechal ubičovat k smrti kupce z Polska jenom proto, že tajně koupil od jednoho horníka trochu zlata. Říká se, že měl prsty ve zmizení svého strýce Grünhanse. Stalo se to před pěti lety. Grünhans měl od krále slíbený pronájem výnosu ze stříbrných dolů v Kutné Hoře. Pak najednou zmizel. Do dneška nikdo jeho mrtvolu nenašel. Kutnohorské doly pak získal mincmistr Eberhart."

„Mincmistr dělá jen to, co většina šlechticů," pokrčil rameny královský prokurátor. „Každému jde pouze o jeho vlastní zájmy. Pokud však poruší zákon, jsem tady já. Být sobecký a bezohledný trestné není. Mohl by mít prsty v té ztrátě zlata?"

Mikeš z Dobronína polkl a sousto zapil vlažným mlékem ze džbánu. Usilovně přemýšlel. „I když mi to nedává smysl, je to možné. Při přepočítávání zlata v Jílovém se stala taková zvláštní věc. Podle knih mělo být ve sklepení připraveno rovných osm set hřiven. Přesně podle pokynů našeho panovníka. Když jsme ale všechno zvážili, pět hřiven chybělo. Pak se perkmistr Fridlín praštil dlaní do čela a začal se omlouvat. Prý zapomněl výnosy z minulého týdne uložit, i když je do knihy už zapsal. Odběhl a za chvíli zlato přinesl."

„Takže bylo všechno v pořádku?"

„Vlastně ano. Ale protože znám práci perkmistra lépe, než jeho pán Eberhart, nevěřím Fridlínovi."

„I kdyby měl ve svých věcech nepořádek, jak by to souviselo s mincmistrem?"

„Vůbec se nerozčiloval. Neřekl ani slovo. Jen čekal, jak to dopadne."

„Máš pro to nějaké vysvětlení?"

„Vlastně nemám."

„Dobře, budu brát tuhle zprávu při vyšetřování v úvahu," přikývl královský prokurátor. „Prý vás při cestě do Prahy přepadli nějací loupežníci?"

„Nebylo to nic strašného. Podobných přepadení jsem zažil už několik," mávl rukou bezstarostně Mikeš. „Pro mě to ale bylo velice poučné. Když nás ti lotři přepadli a zjistili, že je nás víc, dali se prostě na útěk. V tu chvíli jako by se skoro všichni vojáci zbláznili. Vyrazili za nimi s řevem jako smečka honících psů. Co kdyby to byla past? Musím nařídit svým lidem, aby nikdy neopouštěli vůz, který chrání. Chytat lupiče není naše věc. My máme za úkol dopravit vozy se zlatem na Pražský hrad."

„Zajímavé," zabručel Oldřich z Chlumu. „Ale ty ses od vozu ani na chvíli nehnul?"

„Samozřejmě. I když jsem měl strach, to přiznávám. V jednu chvíli jsem totiž zůstal u vozu sám s kočím. Také jsem to veliteli vytknul, hned jak se vojáci vrátili." „Jinak se nestalo nic neobvyklého?"

Mikeš z Dobronína chvíli přemýšlel a pak zavrtěl hlavou. „Nic jiného mě nenapadá. Všechno bylo stejné, jako jindy. Pokud se to zlato opravdu během cesty ztratilo, musel se stát zázrak."

„Světci zlato neuloupili," připomněl věcně Oldřich z Chlumu. „Máš pro jeho zmizení nějaké opravdu rozumné vysvětlení?"

„V Jílovém jsem zlato osobně těmato rukama ukládal spolu s mincmistrem a perkmistrem do truhlic. Ty jsem pak zapečetil. Byl jsem u toho, když se truhlice odnášely do sklepení a královský voják stál u zapečetěných dveří celou noc. Ráno se pod mým osobním dohledem truhlice nakládaly na vůz. Mé pečetě byly neporušené. Hned potom jsme vyrazili do Prahy. V Jílovém se zlato neztratilo. Během cesty jsem ho ani na vteřinu nespustil z očí. Tady na Pražském hradě jsem byl u toho, když se truhlice ukládaly do královy pokladnice. Takže pokud se zlato ztratilo, pátrej tady, na Pražském hradě!"

„Osm set hřiven je pořádně velké množství. To neodneseš v pytli na zádech. Tady na hradě je spousta zvědavých očí. Vážně si myslíš, že by si nikdo ničeho nevšiml?"

„Už jednou jsem ti řekl, nevěř králi Přemyslovi," opáčil upjatě Mikeš z Dobronína. „Jiné vysvětlení nemám. Pokud bys ovšem nechtěl obvinit mne. Teď mě omluv. Vracím se do Jílového."

Hned jak královský urburéř odešel, vstal i Oldřich z Chlumu a loudavě vyšel ven na nádvoří. Zamířil k maštalím pro koně. Tu si

povšiml mezi lidmi, kteří postávali u vchodu do svatojiřské baziliky, známé tváře. Zastavil se a rychle přemýšlel, odkud toho muže zná. Hned mu došlo, kdo to je. Pasířský mistr a rytec Vojtěch. Před několika lety zhotovoval pro Oldřicha typář, raznici k otiskování pečetě do vosku.

„Mistře Vojtěchu," zavolal na něj a rukou pokynul, aby přišel blíž. Menší obtloustlý muž se zvědavě na Oldřicha podíval, ale i on ho okamžitě poznal. Chvatně se ostatním omluvil a s úklonami přiběhl.

„Co si přejete, urozený pane?"

„Vyšetřuji takový podivný případ," začal královský prokurátor vlídně. „Ale jedné věci nerozumím. Byla zapečetěná truhlice. Na ní dvě pečetě, obě neporušené. Přitom se věci z té truhlice ztratily. Je těžké zhotovit falešný typář, aby pečetil stejně jako původní?"

„Jak se to vezme," pokrčil rameny pasíř. „Předně je důležité, abyste věděl, že já jsem jediný, kdo smí vyrábět v českém království typáře. Právě proto, aby se zabránilo podvodům. Navíc udělat pořádný typář je strašně těžké. Můj otec se to kdysi naučil v Norimberku a od něho to umím já. Musíte znát přesné složení kovů, z něhož se typář odlévá. Musíte vědět, jakým nástrojem rýt, aby byly hrany ostré. Kdo to nikdy nedělal, ten si s tím neporadí. I kdyby byl sebelepší řemeslník. Stejně jako bych já neuměl udělat dobrý meč."

Oldřich z Chlumu si s úsměvem prohlížel obtloustlého mužíka. Chlubil se jako každý jiný řemeslník. To už tak patřilo k profesi. Ale pasíř se nezdál být i přes svou upovídanost hloupý. „Myslím, že ses vyhnul odpovědi. Lze zhotovit falešný typář? Tak, aby to nikdo nepoznal?"

„Já bych to dokázal," vážně přikývl pasíř Vojtěch. „Musel bych mít samozřejmě otisk původního. Dokonce jsem to už několikrát dělal. Když se ztratil původní a já musel vyrobit přesnou kopii. Ale jsem si jistý, že kromě mne by to nikdo jiný v zemi neuměl."

Královský prokurátor sáhl do váčku a vylovil dvě pečetě, které sejmul z vykradené truhlice. „Nedělal jsi v poslední době typář k některé z těchto pečetí?" Pasíř Vojtěch si je zběžně prohlédl. „Nevzpomínám si, ale pokud mi je půjčíte, odpoledne vám to řeknu určitě. Podívám se doma do knih. Kam mám za vámi přijít?"

„Zastavím se u tebe sám. Řekněme k večeru. Bydlíš pořád v tom nádherném domě za klášterem svatého Františka?“

„Stále, budu na vás čekat,“ ukláněl se polichoceně pasíř.

IX. KAPITOLA

Panoš Ota vrtěl nedůvěřivě hlavou. „Představ si, Diviši, pan Oldřich se v noci od krále nevrátil. Jeho ložnice je prázdná a lůžko není odestlané. V maštali není ani jeho kůň. Nemohlo se mu něco stát?“

„Pochybuji,“ bručel velitel a třel si jizvu na tváři. Po ránu ho občas nepříjemně svědila. „Zřejmě na hradě přespal.“

„Snad alespoň v ložnici, a ne ve vězení,“ dodal Ota. Pak se usmál a s hranou starostlivostí dodal: „Doufejme, že sám a ne s nějakou pannou. Jak bychom to vysvětlili paní Ludmile? Kladla nám přece na srdce, abychom se o něho starali.“

„Tak předně, Oto,“ řekl přísně Diviš, „náš pán není jako ty. Ale i kdyby, je to jeho věc. Nám do toho je stejně málo, jako jeho ženě. Přestaň myslet na hlouposti. Až se objeví, tak se objeví. Měli bychom raději začít pátrat po včerejším vrahovi. Využijme toho, že tu pan Oldřich ještě není. Co ty na to?“

„Máš pravdu,“ souhlasil mladík. „Přestanu myslet na hlouposti a možná dokonce i na dívky. Co navrhuješ?“

„Neštvi mě,“ bručel nespokojeně Diviš. „Já myslel, že něco napadne tebe. Před panem Oldřichem se pořád vytahuješ, jak jsi chytrý. Teď se ukaž!“

„Jsem chytrý jen s plným žaludkem,“ připomněl panoš Ota. „Najíme se ve městě a dohodneme se, kde začít.“

Velitel Diviš přikývl. Rychle rozdělil práci vojákům, kteří už snídali v čeledníku. „Až se pan Oldřich objeví, doběhněte někdo pro nás do města!“

Za chvíli oba kráčeli ulicí od Poříčské brány k rynku. Minuli šenk U Zelené šišky. I když už byl otevřený, mlčky skoro současně zavrtěli hlavami.

„Mám nápad, Diviši,“ začal panoš Ota. „Ale nevyčítej mi, že pořád myslím na ženské. Vrátíme se do toho hampejzu v Újezdu u svatého Martina, kde jsme byli včera. Tam se nasnídáme dobře a ne

moc draho. Ale hlavně, řeknou nám, kde sehnat Vencla. Ten chlapec se mi líbil a myslím, že by nám mohl v lecčems pomoci.“

„Ty si umíš vždycky všechno zdůvodnit,“ přikývl Diviš a sám odbočil do boční uličky, o níž předpokládal, že vede ke kostelu svatého Martina ve zdi. Ale panoš Ota ho zastavil. „To mě chceš připravit o ranní potěšení?“ usmíval se dobromyslně. „Zabočil jsi špatně.“

Diviš zlostně zakoulel očima a pak se vrátil na hlavní ulici. „Že ty bys zabloudil na cestě do hampejzu skutečně pochybuju. Tak ukaž, kudy!“

Za chvíli už seděli v nevelkém, ale příjemném a čistém šenku, který patřil k domu s povětrnými ženami. Teď po ránu tu bylo rušno. Někteří hosté, kteří tu přes noc vydrželi až do rána, rychle snídali, aby mohli jít za svou prací. U dlouhého stolu vedle dveří do kuchyně sedělo několik dívek, které v hampejzu pracovaly. Nebyly po ránu příliš upravené a s velikou chutí jedly. Pospíchaly, protože za chvíli měla začít v nedalekém kostele mše. Děkan od svatého Martina by jim zle vyčinil, kdyby bohoslužbu vynechaly. Dbal, aby se na veřejnosti chovaly, jak se na řádné křesťanky slušelo.

Podomek našel pro Otu s Divišem místo u stolu vedle dveří, kde už seděli dva muži. Podle oděvu a způsobu řeči venkovští formani, kteří projížděli Prahou. Hlučně si vyprávěli své noční zážitky a hrdě se smáli.

Obstarožní šenkýřka, která se o hostinec i hampejz starala, jim přinesla placky mazané medem a dva korbely teplého piva. „Nemusíte pospíchat,“ usmívala se, „děvčata musí ještě na mši. Ale dneska nebude trvat dlouho.“

„Počkej,“ zarazil ji panoš Ota. „Potřebujeme nutně mluvit s Venclem.“

Šenkýřka zavrtěla hlavou, jakoby si nevzpomínala, na koho se ptá.

„Bude lepší, když nám ho najdeš ty, než abychom se museli obrátit na rychtáře,“ řekl přísně Diviš a pokud to jeho zjizvená tvář dovolila, zatvářil se ještě přísněji, než obvykle. „Vencl je ten hoch, co ti sem vodí zákazníky.“

Šenkýřka se tvářila nechápavě, ale na očích jí bylo vidět, jak rychle přemýšlí. Bleskově si změřila královské erby na pláštích obou

mužů a pak se usmála: „Ach ten. To jste měli říci hned. Za chvíli tu bude.“ Uklonila se a odešla.

Právě v tu chvíli se zvedly dívky, které snídaly v rohu šenku. Když procházely ke dveřím, urostlá zrzka s pihami ve tváři se zastavila u Diviše, obejmula ho zezadu rukou kolem krku a mazlivě se zeptala: „Ty ses vrátil, divochu. Včera to bylo moc hezké. Počkáš na mě?“

Panoš Ota se rozesmál, že mu placka zaskočila v krku. Forman, který seděl vedle, ho musel několikrát silně udeřit do zad. Diviš seděl tiše, koulel očima a tvářil se, jako by placka zaskočila v krku i jemu.

„Co si budete přát,“ ozval se za nimi udýchaný hlas. Střapatý kluk ve špinavé košili se zvědavě usmíval.

„Kudy jsi přišel? Sedíme přímo u dveří,“ optal se Diviš. Byl zjevně rád, že lze změnit téma.

„Náhodou jsem tu spal. V čeledníku na dvoře. Přišel jsem přes kuchyni,“ vysvětloval ochotně Vencl. „Ani jsem se nestihl najíst, když mi řekli, že mám běžet za vámi.“

„Rozumím ti dobře?“ navázal panoš Ota, sáhl do ošatky a podal střapatému chlapci jednu placku. Ten ji popadl a hltavě se do ní zakousl. Přitom obešel stůl a uvelebil se na kraji lavice vedle mladíka. Plnými ústy cosi říkal, ale nebylo mu rozumět.

„Nabízíme ti práci,“ řekl Ota, sáhl do váčku a vysázel před něj na desku stolu pár měďáků. „Zbytek až potom.“

Kluk je rychle shrnul do dlaně a nasypal do špinavého váčku, který měl pověšený na šňůrce kolem krku. „Poslouchám!“

„Ztratil se jeden náš přítel. Vysoký, robustní. Měl na sobě plášť s rožmberskou růží. Včera odešel z šenku U Zelené šišky, ale měl by snad být ještě ve městě. Je ale pravděpodobné, že se převlékl a bude mít na sobě jiný šat. Jeho se pokusíme najít my, protože víme, jak vypadá. Od tebe potřebujeme něco jiného. Včera se setkal s někým, kdo bydlí u jistého Henslina. Chceme vědět, s kým.“

„Henslinů bydlí v městě víc. Hlavně v Havelské osadě,“ namítl věcně Vencl. „Třeba zrovna ten hampejz, kam jste včera chtěli jít a já vás varoval, že je drahý, patří Henslinovi.“

„Vidím, že si určitě poradíš," přikývl Diviš. „Obejdi všechny Hensliny a zjisti, jestli nevědí něco o muži v plášti s rožmberskou růží."

„Nebo jestli u některého Henslina nepostrádají muže. Menšího, drobnějšího," dodal panoš Ota.

„Ty myslíš…," vyhrkl velitel Diviš, ale panoš Ota ho zarazil. Pak se obrátil na Vencla. „Takže jasné? Až něco zjistíš, budeme buď tady, nebo na předměstí ve dvoře U Zlatého kola." Teprve když kluk vyšel ven na ulici, káravě se obrátil zpět k Divišovi. „O Markvartovi toho moc nevíme. Ale to málo, co jsme se dozvěděli, do sebe zapadá. Vsadil bych škorně, že ten zavražděný u mlýna má něco společného s Henslinem, o němž včera dostal Markvart do šenku zprávu. Vzpomínáš, co říkala Marjána? Nějaký kluk mu ji přinesl. Skoro to vypadá, že si někdo Markvarta najal, aby toho muže zavraždil. Možná ho Markvart ani neznal. Ale snad se to brzy dozvíme."

Objednali si další džbánek. Šenk se zatím skoro vylidnil. Kromě jednoho dobře oblečeného muže, který dřímal na lavici u okna, zbyli v místnosti sami. Právě když se vrátily dívky z ranní mše laudum, vrazil dovnitř jeden z vojáků družiny královského prokurátora. „Tady jste. Pan Oldřich se vrátil a nutně s vámi musí mluvit."

Oldřich z Chlumu se chvíli zamyšleně díval z okna své jizby v hostinci U zlatého kola. Pronajal si nejlepší pokoj ve druhém patře s výhledem na řeku. Sem nedoléhal ani hluk zapřahaných vozů ze dvora, ani hlasy hostů, kteří hodovali v šenku. Povzdechl si. Věděl, že má po klidu. Tolik se těšil na týden lenošení. Ale když začal o záhadě ztraceného zlata přemýšlel, už ho všechno svrbělo, aby mohl začít vyšetřovat. Najednou si nedokázal představit, jako by celý týden až do začátku turnaje jenom odpočíval.

Opatrně zavřel okno. Dával pozor, protože si všiml, že skleněné terčíky, z nichž bylo okno složené, se s chřestěním na několika místech viklaly v olověném rámu. Pak vytáhl z truhlice pergamen, brk a malou lahvici z šedavého skla, v níž měl inkoust. Stoupl si k nízkému pulpitu ve výklenku vedle okna a začal si dělat poznámky.

Nebyl ještě hotový, když se objevil panoš Ota s Divišem v patách. Oba byli zpocení a udýchaní, jak pospíchali.

„Slyšel jsem, kde jste ráno snídali," řekl jim přes rameno káravě.

„Pamatuj si toho vojáka, který pro nás přišel" tiše špitl Ota k příteli Divišovi. „Tři dny služby navíc. Za upovídanost."

Oldřich z Chlumu přimhouřil oči, rychle v pergamenu dopsal několik vět.

Teprve pak se obrátil. „Je konec s lenošením! Začneme pracovat. Bude se vyšetřovat."

„Vy už o té vraždě víte?" vyhrkl překvapeně panoš Ota.

„O jaké vraždě?"

„Co se stala pod Juditiným mostem u mlýna. Jak jste se o ní dozvěděl? Od rychtáře?"

Oldřich z Chlumu se posadil do jediného křesla, které v jizbě bylo. Rukou vybídl pomocníky, aby si našli místo na víku truhlice u stěny. „Řekněte mi o té vraždě!"

Teprve když panoš Ota skončil, zavrtěl královský prokurátor hlavou. „Sice zajímavé, ale myslím, že to je věc městského práva. Snad jen, že se ten mord stal ve stejný den… Uvidíme, zda to nějak souvisí. Ale zatím se budeme zabývat něčím úplně jiným. Král mě včera pověřil vyšetřováním jednoho zvláštního zločinu. Ztratilo se zlato. Sedíte dobře? Tak poslouchejte. Zmizelo osm set hřiven!"

„Ježíši!" vydechl Diviš. Ota mlčel a zkoumavě si prohlížel svého pána. Neřekl vůbec nic.

„Co se na mě tak díváš?" zabručel Oldřich.

„Já jen, že je teprve ráno."

Královský prokurátor zavrtěl nechápavě hlavou a pokrčil rameny, protože mladíkovi nerozuměl.

„No, že jste evidentně střízlivý. Takže se vás buď musela chytit horkost, nebo je to pravda. Pokud ano, pak si neumím představit, kde by se vůbec takové bohatství vzalo. Protože tolik peněz nemá ve své pokladnici ani král."

„Jindy tě hrátky v hampejzech alespoň na chvíli vyčerpají a jsi pak zdvořilejší," zabručel Oldřich z Chlumu nevrle. „Nemám chuť žertovat a berte to prosím na vědomí! Situace je mimořádně vážná." Pak začal krok za krokem vyprávět, co zatím zjistil.

Když skončil, úsečně rozdělil úkoly. Otu poslal do Jílového. Vybavil ho listinou, kterou ráno dostal od mincmistra Eberharta. Di-

viš dostal za úkol projet trasu, kudy se zlato vezlo do Prahy. Měl se pokusit najít nějaké svědky a především zjistit, odkud byli loupežníci, kteří vůz přepadli.

„Já tu zůstanu nejméně do zítra, ale spíše do pozítří. Takže se sem Diviši vrať, až něco zjistíš. Pak pojedeme spolu za Otou do Jílového. Pokud by se ale ukázalo, že se zlato ztratilo tady v Praze, pak pro Otu pošlu dřív, aby se vrátil. Teď vstaňte!“

Oldřich otevřel truhlici a vytáhl dva váčky peněz. Větší dal Otovi, z druhého ještě něco odsypal a pak ho podal Divišovi. „To by mělo na výdaje stačit. Dejte na sebe pozor!“

X. KAPITOLA

Otovi stačilo, aby před cestou odložil plášť s královským znakem. Měl několik šatů, ušitých podle poslední módy, aby se mohl vydávat za zámožného měšťana. Zato s Divišem to bylo horší. Ze všeho, co vlastnil, bylo na sto honů poznat jeho vojenské řemeslo. Oldřich navrhoval, aby si koupil něco obyčejného, v čem by byl nenápadný.

Ale panoš Ota připomněl, co jim řekla Marjánka v šenku U Zelené šišky. „Neměli bychom opakovat stejnou chybu. Člověk v nových šatech může vzbudit podezření. Zvláště u všímavých ženských.“ Nakonec Divišovi vypomohl hostinský, který mu levně prodal šaty po jednom hostu. Nechal je tu, neboť prohrál všechny peníze v kostkách a neměl na zaplacení útraty. Divišovi padly jako ulité.

Ještě než odjeli, zaskočil Ota do hampejzu v Újezdu u svatého Martina. Nechal u šenkýřky vzkaz pro Vencla, aby pověděl Oldřichovi z Chlumu všechno, co zjistí. Pak vyrazil s Divišem k Vyšehradu. Společně jeli podél Botiče až do Modřan. Tam se rozdělili. Panoš Ota pokračoval bez zastávky dál směrem do Jílového, zatímco Diviš sesedl na návsi. Uvázal koně u rozviklaného plotu malé zahrádky a vešel do šenku.

Ota zatím cválal po pohodlné cestě zvlněnou krajinou mezi dobře obdělanými poli do Libeře. Tahle cesta byla sice o něco delší než druhá podél Vltavy, ale byla mnohem pohodlnější. Kupecké vozy proto jezdívaly skoro bez výjimky přes Liber. Neodradilo je ani mýto, které tu podle dávného privilegia vybírali mniši z kláštera svatého Jana Křtitele na Ostrově u Davle.

I když Otův grošák cválal svěžím tempem, čas plynul a Liber nikde. Panoš už si dokonce myslel, že musel zabloudit. Měl hlad a rád by si odpočinul. Pole dávno skončila a už dlouhou dobu jel řídkým lesem. Ve snu by ho nenapadlo, že to je z Modřan taková dálka.

Když už chtěl nahlas zaklít, objevily se před ním v mělkém údolí doškové střechy.

Za chvíli seděl v útulném šenku. Byl malý, jen dva stoly a lavice podél stěn. Hostinec zel prázdnotou. Místní pracovali v lese nebo v nedalekých zlatých štolách. Vousatý šenkýř, který se vzápětí objevil, napadal na jednu nohu a nehybnou levou ruku měl pověšenou v šátku kolem krku. Omluvně se usmál, když Otu vítal. „Byl jsem horník. Zavalilo mě to, budiž chvála Bohu, vyvázl jsem. Ale i s tou jednou rukou všechno zastanu. Uvidíte sám. Co si budete přát, urozený pane?“

K Otově údivu měl šenkýř nejen dobrý chléb, ještě skoro teplý, ale mohl mu nabídnout i kus uzeného masa se šípkovou omáčkou. „Nedivte se,“ usmíval se polichoceně. „U nás se nežije špatně. V dolech se dá vydělat spousta peněz. Práce pod zemí je nebezpečná a zatraceně těžká. Horníci musí být pořádní chlapi. No, a proto musí dobře jíst. Hospoda, která nemá maso, přijde o hosty. To je tu skoro nepsaný zákon. Ale pozor, horníci mají čím platit!“

Ota se v Libeři zdržel déle, než plánoval. Hovorný hostinský se ukázal nesmírně užitečný. Díky jemu se dozvěděl nejen, jak to v zlatonosném revíru chodí, ale i řadu jmen. Nakonec mu hostinský doporučil, aby se ubytoval v šenku U Zlaté brány.

„Stejně v Jílovém jiný není. Pivo sice dostanete i ve Věžích, ale přespat vás tam perkmistr nenechá. U Zlaté brány to není špatné. I když je moje kuchyně určitě lepší. Nedávno tamní šenkýř zemřel, ale jeho dcera tam zůstala. Jak to tam ovšem vypadá teď po Fráňově smrti, to vám opravdu nepovím, urozený pane,“ krčil rozpačitě rameny. „Já vím, že to sem do Libeře je kus cesty. Ale kdybyste se chtěl zase opravdu dobře najíst, mám otevřeno pořád.“ Pak mrkl, aby dodal svým slovům váhu a tajuplně dodal: „Klidně přijďte i v noci. Možná se tu nebudete vůbec nudit. Poznáte sám! Pokud budou zavřené okenice, nedejte se odradit. Stačí na ně třikrát zabouchat. Já už budu vědět, co a jak.“

Teprve k večeru projel panoš Ota Radlíkem a pomalu sjížděl po plochém návrší do Jílového. Tady byla krajina holá. Okolní lesy horníci dávno vykáceli. Co nespotřebovali na výdřevu štol a stavbu do-

mů, to padlo na koryta k plavení rudy, otop do pecí a na násady krumpáčů, kladiv a lopat.

I když šenkýř v Libeři tvrdil, že si tu lidé žijí dobře, domy v Jílovém byly většinou neupravené chatrče. Horníci zřejmě nebyli pečlivými hospodáři. Pouze na náměstí stál nevelký kostel s nízkou masivní věží, obehnaný silnou kamennou hradbou, takže připomínal spíše hrad než stánek Boží. Ota věděl, že na venkově byly opevněné kostely časté. Skýtaly poslední útočiště před nepřítelem. Ale v Jílovém to bylo na první pohled zbytečné. Proti kostelu stála mohutně opevněná tvrz U Mince, u jejíž brány vlál praporec s erbem českého krále. Druhou stranu náměstí uzavírala další tvrz, ještě mohutnější. To byly Věže, sídlo perkmistra. Tady se soustřeďoval veškerý život zlatých hor.

Protože se už blížil večer, Ota zamířil rovnou do královského dvorce. U Mince se musel chvíli vyptávat, než ho odvedli k urburéři. Mikeš z Dobronína se vrátil z Prahy kolem poledne. Kolem unavených očí měl vrásky a bylo vidět, že nemá dobrou náladu. Otu si nevraživě prohlížel. Pak si od něho vzal listinu a dlouze ji studoval.

„Tak pan mincmistr Eberhart ti tady pronajal revír?“ vrtěl nedůvěřivě hlavou. „Včera jsem s ním hovořil a nic mi neřekl.“

„Možná to nepovažoval za důležité,“ namítl klidně Ota. „Sám mě upozorňoval, že všechna dobrá místa jsou už obsazená. Můj revír je až dole u řeky. Proto nebyl drahý a moje dědictví na něj stačilo.“

„Proč jsi sem vlastně přišel?“

„Prý se tady dají vydělat veliké peníze,“ opáčil Ota s hranou naivní dychtivostí.

„Ale také prodělat. Máš vůbec s těžbou nějaké zkušenosti?“

„Něco málo jsem slyšel,“ bručel Ota a sklopil oči k zemi.

„Takže nemáš,“ přikývl Mikeš. „Dobrá, ráno si přijď pro potvrzení. Nechám tvůj revír zapsat. Kdyby sis nevěděl rady, zajdi se poradit. Jsi jeden z mála Čechů, který to chce zkusit. To se mi líbí. Tak zítra, mladíku!“

Ota se uklonil a pak zamířil napříč náměstím do šenku U Zlaté brány. Hostinec byl dalším výstavným stavením v Jílovém. Kamenný dům byl patrový, vedle něho stála stodola, několik chlévů, maštale a

dva přístřešky pro vozy. Vzadu se rozkládala veliká ovocná zahrada. Dvůr do náměstí byl obehnaný dřevěným plotem.

Otěže koně hodil Ota čeledínovi, který zrovna ve dvoře krmil dobytek. Pak zvědavě vešel do šenku. Bylo plno. Pár mužů u dveří zvedlo hlavy, ale když zjistili, že je cizinec, přestali si ho všímat. Všude jinde byl cizí host středem pozornosti, ale tedy nikoho nezajímal. Ota rozpačitě přešlápl. Že si ho neprohlíželi hosté, to mu nijak nevadilo. Vadilo mu spíše, že si ho nevšímal ani šenkýř. Teprve po hodné chvíli se vysoký hubený muž v zástěře přikolébal. Byl černovlasý, pichlavé tmavé oči lemovalo husté rozčepýřené obočí. Ústa měl trochu křivá, ale mluvil kultivovaným hlubokým hlasem.

Jakmile se dozvěděl, že chce Ota přenocovat, jeho výraz se změnil. Přátelsky se usmál a omluvně rukou ukázal po plném šenku. „Pokud by vám to, urozený pane, nevadilo, dostanete večeři ve své ložnici. Tady stejně není místo. Ještě by vás ostatní rušili."

Ota by si raději pohovořil s místními lidmi, ale nemohl dávat svůj zájem příliš najevo, aby nebyl podezřelý. Proto s hranou lhostejností pokrčil rameny. Hostinský přikývl a vydal se po rozvrzaných schodech na dřevěnou pavlač. Otevřel první dveře a ukázal malou, skromně zařízenou jizbu. Bylo v ní pouze lůžko, stará truhlice, rozviklaný stolek a lavice pod oknem. Jinak vůbec nic.

„Tady se vám bude výtečně spát," rozplýval se šenkýř. „Místnost je nad kuchyní. Budete tu mít teplo a není sem tolik slyšet rámus ze šenku. Jídlo vám má neteř přinese za chvíli." Pak natáhl ruku a dodal ještě: „Platí se předem. Stříbrňák za noc a jídlo."

Ta cena byla vyšší, než kolik obvykle chtěli po Otovi v Praze. Ale už pochopil, že cena peněz tu byla jiná. Beze slova vytáhl z váčku tři stříbrňáky a podal je šenkýřovi. „Zatím na tři dny. Ještě si zajdu pro své věci. Nechal jsem všechno ve vaku u sedla."

Vrátil se za chvíli. V jizbě už opět čekal šenkýř. Ale nebyl sám. U stolku stála dívka v zelené suknici a křiklavě oranžové haleně. Černé vlasy měla spletené podle uherského způsobu do spousty malých copánků na týlu. Měla plné rty a tmavé oči, v nichž Ota i v šeru jizby postřehl jakýsi zvláštní smutek.

„Večeře, urozený pane," ukazoval vysoký černovlasý šenkýř na stůl, kde stála veliká mísa s pečeným masem. Až ke dveřím cítil Ota

příjemnou vůni šalvěje a tymiánu. Na slaměné ošatce byl nakrájený tmavý chléb. Dívka držela v ruce džbán s pivem.

„Má neteř Marta vás bude obsluhovat. Pokud byste zjistil, že je vám její služba příjemná, může tu s vámi zůstat i po večeři. Za nepatrný příplatek.“

Panoš vrhl pátravý pohled na dívku. Na první pohled nevypadala na nevěstku. Nepostřehl v jejím obličeji ani náznak vyzývavosti, jež byla pro její řemeslo nezbytná. Spíše jakési odevzdání. Dívka měla hezké tělo a panoš Ota si uměl představit, jak by ji sevřel v náruči. Ale tvářila se netečně, ani se na Otu nepodívala. O nějakou utrápenou chudinku zájem neměl. Proto mlčky zavrtěl hlavou.

Šenkýř povytáhl překvapeně obočí, ale neřekl nic. Pouze zlostně šlehl po své černovlasé neteři pohledem a pak se s úklonou vzdálil.

Ota hodil na truhlici vak s věcmi, který si přinesl. Nebyl veliký, protože si zabalil jen pár drobností na převlečení. Cestovní šedý plášť pověsil na hřebík ve zdi. S povzdechem se usadil na lavici a dal se do jídla. Dívka mu rovněž mlčky nalila do otlučeného poháru hořce vonící ječné pivo.

Maso bylo křehké a chutnalo výtečně. Ota ho s rozkoší trhal na kousky a jedl. Přitom nenápadně pošilhával po dívce. Měla příjemně kulaté boky, štíhlý pas a hezky tvarovaná ňadra. Ani v obličeji nevypadala zle, pokud by se nemračila. V jejích pohybech sice nebyla neochota, ale také ne úslužnost. Ota pochopil, že dělá, jen co musí. Práce v šenku ji zřejmě nebavila.

„Tobě říkají Marta?“ začal opatrně. Ostatně i tady přece mohl získat cenné informace.

„Jmenuji se tak,“ odpověděla dívka. Mluvila jemně a tiše. Řekla, co musela, a pak se zase odmlčela.

„Mně říkají Ota.“ Nastala pauza, protože černovláska pouze mlčky přikývla. Panoš se definitivně usnesl, že nemá cenu se o cokoli pokoušet. Rychle dojedl, mastné prsty otřel do lemu košile a jedním douškem dopil pohár.

„Mám vám ještě nalít?“

„Nech tu celý džbán. Já už si poradím sám.“

„Jak chcete,“ řekla tiše. Džbán postavila na stůl a pomalu se vydala ke dveřím. Otovi se zdálo, že velice neochotně. Trochu ho to

překvapilo a nebyl si jistý, zda si to nenamlouval. Ve dveřích se dívka otočila a chvíli si Otu měřila, jako by ho viděla poprvé. Pak lehce kývla hlavou na rozloučenou a vyšla na pavlač.

Venku se teprve stmívalo. Ota si představil, že v té nepřívětivé komoře bude až do rána sám. Nuda k ukousání. Podle lhostejného nezájmu hostů v přízemí šenku předpokládal, že ani tam ho žádné velké rozptýlení nečeká. Lepší protivná černovláska, než hodiny bez možnosti jakékoli zábavy.

Vyběhl na pavlač, ale dívka už byla pryč. Seběhl po vrzajících schodech a zadním vchodem vešel do kuchyně. Dívka stála u sloupu, suknici vyhrnutou vysoko nad pás. Šenkýř ji právě vyplácel prutem. Pokud si mohl Ota povšimnout, na místech, která bývala obvykle zrakům skrytá, měla na bělostné kůži spoustu modřin.

Šenkýř ji pustil a dívka si rychle upravovala suknici.

„Co sem lezete?“ zabručel vztekle.

„Rozmyslel jsem si to. Kolik je příplatek za to, aby mi Marta dělala společnost?“

Vysoký černovlasý šenkýř spokojeně přikývl, jako by říkal, však já to věděl. Bleskově Otu ocenil a pak si řekl o další stříbrňák. Ota ho bez zbytečných protestů vytáhl a hodil. Protože bylo v kuchyni šero, nepodařilo se ho šenkýři chytit. Mince upadla s cinknutím na zem. Šenkýř si klekl a začal ji hledat. Protože se však dívka nehnula, vztekle zvedl hlavu a sykl zle: „Neslyšela jsi? Půjdeš s ním.“

„Jak poroučíte, strýčku,“ řekla odevzdaně a teprve pak vyšla z kuchyně na dvůr.

Po cestě do rozvrzaných schodů na pavlač šel Ota za ní a s potěšením si ji mohl lépe prohlédnout. Pokud nebude pořád tak zamračená, nemuselo by to být tak špatné.

Ještě ani nedovřel dveře a dívka už si rozvázala šněrování na šatech a začala si přes hlavu stahovat křiklavou oranžovou halenu.

„Počkej,“ zadržel ji. Ukázal na lavici u okna, aby se posadila. Do poháru nalil pivo a podal jí ho. Sám si sedl se džbánem v ruce na okraj lůžka. Zvedl džbán na znamení přípitku a napil se. Dívka ho žíznivě napodobila. Pak číši odložila a začala se znovu svlékat.

„Ty si nějak hr. Řekl jsem ti, abys nepospíchala,“ zabručel nespokojeně Ota.

„Nezaplatil jste si mě, abych tu seděla a pila pivo," odsekla vzpurně.

„Třeba ano," usmál se a najednou se mu začala líbit. Pochopil, že s povoláním nevěstky nemá vůbec žádné zkušenosti.

„Když se nechcete milovat, tak co ode mně chcete?"

„Neřekl jsem, že bych tě nechtěl," zavrtěl hlavou. „Ale nejdřív si můžeme popovídat."

„Bojíte se mě?" opáčila trochu uštěpačně.

„Zajímají mne osudy druhých."

„Jste snad kněz?"

„Jsem něco víc," zabručel panoš Ota. I když neměl obvykle ve zvyku se vytahovat a obával se, že dělá velikou hloupost, nemohl si pomoci. „Jsem vyšetřovatel. Pomocník královského prokurátora."

„Můj otec to neudělal," pohodila vzpurně hlavou. Pokud se dosud tvářila lhostejně, teď se mračila. „Nevím, co vám rychtář napovídal, ale tak to nebylo!"

„Nepřišel jsem kvůli tvému otci. Jdu po něčem úplně jiném. Ale ty bys mi mohla pomoci."

„Proč bych to dělala? Mám svých starostí až nad hlavu," bručela nerozhodně. Pak se najednou usmála, vstala, došla k Otovi, objala ho a políbila. „Ale pokud pomůžete vy mně, udělám pro vás, co bude v mých silách."

Ota ji pohladil po tváři a rukou vybídl, aby se vrátila na lavici. „Možná bys mohla začít vyprávět první ty," navrhl. Byl si jistý, že s problémem jejího otce budou hotoví brzy.

„Můj otec se jmenuje Fráňa. Přišel do Jílového, když jsem byla malá holčička. Založil tuhle hospodu a vydělával vždycky slušně. Nikdy jsme neměli hlad. Ani poté, co umřela maminka. Loni byl špatný rok a otec si musel půjčit peníze. Moc o tom nevím. Najednou jsme museli šetřit každý měďák. Otec dřel, ale jak jsem pochopila, bylo to pořád horší a horší. Víte, peníze si vypůjčil od žida Samuela. To je nejhorší lichvář, jakého jsem poznala. Jaké chtěl úroky nevím, ale jednou mi otec řekl, že asi o hospodu přijdeme, protože tolik nikdy nevydělá. Když už jsme neměli peníze ani na pivo pro hosty, vypůjčil si můj otec od svého bratra. Dlouho váhal, s bratrem si příliš nerozuměl. Strýce Víta jste už ostatně poznal. Asi před třemi týdny

za mnou otec přišel do komory. Byl už večer. Zářil spokojeností. Ukázal mi váček se zlatem a řekl, že jde zaplatit dluhy. Pak už jsem ho neviděla. Ráno našli žida Samuela zavražděného. Můj strýc Vít prohlásil, že dluhy u žida za mého otce zaplatil už dávno on a hospoda tedy patří jemu. Rychtář Henslin strýcův nárok uznal. Pak ještě rozhlásil, že můj otec je sprostý vrah a dal ho hledat. Když jsem mu řekla o zlatě, které měl, nechal mi napráskat za lhaní. Jenže proč by otec žida zabíjel, když měl čím zaplatit? Já to zlato opravdu viděla!“ vykřikla dívka a rozplakala se.

„V Libeři jsem slyšel, že tvůj otec zemřel.“

„Nikdo jeho mrtvolu nenašel. Proto všichni tvrdí, že vraždil a utekl. Ale já se bojím, že je spíš pravda to, že zemřel. Přece by mě tu nenechal samotnou!“

„Marto, řekni mi ještě něco,“ ozval se po krátké chvíli přemýšlení Ota. „Jak s tebou strýc zachází? Zdálo se mi, že dost špatně.“

„Nutí mne k prostituci. Tvrdí, že musím vydělat všechno, co můj otec dluží. Bije mne za každou maličkost. Hned bych utekla. Jenže nikoho nemám. Kam bych šla?“

„Podívám se na případ tvého otce,“ slíbil panoš Ota, pak si lehl a natáhl ruku. „Půjdeme spát. Ale svlékat se nemusíš.“

Dívka trochu zmateně pokrčila rameny, potom zhasla louč a lehla si trochu toporně vedle Oty. Panoš jí vsunul ruku pod hlavu, pak se nad ní naklonil a něžně Martu políbil na tvář. Potom si zase lehl.

Marta mlčela a zmateně se dívala do tmy. Podle Otova pravidelného oddechování poznala, že po ní zřejmě nebude chtít víc. Nesmírně ji to překvapilo a v duchu si musela přiznat, že možná i trochu zklamalo. Na druhou stranu se po dlouhé době cítila bezpečná a šťastná. S dětskou důvěřivostí se k němu přitiskla a za chvíli usnula. Ale Ota nikoli. Ležel a přemýšlel. O ztraceném zlatě, zmizelém šenkýři a o černovlásce, která mu spala v náruči. Usnul až hodně pozdě k ránu.

XI. KAPITOLA

Ráno Otu vzbudilo silné zabouchání na dveře. Malým okénkem pronikaly do jizby první sluneční paprsky. Mladíka brněla ruka, na které spočívala černovlasá hlava. Marta se k němu vinula stejně, jako když usínal. Měla zavřené oči a šťastně se usmívala.

Opatrně vytáhl ruku a vstal. Rychle ji několikrát sevřel, aby rozproudil krev. Pak si dlaň položil na jílec dýky. Opatrnosti nebylo nikdo dost.

Pootevřel dveře a ve škvíře uviděl šenkýře Víta. V jeho tváři byl neupřímný úsměv.

„Nevěděl jsem, vznešený pane, že si mou neteř u sebe necháte až do rána. Musí jít pracovat. Už je po ranní mši laudum a otevírám šenk. Za chvíli přijdou hosté. Ostatně, i vy budete chtít snídani. Pec nesmí vyhasnout.“

Ota přešlápl bosýma nohama na dřevěné podlaze. I když bylo léto, prkna nepříjemně studila. Podrbal se v neupravených světlých kadeřích, které mu splihle visely podél obličeje. „Poslyš, kolik by stálo, aby mi Marta dělala společnost až do zítra?“

„Dva stříbrňáky,“ vyhrkl dychtivě šenkýř. „Jeden za den a jeden za noc. Musím za ni rychle sehnat nějakou náhradu. Sám bych šenk nezvládl.“

„Tady jsou,“ rozhodl Ota a vytáhl z měšce peníze. „Teď nás nech dospat.“

Když se vrátil do lůžka, zjistil, že dívka už je vzhůru. „Tolik peněz tomu vydřiduchovi,“ vzdychla překvapeně. „Přitom vlastně za nic. Vůbec jste si se mnou neužil.“

„Myslíš?“ usmál se panoš Ota, něžně ji políbil a pak si lehl zpátky do lůžka na svou půlku ke stěně. „Náhodou, byl to krásný večer.“

Marta vstala a rukou si uhlazovala pomuchlanou suknici. „Měla jsem si ji přece jen sundat. Takhle vypadám jako ožralá tulačka, co se vyválela v příkopě. Budu si ji muset vyžehlit.“

„Kdyby sis ji v noci sundala, třeba by ten večer nebyl tak milý,“ provokoval Ota. Obrátil se na bok a s úsměvem si ji prohlížel. „Třeba bych se nedokázal udržet.“

„A nebo by byl ještě hezčí,“ s uzarděním špitla dívka. „Přinesu snídani,“ dodala rychle a v rozpacích vyběhla na pavlač.

Ota slyšel vrzání schodů, jak rychle sbíhala do kuchyně. Spokojeně se protáhl. Miloval potěšení, které skýtala dívčí náruč. Ale ještě více ho bavilo, pokud mezi nimi jiskřila skutečná touha. Pokud by se někdy oženil, pak spíše pro zamilovaný pohled, než pro sebekrásnější tělo.

Marta byla zpátky rychle. V jedné ruce nesla ošatku s plackami a sýrem, ve druhé hrnec s čerstvě nadojeným mlékem. Položila vše na stolek a potom si s šibalským úsměvem vyhrnula suknici a odvázala od pasu malý plátěný pytlík, který tam ukrývala. Otevřela ho a vyndala kus studené kýty a malou hliněnou lahvičku, jež byla uzavřená navoskovaným klůckem látky. „Medovina,“ dodala na vysvětlenou. „Aby strýc nevěděl. Když už jste za mě zaplatil tolik peněz, ať si alespoň něco užijete.“

„Neprovokuj,“ smál se panoš Ota. Vyskočil a rychle se upravoval.

„Myslím,“ řekla černovláska přísně, „že vypadáte ještě hůř, než já. Vyčistím vám šaty, než se najíte. Sundejte je.“ Otovy protesty nic nepomohly. Pokrčil nakonec rameny a stáhl si nohavice i halenu. „Ty jíst nebudeš?“

„Něco mi nechte. Najím se, až tohle udělám,“ usmála se ode dveří a zmizela. Ale vzápětí byla zpátky. Šaty stále držela v náruči. „V šenku na vás čeká pan Zdeněk,“ sdělovala udýchaně. „Písař královského urburéře. Měl byste se obléknout a jít za ním.“

„Copak bych mohl předstoupit před tak významného úředníka ve zválených šatech?“ napodobil dívčin hlas, jimž ho před chvílí peskovala. „Však on chvíli počká,“ dodal sebevědomě. Když Marta ještě chvíli otálela, usmál se a poslal ji pryč, aby rychle vyčistila jeho oděv.

Ještě než dojedl, byla černovláska zpět. Stihla nejen vyčistit šaty, ale ještě se umyla a rozpletla si copánky na hlavě. Vlasy si vyčesala do vysokého vrkoče podle poslední módy. Černým uhlem si jemně načernila obočí.

„Ty chceš, abych za urburním písařem nešel vůbec. Copak mohu opustit tak nádhernou dívku? To tě mám opustit bez náležité poklony?“

Marta se zapýřila, nicméně gestem ruky Otovy lichotky odmítla. „Pan Zdeněk čeká a je netrpělivý. Měl byste za ním zajít. Ale co mám zatím dělat já, než se vrátíte?“

„Před několika dny se z Věží odvážely čtyři velikánské a těžké truhlice se zlatem. Určitě znáš pár lidí, kteří slouží perkmistrovi. Zkus se nenápadně vyptat, jak to bylo. Kde byly uložené, kde je nakládali, kdo s nimi jel do Prahy. Ale hlavně, jestli si někdo nevšiml něčeho zvláštního. Jen tě prosím Marto, nenápadně! Nejde ani tak o mě, ale sobě bys mohla ublížit. Rozumíš?“

Dívka přikývla. „To asi nebudu umět,“ špitla nešťastně.

„Kdo něco nezkusí, nenaučí se,“ povzbuzoval ji panoš Ota. „Jsi chytré děvče. Před tebou si nebude žádný chlap dávat příliš pozor na jazyk. Hlavně nezapomeň, že se nejvíc dozvíš, pokud chlapům budeš lichotit a obdivovat je.“ Pak se s ní rozloučil lehkým polibkem na tvář.

Urburní písař Zdeněk byl mladík stejně starý jako panoš Ota. Byl o něco menší, ale stejně urostlý. Určitě by se líbil i vybíravým dívkám z pražských měšťanských rodin, kdyby nebyl tak staromódně oblečený. Kytle podle tradičního střihu mu sahala skoro až po kolena, přes ni si navlékl hnědou omšelou suknici. Pláštík měl krátký, neurčité šedavé barvy. Stejně nudný, jako jeho oděv, byl i výraz písařovy tváře. „Kdyby se usmál, mohlo by to být zajímavější,“ hodnotil ho rychle Ota. „Určitě není hloupý, ale bude úzkostlivě pečlivý.“

Ráno byl šenk U Zlaté brány prázdný. Písař Zdeněk byl jediným hostem. Když panoš Ota vešel, uctivě vstal a lehce se uklonil. Příjemným klidným hlasem se představil a pak vytáhl ze záňadří listinu s velikou pečetí. „Registrace vašeho revíru.“

„Děkuji, pane urburní písaři,“ přikývl panoš Ota. „Sice jsem již snídal, ale vypijete se mnou džbánek piva?“

„Možná později. Máme práci.“

„Jakou?“ skoro se vyděsil Ota.

„Půjdeme překontrolovat revír. Z moci královského úřadu vám musím ukázat hranice, kam až smíte těžit. Nebo to tu snad tak dobře znáte?“

Panoš Ota trochu rozpačitě pokrčil rameny. Pak dodal: „Dobře víte, že tu jsem nový. Jsem panu Mikešovi vděčný za jeho pomoc. Půjdeme? Nebo pojedeme?“

„Mám tu koně. Není to tak blízko. Váš revír je až skoro na hranici horního území. Samozřejmě pojedeme.“ Zvedl se a bez jakéhokoli výrazu ve vážné tváři vyšel z hostince na dvůr.

Panoš Ota si rychle osedlal svého koně a za chvíli vyrazili. Písař Zdeněk seděl na koni vzpřímeně a jistou rukou ho vedl přes náměstí ke kostelu svatého Mikuláše. Ota na první pohled poznal, že jeho průvodce je dobrý jezdec. Musel mít výcvik.

„Pane písaři,“ optal se Ota zvědavě, „proč mi stále všichni zdůrazňujete, že můj revír je až na hranici horního území. Pan mincmistr Eberhart mě ujišťoval, že to je dobré místo.“

„Pan mincmistr prodával a vy jste kupoval. Žádný kupec nebude hanět své zboží.“

„Takže mne napálil?“

„To jsem neřekl,“ zavrtěl hlavou klidně písař. „Pod zem nikdo nevidí. Bůh rozdělil své požehnání nevyzpytatelným způsobem. Je pravda, že na okrajích je většinou zlata méně, než tady kolem Jílového. Ale neplatí to beze zbytku. Před několika lety si nedaleko vašeho revíru pronajal jeden sedlák z osady Luka takový mizerný, bahnitý kus. Zkušení horníci si ťukali na čelo. Kde chce těžit, když tam není žádná skála? Ten sedlák začal rýžovat písek z potoka a našel tolik zlata, že se na jaře odstěhoval do Prahy, kde si koupil dům.“

„V mém revíru je potok?“

„Ne, ve vedlejším,“ stroze opáčil písař. „Kolem Jílového nenajdete ani píď země volnou. Všechno je pronajaté. Vytěží se tu dost zlata. Ale horníci už vykopali tolik štol a jam, že se dokonce občas propadne země. Tohle nebezpečí na okrajích samozřejmě nehrozí.“

Právě projížděli kolem kostela. Za ním cesta začala klesat do údolí k řece. „Podívejte se tamhle,“ ukazoval písař Zdeněk ke skupi-

ně osik. „Tam se před měsícem prolomil strop jedné šachty. Hlína zasypala pět dělníků. Do dneška jejich těla nenašli.“

„Copak jsou šachty i tady?“

„Sloje vedou dokonce i pod městem. Většina zlatých žil je sice tady už vytěžených. Ale občas se najde zlato přímo ve městě. Hned tady za kostelem, vidíte, tamhle u zdi, co stojí ta dřevěná bouda, tam je vchod do štoly svaté Barbory. Tam se pořád nachází spousta zlata. Tamhle za těmi osikami je další štola. Má jméno archanděla Michaela. Právě tam se propadl strop. Teď se v ní ovšem netěží.“

Panoš Ota postřehl v písařově hlase strach. Přitáhl uzdu a zastavil koně. „Pokud se tam netěží, mohli bychom se tam podívat. Alespoň bych konečně viděl, do čeho se vůbec pouštím. Ještě nikdy jsem neviděl šachtu vykopanou do skály.“

„Ukážu vám jinou,“ chladně opáčil písař.

Ale panoš Ota se nedal odbýt. Právě písařovo strohé odmítnutí ho zaujalo. „Patří ta štola někomu, kdo by tam nerad viděl cizí návštěvníky?“

„Nikdo nevidí rád cizince ve svém revíru,“ zabručel písař Zdeněk. Ujel ještě několik metrů. Pak i on zarazil koně a obrátil se přes rameno zpět k Otovi. „Té štole se začalo říkat Ďáblova, abyste věděl! Po tom neštěstí se v ní objevil démon. Proto odtud všichni utekli. Ani těla těch zabitých nikdo nevykopal. Pojedeme?“

Panoš Ota pobídl ostruhami koně a dohnal písaře Zdeňka. „Slyšel jsem, že se ve štolách objevují horní skřítkové. Ale o démonovi jsem nikdy neslyšel. Jak vypadá?“

„Vy máte starosti!“ vrtěl hlavou písař. Jak se vzdalovali od podivné štoly, viditelně ožil. „Potkalo ho pár dělníků, když se do sloje vrátili po tom neštěstí. Museli mít strašný strach, protože později ho každý popisoval jinak. Ale viděli ho všichni! Jisté je, že má ohnivou hlavu a strašný hlas. Prý žere lidi. Jednoho z dělníků chytil a ten chudák mu utekl na poslední chvíli.“

Panoš Ota přikývl. V duchu si umiňoval, že se na toho podivného démona půjde podívat. Nebyl pověrčivý a to, co písař vyprávěl, ho utvrdilo v přesvědčení, že se ve štole děje nějaká nepravost.

Písař zatím ukázal napravo od cesty, kde se za hustým porostem ořešáků zdvihala dřevěná palisáda a věže. „Hrad Nussberk. Patří

pražskému měšťanu Enderlinu Štukovi. Největšímu protivníku mincmistra Eberharta. Už starý Štuk usiloval o získání úřadu mincmistra. Pokud vám mohu poradit, není dobré usilovat o přátelství pana Enderlina. Je to mimořádně svéhlavý a zlostný muž, navíc to nevidí rád perkmistr Fridlín. Doneslo se mi, že dostal od pana Eberharta pokyn, aby zamítal prosby lidí, kteří se přátelí s rodinou Štuků. Ale to jen mezi námi!“

„Užitečné informace nevykládám na potkání,“ přikývl panoš Ota vděčně. „Díky!“

Chvíli jeli mlčky. Pak se panoš Ota s tím nejpřátelštějším úsměvem, jaký dokázal na své tváři vykouzlit, obrátil na písaře Zdeňka. „Povězte mi, pane urburní písaři, všechny ty cenné informace, které mi poskytujete, to vám nařídil pan Mikeš z Dobronína?“

„Ne,“ stroze opáčil mladík. „Ale mám dojem, že si s nimi správně poradíte.“ Pak stiskl rty do přísné linky a polohlasně dodal: „Panna Marta mi řekla, že jste dobrý člověk. Slíbil jsem jí, že vám pomohu. Ten, kdo je schopen citu, nemůže být zlý! Vím, co je to láska.“

„Snad se neucházíte o šenkýřovu dceru?“ vyhrkl překvapeně panoš Ota.

Písař Zdeněk se suše zasmál a hořce odpověděl: „Kdyby to byla pravda, byl bych určitě šťastnější. Protože bych měl naději. Jenže mé srdce patří jiné. Ale nechme toho!“ řekl drsně a ostruhami popohnal koně do cvalu. Cesta před nimi se rozšiřovala a zatáčela podél lesa k Sázavě. Břeh řeky byl rovný, porostlý nízkou sytě zelenou trávou. Na některých místech zůstaly zbytky kaluží po včerejším dešti. Protože bylo od rána parno, rychle vysychaly.

„Vidíte ten starý buk,“ ukázal písař Zdeněk. „Tam začíná váš revír.“

XII. KAPITOLA

Návštěva Modřan byla pro velitele Diviše jen ztrátou času. V hostinci se sice najedl levně, ale jídlo nestálo za nic. O lupičích a přepravovaném zlatu se nedozvěděl vůbec nic. Šenkýř měl pouze dojem, že snad kolem nějaký vůz s jezdci projel, ale jistý si nebyl. Vesničani si vozu s vojáky všimli, ale nikdo neuměl říci něco určitějšího.

Rozmrzele pokračoval do Libeře. Někde tady, v části vedoucí lesem, se nepovedené přepadení odehrálo. Několikrát odbočil z hlavní cesty na slibně vypadající stezku. Doufal, že by tu mohla stát chatrč nějakého člověka. Ale nenašel nic. Les kolem byl pustý. Teprve později pochopil, proč. Všichni, kteří mohli pracovat, byli zaměstnáni v zlatonosném revíru. Kdo by živořil v lese?

Do Libeře dorazil se začínajícím soumrakem. Zamířil do šenku na návsi. Chromého hostinského ocenil hned jako protřelého šejdíře. Pro Divišovy záměry mohl být užitečný. Jeden ze dvou stolů byl dosud volný. Hřmotně se posadil a pánovitě si poručil jídlo.

Hostinský se uctivě ukláněl. Zjizveného hosta rychle obsloužil, ale neodešel zpátky do kuchyně. Zůstal u stolu, přešlapoval a několikrát zakašlal, aby na sebe upozornil. Mluvit však sám nezačal. Diviš spokojeně ukusoval ze šťavnaté pečeně a dřevěnou lžící vyjídal z černé hliněné misky dobrou prosnou kaši. Teprve když zahnal hlad, zhluboka se napil piva, škytl a dlaní si otřel ústa.

„Máš dobrou kuchyni, šenkýři."

„Nejen kuchyni, vznešený pane. Odpusťte mi mou zvědavost. Co vás sem přivádí? Vypadáte jako kupec, ale nevšiml jsem si, že byste přijel s vozem."

„Jsem kupec," přikývl Diviš s úsměvem a dýkou si odkrojil plátek kýty. „Kupec přece nemusí mít vůz, aby vydělával."

„To jistě ne," souhlasil šenkýř. Měl pozorně přimhouřené oči a Diviše si pozorně prohlížel. „Odpusťte mi mou smělost, s čím obchodujete? Sukno prý hodně vynáší."

„Jak komu," zavrtěl Diviš hlavou. „Já obchoduji s různými věcmi. Hledám zboží, které je levné. Hodně levné. Pokud seženu levné sukno, tak obchoduji třeba i se suknem. Ale abych byl upřímný, mám raději jiné věci. Menší kusy se lépe převážejí a dá se na nich také slušně vydělat."

„Například?"

Diviš se opatrně rozhlédl a pak šenkýři naznačil, aby se k němu naklonil. Šeptem řekl: „Třeba šperky nebo zlato. Ale koupím i levné zboží, které třeba nějaký kupec náhodou po cestě ztratil."

Šenkýř lhostejně přikývl. Pak sebral prázdnou misku od prosné kaše a s omluvou zmizel v kuchyni.

Diviš se pohodlně opřel o stěnu za sebou. Návnadu předhodil a teď nezbývalo, než čekat. Ale ještě než stačil dopít džbánek, objevil se u jeho stolu šenkýř znovu.

„Možná bych vám mohl pomoci," řekl a věcně natáhl ruku. „Dostanu dva stříbrňáky."

„Není to za jídlo trochu moc?" zavrčel nevrle Diviš.

„Za jídlo a průvodce," usmál se šenkýř. „Říkal jste, že cosi hledáte. Náhodou se tu zastavil jeden můj známý. Nedaleko odtud stojí na cestě do Jesenice zájezdní hostinec. Tam určitě seženete, co hledáte. Doprovodí vás, abyste nezabloudil."

„Sám bych tam netrefil?" bránil se na oko Diviš. Přitom ale rozvázal váček a vytáhl peníze. Neušlo mu, jak šenkýř rychle zkušeným okem ocenil, že Divišův váček s penězi vypadal pěkně naditý.

„Neleží u hlavní cesty, vznešený pane. Kdo to tady nezná, snadno zabloudí. Lesy jsou zrádné. Zvláště za tmy. Když cestujete, je průvodce dobrá věc."

„Kdy vyrazíme?"

„Hned, pokud chcete," usmál se šenkýř a spokojeně svou jedinou zdravou rukou sebral dva stříbrňáky a vložil je do plátěného váčku, který měl přivázaný provazem kolem břicha.

„Už bude noc. Má ten tvůj známý koně? Nerad bych se ve tmě trmácel pěšky."

„Samozřejmě. Ani ve snu by mě nenapadlo nutit vás do něčeho takového," ukláněl se šenkýř. „Pokud se vám podaří slušně vydělat, věřím, že se tu ještě někdy zastavíte, abychom ten obchod zapili."

„To myslíš vážně?" zavrtěl nedůvěřivě hlavou Diviš. Pak tiše dodal: „Pokud bych měl slušně vydělat, asi bych se tu potom moc objevovat neměl."

Šenkýř chápavě přikývl. „Ne, pane, nemyslím to vážně. Jen jsem vás zkoušel. Ale uznáte, že opatrnosti není nikdo dost. Tak pojďte. Projdeme kuchyní, jako bychom šli do jizby pro hosty."

V kuchyni čekal hubený muž s krysím obličejem. Jeho černé oči nervózně těkaly ze strany na stranu, v pootevřených ústech byly vidět zkažené zuby. Na sobě měl potrhaný plášť a záplatované nohavice. U opasku mu visel rezavý tesák. Na první pohled nebudil ani špetku důvěry.

„Tak tohle je můj přítel," usmíval se šenkýř a svou zdravou rukou na něj ukazoval hrdým gestem, jako by představoval urozeného velmože. „Nedejte se mýlit! Věci nemusí být ve skutečnosti takové, jak se na první pohled zdají. Vy také nevypadáte na počestného obchodníka," pokračoval šenkýř tvrdě. Ustoupil ke dveřím, jimiž přišli z šenku. Sáhl za sebe a z výklenku vytáhl sekeru na dlouhém topůrku. Skoro současně muž s krysím obličejem vytáhl tesák.

„A teď pravdu. Kdo jste!" vyštěkl šenkýř přísně. „S vaším obličejem byste na trhu neprodal ani loket sukna, natož něco cennějšího."

„Jsem kupec," klidně pokrčil rameny Diviš a rychle tasil dýku. I když ta situace nebyla příjemná, nebál se. Uměl se rvát a proti němu stál jen mrzák s jednou rukou a drobný mužík s rezavým tesákem. I ti dva cítili, že Divišovi příliš strachu nenaženou. Zbraně drželi v ruce spíše ze zvyku.

„Jsem kupec," pokračoval klidně. „Jenže své zboží neprodávám na trhu. Opatřuji levné věci pro jednoho bohatého obchodníka. On je příliš vážený na to, aby se podobnými obchody zabýval sám. Proto si najal mne. A teď zbraně schovejte, nebo se opravdu naštvu," řekl přísně a bleskurychle přiskočil k muži s tesákem. Než se lupič s krysím obličejem vzpamatoval, vyrazil mu Diviš kopnutím zbraň z ruky. Rezavý tesák dopadl se zařinčením na zem. Napadený muž se poku-

sil po něm skočit, ale Diviš ho obratně zachytil a postavil ho před sebe jako živý štít. Šenkýř, který se zatím rozpřáhl sekerou, se musel zastavit. Nechal ji klesnout a smířlivě řekl: „Dobrá, nejsi začátečník! Křiváku, odveď ho k náčelníkovi!“

„Mně se nějak nezdá, Chromej,“ bručel nedůvěřivě muž s krysím obličejem a pokoušel se vymanit z pevného sevření. Najednou rukou nečekaně udeřil za sebe. Pokoušel se zasáhnout Diviše do rozkroku. Ale neuspěl. Diviš uhnul a pak lehce, spíše pro výstrahu, udeřil mužovou hlavou o sloup, který podepíral strop kuchyně. „Příště to bude opravdu,“ varoval ho přísně. „Buď si Křiváku jistý, že sloup by tu ránu vydržel!“

I když úder nebyl silný, přesto muž s krysím obličejem bolestivě vykřikl. Na čele mu naskočila boule, která rychle modrala.

„Tak jak to bude dál, šenkýři?“ mračil se Diviš. „Zaplatil jsem ti. Buď mi ty stříbrňáky vrať, nebo zařiď, co jsi slíbil!“

„Co sakra Křiváku máš?“ vztekal se hostinský.

„Já rozhoduju, koho přivést k náčelníkovi,“ připomněl přísně muž s krysím obličejem. „Jednak se mi nelíbí a navíc mi řekni, co bych z toho měl, abych se s ním v noci trmácel takovou dálku?“

Diviš pochopil, že problém není v tom, že by mu Křivák nedůvěřoval. Chtěl také dostat zaplaceno. Jenže Diviš věděl, že kdyby na tuhle hru přistoupil, mohl by podezření spíše vzbudit, než aby oba muže uklidnil. Zmáčkl tedy o něco silněji jeho hrdlo a hrubě sykl: „Ty se mi taky nelíbíš. Jenže víš, jaký je mezi námi rozdíl? Ty mně můžeš udělat prd. Ale když já budu chtít, rozmáčknu tě jako červa. Pokud nechceš chcípnout, doprovodíš mne. A žádné podrazy! Uměl bych si tě najít, to mi věř. Kdybys mi chtěl náhodou zmizet a nechal mě samotného v noci v lese, bral bych to jako vyslovenou neomalenost. Jasné?“

„Poslyš, Křiváku,“ zabručel neochotně šenkýř. „Dám ti dvacet měďáků, abys neřekl, že jsem tě ošidil.“

„Tos mohl říci hned,“ zabručel spokojeně muž s krysím obličejem. Pak loktem lehce šťouchl do Diviše. „Můžeš mě pustit. Doprovodím tě. Řekl bych, že se náčelníkovi budeš líbit. Nejsi žádná měkota!“

Za chvíli už tiše vyváděli koně ze stáje. Do sedle vyskočili teprve za poslední chalupou. „Lidé nemusí vědět o všem," vysvětloval Křivák.

Klusali úzkou stezkou řídkým lesem. Protože byla jasná měsíčná noc, viděli na cestu dobře. Už za chvíli však Diviš ztratil orientaci. Měl dokonce pocit, že ho Křivák chvíli vodil v kruhu. Ale nijak se neznepokojoval. Tohle byl běžný způsob ochrany a Diviš, kdyby byl v lupičově kůži, udělal by to stejně.

Konečně se před nimi objevila tmavá silueta nevelkého stavení. Stálo osamoceně obklopené hustým lesem. Chatrč krytá doškovou střechou, vedle polorozpadlá stáj a za ní malá zahrada se zplanělými jabloněmi. To bylo vše. I když už viděl Diviš řadu hospod, které si to jméno skoro nezasloužily, tohle byla špeluňka toho nejhoršího ražení. Podlaha byla jen z udusané hlíny, stoly a lavice z neotesaných kmenů. Jediným osvětlením bylo ohniště, které hořelo uprostřed. Štiplavý kouř se válel po jizbě a unikal mezerami ve stropě ven.

V hospodě seděl necelý tucet mužů. Když Křivák vstoupil, začali všichni povykovat a překřikovali se navzájem. „Koho nám to vedeš?"

„Kde je náčelník?"

„Odjel, vrátí se až po půlnoci," odpověděl vysoký lupič s orlím nosem. Na sobě měl starou vojenskou zbroj, páchl potem a cibulí.

„Budeme muset počkat," obrátil se muž s krysím obličejem rozmrzele na Diviše.

„Tohle vyřídíme i bez náčelníka," oznámil povýšeně muž ve staré zbroji. Pak se obrátil na své kumpány. „Odzbrojte ho!"

Diviš se nebránil, protože něco podobného čekal. Věděl, že bude muset vydržet pár ran a být trpělivý.

„Tohle se náčelníkovi líbit nebude, Přechu," namítl kysele Křivák. „Přišel udělat obchod. Můžeme na tom vydělat všichni!"

„Znáš ho vůbec? Kdo je to?" volali ostatní a zvědavě je obstoupili.

„Přivedl ho Chromej. Říkal, že má plný váček peněz a chce nakupovat. Ještě nikdy nám neporadil špatně!" bránil Diviše jeho průvodce.

„Tak on má plný váček?“ vrtěl pobaveně hlavou muž s orlím nosem. „Já bych věděl něco lepšího, než obchodovat. Proč riskovat? Na co nám bude dlouhé povídání, když mu peníze můžeme vzít! Mám pravdu?“ obrátil se na ostatní lupiče.

„Máš, Přechu!“ volali nadšeně.

„Prohledejte ho,“ nařídil velitelským tónem. V duchu už se viděl náčelníkem. Pokud se mu tohle povede, půjdou chlapi za ním. Zvláště jestli ukořistí dost peněz. V poslední době se jim nevedlo dobře. Ale kdo za to mohl? Náčelník, samozřejmě. Neměl se dávat do spolku s tím zemanem.

„Nic nemá,“ funěl vztekle jeden z lupičů, který Diviše prohlížel.

„Pitomče,“ utrhl se na něho vztekle Přech. „Peníze nechal na koni u sedla!“

Jenže ani tam, ani nikde jinde nenašli jediný měďák.

„Co jsi to plácal za nesmysly o penězích?“ chytil Přech muže s krysím obličejem pod krkem. „Kde je má, co?“

„Já, já nevím,“ koktal Křivák. „V hospodě je měl!“

„Nech ho být,“ hlasitě se ozval Diviš. „To si skutečně myslíš, že jsem takový pitomec, abych vozil peníze s sebou? Mám je v Libeři bezpečně schované. Ne v šenku. Takový blázen nejsem. Beze mě je nikdy nenajdete. Takže pokud o ně máte zájem, pustíte mě a dáte mi něco napít. Až přijde váš náčelník, dohodneme se. Záleží na tom, co mi můžete nabídnout.“

Přech se otočil a pokusil se Diviše udeřit. Ale jeden z lupičů mu chytil ruku a zlostně zabručel: „Jsi pitomec! Kdykoli něco vymyslíš, nic z toho nekouká!“ Pak sám Diviše rozvázal. Přech si vztekle odplivl a sedl si stranou do kouta. Zlostně bručel jakési kletby. Ale nikdo si ho už nevšímal.

Když Diviš dopíjel druhou číši slabého a ne příliš dobrého ječného piva, objevil se náčelník lupičské bandy. Pozorně vyslechl Křiváka i muže, který svázaného Diviše osvobodil. Pak se přísně obrátil do kouta k Přechovi a chladně poznamenal: „Tohle si vyřídíme pak. Teď na tebe nemám čas, blbče!“

Diviš si náčelníka prohlížel. Byl na rozdíl od ostatních oblečený do pěkných soukenných šatů. Měl upravené pěstěné vousy, tmavé vlasy mu ve vlnách spadaly až na ramena. Nebyl starý, mohlo mu být

nejvýše třicet let. Měl plné, skoro ženské rty a na první pohled působil dobromyslným dojmem. Ale v jeho pohledu četl Diviš krutou bezohlednost. I kdyby si člověk na sebe vzal nejlepší oděv, oči ho vždy prozradily.

„Tak ty chceš nakupovat?“ optal se náčelník lupičů. V jeho hlase byl slyšet skutečný zájem. „Jak víš, že máme něco na prodej?“

„Jinak by mne sem asi šenkýř z Libeře neposílal,“ pokrčil rameny Diviš.

„Snad,“ přikývl náčelník. Pak si začal dlaní uhlazovat vousy a přitom si Diviše pátravě měřil. Zdálo se, že byl s prohlídkou spokojený.

„Rád bych nejdřív viděl zboží,“ ozval se po chvíli ticha Diviš. „A taky bych se rád ještě dneska vyspal. Pokud se dohodneme, čeká mě zítra spousta práce.“

„Tak pojď,“ souhlasil náčelník. Z výklenku vedle dveří sebral dvě smolné louče a zapálil je od plamenů v ohništi. Prošli zahrádkou za domem, přešli louku a vešli do lese. Po několika krocích se náčelník zastavil před nízkou skalkou. Odhrnul křoví a ukázal na díru u země. Byla vysoká právě tolik, aby jí prošel skrčený člověk.

Chvíli kráčeli chodbou, která se pomalu svažovala dolů. Pak se chodba stočila a vzápětí se ocitli v prostorném sklepě. Na zemi ležely u stěn truhly a pytle. Také tu stálo několik stolů a na nich spočívaly štůčky modrého a červeného sukna. Náčelník lupičů otevřel truhlici a ukázal železné pruty, vytavené pro kováře. V pytlích byl oves a lněné semínko. Nakonec vytáhl zpod jednoho stolu malou truhličku, v níž byly bronzové jehlice na spínání plášťů.

Diviš chvíli mnul sukno mezi prsty, potom dlaní přesypal trochu ovsa, aby zjistil jeho kvalitu. Tvářil se zamyšleně, ale ve skutečnosti neměl se zbožím žádnou zkušenost. Kde by k ní také on, královský voják, přišel? Nakonec rozpačitě zabručel: „Nu, není to špatné. I když už jsem viděl lepší sukno. Pokud budeš mít rozumnou cenu, vezmu všechno. Sukno, železo i obilí. Ale ta cena musí být opravdu rozumná, jasné. Tak kolik?“

Náčelník lupičů se trochu ošil. Ani on neměl ve skutečnosti přesnou představu o kvalitě uloupených věcí a jejich skutečné ceně. Nakonec vyhrkl: „Tři kopy stříbrňáků!“

„Řekl jsem, že cena musí být rozumná," zavrtěl nespokojeně hlavou Diviš. „Pro mě to nemá větší cenu, než tak jedna kopa."

„Ale to je málo! Řekněme dvě kopy?"

„Osmdesát stříbrňáků. Ani o měďák víc," rozhodl Diviš. Podle výrazu v lupičově tváři poznal, že i tahle nabídka je pro něho zajímavá. Ještě chvíli se sice handrkovali, ale nakonec se shodli na Divišově návrhu.

Vyšli ze sloje ven a pomalu se vraceli do hospody. „Jak to zítra uděláme?" nadhodil náčelník lupičů.

„Jednoduše, jako vždy," odpověděl s převahou Diviš. Celý postup si předem promyslel. „Zítra večer přijedu do šenku v Libeři. Budou se mnou dva nebo tři přátelé. S meči. To pro jistotu, kdyby některého z tvých mužů napadla stejná hloupost, jako toho hlupáka Přecha. Tři muži s mečem nejsou tolik, aby vás ohrozili. Ale je to dost na to, aby mi pomohli ubránit se, kdybyste nechtěli dodržet slovo," řekl Diviš přísně. Rukou umlčel lupičovy protesty a pokračoval.

„Pošleš pro nás Křiváka. Zboží připravíš k cestě. Tam se sejdeme. Zkontroluji ho a pak ti dám peníze. Opatříš vůz. Za něj ti přidám pět stříbrňáků. Na něm to všechno odvezu. Platí?"

Náčelník lupičů přemýšlel jen chvíli. Už dlouho se pokoušel kořist z posledních měsíců prodat, ale stále neměl štěstí. Snad to tentokrát vyjde. Pokud se to povede, získá peníze, aby celá tlupa vydržela až do jara. Přikývl. Pak se s Divišem na znamení úmluvy obejmuli a políbili.

„Křiváku," zavolal na lupiče s krysím obličejem, „odveď ho zpátky do Libeře."

„Ještě moment," zarazil ho Diviš. „Jak ti mám říkat?"

„Nemám jméno. Jsem prostě náčelník."

XIII. KAPITOLA

„Urozený pane," ukláněl se Oldřichovi z Chlumu voják z jeho družiny, „je tu nějaký hoch. Prý dostal úkol cosi zjistit a když panoš Ota odjížděl, nechal mu vzkaz, aby to řekl vám."

„Hned ho přiveď," přikývl královský prokurátor zvědavě. Odložil pergamen s poznámkami. I když se ho případ vraždy u mlýna netýkal, zajímalo ho, jak vyšetřování pokračovalo. Mohlo mu vyplnit volný čas. Tajemná záhada ztraceného zlata zatím nedávala žádný smysl. Ale vyšetřování stálo teprve na začátku. Oldřich musel čekat, co zjistí Ota s Divišem. Na to, že chtěl původně odpočívat, si už ani nevzpomněl.

Nedávno mu jeho žena Ludmila vyčítala, že se jí málo věnuje. „Ty si jako ohař," usmívala se ironicky. „Když nemá co dělat, leží u své misky a spí. Ale když se nasadí na stopu, žene se bez zastávky, dokud kořist nechytne. I kdyby se měl schvátit."

Do jizby vešel střapatý kluk. Zůstal u dveří a rozpačitě přešlapoval. Přitom se zvědavě rozhlížel.

„Ty jsi Vencl?" usmál se Oldřich z Chlumu a pokynul mu, aby šel blíž.

„Ano, urozený pane," potvrdil chlapec. „S vaším panošem Otou jsme dohodli malý obchod. Já měl něco zjistit a on mi slíbil zaplatit." Pak se významně odmlčel.

Oldřichovi cukalo v koutku úst, jak potlačoval smích. Vážně přikývl. „Obchodní sliby se mají plnit. Peníze dostaneš ode mě, neměj strach."

„To je v pořádku," přikývl hoch věcně, asi tak, jako by smlouval kupec na trhu. „Tak tedy, obešel jsem všechny Hensliny. Ale kdyby mi váš panoš řekl víc, mohl jsem si ušetřit to dlouhé běhání. Ten muž, kterého zavraždili v noci u Vltavy, byl pacholek rychtáře Henslina. Rychtář má dům na Havelském náměstí. Kousek od něj je vyhlášený hampejz. Jen pro nejlepší zákazníky," dodal a s nevyslove-

nou otázkou v ocích se odmlčel. Pak jedním okem mrkl, aby dal na srozuměnou, že jeho služby mohou být všestranné.

„A dál?“ chladně ho pobídl královský prokurátor.

„Nu,“ pokračoval trochu rozpačitě Vencl, „ptal jsem se i u rukavičkáře Henslina. Tomu také nepřišel tovaryš v noci domů. Ale pak ho našli ožralého v jedné hospodě. Přespal v čeledníku a po ranní mši se vrátil. U rychtáře Henslina postrádají také muže. Podle popisu je to určitě ten zavražděný. Protože si to váš panoš přál, po cestě za vámi jsem zaskočil k rychtáři Bonifácovi a řekl mu o tom.“

„Není těch rychtářů nějak příliš?“ vrtěl hlavou Oldřich z Chlumu.

„To máte tak,“ vysvětloval důležitě chlapec, „Havelská osada dostala od krále Václava některá zvláštní privilegia. Kromě jiného má i vlastní správu a tedy svého rychtáře. Pravomoc našeho rychtáře Bonifáce tam nesahá. Protože se však vražda stala na území Většího Města pražského, bude ji vyšetřovat náš rychtář.“

„Chápu,“ přikývl královský prokurátor. „Se dvěma rychtáři v jednom městě jsem se ještě nesetkal. Takže Henslin je rychtář jen pro těch pár Němců kolem Havelského rynku?“

„Nejen,“ usmál se tajuplně střapatý kluk. „Od vašeho vojáka jsem se dozvěděl, že váš panoš odjel vyšetřovat do Jílového. Henslin je nejen rychtářem tady v Praze. Zakoupil si i rychtu v Jílovém. Takže je současně jílovským rychtářem. Ten muž, co ho zavraždili, nežije ovšem tady. Přijel předevčírem z Jílového s velikým průvodem, který vezl něco králi. Náhoda?“

„Jseš si tím jistý?“ vyskočil překvapeně královský prokurátor.

„Pracoval jsem už pro řadu urozených pánů. Všichni oceňovali mou spolehlivost. A také umění mlčet,“ řekl vážně chlapec. „Není mi samozřejmě do vašich věcí vůbec nic. Ale mám pocit, že pomocníka, jako jsem já, byste mohl na několik dní potřebovat. Dal bych i slevu,“ dodal vymlouvavě.

Teď už se královský prokurátor neudržel, aby se upřímně nerozesmál. „Tedy ty jsi ale číslo,“ vrtěl hlavou. „Tak kolik za týden služby pro mě?“

„Dva stříbrňáky,“ vyhrkl hoch dychtivě. „Ale zato jsem váš od slunka do slunka a v noci taky, pokud bude potřeba.“ „Nejsi laciný.

Říkal jsi něco o slevě.“ „To už je cena se slevou,“ řekl s výčitkou v hlase Vencl. „Pokud byste po mně chtěl, abych vás vodil za povětrnými ženštinami, tak by ta cena byla vysoká. To uznávám. Ale vy chcete pomoci s pátráním. To může být nebezpečné. Potřebujete někoho bystrého a důvtipného. Najít dobrý hampejz umí nakonec každý, ale vyšetřovat, na to musí být hlava. A tu já mám!“

„Uvidíme, jestli se vyplatíš,“ přikývl královský prokurátor. „Tady je moje ruka. Přijímám tě na týden do svých služeb jako mladšího panoše. Ale slib mi, že neřekneš Otovi, jaký sis sjednal plat. Protože máš víc než on. Aby po mně nakonec nechtěl přidat!“

Vencl si zavýskl a radostně poskočil. V životě neměl tolik peněz. Ale rychle se ovládl. „Náš rychtář Bonifác říká, že při pátrání se musí člověk umět ptát, a ne mluvit. Od teďka mlčím jako hrob!“

„Máš pravdu,“ přikývl Oldřich. „Váš rychtář zřejmě není hlupák. Potřebuji s ním mluvit. Počkej na dvoře, převléknu se a odvedeš mě k němu.“

Ještě před polední sextou stáli na rynku před rychtářovým domem.

„Počkám tady,“ rozhodl Oldřich z Chlumu. „Běž mne ohlásit!“

Sotva vešel Vencl do mázhauzu, vyřítil se rychtář ven. Měl mastná ústa, zřejmě právě obědval. Zdvořile se klaněl. Oldřich netušil, co mu Vencl napovídal, ale rychtář se choval nesmírně uctivě.

Uvedl královského prokurátora do jednací síně a usadil ho do nejlepšího křesla, které tam měl. „Poslouchám, urozený pane. Prý přicházíte v závažné věci.“

Oldřich z Chlumu si nasadil masku povýšeného úředníka. Měl zkušenosti, že to mu mezi prostými lidmi zjednávalo nejrychleji respekt. „Jak jste daleko s vyšetřováním té včerejší vraždy?“

„Vlastně je už všechno jasné,“ usmíval se spokojeně rychtář Bonifác. „Víme, kdo toho člověka zavraždil a jsme na nejlepší cestě dozvědět se, kdo byl ten zavražděný.“

„Tak kdo to byl?“

„Inu,“ podrbal se rychtář rozpačitě na hlavě, „jak už jsem řekl, víme, jak to zjistit. Ale jaksi jsme ještě neměli čas, abychom…“

„Tak dost,“ křikl Oldřich přísně a vstal. „Tady jde o mnohem víc, než vůbec tušíš! Okamžitě pošli své lidi do Havelské osady. Po-

kud nebude rychtář Henslin doma, ať přivedou všechny, kteří znali toho zavražděného. Biřic je pak dovede k tomu mrtvému. Pro jistotu. Věřím, že ho poznají. Hned pak Henslinovy lidi přiveď sem. Osobně je vyslechnu. Až to zařídíš, okamžitě se vrať sem. Budeš mi muset vysvětlit ještě jiné věci!“

Rychtář s nešťastným úsměvem vyběhl do mázhauzu. I skrze zavřené dveře bylo slyšet, jak křičí na svého biřice, proč ještě nic nezařídil. Doslova mu opakoval příkazy královského prokurátora. Pak se vrátil. V obličeji se mu dal číst smutek, protože mu bylo jasné, že k obědu se už nedostane. Pečené jehněčí, když je studené, nestojí za nic. Zlojovatí a to rychtář neměl rád. Jenže tenhle důvod k odložení rozmluvy by zřejmě královský prokurátor neuznal. Proto odevzdaně sklonil hlavu a čekal.

„Chytili už jste vraha?“ pokračoval nemilosrdně Oldřich. „Zřejmě unikl z města dřív, než jsem dal hlídat brány. V době mezi vraždou a začátkem pátrání měl spoustu času. Nechal jsem pro jistotu prohledat celé město, ale žádného vojáka s erbem rožmberské růže jsme nenašli!“

„Co přesně jsi nařídil svým biřicům?“ optal se laskavě královský prokurátor. Ale podle výrazu obličeje bylo vidět, že dostává vztek.

„Aby hledali vraha, samozřejmě,“ hájil se rychtář. „Poznat ho by neměl být problém. Podle toho erbu, přece.“

Oldřich se naklonil k Vendovi a tiše řekl: „Tvrdil jsi, že máte chytrého rychtáře.“

Hoch rozpačitě pokrčil rameny, ale mlčel. Co také říci? „Bonifáci,“ řekl ironicky Oldřich, „chodíváš slavit masopust?“

„Samozřejmě,“ rozzářil se rychtář. „Kdo by si nechal ujít takovou kratochvíli.“

„Když uvidíš v průvodu člověka maskovaného za medvěda, který ukradne kupci měšec a uteče, koho pak necháš po městě hledat? Medvěda?“

Rychtář se nadechoval, aby se ohradil. Ale pak mu poznámka došla. Zatvářil se provinile a zabručel: „Ten vrah asi plášť odložil.“

„Asi,“ přikývl královský prokurátor. „Popsal ti velitel mé družiny Diviš, jak vrah vypadal? Myslím, že se jmenoval Markvart.

Abych tě uchránil zbytečných chyb, stejně jako můžeš odložit oděv, můžeš odložit i jméno. Nezapomeň na to!“

„Jistě, jistě,“ přikyvoval snaživě rychtář. Měl tolik jiné práce a tady ztrácel čas kvůli obyčejné mizerné vraždě. „Váš služebník ho popsal jen zběžně. Netroufl bych si říci, jak vypadal. Já sám ho zahlédl jen letmo.“

„Takže pošleš jednoho biřice do šenku U Zelené šišky, aby přivedl hostinského a jeho dceru. Oba měli spoustu času si vraha prohlédnout. Pak pošleš do města dvě hlídky, s každou půjde jeden z nich. S jejich pomocí byste ho snad mohli poznat. Pokud náhodou zůstal ve městě. Chtěl bych mít jistotu!“

„Jak přikazujete,“ odevzdaně souhlasil rychtář. „Mám to jít zařídit hned?“

„Běž! Já tu zatím počkám. Jakmile se objeví lidé rychtáře Henslina, přiveď mi je.“

Jak se však ukázalo, vyslechnout Henslinovy služebníky nebylo tak jednoduché, jak se zpočátku zdálo. Havelský rychtář nebyl doma a jeho služebníci odmítli bez něj cokoli udělat. Teprve když jim biřici pohrozili zbraněmi a vězením, uvolili se dva čeledíni, že k výslechu půjdou.

V márnici mrtvého bezpečně poznali. Bylo to jejich druh z Jílového. Teprve pozdě odpoledne stanuli před královským prokurátorem. Oldřich nechal rychtářovu síň upravit, aby alespoň trochu připomínala zasedání královského soudu. Vojáci, kteří ho doprovázeli, se postavili s praporci se znakem krále za jeho křeslo. Na stole stál kříž a vedle ležel Oldřichův meč. U pulpitu ve výklenku stál písař s brkem, aby výpověď čeledínů zaznamenal.

„Jak se váš zavražděný druh jmenoval?“ začal přísně Oldřich z Chlumu.

„Jeslín, urozený pane.“

„Byl zřejmě ženatý. Zanechal vzkaz své ženě. Kde ji najdeme?“

„V Jílovém. Vzala si Jeslína teprve asi před půl rokem. Čeká jeho dítě.“

„Co vlastně Jeslín pro rychtáře Henslina dělal?“

„Staral se o koně a jezdil s povozem. Obvykle on přivážel do Prahy obilí a další věci pro kuchyni ze statku našeho pána.“

„Vyprávěl vám něco o své poslední cestě? Vím, že přijel v doprovodu početného oddílu vojáků. Vezli cosi pro našeho vznešeného krále. Řekl vám, co vezl?“

„Chlubil se, že truhlice byly plné zlata. Vyprávěl, že měl tentokrát nahnáno. Po cestě je přepadli lupiči. Ale dopadlo to dobře.“

„Jeslín řídil ten povoz se zlatem?“

„Kdo jiný?“ podivil se jeden z čeledínů a nervózně si odkašlal. „Vždycky kočíroval vůz on.“

„Měl tady v Praze nějaké nepřátele?“

„Těžko. Nikam nechodil. Nechtěl utrácet. Říkal, že musí šetřit pro svou ženu a dítě. Byl někdy až protivný, jak škudlil.“

„Ale zabili ho u Juditina mostu. To je přece od vás pořádný kus cesty. Co tam dělal?“

„Jak to máme vědět?“ bránil se čeledín neochotně. Vzápětí ho rychtář přetáhl po hřbetu holí.

„Jsi u královského soudu. Budeš odpovídat uctivě,“ napomenul ho Bonifác. Pak opakoval otázku. „Jak se tam Jeslín dostal?“

Muž zoufale přemýšlel, ale nic ho nenapadlo. Pak se obrátil na svého druhu, který dosud mlčel. „Armine, nevíš o něčem?“

Druhý čeledín si těžkopádně mnul ruce. Potom začal mluvit. Velice v řeči zadrhával, chvílemi dokonce koktal. „Myslím, že někdy odpoledne za ním přišel nějaký muž. Měl na plášti znak růže. Chvíli spolu mluvili a pak se rozešli. Vím, že při večeři říkal, že si bude muset jít něco zařídit.“

„Nebylo ti to podezřelé? Vždyť nikam nechodíval,“ ptal se nedůvěřivě královský prokurátor.

„Proč?“ pokrčil rameny čeledín. Víc z něj nedostali. Ani jeho druh nevěděl o moc víc.

Nakonec je Oldřich z Chlumu propustil. Ještě než se zvedl k odchodu, vrátily se hlídky, které znovu dům od domu pročesaly město.

Vraha nenašly. I když je doprovázel šenkýř a jeho dcera od Zelené šišky, kteří Markvarta dobře znali.

XIV. KAPITOLA

„Vrátíme se na předměstí?“ ptal se zvědavě Vencl, když s královským prokurátorem opustili rychtáře Bonifáce. „Ty samozřejmě,“ přikývl Oldřich. „Já tu mám ještě schůzku s jedním pasířem.“

„A víte, kde bydlí?“ vyhrkl s nadějí v hlase hoch.

„Přibližně. Ale najdu to sám,“ rychle se bránil Oldřich jeho ochotě doprovázet ho. „Kdysi jsem už v jeho domě byl. Není to tak složité, hned u špitálu svatého Františka.“

„Aha, tak to bude pasíř Vojtěch,“ spokojeně konstatoval chlapec. „Dobrý řemeslník, ale velice počestný. A šetrný.“

„To je dobře, nebo špatně?“ usmál se Oldřich.

„Náš pan děkan vždycky káže, jací mají lidé být, aby se zalíbili Bohu. Jenže co z toho mám já, když je někdo počestný a šetrný? Kdybych měl peníze, také bych se uměl zalíbit Bohu. Jenže já se málokdy najím tolik, aby mi v noci nekručelo v břiše. Proto je lepší, když lidé hřeší a jsou štědří. Pak mi někdy dají vydělat.“

Oldřich přátelsky plácl chlapce po zádech. „Až přijdeš do mého šenku, sněz, na co budeš mít chuť. Řekni šenkýřovi, že to zaplatím.“

„Jste strašně hodný,“ přikývl chlapec. „Neměl bych jít raději s vámi?“

„Jen se běž najíst. Já už to nějak zvládnu!“

Vencl se tedy otočil a loudavě se vydal k Poříčské bráně. Ale hned, jak královský prokurátor zašel za roh rychty, otočil se a rychle přeběhl rynek. Schoval se za rohem a opatrně vyhlédl do ulice za odcházejícím Oldřichem. Znal v Praze každé zákoutí, výklenek a podloubí. Pro něho nebylo těžké sledovat kohokoli, aniž by si ho všiml.

Asi dvakrát zakroutil Vencl hlavou, když Oldřich odbočil špatně. Ale vždy se královský prokurátor dokázal ze spleti uliček vymotat. Nakonec se dostal k honosnému pasířovu domu. Byl postavený ještě po starém způsobu. Vchod i okna vedly do dvora. Do ulice měl

dům neomítnutou stěnu se střílnami, aby se dal v případě obsazení města nepřítelem lépe bránit.

Oldřich prošel úzkou uličkou a vstoupil do rozlehlého mázhauzu. Obdivně si prohlížel sloup uprostřed, který podepíral klenbu. Byl z pískovce a na jeho povrchu byla vytesána hustá síť stonků, úponků a listů, jež vytvářely dojem, jako by byl obrostlý révou.

„Vítám vás, urozený pane," klaněl se mistr Vojtěch. Sestupoval po krátkém schodišti, vedoucím podél levé stěny do zvýšeného přízemí. Tam se nacházela dílna. „Mohu vám nabídnout číši vína?"

„Děkuji, mistře," vrtěl hlavou Oldřich. „Mám ještě spoustu práce. Tak co jste zjistil?"

„Pojďte se mnou," řekl důležitě pasíř. Nezamířil však do dílny, nýbrž na druhou stranu domu. Vešli do útulně zařízené komnaty. Podél stěn stálo pět masivních truhel ze dřeva, zčernalého stářím. Ve výklenku vedle dveří se nacházel malý krbeček, v němž hořel oheň a osvětloval místnost. Kromě dvou úzkých střílen proti dveřím neměla místnost žádná okna. Pod krbečkem stál masivní stůl a pulpit se soupravou písařského náčiní. Ve stojanu vedle pulpitu ležela spousta pergamenových svitků, popsaných i prázdných. Mistr Vojtěch přitáhl ke stolu vyřezávané křeslo a vybídl královského prokurátora, aby se posadil.

„Podívejte, toto jsou pečetě, které jste mi dal," řekl a položil na stůl proužky pergamenu s voskovými otisky, sejmutými z vykradené truhlice. „Pečeť pána z Dobronína je v pořádku. Pochází z typáře, který jsem zhotovil já. Ale ta druhá, perkmistra Fridlína, ta je falešná. Typář sice udělal někdo, kdo se i vyznal v řemesle, to musím přiznat. Ale jinak neměl vůbec smysl pro proporce. Podívejte se," řekl, otevřel nejbližší truhlici a vytáhl z ní foliant, svázaný v dřevěných deskách, potažených vepřovicí. Položil ho na stůl a chvíli listoval pergamenovými stranami.

„Tady je to," řekl vítězoslavně. „Vidíte ten rozdíl?"

Na stránce ve foliantu byl do vosku zhotovený otisk pečetě perkmistra Fridlína. Ale na první pohled se v několika detailech odlišoval. Zkřížená kladívka byla větší, koruna byla blíže k okraji a v nápise, lemujícím pečeť, bylo písmeno G položené trochu více vlevo.

„To je otisk originálního typáře, který jsem zhotovil," vysvětloval mistr Vojtěch. „Ze všeho, co vyrobím, si zhotovuji otisky. Už několikrát jsem pomohl při sporech, kdy se někdo pokusil padělat listinu. Tuhle sbírku založil můj otec. V těch truhlicích kolem najdete všechny významné pečetě celého českého království," řekl zálibně. „Pokud byste se chtěl podívat, mám tu i skutečné unikáty."

„Ne, velice děkuji, ale snad jindy," rychle pasíře zarazil Oldřich. „Vrtá mi hlavou jiná věc. Ráno jste říkal, že se těžko najde v českém království řemeslník, který by dokázal dobrý typář zhotovit. Ale teď sám potvrzujete, že se občas objevují falešné pečetě. Kdo je tedy vyrábí?"

„Kdyby typáře zhotovoval dobrý řemeslník, asi bych nepoznal, že jde o padělek," vysvětloval trpělivě mistr Vojtěch. „Ale jak sám vidíte, na perkmistrově pečeti je spousta chyb. Jak mám odpovědět, kdo je vyrábí?" zabručel rozpačitě. „Určitě vyučený a hodně dobrý pasíř. Skoro vylučuji, že byste takového našel v menších městech. Jedině tady v Praze a snad ještě v Brně. Znám pár mistrů, kteří by to dokázali. Ale jmenovat nemohu nikoho. Pokud vím, hrozí za výrobu falešného typáře ztráta hrdla. Ne, nemohu nikoho obvinit."

„Nechci, abyste někoho obviňoval. Nepůjdu také nikoho zatknout. Rád bych od vás dostal jen pár jmen, kde bych se mohl nenápadně poptat."

„Nezlobte se, urozený pane, ale to nejde. Pokud však chcete, mám tady soupis všech pražských pasířů, kteří jsou členy našeho řemeslnického bratrstva. Udělal jsem vám opis. Tady je," řekl a vytáhl z truhlice svinutý pergamen, úhledně převázaný červenou tkanicí. „Je to celkem deset jmen," dodal ještě.

Oldřich z Chlumu pergamen rozvinul a zběžně přelétl pohledem jména. Většinou mu nic neříkala. Jen jednoho z nich znal. Vyráběl skvělé meče a od něho kdysi koupil několik kusů pro své vojáky na Bezdězu.

„Děkuji ti, mistře Vojtěchu," usmál se přátelsky. „Velice jsi mi pomohl. Buď zdráv!"

Sebral pergamen a své dvě pečetě, sejmuté z truhlice. Vše pečlivě uložil do váčku a pak zamířil na ulici. Obešel zeď špitálu a zamyšleně se zastavil. Měl dvě možnosti. Pokud by šel vpravo přes rynek,

byla by cesta zpět do hostince delší, ale pohodlnější. Kolem špitálu by se dostal na břeh řeky. Tudy to bylo na Poříčí blíž, ale po bahnité stezce kolem příkopu. Nemusel spěchat. Proč by si měl špinit škorně a šaty? Dal almužnu beznohému žebrákovi, který seděl u vrat špitálu, a pak zamířil vpravo na rynek.

Udělal však jen pár kroků, když tu kolem něho proběhl jakýsi špinavý tulák v hadrech. V běhu mu silou utrhl od opasku váček. V rychlosti vzal ten větší. V něm Oldřich neměl peníze, ale soupis pasířů a pečetě, sejmuté z truhlice. Jakmile se tulák zmocnil váčku, odbočil do úzké uličky, která vedla do židovské čtvrti.

Oldřich bleskurychle vyrazil za ním. Rozběhl se a křičel na přihlížející chodce, aby mu pomohli zloděje zastavit. Tulák utíkal rychle, ale po několika krocích zvolnil. Ulička, do níž vběhl, byla plná špíny a musel se vyhýbat hromadám odpadků. Neuběhl příliš daleko, když zřejmě dostal strach, že ho Oldřich nebo některý z chodců chytí. Hodil váček za sebe a zrychlil. Zmizel v průjezdu vysokého domu. Oldřich se zastavil. Prudce oddechoval. Váhal jen okamžik. Co mu nakonec bylo do nějakého tuláka? Dříve nebo později ho stejně rychtář dostane a zloděj skončí na šibenici. Sehnul se pro odhozený váček, aby ho sebral. V tu chvíli se zpoza rohu vyřítil Vencl.

„Pozor," křičel, až se zajíkal. Doběhl k Oldřichovi a vší silou do něho vrazil. Odhodil ho několik loktů k protější stěně domu. Než mohl královský prokurátor zaklít, dopadl přesně na místo, kde před chvílí stál, masivní trám. Oldřich vyděšeně zvedl oči. Zahlédl ještě, jak se na střeše domu, z něhož trám spadl, mihla postava. Nic by za to nedal, že měla na sobě plášť s erbem rožmberské růže. Dům se opravoval, střecha byla pokrytá šindelem jen z části.

„To bylo o fous," zabručel. Byl ještě bledý, jak se lekl. Pak si uvědomil, že ho nepříjemně bolí bok, který si narazil o kámen. Tvář měl odřenou a trochu z ní tekla krev. „Kde ses tu vzal?" zamračil se na střapatého kluka, který mu právě zachránil život.

„Já věděl, že vás nemohu nechat ve městě samotného," šťastně se usmíval chlapec. „Jsem přece váš panoš."

V tu chvíli přiběhli s opačné strany uličky dva biřicové. Jeden se starostlivě sklonil k Oldřichovi, aby mu pomohl vstát. Druhý popadl

Vencla za rameno, nešetrně jím smýkl a přísně řekl: „Mám tě, uličníku. Kat ti už vysvětlí, jak se máš na ulici chovat!“

„Pusťte ho,“ rozkřikl se na ně královský prokurátor. „Spíš bystě měli chytit toho otrhance, který mi ukradl měšec. Tenhle hoch je můj panoš a právě mi zachránil život.“

Teprve teď si bičicové všimli trámu na zemi u zdi opravovaného domu.

„Taková neopatrnost,“ vrtěl hlavu starší z nich. „Přitom náš rychtář neustále sousedy upozorňuje, aby nenechávali ležet těžké věci volně po střechách, když něco staví nebo opravují. Zafouká vítr, a neštěstí je hotovo. Nu, ještě že se nic nestalo!“

„To nebyl vítr,“ chladně ho zarazil Oldřich z Chlumu. „Někdo se mě pokoušel zabít.“

„Ale to snad ne?“ opáčil shovívavě bičic. „Jste ještě rozrušený. Byla to nehoda.“

„Nebudu se přít. Raději začneme s vyšetřováním. Jsem královský prokurátor a nařizuji vám, abyste ten dům prohledali a přivedli všechny, které tam najdete.“

Bičic pokrčil lhostejně rameny. Ostatně jeho věc to nebyla. Pokud si bude někdo stěžovat, plnil jen příkaz. Sevřel pevněji kopí a se svým druhem v patách vešel do domu. Za chvíli přivedl vyděšeného staršího muže se ženou a mladého chlapce.

„Nikdo jiný v domě nebyl,“ hlásil uctivě. „Ale ze dvora vede lešení se žebříky až na střechu. Tudy se dá nahoru vylézt bez obtíží. Samozřejmě i rychle slézt.“

„Kdo jsi?“ obrátil se Oldřich z Chlumu na měšťana, kterého bičicové přivedli.

„Co si to dovolujete! Jsem slušný člověk a vy nemáte právo se mnou takto zacházet. Budu si stěžovat.“

„To můžeš. Někdo shodil z tvé střechy trám, aby mne zabil. Podle zákona jsi odpovědný za újmu, která se mi stala. Pokud se neprokáže, kdo to ve skutečnosti udělal, viním tebe! Mám právo požadovat odškodné. Je to tak?“ obrátil se na bičice.

Ti sice přesně nevěděli, jak to podle městských ustanovení je, ale cosi podobného už od rychtáře slyšeli. Proto horlivě přikývli. Královský prokurátor to přece musel vědět sám nejlépe.

„Jak vidím, nestalo se vám nic," opáčil vzpurně měšťan. „A tu roztrženou košili vám má žena spraví, pokud to vaše neumí. Tak o jaké náhradě mluvíte?"

Královský prokurátor zlostně přimhouřil oči. Taková drzost! Rychle přemýšlel, jak ho co nejlépe zkrotit. Ani si nevšiml, kdy zmizel Vencl. Najednou se objevil v úzkém průchodu vedle opravovaného domu. Přeběhl ulici a zastavil se za Oldřichovými zády. Zatahal ho za ruku, aby se k němu sklonil.

Oldřich chvíli váhal. Nebylo mu po chuti poslouchat před ostatními malého kluka. Ale pak přísně řekl: „Počkejte tu. Ještě jsem s vámi neskončil!"

Otočil se a odvedl Vencla stranou. „Co chceš? Nemůžeš mě vyrušovat při vyšetřování pro každou hloupost. Pokud něco chceš, řekneš mi to potom. Všechno má svůj čas."

„Samozřejmě," přikyvoval chlapec. Pak sáhl za košili a vytáhl kus utržené látky. Byla z pláště a v rohu zůstal zřetelný zbytek výšivky. Představovala rožmberskou růži. „Tohle se zachytilo za hřebík na lešení. Byl jsem to tam rychle prohlédnout. Říkal jsem si, že to může být důležité."

„To tedy je," přikývl spokojeně královský prokurátor a dal chlapci přátelskou herdu do zad. Útržek vzal do ruky a vrátil se ke vzpurnému měšťanovi a biřicům. „Obviňuji tě z pokusu o vraždu. Podívej," řekl a ukázal mu útržek látky. „Je z pláště zločince, kterého od včerejška pronásleduje rychtář. Zřejmě se ukrýval ve tvém domě. Tohle je důkaz!"

„Ale…, ale to je nesmysl," koktal měšťan. „Nikoho v domě neukrývám. Proč bych to dělal? Vás vůbec neznám. Mám svou práci a vydělávám dost peněz. Proč bych chtěl někoho zabíjet?"

„Uvidíme," řekl přísně Oldřich. „Jak se jmenuješ?"

„Říkají mi Janek od Špitálu," odpověděl měšťan. Jeho jistota byla ta tam. Ve tváři měl poděšený výraz.

„Janek od Špitálu," opakoval polohlasně Oldřich z Chlumu. Tohle jméno už někde slyšel. Jen si rychle neuměl vybavit, kde. Přemýšlel, vraštil čelo, ale stále ho nic nenapadlo.

„Každý vám potvrdí, že jsem poctivý řemeslník," dodal muž ochotně.

V tu chvíli to Oldřichovi došlo. Jeho jméno zahlédl na seznamu pasířů, které dostal od mistra Vojtěcha. Takové náhody nemohly být samy sebou.

„Ty jsi pasíř," konstatoval věcně. „Právě tebe jsem totiž hledal!"

„Mě?" vyděsil se muž. Strach už neuměl zakrýt. Oldřichovi se zdálo, že se mu dokonce chvějí ruce.

„Tebe!" potvrdil Oldřich. Rozhodl se, že vše vsadí na jednu kartu. Stejně neměl co ztratit. Přísně nařídil: „Půjdeme dovnitř. Nebudu tě vyslýchat na ulici. Tvá žena a chlapec mohou jít po svých. Vy dva," ukázal na bičice, „zůstanete tady a budete hlídat dům."

Vencl se Oldřicha neptal. Bez zaváhání se k němu připojil a kráčel za ním do domu. Královský prokurátor po něm sice nespokojeně šlehl pohledem, ale ten střapatého kluka nezahnal. Proto mu nahlas nařídil, aby zůstal venku. Chlapec pokrčil rameny a sedl si na hromadu trámů, které byly složené na dvoře pod lešením.

Pasíř a královský prokurátor vešli do prostorné dílny. V rohu stála hliněná pec s dýmníkem. Na polici vedle ní ležely rozmanité kadluby. Na druhé straně u stěny stál prostý stůl z nehoblovaných prken s nářadím a masivní špalek, okutý obručemi, na němž spočívala kovadlina. Pod malým okénkem byly dvě otevřené truhlice a v nich hřivny železa a mědi. Další truhlice stála vedle dveří. Za ní byla lavice, menší stolek a křeslo.

Oldřich z Chlumu se posadil do křesla, ale pasíře nechal stát. Chvíli si ho mlčky prohlížel a potom přísně začal: „Jak ses dozvěděl, že jsem tě odhalil?"

Janek od Špitálu se zatím uklidnil. Pokrčil lhostejně rameny a zabručel: „Netuším, o čem mluvíte!"

„Mám muže, který dosvědčí, že tajně vyrábíš pečetní typáře. Víš jaký je za to trest?"

„Vymýšlí si," zavrtěl hlavou pasíř.

„Možná," přikývl královský prokurátor. „Ale pokud se dá jeho svědectví dohromady s tím, že se mne někdo pokusil před tvým domem zavraždit, stačí to určitě k tomu, aby tě rychtář předal katovi. Výslech na mučidlech a potom šibenice. Nic jiného si stejně nezasloužíš!"

„To všechno je souhra nešťastných náhod," bránil se pasíř. I když se tvářil statečně, v hlase se ozýval panický strach.

„Jsem královský prokurátor. Mé svědectví bude stačit, aby tě potrestali," ušklíbl se povýšeně Oldřich z Chlumu. Dlaní si uhladil vousy na bradě a potom laskavě pokračoval: „Je tu ovšem cesta, jak si můžeš hrdlo zachránit!"

„Jaká? Udělám, co mi řeknete!"

„Vyšetřuji jiný zločin. Mnohem těžší, než je ten tvůj. Pokud mi pomůžeš, na všechno zapomenu. Ale pravdu! Vyrábíš falešné pečetní typáře?"

„Potřebujete nějaký zhotovit?"

„To snad ani ne," usmál se Oldřich. „Ale chci vědět, pro koho jsi vyrobil tenhle," řekl a vytáhl z váčku otisk pečeti perkmistra zlatých hor Fridlína.

Pasíř vrhl na otisk ve vosku rychlý pohled, sklonil hlavu a tiše odpověděl: „Tenhle je náhodou jediný, který jsem kdy dělal. Proto si to pamatuji! Objednal si ho jeden šlechtic. Mně se nepředstavil. Ale čeledín, který ho doprovázel, ho oslovoval jako pana Mikeše."

„Podle čeho jsi ten typář vyráběl? Je to totiž velice mizerná práce!"

„Tak to zase ne," nafoukl se pasíř. „Když něco dělám, je to vždy perfektní. Je to přesně podle nákresu."

„Máš tady ten nákres?"

„Samozřejmě," přikývl pasíř. Otočil se, došel k výklenku u okna a chvíli se přehraboval ve svitcích pergamenů, které tam ležely. Pak jeden vytáhl a přinesl ho Oldřichovi. „Tak se podívejte," řekl popuzeně. „Každičký detail souhlasí!"

Oldřich chvíli porovnával výkres s otiskem pečeti. Pasíř Janek měl pravdu. Chyby, které byly na pečeti, byly i na nákresu.

„Poslyš," zvedl po chvíli Oldřich hlavu, „ten výkres máš od toho šlechtice?"

„Ale kdepak. Ten, který si přinesl, chtěl samozřejmě zpátky. Ale já si pro jistotu udělal kopii."

„Je ta kresba přesně podle originálu? Nemohl být jeho výkres odlišný?"

„Řekl jsem, že to je kopie. Přesná, urozený pane!"

„Dobrá," přikývl Oldřich z Chlumu. Pergamen svinul a zastrčil do váčku k soupisu pasířů. I když věděl, že už ho asi nebude potřebovat. „Pokud mi pomůžeš najít muže, který si u tebe typář objednal, zapomenu na všechno, co se tu stalo. Ovšem s podmínkou, že už nikdy žádný jiný typář nevyrobíš!"

„Jak už jsem řekl, byl to můj první pokus. A poslední, urozený pane!"

Oldřich pochybovačně zavrtěl hlavou. Že by byl první, to byl očividně nesmysl, protože Janek od Špitálu měl s podobnou prací na první pohled spoustu zkušeností. A kdo jednou začal, ten těžko končil. Dá ho do budoucna hlídat.

„Zítra ráno pojedeme spolu na Pražský hrad a potom do Jílového. Nenápadně ti ukážu několik mužů a ty mi řekneš, zda jsi někoho poznal, rozumíš?"

„Samozřejmě," ukláněl se přeochotně pasíř. „Mám život rád. Udělám všechno, jak řeknete. Jenom mě pro Boha nedávejte katu!"

„Nedám. Ale pro jistotu tady nechám do rána jednoho biřice, aby tě hlídal. Kdyby sis to rozmyslel!"

Hned pak opustil dílnu pasíře Janka a zamířil k rychtáři Bonifácovi. Musel zařídit hlídání pasířova domu celou noc až do rána, než se tam vrátí. Navíc se chtěl na pár věcí vyptat. Bylo mu jasné, že krádež měšce a útěk rozedraného tuláka do uličky k židovské osadě byla past. Past, kterou na Oldřicha někdo nastražil. To by ovšem znamenalo, že o jeho vyšetřování musel zloděj zlata vědět. Mohl v tom mít prsty některý z urozených pánů, kteří doprovázeli vyloupené truhlice. Ale o jeho cestách městem by se těžko dozvěděli. Pokud by jim o nich někdo neřekl. V té souvislosti ho nenapadl nikdo jiný, než rychtář.

Na rynku rychtáře nezastihl. Jeho pomocník mu sdělil, že odešel za svými povinnostmi a kdy se vrátí, že netuší. Ale prý to nebude příliš brzy. Hlídání domu pasíře Janka však rychtářův pomocník slíbil zajistit. „To mohu rozkázat biřicům i bez našeho rychtáře," ukláněl se úslužně. „Že s ním chcete mluvit mu také vyřídím. Ale obávám se, že to bude možné až zítra."

XV. KAPITOLA

Ráno vstal královský prokurátor časně, skoro ještě za tmy. Jeho dočasný panoš Vencl dosud spal. Oldřich se sám oblékl a sešel do šenkovní jizby. Tam již bylo rušno, i když teprve svítalo. Někteří kupci, kteří zde přenocovali, se už chystali na cestu, aby během dne dorazili co nejdále.

Objednal si snídani a pak se ponořil do vzpomínek. Když si řekl, že bude vstávat za svítání, bylo to prosté konstatování. Ale kdyby mu někdo řekl, aby vstal na matutinum, otřásl by se hrůzou. Přitom to znamenalo totéž. Když jako chlapec žil v klášterní škole, musel se spolu s ostatními žáky podrobit přísnému životu mnichů. Klášterní den se dělil podle předepsaných modliteb. Ta první, za svítání, byla matutinum. Pro Oldřicha to slovo znamenalo totéž, jako být vyhnán z teplého lože do sychravé zimy. V klášterním chrámu bylo nepříjemně i v létě. Ještě dnes si pamatoval celou tu řadu modliteb, které se opakovaly s pravidelnou neúprostností až ke zbláznění. Po laudum byla snídaně, pak následovala prima, tercie a sexta. Po ní se podával oběd. Odpoledne nóna a večerní nešpory. A aby toho nebylo málo, ještě za tmy poslední modlitba, jíž říkal opat hodinky po nešporách.

„Urozený pane," vytrhl Oldřicha ze vzpomínek urostlý voják z jeho družiny. „Přijel pražský rychtář. Prý s vámi musí hned mluvit. Ale protože vím, že snídáte, zdržel jsem ho na dvoře."

„Pošli ho sem," usmál se královský prokurátor. „Stejně na něj čekám."

Rychtář Bonifác se hlučně vřítil do šenku. Zastavil se ve dveřích a zvědavě se rozhlédl. Spíše ze zvyku, aby zkontroloval, jak to v hostinci vypadá.

Pak nedočkavě vyrazil ke stolu, kde seděl Oldřich z Chlumu. Pospíchal tak, že zakopl o hůl, kterou měl jeden z hostů opřenou o sloup.

Už několik kroků před stolem se uctivě ukláněl a rozpačitě drmolil: „Je to hrůza. Ale já za to skutečně nemohu. Byla to nešťastná náhoda!“

„Co se stalo, pane rychtáři?“ zarazil jeho překotnou a nesouvislou řeč královský prokurátor. Rukou rychtáře vybídl, aby se posadil na lavici proti němu.

Bonifác těžce dosedl, až dřevo hlasitě zapraštělo. Skoro se zdálo, že se praskne. V obličeji se mu perlil pot, jak pospíchal. „Platnéř Janek od Špitálu je mrtvý!“

Oldřich z Chlumu jeho slova vnímal jako z veliké dálky. Měl vztek, že by nejraději vyskočil a rychtářovi napráskal. Ale současně si uvědomil, že to byla částečně jeho chyba. I když na území pražských měst jeho pravomoc nesahala, měl poslat některého ze svých vojáků, aby platnéře ohlídal. Copak se mohl spolehnout na městské biřice?

Navíc stál proti nesmírně vychytralému nepříteli. Měl neodbytný pocit, jako by všechno, co se kolem dělo, někdo předem pečlivě naplánoval. Oldřicha z Chlumu pasoval do role šachové figurky. S níž onen tajemný muž pohyboval, jak se mu zachtělo. A kterou samozřejmě ve vhodné chvíli obětuje. Protože tak se šachy hrají.

„Jak se to stalo, pane rychtáři?“ optal se s přemáhaným klidem. Ruce složil na klín pod stůl, aby nebylo vidět, jak si nervózně mne dlaně. Vše se komplikovalo. Kdyby nešlo o královo zlato!

„Sám pořádně nevím, urozený pane,“ bručel rozpačitě rychtář. „Pasíř Janek nevytáhl paty z domu. Skoro celou noc se v jeho dílně svítilo. Snad tam něco dělal. Biřic neví. Ráno už mu bylo podezřelé, proč nešel pasíř spát. Zašel se tam podívat a našel ho probodnutého dýkou. Běžel hned pro mě. Byl jsem si místo vraždy prohlédnout. Nic zvláštního jsem nenašel. Po vrahovi ani stopa. Zločin se musel stát už včera, protože krev dávno zaschla a tělo bylo studené.“

„Poslyš, rychtáři, jak je možné, že tvoji lidé hlídali, přesto pasíře Janka kdosi zabil? Zdá se dokonce, že bez větších problémů.“

„Chtěl jste, aby hlídali dům. Výslovně jste řekl, aby pasíř někam neutekl.“

„Chceš tím říci, že někoho pustili do domu?“

„Je to tak," zkroušeně přikývl rychtář a sklonil hlavu k zemi. „Navíc neumím ani odpovědět, kdo tím hostem byl. Podle biřice přišel jakýsi vysoký muž v tmavém plášti. Bylo to už v noci. Do obličeje mu neviděl. Podle řeči však pochopil, že ho pasíř Janek znal. Sám ho zval do dílny. Proč by se tedy měl o to starat?"

„Samozřejmě, proč?" ironicky poznamenal královský prokurátor. „Jak dlouho tam ten neznámý byl?"

„Jen chvilku. Biřic ho chtěl při odchodu zastavit, aby zjistil, kdo to vlastně je. Ale zmizel mu ve tmě. Utíkat za ním se bál. Musel přece hlídat dům. Protože se v dílně pořád svítilo, nenapadlo ho, že se něco stalo," pokrčil rameny unaveně rychtář. Pak rychle dodal: „Pochopte, urozený pane, já si biřice nevybírám. Sousedé chtějí, aby to byli silní chlapi, kteří udrží ve městě pořádek. Jsou tu hlavně na to, aby rozháněli rvačky a hlídali brány. Přitom nesmějí chtít vysoký žold."

„Půjdeme se tam podívat. Teď hned," rozhodl královský prokurátor. „Nechal jsi doufám pasířův dům hlídat?"

„Samozřejmě," ochotně přikyvoval rychtář. „Vím, co je má povinnost."

Oldřich si nechal osedlat koně. Protože bylo ještě před ranní mší, byly krámky zavřené a ulice města prázdné. U pasířova domu byli za chvíli. Uzdy koní hodili biřicovi, který tu držel stráž. V mázhauzu je uvítala uplakaná pasířova manželka. Když zahlédla královského prokurátora, její pohled ztvrdl. Vrhla se proti němu a hystericky křičela: „Zabil jsi mi muže!"

Rychtář ji popadl za ruku a chtěl ji rychle odtáhnout, ale Oldřich ho zarazil. „Přijměte mou soustrast, paní," řekl měkce. „Pouze Bůh rozhoduje o lidských krocích. Ujišťuji vás, že má ruka dýku do těla vašeho muže nevrazila. Ale buďte si jistá, že to bude má ruka, která ten podlý zločin potrestá. Necháte nás teď pracovat?"

Žena si rozpačitě setřela slzy a tiše špitla: „Promiňte, urozený pane. Já to tak nemyslela. Jen jsem si říkala, když jste včera…," pokrčila rameny a pak sama otevřela dveře do dílny. Oldřich vstoupil a rozhlížel se. Ihned si všiml výklenku u okna. Včera byl plný pergamenových svitků. Teď byl prázdný. Zamířil k peci. Byla vyhaslá, ale

uvnitř ležela silná vrstva jemných černých sazí a mezi nimi zbytky roztaveného vosku. Tady vrah listiny spálil.

„Kde jste mrtvolu našli?“ obrátil se na rychtáře.

„Tady,“ ukazoval ochotně ke křeslu, v němž včera Oldřich seděl. „Pasíř Janek ležel na boku a dýku měl vraženou do prsou. Ten, kdo tu ránu vedl, měl jistou ruku. Řekl bych, že to mohl být voják nebo prostě někdo, kdo je zvyklý zacházet s dýkou. Třeba i urozený člověk. Když pasíře bodal, rukou mu zacpal ústa, aby nekřičel. Bál se biřice venku. Na bradě zavražděného jsem našel trochu krve. Ale pasířovy ruce potřísněné nebyly. Takže se tam krev mohla dostat jen z rukou vraha.“

„Výtečně,“ přikývl souhlasně královský prokurátor. „Možná nejsi takový nekňuba, jak to dosud vypadalo. Co dál?“

„Jinak nic,“ opáčil trochu rozmrzele rychtář Bonifác. Královský prokurátor ho sice pochválil, to byla pravda. Ale koho by taková pochvala potěšila?

Oldřich z Chlumu dílnu pečlivě prohledal, ale nic podezřelého nenašel.

Nakonec se trochu rozmrzele rozloučil s vdovou a vydal se zpět do dvora U zlatého kola. Ulice se zatím zaplnily lidmi, a tak musel jet opatrně. Přistihl se, že nenápadně pozoruje střechy domů v ulicích, kterými projížděl. Stejně tak se občas bezděčně ohlédl, zda ho někdo nesleduje. Měl proto na sebe vztek, ale nemohl si pomoci. Pasířova vražda ho vyvedla z míry víc, než si dokázal přiznat.

Ten, kdo Janka od Špitálu zavraždil, musel velice riskovat. Proč? Oldřich si byl jistý, že ho na pasířův dům zločinec upozornil úmyslně. Ale pak musel pasíř zemřít. Proto, že by poznal v člověku, který si u něho objednal falešný typář, Mikeše z Dobronína?

Nebo proto, že by naopak potvrdil, že to Mikeš z Dobronína nebyl a někdo jiný se za něj vydával?

Tohle se teď zdálo klíčovou otázkou celého případu. Jenže pasíř na ni už neodpoví. Vyšetřování se vrátilo na začátek. Nebo ještě hůře. Uvízlo na mrtvém bodě.

Zamyšleně projel Poříčskou bránou a prašnou cestou mezi nízkými domy vjel do dvora hostince U Zlatého kola. Byl tu mnohem

větší klid než za svítání. Kupci se svými vozy odjeli a noví se tu objeví až odpoledne.

„Tady jste, urozený pane," zadýchaně volal velitel Diviš a hnal se k Oldřichovi. Byl ještě špinavý od prachu po cestě. „Jel jsem skoro celou noc," vysvětloval. Pod očima měl kruhy od nevyspání. „Pospíchal jsem, protože to strašně spěchá. Mám je!"

„Pojď ke mně," věcně nařídil královský prokurátor. Zvláště teď, kdy si nemohl být jistý, jestli je někdo nešpehuje. Nechtěl o případu mluvit na dvoře.

Velitel Diviš mu teprve v jeho jizbě v klidu vyprávěl, co během noci zažil. Neopomněl zdůraznit, jaké nebezpečí podstoupil pro dobro vyšetřování.

„O přepadení vozu s královým zlatem jsme samozřejmě nemluvili," končil hlášení. „Ale jsem si jistý, že to museli být oni. Dvě tak početné tlupy lupičů by vedle sebe nemohly žít. Nikdo jiný tedy nepřipadá v úvahu. Až je zajmeme, řeknou nám to určitě sami."

„Souhlasím," přikývl královský prokurátor. „Mám tu ale jen pět mužů, to je málo. Požádám pražského rychtáře, aby půjčil pár biřiců. Není to sice jeho věc, ale nechtěl bych o té věci hovořit na Pražském hradě. Král by nám sice dal vojáků dostatek, ale nejsem si jistý, zda by se o tom lupiči nedozvěděli dřív, než past sklapne."

„Takže stopa vede podle vás do okolí krále?"

„Ještě nevím," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Na můj vkus se mluví o ztrátě zlata na Pražském hradě zbytečně moc. Navíc je jasné, že zločinci mají síť špehů i ve městě." Pak rychle Divišovi vyprávěl o všem, co se zatím stalo.

Zrovna když končil, otevřely se dveře a do jizby vpadl Vencl. Tvářil se nesmírně uraženě. Kývnutím hlavy pozdravil letmo Diviše, pak došel až k Oldřichovi, založil si ruce v bok a spustil: „Tak to by nešlo, urozený pane. Jsem váš panoš a mám řadu povinností. Pečlivě jsem se informoval, co všechno musím dělat. Není správné, když běháte po městě, aniž bych o tom nevěděl. Připravil jsem vám snídani, ale zatím úplně vystydla," řekl smutně. Pak se otočil a vyběhl na chodbu. Ale vzápětí byl zpátky. Na dřevěném podnose nesl misku s vychladlou hrachovou polévkou, v níž plavaly kostky osmažené slaniny. V ošatce byl pečlivě nakrájený chléb. Korunu všeho tvořila

malá miska s plátkem sýra, několika ředkvičkami a čtyřmi koláčky se sladkými povidly.

„Tohle je odsud?“ potlačoval smích Oldřich. „Šenkýř ráno o hrachové polévce nic neříkal.“

„Samozřejmě, to jídlo není odsud. Je tu drahé a nestojí za nic,“ oznámil rezolutně chlapec. „Koupil jsem to v hospodě naproti přes ulici. Za třetinu toho, co by chtěli tady.“

Diviš se teprve teď vzpamatoval. Překvapeně vyhrkl: „Co tady vůbec děláš?!“

„Mám nového panoše,“ usmíval se královský prokurátor. „Nevidíš?“

„A co Ota? Stalo se mu něco?“ vrtěl hlavou s obavami v hlase velitel Diviš.

„Vencl ho jen zastupuje,“ uklidňoval ho Oldřich z Chlumu. „Já už jsem snídal. Jestli chceš, Diviši, sněz to sám.“

„V žádném případě,“ rozzlobil se chlapec. „To jsem koupil pro vás, urozený pane.“

„Tak poslyš,“ řekl přísně královský prokurátor. „Všechno má své meze. Kdo tu poroučí? Já, nebo ty?“

Chlapec sklopil hlavu a tiše špitl omluvu. Pak podnos postavil před Diviše a rychle zmizel.

Velitel družiny se za ním chvíli zamyšleně díval, pak se obrátil na královského prokurátora. Vážně začal: „Neměl jste ho přijímat do svých služeb, urozený pane.“

„Ota bude stejně pár dnů pryč. A kluk si zatím vydělá nějaké peníze.“

„Přemýšlel jste, co bude, až tady skončí? Poprvé v životě ho někdo skutečně potřebuje. Na ulici se vrací mnohem hůře, než když tam žijete pořád.“ Pak se Diviš uklonil, zvedl podnos a vyšel s jídlem na chodbu. Seběhl po vrzajícím schodišti o patro níže do komory, jíž spolu s Otou obýval. Potřeboval si na chvíli odpočinout.

XVI. KAPITOLA

Panoš Ota konečně skončil s obhlídkou svého těžebního revíru. Posadil se na kmen poraženého stromu a unaveně si třel nohy. „Poslyšte, pane Zdeňku," obrátil se na urburního písaře, který ho provázel, „jak to vypadá? Myslíte, že by tu někde mohlo být zlato?"

„Ta vysoká skála vypadá slibně. Najdu vám zkušeného horníka, ať ji prohlédne. Pokud najde žílu, máte vyhráno. Musím říci, že to ve vašem revíru vypadá lépe, než jsem si původně myslel. Nezdá se, že by vás pan mincmistr ošidil. Tady se dá zlato najít."

„To jsem rád," přikývl rozpačitě Ota. „Jenže co tu zatím budu dělat já?"

„Jako ostatní," pokrčil písař Zdeněk lhostejně rameny. „Čekat, až se na vás usměje štěstí. Pokud najdete zlato, zapijete to v hospodě. Pokud ho nenajdete, tak v hospodě zapijete své zklamání. Alespoň tak dlouho, dokud vám budou stačit peníze."

„Vy asi místní lidi moc rád nemáte!"

„Proč bych měl?" chladně opáčil urburní písař, vstal a odvázal uzdu koně.

„Nemyslím si, že by vaše rada byla dobrá," pokračoval panoš Ota. Zůstal sedět a natáhl nohy, aby naznačil, že ještě neníní jet. „Nepatřím k lidem, kteří pouze čekají, jestli si je štěstí najde. Vysedávání nad korbelem mne vždycky nudilo."

„Chápu. Našel jste si jiné rozptýlení. Martu."

„Nemáte pravdu. Sedněte si ještě," řekl panoš Ota. „Kdo by nechtěl najít zlato? Ale mne teď zajímají spíše poslední události kolem jílovského šenku. Pomůžete mi s pátráním? I vy si myslíte, že Martin otec je vrah? Že zabil žida a pak utekl? Podle práva by měl šenk patřit jeho dceři a já bych to rád dokázal!"

Písař Zdeněk zvedl překvapeně hlavu, pak koně zase uvázal ke stromu a sedl si zpět na poražený kmen. „Tohle mě nenapadlo," za-

bručel překvapeně. Zvědavě si prohlížel Otu a nakonec vyhrkl: „Kdo vlastně jste, pane?“

„Chcete hledat pravdu o Martině otci, nebo o mně?“

„Pokud bych vám pomáhal, musím vědět, s kým mám tu čest. Jsem královský úředník. Nemohu se namočit do něčeho špinavého.“

„Sloužíme stejnému pánu. Mám v Jílovém jisté poslání a kdybych mohl, řekl bych více. Nechci po vás nic špatného. Proč bychom nemohli pátrat, jak to bylo s vraždou žida Samuela? Zvláště, když vrah dosud uniká. Kromě toho stojí židé pod přímou ochranou krále. Kdo jiný, než královští úředníci by se tím měli zabývat?“

„Tady se to tak brát nebude. V Jílovém se nepovažuje za slušné starat se o druhé. Horníci hledají zlato a úzkostlivě tají, kde kutají a kolik našli. Co je a není pravda určuje rychtář Henslin. Ani perkmistr Fridlín nemá rád zvědavce. Poznáte sám. I když bych vám to vlastně nepřál. Tady nejste v Praze. Jílovské zlaté hory mají svůj život a svou morálku. Konec konců i své zákony. Tady si z královských úředníků nikdo moc nedělá.“

„Nenutím vás, pokud se bojíte,“ pokrčil klidně rameny Ota. „Ale já Martě pomohu. Zjistím, jak to bylo s jejím otcem.“

„Rozumná obava není strach. Stejně si poradit nedáte,“ usmál se urburní písař. „Kde začneme?“

„Můžete se dostat k písemnostem o případu?“

„Pokud nějaké existují,“ zavrtěl mladý písař pochybovačně hlavou. „Tady nejste u královského soudu. Co myslíte, že o podobné vraždě rychtář napíše? Během pátrání nic. Až když najde vraha a vrah se přizná, spolu s perkmistrem sesmolí návrh na vykonání opravy. To je tak všechno.“

„Tohle není obyčejný případ. Marta se mi svěřila, že její otec někde sehnal zlato a tím zaplatil u žida Samuela dluh. Jsem v Jílovém krátce, ale už jsem pochopil, že horníci nesmějí zlato prodávat nikomu jinému, než úřadu perkmistra. Za nižší cenu, kterou stanovil mincmistr Eberhart. To je privilegium, které dostal od krále. Žádný obchodník tedy nesmí zlato od horníků přijmout. Kde ho pak šenkýř Fráňa vzal? A co se s tím zlatem stalo? Našlo se u žida? Pokud ano, pak by měla Marta pravdu. Dluh zaplatil její otec, nikoli strýc Vít. V

tom případě by její strýc neměl na hospodu nárok. Já Martě věřím. Ale jestli to zlato zmizelo, kde je?“

Panoš Ota by samozřejmě nepřiznal, že zlato ho na celém případu zajímalo víc, než osud zračeného šenkýře. Co když zmizení Martina otce nějak souviselo s vykradenými královskými truhlicemi? Možná našel první stopu. Ztráta králova zlata a nejasný původ pěti hřiven na straně druhé bylo příliš velikou náhodou.

„O žádném zlatě nic nevím,“ bručel rozpačitě písař Zdeněk. „Ale překupníků je tady v okolí stále dost. Jenže honit je musí perkmistr Fridlín. Protože jeho pánovi způsobují škodu. Co vám vlastně Marta řekla?“

Ota stručně opakoval, co se od dívky dozvěděl. Urburní písař pozorně poslouchal. Když skončil, souhlasně přikývl: „Ano, neznámý původ zlata by mohl být důvod, aby se můj pán obrátil na perkmistra Fridlína se žádostí o vysvětlení, jak to s šenkýřem Fráňou vlastně je. Ale nepočítejte, že odpověď přijde rychle. Mincmistr Eberhart vyhoví panovníkovi skoro ve všem, co král Přemysl potřebuje. Ale jeho služebníci královským úředníkům nevyhoví skoro nikdy a v ničem. Pan Mikeš mi jednou řekl, že si myslí, že to mají od mincmistra Eberharta nařízeno.“

„Přesto by stálo za pokus celou věc rozvířit,“ nedal se panoš Ota. „Už mnohokrát jsem viděl, jak zločinec udělal chybu, když se kolem něj začali lidé na různé věci vyptávat. Panika a strach dokáží divy.“

„Udělám to,“ přikývl písař Zdeněk. „A co dál?“

„Nu, do večera zbývá spousta času. Co kdybychom se podívali k židu Samuelovi? Vyptáme se jeho sousedů. Třeba si někdo něčeho všiml.“

„Můžeme to zkusit. I když už jsem vám řekl, že místní lidé jsou na otázky nevrlí.“

„Kde Samuel bydlel?“

„Náhodou kousek odtud. V takové malé osadě u řeky. Jmenuje se Přívoz. Měl chatrč až úplně na konci vesnice u cesty.“

U lichvářova domku byli skutečně za chvíli. Bylo to malé stavení se zanedbanou zahrádkou. V ní rostlo několik stromů a na plevelem zarostlých záhonech cibule, česnek a jakési neznámé koření.

Vchod do domku byl zapečetěný voskem, v němž byla otisknuta perkmistrova pečeť.

Opatrně obešli malý domek. Okno od řeky mělo pootevřené okenice. Okenní otvor původně zakrýval sušený volský měchýř, který teď byl proražený. Písař Zdeněk pouze němě ukázal očima na otvor. Panoš rychle odložil meč s pláštěm a protáhl se dovnitř.

Domek byl malý. Měl pouze předsíňku a jedinou jizbu. V celém domě nebyla podlaha, pouze udusaná zem. Trámy stropu byly černě očazené, protože malá pec v rohu neměla komín. Při topení z ní unikal kouř otevřeným otvorem, jímž se přikládalo dřevo. Všechen nábytek byl chatrný. Jediným slušným kusem v domě byla masivní dubová truhlice, okovaná železnými pláty a zabezpečená dvěma velikými visacími zámky. Panoš Ota měl v rukojeti dýky ukryté čtyři železné jehlice, pomocí nichž dokázal otevřít i složitější zámky. Za chvíli se ozvalo tiché cvaknutí. Když ale odklopil víko, uviděl jen prázdné dno. Rozmrzele ho přiklopil zpět. Přitom neopatrně vrazil do rozviklané stolice a shodil z ní jednoduchý železný svícen s ohořelou svíčkou. Když dopadl na zem, voskovice se zlomila na několik kousků, které držel dohromady pouze konopný knot.

Opatrně ji zvedl a zasadil zpět do svícnu. Pak se podíval pod lůžko a do tří otlučených hliněných hrnců na polici. U stolu na zemi si všiml hnědé skvrny, pocházející zřejmě od krve. Tady leželo tělo zavražděného žida Samuela. Jinak v jizbě nenašel nic zajímavého.

Když vylezl ven, podíval se tázavě na písaře Zdeňka. „Tady že bydlel největší lichvář v okolí?“

„Bydlel. Jenže žid Samuel byl nejen největší lichvář, ale taky největší lakomec. Po hospodách dojídal zbytky a nikdo ho nikdy neviděl oblečeného jinak, než v záplatovaném černém kaftanu. Samozřejmě se nikdy nepřevlékal, protože jiné šaty neměl.“

„Na co mu pak ale ty peníze byly?“

„K uspokojení židovské duše. Navíc se říkalo, že má v Praze syna. A dům. Poctivý měšťanský, ne u synagógy, jako jiní židé.“

„Jeho truhlice je prázdná. Ale úplně. Není tam vůbec nic!“

„To je zvláštní,“ uvažoval písař Zdeněk. „Měl by tam mít nějaké peníze. A když ne peníze, tak listiny. Dlužila mu přece spousta lidí, jejich úpisy musí někde být.“

„Neodnesl je rychtář Henslin?“

„Soupis majetku každého zemřelého žida se smí provádět jen za účasti královského úředníka. Tedy mého pána Mikeše z Dobronína. Ale protože zatím nebyl čas, královský urburéř to odložil. Ani Henslin, ani Fridlín nesmějí odnést ani cár potrhané látky, natož peníze a listiny z truhlice.“

„Co když je někdo ukradl? Člověk, který Samuelovi dlužil. Aby zakryl stopy, odnesl pro jistotu všechny dlužní úpisy. Třeba neměl čas hledat ten svůj.“

„Nebo aby ty úpisy sám později použil proti jiným. Možností je mnoho. Pokud by tu truhlici nevybral rychtář, pak to klidně mohl udělat šenkýř Fráňa,“ namítl opatrně písař Zdeněk. „Kde je zlato, o němž mluvíte?“

„Vy byste mě naštval,“ rozzlobil se panoš Ota. „Máme hledat důkazy, že Fráňa nevraždil. A ne ho dál obviňovat.“

„Pak musíme dokázat, že Fráňa nebyl poslední, kdo Samuela navštívil. Vidíte ty dvě chalupy tamhle v ohybu řeky? Pokud by sem někdo přišel z té strany od vesnice, musel by jít kolem nich. Večer bývají rodiny doma. Zajděte tam, někdo už by měl být z práce zpátky. Optejte se, jestli si někoho všimli. Já zajdu do hospody. Tady v Přívozu je taková malá u kapličky. Touhle cestou po břehu je to kousek. Budu tam určitě mnohem nenápadnější než vy. Sejdeme se tu asi tak za hodinu. Platí?“

Sotva písař Zdeněk odcválal na koni po cestě, vydal se panoš Ota k sousedním stavením. Našel tam dvě ženy a několik dětí. Muži byli ještě v práci. Dal se s nimi do řeči a celkem snadno překonal jejich počáteční ostych.

„Bydlím v Jílovém. Ve Fráňově šenku,“ vysvětloval s úsměvem. „Moc se mi líbí jeho dcera.“

„Marta je pěkné děvče. A slušné,“ zdůraznila významně starší a trochu káravě šlehla pohledem po mladší sousedce.

„No právě,“ pokračoval panoš Ota. „Proto tu vlastně jsem. Oba nás trápí, co se stalo s jejím otcem. Mě i Martu. Když šel tehdy k Samuelovi, museli jste ho vidět.“

„Už jsem to říkala i rychtáři Henslinovi,“ začala trochu nerudně žena. „Viděla jsem ho jít tam a za chvíli zase zpátky.“

„A potom?“

„Pak už nikoho. Kdo by tady v noci chodil?“

„Nemohlo by se stát, že by tu prošel někdo, koho by sis nevšimla?“

„Božetěše neunikne nic,“ ozvala se poprvé mladší z obou žen. V jejím hlase zněl zlostný výsměch. Zpod sklopených řas si pozorně měřila mladíkovo tělo.

„Ne, mně skutečně nic neujde,“ potvrdila Božetěcha a znovu se přísně zahleděla na sousedku. Otovi bylo jedno, co ty dvě mezi sebou měly. Potřeboval, aby mluvily, ne aby se osočovaly.

„Jak si ale můžeš být tak jistá?“ zpovídal ji Ota dál.

„Tehdy večer jsem přebírala borůvky. V místnosti bylo šero, ale tady venku jsem na to ještě slušně viděla. Proto jsem seděla na lavici před domem. Takže vím, že tudy šenkýř Fráňa prošel za soumraku. Pak už se nikdo jiný neobjevil. Bylo mi to trochu divné, protože jsem si myslela, že Samuel čeká ještě nějakou návštěvu. Proto jsem tu chvíli zůstala i po setmění. I když jsem už na borůvky neviděla. Seděla jsem a dřímala. Nakonec jsem šla spát. Ale tudy už pak neprošla ani noha. U Samuela také nikdo jiný nebyl.“

„Proč sis myslela Božetěcho, že Samuel čeká ještě jednu návštěvu?“ trochu nedůvěřivě vrtěl hlavou panoš Ota.

„Když Fráňa odešel, Samuel nezhasl svíčku. Víte, on byl strašně lakotný. Sám si nikdy nesvítil. Svíčku nechával hořet, jenom když měl večer nějaké jednání s cizími lidmi. Jak šel tehdy od žida Fráňa, zastavil se a ještě jsme o tom spolu žertovali. To jsem ale netušila, že Samuel už byl v té době mrtvý. Šenkýř ho zavraždil, proto ten chudák svíčku nezhasl.“

„Kdy jsi šla ten večer spát?“ vyzvídal panoš Ota. Spokojeně se usmíval, protože se mu vybavila špinavá a neútulná jizba v Samuelově domě. Konečně měl alespoň pro sebe důkaz, že šenkýř Fráňa byl nevinný a žida Samuela nezavraždil. Po něm tam přišel ještě někdo další. Musel ovšem přijít hodně pozdě, možná až k půlnoci. Protože to už Božetěcha spala.

XVII. KAPITOLA

Na urburního písaře Zdeňka musel panoš Ota čekat déle, než si původně myslel. Už se skoro bál, že se mu něco stalo, když se konečně objevil. Tvářil se kysele. Několika úsečnými slovy sdělil, že nezjistil nic nového. Skoro všichni místní si tehdy šenkýře Fráni všimli, ale nikdo s ním nemluvil. Ten večer, kdy se stala vražda, nikoho dalšího neviděli Přívozem procházet ani projíždět. V rozladění písaře Zdeňka však bylo mnohem více, než jen zklamání z výsledku vyšetřování.

Ota chvíli mlčel. Nechtělo se mu začínat o tom, co zjistil. Zvláště když se na to urburní písař ani nezeptal. Klusal na koni tiše a zasmušile. To Otu skutečně rozladilo. Ale pak si řekl, proč by si tím měl kazit náladu. Kdo ví, co staromódně oblečenému písaři přelétlo přes nos?

Pak za sebou uslyšeli zvuk několika rychle cválajících koní. Trhli uzdami a zajeli pod košatý buk stranou cesty, aby ti, kteří jeli za nimi a zjevně pospíchali, mohli bez obtíží projet. Když se v zatáčce objevili tři jezdci, trhl sebou písař Zdeněk polekaně a bezděčně sjel rukou k jílci dýky.

„Tady ho máme," řekl uštěpačně urostlý černovlasý mladík, který jel v čele malé družiny. Trhl uzdou a zastavil koně. Byl na rozdíl od urburního písaře oblečený nesmírně elegantně. Nakadeřené vlasy měl upravené do módního vrkoče. Podle oděvu i meče musel být nejen zámožný, ale také urozený. O tom svědčil erb, vyšitý na ramenech pláště. „To sis myslel, že mě můžeš před ostatními beztrestně urážet?" vykřikl vztekle.

„Neurážel jsem vás, pane Enderline," odpověděl pevně písař. „Jen jsem vám řekl, co si myslím. A co si navíc myslí i urozená panna Fiorella."

„Co si myslí urozená panna Fiorella, není důležité. Podstatné je, co mi slíbil její otec Rotlev," opáčil povýšeně Enderlin. „A to, co si

myslíš ty, si můžeš vykřikovat tady v lese, když jsi sám. Ale určitě to nebudeš hlásat v hospodě. Byť tak malé, jako je ta v Přívoze. Co kdyby tě napadlo dělat ostudu i jinde? Je načase dát ti za vyučenou!“

„Promiňte, urozený pane,“ ozval se panoš Ota. „Jak jste přišel na to, že tu je pan urburní písař sám? Copak já jsem vosk?“

Enderlin se pohrdavě ušklíbl a pak povýšeně zabručel: „Další horník! Kolik vás sem do revíru ještě přijde? Běž si rubat skálu a neobtěžuj! Tohle není pro tebe.“

Během jeho posledních slov dva vysocí muži, kteří ho doprovázeli, tasili zbraně. Jeden měl lovecký tesák a druhý krátký meč. I když byli urostlí stejně jako jejich pán, poznal Ota na první pohled, že to nejsou cvičení vojáci. Naklonil se k písaři Zdeňkovi a tiše se zeptal: „Kdo je ten hrubián?“

„Dneska už jsme o něm mluvili. Enderlin Štuk, pán na Nussberku.“

„Co spolu máte, že se tak vzteká?“

„To teď není podstatné,“ zabručel písař Zdeněk. „Ale jestli vás to uklidní, pravdu mám já.“

„Jak jinak,“ usmál se panoš Ota. „Takže důvěra za důvěru. Ani já vás teď neopustím. I když nevím, o co jde. Ale jméno Fiorella zní moc hezky. Už kvůli němu se budu muset o vás postarat.“

„Ještě se budete domlouvat! Místo abyste prosili o slitování,“ zle se na ně ušklíbl Enderlin. Pak se obrátil na své služebníky. „Zažeňte toho chrapouna a písaře mi přiveďte.“ Potom se pohodlně opřel dlaněmi o hrušku sedla, jako by se chystal na zábavnou podívanou při turnaji.

Oba muži se zbraněmi v rukách okamžitě vyrazili.

„Nechtě to na mě,“ řekl Ota polohlasně písařovi. Zdeněk byl vyzbrojený pouze dýkou a v boji proti tesáku a mečíku stejně neměl příliš šancí. Pak panoš rychle tasil meč a obratně jím zatočil nad hlavou, jako by se chystal k turnajovému souboji. Protože k němu mezitím dojel muž s loveckým tesákem, ťal po něm. Zasáhl ho ohleduplně pouze plochou stranou svého meče. Kdyby nebyl panoš Ota v boji tak šikovný, ležel by jeho protivník v krvi. Takhle se jen s těžkým žuchnutím svalil na zem a na hlavě se mu objevila boule. Vykřikl bolestí, protože si pádem z koně zřejmě zlomil ruku. Jeho druh prud-

ce trhl uzdou a zastavil koně ještě v bezpečné vzdálenosti. Pak se rozpačitě ohlédl na svého pána a zabručel: „Má meč!“

„To vidím, hlupáku,“ rozkřikl se Enderlin a sám tasil. „Vyřídím si to s ním osobně. Ty zatím hlídej písaře, ať neuteče.“ Ostruhami pobídl koně. Meč držel lehce, ani on nebyl v boji nezkušeným nováčkem. „Na chrapouna z vesnice to nebylo špatné,“ oceňoval úder. Pak křikl na Otu: „Kde ses to naučil?“

„To máte tak,“ rozšafně začal panoš. „Od mládí je mi protivné jméno Enderlin. Proto mlátím na potkání všechny Enderliny, které potkám. Dost jsem se za tu dobu naučil. Uvidíte sám!“

Enderlin zbledl vzteky. „Víš ty vůbec, kdo já jsem? Rozmáznu tě jako štěnici.“ Zuřivě vyrazil a zběsile ťal, ale Ota vykryl jeho výpad lehce. Mohl vzápětí úder oplatit, ale byl natolik zkušený, aby poznal, že Enderlin byl ve střehu. Věděl, že podle prvního úderu se obvykle pozná, co soupeř skutečně umí. Proto Ota těžce vzdychl, jako by mu soupeřův výpad způsobil veliké nesnáze. Chvíli si dokonce hrál s myšlenkou, že zakolísá v sedle. Ale pak mu to připadalo příliš teatrální. Nicméně i povzdech vyloudil na Enderlinově tváři vítězoslavný úsměv.

Rychle obrátil koně a znovu zaútočil. Chtěl využít moment překvapení. Teď si byl jistý, že předchozí soupeřův úspěch byla jen náhoda. Tentokrát držel meč napřažený před sebou, s hrotem namířeným proti Otově hrudi. Ota lehkým stiskem kolen stočil koně stranou, jako by chtěl utéct. Ale když byl Enderlin skoro u něj, koně zastavil a sám vzápětí vyrazil vpřed. Věděl, že se nesmí příliš rozpřáhnout, protože tím by dal útočníkovi šanci bodnout ho do hrudi. Použil krátký švih, který patřil mezi mistrovské údery. Musel být přesný a současně na krátké dráze vedený s velikou silou.

Ota zasáhl Enderlinův meč přesně. Něco takového jeho soupeř nečekal. Ba dokonce ani neznal. Proto si Enderlin už myslel, že zvítězil. Dokonce se předem začal usmívat. Jenže jeho meč odlétl stranou a on sám měl co dělat, aby ho udržel v ruce. Přitom se v sedle svezl ke straně. Kdyby Ota švihl svým mečem znovu, minimálně by ho těžce zranil. Ale panoš nechtěl, aby tekla krev. Využil pouze své převahy a levou rukou do Enderlina prudce strčil, když ho na koni

míjel. Nebylo to sice příliš rytířské, ale bylo to účinné. Enderlin se ještě chvíli kymácel v sedle a pak se svalil na zem.

Ota plochou stranou meče přetáhl Enderlinova koně přes zadek. Zvíře se splašilo a vyrazilo cestou do kopce k Jílovému. „Neokouněj," křikl panoš na muže s krátkým mečíkem, který Enderlina doprovázel. „Nevidíš, že se splašil? Utíkej a chyť ho. Přece tvůj pán nepůjde pěšky!"

Muž otálel jen chvilku. Pak ostruhami pobídl svého koně a vyrazil. Nebyl si jistý, zda by to tak Enderlin chtěl. Ale lepší bylo projevit dobrou vůli a chytat zdivočelého koně, než se utkat s Otou. I když muž z Enderlinovy družiny neměl s bojem příliš zkušeností, poznal přece, že se Otovi nemůže vůbec rovnat. Ostatně i jeho pán utržil porážku. Dost potupnou. Lepší proto bude skutečně zmizet.

Enderlin se zatím těžce zvedal ze země. Nestalo se mu nic vážného, jen si trochu odřel tvář o pařez stromu. Zběsile se rozhlížel, kde má zbraň. Ale panoš Ota nečekal. Objel soptícího Enderlina. Nohu na jedné straně sedla vyvlékl z třmenů. Pak se bravurně spustil podél boku koně na opačnou stranu tak nízko, že dosáhl na zem a meč za jízdy sebral. Potom se opět v sedle narovnal a koně zastavil. „Pane písaři," obrátil se na Zdeňka, jako by se nic nestalo. „Pojedeme?"

Urburní písař stál stranou a sledoval rychlý boj. „Kdo jste, pro Boha živého?" vydechl zmámeně. „Ďábel?"

„Ale vůbec ne," usmíval se Ota potěšené. „Chce to jen trochu cviku. Nic víc. Hej, pane Enderline, váš meč si zatím ponechám. Aby vás nesváděl k ukvapenostem. Vracíme se kolem Nussberku, nechám vám ho u vašich strážných. Zatím se postarejte o zraněného," dodal ještě přísně. Pak vyrazil do mírného kopce. Cesta vedla údolím, na jehož dně protékal skoro vyschlý potok. V řídkém lesnatém porostu byly na mýtinách vidět hromady jílovité hlíny a kamenného štěrku, vytěžené z nedalekých slojí.

„Tohle vám Enderlin nezapomene," řekl s obavou písař Zdeněk.

„Kdo je panna Fiorella?" přešel jeho poznámku panoš Ota. „Opravte mne, pokud se mýlím. Vyji máte rád, ale vzít si má Enderlina. Je to tak?"

Urburní písař sklonil rozpačitě hlavu a tiše přitakal. Chvíli mlčel a pak dodal: „Její otec Rotlev je zeman. Štukové jsou moc bohatý rod. Mají sice erb, ale jsou stále jen měšťany. Nevěřím, že ji má Enderlin rád. Bere si ji proto, že je urozená. S jejím otcem už dojednal svatební smlouvu. Ale Fiorella ho nechce. Miluje mě.“

„Žádná dívka se nesmí postavit proti rodičům,“ řekl káravě panoš. „Svatba bez rodičovského požehnání je smrtelný hřích.“

Písař Zdeněk zarazil koně a chladně opáčil. „V tom případě už nemáme spolu o čem mluvit.“

„Já takové svatby nehájím! Říkám jen, jak to chodí,“ klidnil jeho rozhořčení Ota. „Pokud chcete Enderlinovi Fiorellu vyfouknout, musíte se buď stát stejně bohatý jako on. Což asi půjde těžko. Nebo se ho musíte zbavit!“

„Zešílel jste?“

„Tak jsem to nemyslel,“ bránil se panoš Ota. „Copak existuje pouze násilí? Zbavit se můžete soka také chytrostí. Třeba tím, že o něm zjistíte věci, které před ostatními tají. Pak ho snadno zesměšníte. Nebo na něj přivoláte králův hněv. S ním třeba i trest. To by také nebylo špatné,“ dodal zasněně. „Ale mezi námi, který bohatý člověk nemá na svědomí něco zlého?“

„Máme málo času. Svatba by měla být po neděli, hned jak skončí turnaj na Pražském hradě.“

„Nu, to skutečně není mnoho času. Nechme tu věc pro dnešek být. Budu o Enderlinovi přemýšlet. Vy se zatím zkuste na něj vyptat ve Věžích. Mincmistr Eberhart nemá Štuky v lásce. Jsou pro něj nebezpeční. Proč by jeho úředníci něco na Enderlina nepověděli? Nebo vám nepomohli? Stačilo by věrohodné podezření, které by oddálilo svatbu.“

„Rozumím,“ přikývl urburní písař. Pak ukázal rukou před sebe. Blížili se k Nussberku.

„Jeďte do Jílového pomalu napřed,“ rozhodl panoš Ota. „Meč odevzdám sám. Ještě se tu kolem porozhlédnu. Večer se sejdeme v šenku u Marty. Musím vám říci, co jsem zjistil u žida Samuela. Ještě na to nebyl čas. Ale myslím, že už vím, jak to s tou vraždou bylo.“

„Budu tam,“ přikývl mladík, dlaní pleskl svého koně po krku a vyrazil. Ani se neohlédl. Panoš Ota ho chvíli s úsměvem sledoval.

Pak odbočil na úzkou stezku, která se vinula po svahu nevysokého návrší mezi starými pokroucenými ořešáky, trnitými keři a kopřivami k bráně hrádku.

Vjezd byl otevřený, proto zastavil koně až na nádvoří. Nussberk nebyl veliký. Patrový kamenný palác, několik dřevěných domů pro čeleď, stodola a pár chlévů. Uprostřed nádvoří byla do skály vytesaná vodní jímka, do níž se chytala dešťová voda. Protože na hrádku nebyla studna, byla to jediná zásobárna vody.

Kolem hrádku se tyčila masivní dřevěná palisáda. Špičky kůlů byly opálené v ohni, aby nepodléhaly hnití.

„Co tu chceš?“ vyjel na Otu urostlý muž v modrém plášti.

„Ty jsi zřejmě správce,“ ukláněl se panoš Ota zdvořile.

„To ti může být jedno!“

„Znáš tenhle meč?“

Muž ho vzal opatrně do ruky, jednou či dvakrát ho obrátil a pak zvedl překvapeně oči. „Odkud ho máš? To je zbraň našeho pána Enderlina.“

„Měl malou nehodu. Není to nic vážného. Slíbil jsem mu, že vám odevzdám jeho meč. Nechte zapřáhnout vůz a pošlete ho po cestě dolů k řece.“

Správce křikl na jednoho z čeledínů, kteří přestali pracovat a zvědavě okouněli, aby všechno zařídil. „Ještě něco?“ optal se věcně.

„Vlastně už nic. Jen si protáhnu záda a pojedu dál,“ usmíval se panoš Ota. „Když už jsem tu, řekni mi, jaký je Enderlin pán? Jak já ho znám, řekl bych, že dost přísný.“

„To je možná ještě slabé slovo,“ vyjelo správci z úst. Pak se podezřívavě podíval na Otu. „Jak dobře se s ním znáte?“

„Neboj se, neznám ho skoro vůbec. Nic z toho, co si řekneš, se nedozví.“

„On se dozví všechno,“ pokrčil omluvně rameny správce. „Raději půjdu. A vy jeďte také.“

„Jak by se mohl všechno dozvědět? Vždyť v Jílovém vládne pan Eberhart. S ním asi často neklábosí.“

„S ním ne. Ale s některými jeho lidmi ano. Pan Enderlin je nejen bohatý, ale i vlivný. Řekl jsem vám, abyste raději jel!“

Panoš se přes neuctivý výraz ve správcově tváři rozloučil přátelsky. Vrátil se na hlavní cestu a pokračoval do Jílového. Ale ještě než vyjel z lesa, zastavil koně. Chvíli si prohlížel porost a pak zabočil vlevo. Nezmýlil se. Vedla tudy skoro neznatelná cestička. Po několika krocích se však rozšířila. Teď už nemusel dávat tolik pozor.

Objel dvě nevysoké skalky a sestoupil do mělkého údolí. Tady uvázal koně. Nechtěl být nápadný. Na protějším svahu bylo vytesáno do skály několik schodů. Vedly do tmavého otvoru, který byl shora krytý nevelkou stříškou ze starých prken. Dříve štola archanděla Michaela, nyní přezdívaná Ďáblova.

„To jsem tedy zvědavý, jak vypadá ten strašný démon," bručel si Ota pro sebe, když opatrně stoupal k štole. Nemýlil se. Ve výklenku na kraji vchodu leželo několik loučí, připravených pro horníky. Křesadlem rozdělal oheň a jednu zapálil. Zvedl ji nad hlavu a pozorně si prohlížel strop. U vchodu byla skála hladká, bez jediné pukliny. Zde nebezpečí nehrozilo. Litoval, že se nezeptal, jak daleko od vchodu se strop provalil.

Štola byla skoro tak vysoká jako on. Mohl celkem pohodlně kráčet, pouze občas se musel nepatrně přikrčit. Co ho však překvapilo, byl tvar sloje. Tunel neměl svislé stěny, ale šikmé, takže musel kráčet nakloněný doprava. Místy byl sklon tak veliký, že musel jít otočený tváří k pravé stěně a opírat se o ni rukama, aby nepodklouzl.

Štola byla jinak přímá a vedla rovnou do nitra skály. I když ušel téměř sto sáhů, stále ještě viděl za sebou světlo, které pronikalo vchodem. Narazil na malou boční chodbu. Posvítil si dovnitř, ale zjistil, že po několika desítkách kroků končí. Hned za ní se chodba zatáčela. Bezděčně si povzdechl. Neměl strach, ale teprve za zákrutou se ocitl v úplné tmě. Odtud již na vchod vidět nebylo.

Sloj se tu snižovala. Podlaha byla vlhká, orosené byly i stěny. Pečlivě si vždy po několika krocích prohlížel skálu. Ale nikde nenarazil na žádné pukliny, která by vypadaly nebezpečně. Stěny byly ohlazené a lesklé, jako by je nějaký šprýmař vyleštil. Věděl, jak se zlato těží. Postupovalo do nitra skály po vrstvě křemene, který v sobě ukrýval krystalky zlata. Křemen horníci vytěžili tak pečlivě, že po něm nikde nebylo ani památky. Zůstala jen původní jalová skála.

Došel na rozcestí. Chvíli váhal a pak odbočil doprava. Doufal, že tahle sloj směřovala k Jílovému. Alespoň pokud neztratil orientaci. I tady našel několik malých krátkých bočních slojí. Strop štoly už nebyl tak kompaktní. Na několika místech zely široké pukliny a na jednom místě dokonce vedl kamsi vzhůru do tmy úzký otvor. Pak konečně narazil na zával. Gigantické kamenné bloky, které se utrhly ze stropu, zcela zavalily cestu dál.

Opatrně si prohlížel stěny kolem. Zdály se mu pevné. Pak si ale všiml lidských stop, který se jasně rýsovaly v prachu na podlaze. Bylo jich několik a vedly jak k závalu, tak i zpět od něj. Vydal se po nich. Kdosi před ním vylezl u levé stěny po rozlámaných kamenných blocích až ke stropu. Bylo mu to divné, protože zával zcela uzavíral chodbu. Co tam neznámý hledal?

Teprve když vyšplhal až ke stropu, uviděl ve stěně úzkou škvíru. Byla veliká právě tak, aby se jí mohl vleže proplazit. Podle setřeného prachu bylo jasné, že i člověk před ním tudy prolézal. Nejdřív ho napadlo, zda tudy nezachraňovali některého ze zavalených horníků. Pak si ale uvědomil, že to je nesmysl. Sám urburní písař přece tvrdil, že všechny zasypané tady nechali. Navíc stopy v prachu nebyly příliš staré.

Odhodlaně se vsoukal do škvíry. Vedla šikmo vzhůru. Pomalu se rozšiřovala a ve stěnách byly vysekány nevelké stupy, které usnadňovaly cestu. Na první pohled bylo zřejmé, že stupy tu někdo vytesal teprve nedávno. Po deseti sáhách škvíra končila. Najednou se ocitl v jiné štole. Nebyla sice tak vysoká jako předchozí, ale přesto mohl kráčet vzpřímeně. Byl v ní těžký nevětraný vzduch, ale louč stále hořela bez problémů.

Rychle uvažoval, kterým směrem se má vydat. Zamířil nejprve vlevo, tedy zpátky do míst, kde by mohl být východ. Ale neušel daleko. Hned za zatáčkou byla cesta zavalená. V prachu na zemi nenašel žádné stopy. Už dlouho sem zřejmě nevkročila lidská noha. Vrátil se tedy zpátky. Ano, stopy neznámého směřovaly na opačnou stranu. Nebyly sice zřetelné, ale při troše pozorného hledání je našel. Vydal se po nich.

Štola se několikrát zatáčela a najednou končila. Nikoli ovšem skalní stěnou, ale masivními dřevěnými dveřmi. Byly zhotovené z

trámů a zpevněné příčným kováním. Opřel se do nich, ale ani se nehnuly. Musely být z druhé strany zajištěné závorou. Stopy neznámého mizely pod nimi. Dřevo bylo zřejmě staré, ale kování ještě lesklé od oleje, bez jediné známky rzi.

Chvíli je ještě prohlížel, ale nenašel nic, čím by je mohl ze své strany otevřít. Protože nechtěl budit pozornost těch, kteří by mohli být na druhé straně, nakonec se otočil a vrátil se do spodního patra před zával.

Když došel na rozcestí ve sloji, jen pro jistotu nahlédl i do druhé chodby. Ale nenašel nic zajímavého. Po několika desítkách sáhů chodba končila. Ve stěně před sebou viděl mohutnou žílu křemene. Tady se ještě nedávno kutalo. Našel tu dřevěná nosítka do poloviny plná vytěženého křemene, špičák, rozbitou hliněnou lahvici a špinavý hadr. To vše tu zřejmě nechali horníci, když došlo ve vedlejší chodbě k neštěstí.

Bez zájmu se otočil a rychle se vrátil k východu. Nebál se démona, po kterém nenašel ani stopy. Pokud by ovšem neměl na nohách škorně, jejichž otisky nalezl u závalu. Ale přece jen se v šachtě cítil trochu nesvůj. Konečně měl zase nebe nad hlavou. Uhasil louč a zůstal stát ve vchodu. Mžoural očima, oslepenýma ostrým slunečním svitem. Najednou se před ním objevil jakýsi muž.

„Co tady děláte?“ optal se ho ostře.

„Kdo jste, pane?“ opáčil Ota zdvořile a nenápadně si ho prohlížel. Muž nebyl vysoký, ale měl v ruce tesák. Ota své zbraně nechal u sedla koně. Bál se, že mu budou v šachtě překážet.

„Jsem rychtář,“ zabručel temně muž. „Proč se potloukáte zrovna tady?“

Ota se rychle představil jako nájemce nového revíru. „Urburní písař mi řekl, že se v téhle štole stalo neštěstí. Protože nemám s těžbou příliš zkušeností, chtěl jsem se do ní podívat. Nikdo prý tady netěží, a tak jsem si myslel, že to nebude nikomu vadit!“

Rychtář stál a bylo vidět, jak usilovně přemýšlí. Nakonec dobromyslně přikývl. „Měl byste být opatrnější, pane. Pro příště si pamatujte, vstup do starých štol je přísně zakázaný. Je to nebezpečné. Zítra se zastavte na rychtě. Zaplatíte pokutu dva stříbrňáky. Ten kůň dole je váš?“

„Můj, pane rychtáři. Neudělal jsem to schválně. Spolehněte se. Zítra na viděnou.“

XVIII. KAPITOLA

Po večeři se Ota, urburní písař Zdeněk a Marta sešli v komnatě, kterou měl panoš pronajatou v šenku U Zlaté brány. Zdeněk položil na stůl s tajemným úsměvem režnou hliněnou lahvici s dřevěnou zátkou, zalitou voskem.

„Na dnešní oslavu," dodal suše. Ota si už pomalu zvykal, že se urburní písař usmívat neuměl.

„Co jste přinesl, pane?" zajímala se Marta a rychle položila na stůl dvě číše z police na stěně.

„Jedna chybí," upozornil panoš Ota. „Já bych si dal také."

„Vždyť je pro vás," odpověděla Marta. Pak jí teprve došlo, že ji škádlí. Trochu se zapýřila a položila na stůl třetí číši pro sebe. Urburní písař zatím lahvici otevřel a sám nalil.

„Víno," usmál se překvapeně panoš Ota, když upil. „Kde jste takovou vzácnost vzal?"

„Kde se asi tak bere?" opáčil nevzrušeně písař Zdeněk. „Koupil jsem ho. Pořád zapomínáte, že Jílové je skoro ve všem město. Dokonce bohaté město. Co kupci prodají tady, často neprodají ani v Praze."

Napili se a písař Zdeněk Martě rychle vyprávěl, co se v lese odehrálo mezi nimi a Enderlinem Štukem. Dívka již předtím zářila štěstím, když se Ota vrátil. Ale teď její obdiv neznal mezí. Sama vzala Otu za ruku a než se stačil vymanit, políbila ji.

„Co blázníš?" bručel Ota rozpačitě. „Jestli toho hned nenecháš, nedozvíte se, co jsem zjistil o vraždě žida Samuela." „Už budu hodná," slíbila Marta a odtáhla se. Její bezstarostná veselost zmizela. Na očích jí bylo vidět, že soustředěně poslouchá.

„Jsem si především jistý, že tvůj otec Fráňa žida Samuela nezavraždil," začal panoš Ota a usmál se na dívku. Ta jen tiše přikývla, jako by říkala: „Vždyť to tvrdím od začátku."

„Když šenkýř Fráňa od Samuela odcházel, u žida ještě hořela svíčka. Hořela dokonce dlouho do noci. Ale ve svícnu, který jsem v Samuelově jizbě našel, zbyla ještě nejméně třetina. Chápete? Svíčka nedohořela až do konce. Kdyby Fráňa žida zabil, neměl by ji kdo zhasit. Do rána by samozřejmě vyhořela celá. Z toho vyplývá, že po něm tam musel přijít ještě někdo další, kdo Samuela zabil a svíčku uhasil.“

„Myslíte, že bude rychtáři Henslinovi takový důkaz stačit?“ překvapeně vyhrkla Marta.

„Asi těžko,“ zavrtěl hlavou písař Zdeněk. „Řekne třeba, že Samuel měl někde ještě další svícen, v němž měl vyhořelou svíčku.“

„Žádný jiný tam není,“ namítl Ota. „Ale chápu, co chcete říci. Rychtář nepovažuje rozum za důkaz.“

„Zvláště v tomto případě,“ nadhodil významně písař Zdeněk. „Od začátku dával najevo, že stojí za Martiným strýcem. Kdo ví, co mu Vít slíbil. Nebo už dal. Rychtář Henslin rád přijímá nejrůznější dárky. Pokud by měl přijmout nějaký důkaz o Fráňově nevině, musí být hmatatelný.“

„Je rychtář Henslin skutečně tak úplatný? Dneska jsem ho potkal a tvářil se docela laskavě,“ opatrně se optal panoš Ota. Pak rychle vylíčil, co zažil v podzemí. A jak při opuštění Ďáblovy štoly dostal od rychtáře pokutu.

„Skutečně si myslíte, pane, že ty dva stříbrňáky zanese do knih? O vašem trestu přece nikdo neví. Tvářil se laskavě, protože na vás vydělal. Jinak byl Henslin hned po zavražděném Samuelovi druhý největší vydřiduch v okolí,“ klidně vysvětloval písař Zdeněk. „Takže teď už je první.“

„Co jste v té strašné štole vůbec dělal?“ optala se Marta nervózně. Do hlasu se jí vrátil strach. „Má to nějakou souvislost se zmizením mého otce?“

„Zatím nevím. Ale co mi připadá jako mimořádně podezřelé, jsou ty podivné zavřené dveře. Co mají vůbec dělat ve štole? Kam vedou? Do sklepa nějakého domu?“

„Vůbec netuším,“ zavrtěl hlavou urburní písař. „Znám všechny šachty a s něčím podobným jsem se nikde nesetkal. Co je za těmi dveřmi, netuším. Ale vchod do sklepa určitě ne. Nejbližší stavení je

kostel, ale k tomu by to bylo podzemím nejméně desetkrát dál. V místech, kde jste prolézal podzemí, nestojí na povrchu nic. Je tam jenom skála a les. Dům žádný.“

„Třeba tam bydlí ten strašný démon,“ usmál se panoš Ota.

„Nedělejte si legraci!“ vyhrkla Marta. „Já ho viděla!“

„Ty, Marto?“ překvapeně jí skočil do řeči písař Zdeněk. V jeho obličeji se mihlo zvláštní vzrušení. „Cos tam dělala?“

„To teď není důležité,“ zabručela dívka. „Utekla jsem mu a to je hlavní. Hledala jsem otce.“

„Proč by měl být zrovna tam?“ vrtěl nedůvěřivě hlavou písař Zdeněk.

„Prohledala jsem v okolí, co se dalo. Pak mi napadla ta šachta,“ neochotně odpovídala dívka. Ale Ota měl neodbytný pocit, že to, co říkala, nebyla celá pravda. V duchu si umínil, že se k tomu vrátí, až bude vhodná příležitost.

„Hledala jsi na špatných místech,“ vrátil se Ota ke zmizení šenkýře Fráni. „Divím se, že vás to nikoho ještě nenapadlo.“

„Ale co?“

„Fráňu všichni viděli projít dvakrát celým Přívozem. Když šel k Samuelovi, který bydlel na konci vesnice, a pak zpátky. Samuel bydlel na východním konci osady, kudy vede cesta dál do Jílového. Z toho vyplývá, že šenkýř Fráňa šel právě obráceně, než by měl. Přišel od západu, nikoli od Jílového. A od žida Samuela zamířil zase na západ skrze celou osadu. Takže se od Jílového vzdaloval.“

„Já jsem ale hloupá,“ vyčítavě se udeřila do čela Marta. „Pokud půjdete z Přívozu na západ proti proudu Sázavy, dojdete do Luk. Tam má statek můj strýc. Otec nešel domů, ale za Vítem.“

„To je možné,“ přikývl panoš Ota. „Jak je to z Přívozu do Luk daleko?“

„Kousek. Pěšky půl hodiny. Určitě ne víc.“

„Takže když Fráňa od žida Samuela odcházel, mohl dojít do Luk za světla?“

„Určitě,“ přikývla Marta. „Otec chodil hodně rychle. Málokdy jsem mu stačila.“

„Takže nešťastná náhoda asi nepřichází do úvahy. Například, že by ve tmě zabloudil a utopil se. Dá se z Luk dojít někudy do Jílového, aby člověk nemusel přes Přívoz?“

„Ale samozřejmě,“ vmísil se do hovoru urburní písař, který napjatě poslouchal. „Poměrně slušná cesta vede přes les a vyjdete na křižovatce hned pod Nussberkem.“

„Takže zítra zbývá jen zjistit, zda si Fráni nevšiml někdo v Lukách,“ přikývl spokojeně Ota. „Z toho, co jsme si řekli, vyplývá ještě jedna důležitá věc. Samuelův vrah přišel nejspíš po cestě z Jílového. Proto ho nikdo neviděl. Musel to být určitě někdo místní. Takže se zdá, že v tom tvůj strýc Vít prsty neměl. Jinak by musel projít napříč Přívozem. Ale nikdo ho neviděl.“

„Mohl to obejít lesem,“ namítla dívka nespokojeně. „Nebo projít Přívozem pozdě v noci, kdy už všichni spali.“

„Ne, to se mi nezdá,“ vrtěl hlavou panoš Ota. „Samuel po odchodu tvého otce na někoho čekal. Proto nezhasil svíčku. Že by čekal na Víta? Proč, když už hovořil s tvým otcem. Dostal od něho zpět své peníze. Mohl být spokojený. Ne, Samuel čekal na někoho jiného. Velice důležitého, když se mu při jeho šetrnosti vyplatilo nechat hořet svíčku tak dlouho do noci. Skoro s jistotou se odvážím tvrdit, že zmizení tvého otce a Samuelova vražda spolu nesouvisejí. Jde o dva zločiny a každý má na svědomí jiný člověk.“

„Můj otec se žádného zločinu nedopustil,“ vyhrkla Marta tvrdohlavě.

„Milá Marto,“ řekl měkce písař Zdeněk, „pokud panu Otovi dobře rozumím, soudí, že se Fráňovi něco stalo. Že byl zřejmě také zavražděn.“

„Denně se modlím k Bohu. Naděje umírá jako poslední,“ řekla dívka tiše. Pak sklopila oči, aby zakryla slzy. „Ale nejsem hloupá. I já se obávám, že můj otec nežije. Nikdy by mě neopustil. A svůj šenk taky ne. Kdyby mohl, už dávno by mi alespoň poslal po někom zprávu.“

„Zítra budeme moudřejší,“ skoro hrubě jí skočil Ota do řeči. „Na slzy je dost času později. Pane písaři, řekněte, máte zítra nějakou důležitou práci?“

„Pokud mne budete potřebovat, nemám nic důležitějšího," opáčil klidně písař a zvedl lahvici, aby dolil poháry. Ale rychle ji s rozpaky vrátil na stůl. Byla prázdná. Marta si toho všimla a vyskočila, že přinese ze sklepa jinou. Než ji stačili zadržet, vyběhla ven na pavlač.

„Je jako to víno," usmál se snad poprvé toho dne urburní písař. „Čistá, voňavá a divoká, ale stoupá do hlavy."

„Mohla by vytlačit Fiorellu?" usmál se dobromyslně panoš Ota. „Ani jsem se jí nedotkl. Je to hodná holka."

„Klidně se jí dotkněte," zabručel ironicky písař. „Jsem vybíravý. Nepiju každé víno, které mi nalijí. Zřejmě netušíte, co je láska."

„Možná víc, než si myslíte," tiše odpověděl Ota. Před očima se mu mihla umírající kejklířka Beatrice. Miloval ji a chtěl si ji vzít. Při vyšetřování podivného případu ztracené relikvie na Lemberku mu zachránila život. A obětovala svůj. Rozuměl písaři Zdeňkovi. „Udělám, co bude v mých silách, abych vám pomohl," dodal panoš tiše. Snažil se zahnat smutnou vzpomínku, ale nešlo to.

Když se Marta za chvíli vrátila se džbánkem příjemně vonícího rudého vína, našla oba mladíky pohroužené v tichém zadumání. Zarazila se hned na prahu. Pak postavila džbán na stůl a oba políbila. „Neberte si to tak," snažila se o veselý tón. „Já už se vlastně s otcovou smrtí smířila. Stačí, že se trápím já. Není důvod, abyste byli smutní ještě vy."

„Jako víno," usmál se písař. „Budu už stejně muset jít. Co mám zítra udělat?"

„Před několika dny se vezly do Prahy pro krále čtyři truhlice plné zlata. Zjistěte, kdo všechno se kolem toho pohyboval a jestli si někdo nevšiml něčeho nápadného. Kromě toho se poptejte na pana Enderlina. Hlavně na to, s kým se tady v okolí přátelí a kde bere peníze. Moc si od toho neslibuji, ale jeden nikdy neví."

„S tím zlatem, které se vezlo pro krále, se něco stalo," spíše konstatoval urburní písař, než by se ptal. „To je tedy to vaše tajné poslání?"

„Sluší se vyptávat na tajné poslání?" opáčil klidně Ota.

„Rozumím," přikývl urburní písař. Uklonil se Martě, přehodil si přes ramena plášť a odešel.

„Napijte se alespoň vy," škemrala dívka. „Naše víno není o nic horší, než to, které přinesl pan Zdeněk." Sama si notně zavdala a spokojeně mlaskla. „Tohle kupoval ještě otec."

Panoš Ota se napil. Víno nebylo skutečně špatné. Rád ho dívce pochválil. Sama mu rychle dolila poloprázdnou číši.

„Ty mě chceš opít?" usmál se.

„Možná," připustila s úsměvem. Vstala z lavice a zvedla stolici, na níž předtím seděl písař Zdeněk. Postavila ji vedle mladíkova křesla. Sedla si na ni a byla tak blízko, že se ramenem dotýkala Oty. Voněla heřmánkem, který si zapletla do vlasů. Oči jí svítily vypitým vínem a touhou.

Ota ji jemně pohladil po tváři. „Ještě je brzy jít spát. Co jsi celý den dělala? Podařilo se ti něco zjistit?"

„Neříkám, že bychom měli jít spát. Ale lehnout bychom si mohli," špitla a tváře jí trochu zčervenaly. Ota však neudělal nic. Jen si ji zkoumavě prohlížel. Trochu rozmrzele pohodila hlavou. Pak smutně řekla: „Nelíbím se vám, já vím."

„Možná až příliš," odpověděl Ota. „Nechtěl bych ti ublížit."

„Já už stejně nejsem panna," špitla a rozpačitě pokrčila rameny. „Tyhle věci znám. Když budete něžný, nemůžete mi ublížit. Spíš naopak. Myslím, že by se mi to líbilo."

Ota se zamyšleně napil. Věděl, že nemá cenu vysvětlovat, jak to s ublížením myslel. Dívka byla mladá a o životě mnoho nevěděla. Jak jí objasnit, že duši a srdci lze ublížit mnohem víc, než tělu? Nesměl v ní vzbudit plané naděje. Nemohl by lásku opětovat, ani kdyby chtěl. Byl panoš královského prokurátora. Oldřich z Chlumu ho platil štědře. Ale přesto neměl tolik, aby mohl myslet na vlastní rodinu.

„Tak co jsi celý den dělala?" řekl po chvíli ticha. „To ostatní třeba potom."

Marta se uraženě odtáhla. „Jak jste mi poručil," dodala bez zájmu. „Zašla jsem se do Věží přeptat, jak to bylo s těmi truhlicemi. Ale nikdo z chlapů si na nic zajímavého nevzpomněl. Všechno si zařizoval sám mincmistr Eberhart a královský urburéř Mikeš se svými úředníky. Jde o to ztracené zlato?"

„Jaké ztracené zlato?"

„No přece to, o kterém jste před chvílí mluvil s urburním písařem," dodala přísně. „Když už jsem blbá, že se vám vnucuju, neznamená to, že jsem úplně pitomá, abych nepochopila vaše narážky!"

Ota zvedl oči a usmál se. Pak natáhl k Martě ruku a vstal. Pomilovat se s ní bylo zřejmě v tuto chvíli bezpečnější, než se přít o ukradené královo zlato. Nechtěl o případu mluvit s každým. Stačilo, že se musel alespoň částečně svěřit písaři Zdeňkovi. Ale před holkou z šenku si musel dát pozor na jazyk. Marta ale uraženě odvrátila hlavu a zůstala sedět. Ota pokrčil rameny. „Nedá se nic dělat. Dobrou noc!" Došel k lůžku, přehodil přes sebe plášť a lehl si. Přivřenýma očima sledoval Martu. Napila se a pak líně vstala. Sundala ze stěny hořící louč a uhasila ji ve vědru s vodou. Ve tmě panoš Ota uslyšel šustění látky. Vzápětí vedle něho dopadlo na lůžko nahé dívčí tělo. Ani se nestačil obrátit. Marta ho vášnivě objala a přisála se k jeho rtům. Tentokrát ji mladík neodmítl.

XIX. KAPITOLA

Diviš seskočil z koně na dvoře hostince v Libeři. Doprovázený třemi vojáky královského prokurátora, převlečenými za pacholky, vstoupil do šenku. Jeden z jeho mužů nesl malou okovanou truhličku. Hostinský ochotně přikulhal a svou zdravou rukou srdečně poplácal Diviše po zádech jako nejlepšího přítele.

„Už na vás čekám, pane," usmíval se a přitom pošilhával po truhličce. Ale v jeho výrazu byla znát ostražitost. Na příchozích však nenašel nic podezřelého. „Posaďte se, pivo přinesu hned," sliboval. Proběhl kuchyní a zadem vyšel na dvůr. Zběžně prohlédl koně a věci ve vacích u sedla, ale ani tam neobjevil nic, co by napovídalo, že jde o past. Trochu se uklidnil. Pokud by se vše podařilo, měl od náčelníka lupičů slíbeno pět stříbrňáků. To už byly slušné peníze.

Rychle se vrátil a přes kuchyni se s omluvným úsměvem vbelhal do šenku. „Doufám, že jsem vás nenechal dlouho čekat. To víte, mrzák," drmolil rychle. Postavil na stůl čtyři korbely. Pak se naklonil k Divišovi a zašeptal mu do ucha: „Mohu vidět peníze?"

„Důvěra především, že?" ušklíbl se velitel. Nemusel se příliš přetvařovat. Jeho zjizvená tvář budila u lidí, kteří ho neznali, nedůvěru a strach. I v případě, že se snažil tvářit přátelsky. „Nepočkalo by to, až se napiju? Mám po cestě sucho v krku."

„Ale jistě," ukláněl se šenkýř. „Ale čím později pošlu za společnými přáteli posla, tím déle ten obchod bude trvat. Vy určitě spěcháte, abyste byl před svítáním doma. Nemám pravdu?"

„Tohle tě trápit nemusí," odsekl chladně Diviš. „O mé věci se nestarej! Dlouhej," obrátil se na nejvyššího ze svých průvodců. Skoro celou cestu do vojáků hučel, aby si zapamatovali přezdívky, jimiž je bude před lupiči nazývat. Bude to méně podezřelé, než používat běžná jména. „Prohlédni kuchyni, jestli se tam nikdo neschovává. Aby nás nerušil."

„Důvěra především, že?“ opakoval po Divišovi rozmrzele šenkýř. „Co si o mně myslíte, pane? Já jsem poctivý člověk. Hospoda je od toho, aby uspokojila hosty. Víc mě nezajímá. Co a kde s kým máte, nevím a je mi to jedno. To jen, aby bylo mezi námi jasno. Tady vám žádné nebezpečí nehrozí.“

„To je dobře,“ přikývl klidně Diviš. „A nezapomeň, Dlouhej, kromě kuchyně prohlédnout i dvůr! Půjdeš s ním. My se zatím napijeme. Až se vrátíš, vyřídíme to ostatní.“

Šenkýř rezignovaně pokrčil rameny, ale v duchu byl spokojený. Měl jistotu, že zjizvený hromotluk ovládal své řemeslo. Ne, takhle by člověk neznalý obchodů za hranicí zákona nejednal. Zjizvený kupec musel mít s překupnictvím rozsáhlé zkušenosti. To skýtalo záruku úspěchu.

„Nikde nikdo,“ hlásil převlečený královský voják, když se po chvíli se šenkýřem vrátil. Diviš líně vstal, oběma rukama uchopil těžkou truhličku a odešel s ní do kuchyně. Šenkýř se belhal za ním. Když se za nimi pokusil vejít i jeden z Divišových průvodců, obratně mu zastoupil cestu a přibouchl dveře před nosem. „Lepší, když tu budeme sami. Víc očí znamená větší nebezpečí!“

„Tak si to přepočítej,“ zabručel Diviš. Otevřel truhličku a ustoupil ke stěně. Ruce zkřížil na prsou. „Přesně osmdesát za zboží a pět za vůz. Jak jsme se dohodli.“

Šenkýř vysypal stříbrňáky na stůl a pak je skládal do sloupků po deseti. Přitom každý prohlížel, zda jsou pravé. Nakonec spokojeně přepočítal sloupky. Bylo jich osm vysokých a jeden nižší. Skoro nábožně je uložil zpět do truhličky a zavřel víko.

„Souhlasí,“ řekl věcně. Pak otevřel dveře na dvůr a zahoukal do tmy jako sova. Chvíli počkal a pak houkání opakoval. Vzápětí dveře zavřel. „Za hodinu vyrazíte,“ oznámil. „Dáte si něco k jídlu?“

„Na tvůj účet?“

„Pohostil jsem vás pivem. Nejsem takový boháč, abych mohl rozhazovat. Pokud dneska někdo vydělá, budete to vy, pane. Jídlo pro všechny za stříbrňák. A piva, co vypijete.“

Šetrný Diviš by nejraději odmítl, ale měl od Oldřicha z Chlumu pokyn chovat se tak, aby nevzbudil podezření. Proto s těžkým srd-

cem přikývl. Ostatně hlad měl po cestě pořádný. Kdo ví, jak dlouho to bude dneska v noci trvat? Sáhl do váčku a zaplatil.

Šenkýř přinesl mísu s masem v omáčce a ošatku s plackami. Pak si přisedl ke svým hostům. Nebylo to ani tak z přátelství. Chtěl mít truhličku s penězi stále na očích. Ale nešlo jen o ni. Zjizvený Diviš mu byl sympatický a chtěl se o jeho obchodech dozvědět více. Rád by mu nabídl své služby. Třeba by na něm občas nějaký ten stříbrňák vydělal. Na živobytí to sice tady v šenku stačilo, to byla pravda. Jenže to bylo málo. Toužil ušetřit si na dům. Aby se na stará kolena mohl odstěhovat do Prahy.

Ale ať se snažil sebevíc, Diviš o sobě skoro nic neprozradil. Když byly mísy prázdné, odešli muži osedlat koně. Šenkýř gestem ruky Diviše zastavil. „Pane," řekl rychle, „věřím, že to dneska dopadne dobře. Doufám, že se nevidíme naposledy. Můžete se tady v budoucnosti kdykoli zastavit. Chtěl bych pro vás pracoval. Dokážu sehnat levně spoustu užitečných věcí. Umím se dívat a mlčet. Jsem určitě chytřejší, než vypadám."

„Skutečně?" opáčil Diviš. Měl co dělat, aby ve svém hlase potlačil ironii. „Také si myslím, že se dneska nevidíme naposledy. Pojďme!"

Vyšli na dvůr. Šenkýř zapískal třikrát za sebou rychle na prsty. Z návsi se ozval klapot koňských kopyt. Vzápětí se v bráně objevil muž zahalený do černého pláště. Diviš okamžitě poznal Křiváka. Přátelsky mu pokynul a usmál se.

Také muž v plášti přátelsky zamával rukou. „Ukaž truhličku," řekl chraptivě. Zběžně do ní nahlédl a přikývl, že ji zase mohou zavřít. „Přepočítal jsi peníze?" obrátil se na šenkýře.

„Jak jsme se dohodli," zavrčel nerudně. „Měli byste jet. Ať to není sousedům podezřelé."

Loupežník si ještě rychle prohlédl Divišovy průvodce a pak mávl rukou. „Tak dobrá. Jeďte za mnou. Žádné hlouposti." Povolil uzdu a vyrazil.

Diviš při průjezdu bránou zpomalil a ohlédl se. Šenkýř stál na dvoře a spokojeně je sledoval. Zvedl ruku na pozdrav, pak se otočil a zmizel ve dveřích. Hra pro něho skončila. Teď už zbývalo jen čekat, jak všechno dopadne.

Diviš dohnal lupiče v černém plášti, který cválal vpředu. „Pojedeme daleko?“

„Ani ne. Jak jsme se dohodli,“ opáčil Křivák klidně. „Zboží je na voze. Přesně podle úmluvy.“

Diviš doufal, že mluví pravdu. Dvacet biřiců pražského rychtáře je sice sledovalo, ale s dostatečným odstupem. Jeli na koních, jejichž kopyta obalili hadry, aby ztlumili hluk. Vedl je sám rychtář Bonifác. Nechtěl ponechat nic náhodě. Pochytat tlupu lupičů nebyla žádná legrace. Tihle loupežníci byli nebezpeční a krutí. Už několik let přepadali kupce, kteří směřovali do Prahy. Ale nikdy se je nepodařilo vypátrat. Chyběli svědkové. Všechny oběti lupiči nemilosrdně zamordovali. Kdyby se to dneska povedlo, čekala rychtáře vysoká odměna, kterou na hlavy loupežníků vypsali Němci z Ungeltu. Protože oni utrpěli největší škody.

„Stůj!“ houkl ostře Diviš na průvodce, který nečekaně odbočil do lesa na malou stezku mezi křovinami. Sám zastavil koně a jeho doprovod rovněž. „Dohodli jsme se, že zboží připravíte na hlavní cestě. Nebudu se s vozem prodírat lesem. O tom nebyla řeč!“

„Vůz je na hlavní cestě. Tudy je to k němu kratší,“ vysvětloval ochotně Křivák. Ale nebyl dobrý herec.

„Jedeme zpátky,“ houkl Diviš a otočil koně. Riskoval, ale nic jiného mu nezbývalo. Kdyby se nechal se svými třemi druhy vlákat do lesa, zabili by je loupežníci dřív, než by dorazil rychtář. A navíc byla otázka, zda by je rychtář Bonifác ve tmě mimo cestu vůbec našel.

„Počkejte,“ vykřikl zmateně Křivák. Náčelník mu kladl na srdce, že musí Diviše s penězi přivést za každou cenu. Přísně mu nařizoval: „Pokud by se ti nepodařilo vlákat je do pasti, splníme slib. Ten cizinec dostane zboží. Jeho peníze nutně potřebujeme!“

„O co jde? Když mu dáme zboží, uloupíme jiné,“ smáli se bezstarostně ostatní. „Tak jako dřív.“

Ale náčelník jim strašně vynadal. „Jste hlupáci! Něco se mi na něm nezdá! Pokud ho zabijeme, nemůže nás prozradit!“ V duchu litoval, že na jaře zemřel kupec Fridolín. Měl dům v Benešově a řadu let skupoval vše, co naloupili. Znali ho a obchod s ním běžel jako na drátkách. Fridolín měl své trhy a uměl v tom chodit. Od té doby, co

spadl z koně a zlomil si vaz, šlo všechno šejdrem. Uloupené zboží se ve skrýši hromadilo a váčky na peníze byly prázdné.

„Zabít ho můžeme i na cestě u vozu," krčil rameny Přech. Většina s ním nesouhlasila. V lese bylo snadné jezdce ze zálohy zabít. Ale na široké cestě, kde se mohli napadení připravit a bránit, byli čtyři muži s meči velice nebezpeční. I kdyby je pobili, několik lupičů by určitě vzali do pekla s sebou. Loupežníci byli ochotní zabíjet, ale umřít se nechtělo nikomu.

To všechno proběhlo Křivákovi hlavou. Vsadil se o stříbrňák s ostatními, že cizího kupce do pasti vláká. Teď pochopil, že sázku prohrál. Ale lepší bylo přijít o stříbrňák, než aby ho náčelník potrestal za neschopnost.

„Stůjte, vznešený pane," ozval se Křivák zklamaně. „Když vám delší cesta nevadí, pojedeme dál rovně. Ale ztratíme nejméně čtvrt hodiny."

„Co to je? Lepší ztratit čtvrt hodiny, než život," řekl Diviš přísně. „Nejsem hlupák. Nedělám tuhle práci poprvé. Aby ti bylo jasné, buď se budeš chovat férově, nebo jsme skončili. Já se bez vašeho zboží obejdu."

„Tak to není," bručel Křivák a pokorně se vrátil na cestu. „Nic zlého jsem tím nemyslel."

„Dost řečí. Pokračuj!" nařídil Diviš. Obrátil a jeho malý doprovod s ním.

Dál cesta proběhla bez potíží. Projeli lesem přes nevysoký vršek do mělkého údolí. Na malé mýtině u cesty hořel oheň a u něho stál vůz, naložený věcmi. Kolem ohně seděli loupežníci, zahalení do plášťů. Byli zamračení a mlčeli. Věděli už, že úskok nevyšel. Ale koneckonců o peníze nepřijdou. I když musí vydat naloupené zboží. Stejně, co s ním? Pivo v hospodě za něj nedostaneš!

Diviš s doprovodem zastavil asi dvacet kroků od nich. Sám tasil meč, jeho tři muži stáhli z ramen luky, vložili do nich šípy a natáhli tětivy. Stáli a nehýbali se. Teď museli získat čas.

„Vítej," ozval se náčelník a vyšel jim vstříc. „Proč tak zle?"

„Chtěli jste mne přepadnout a zavraždit," zlostně odsekl Diviš. „To chceš, abych se po tom všem na tebe usmíval?"

Náčelník loupežníků se zastavil a rukou si uhlazoval vousy na bradě. Mohl lhát. Ale proč by to dělal? Zbytečně by ztrácel čas. Stejně bylo jedno, co si ten cizí kupec bude o nich myslet. Chtěl už to mít za sebou. Dobromyslně se usmál a pokrčil rameny. „Víte, jak to chodí!“

„Právě, že vím,“ souhlasil Diviš. „Takže teď tví muži zvednou zadky a stáhnou se až k tomu vysokému smrku. U vozu zůstaneš jen ty a Křivák. Mí lidé zůstanou tady. Já si prohlédnu zboží. Pokud je na voze skutečně všechno, jak jsi slíbil, dostaneš peníze.“

„Slyšeli jste,“ křikl náčelník k ohni. Loupežníci se s brumláním zvedli a neochotně se šourali pryč. Když konečně byli u smrku, Diviš sesedl, uchopil uzdu a koně vedl za sebou. Chtěl ho mít stále po ruce.

Jakmile došli k vozu, nařídil Diviš Křivákovi zapálit louč a posvítit mu. Pak začal pomalu prohlížet náklad. Otevíral truhlice a prohraboval se v nich. Každý pytel rozvázal, prohlédl a potěžkal. Nespěchal. Čekal na smluvený signál.

Náčelník lupičů nervózně přešlapoval u vozu. Několikrát otevřel ústa, aby Diviše popohnal. Chvíli to vydržel, ale nakonec se neovládl a vybuchl: „To by snad stačilo?“

Diviš se narovnal a rukou si třel záda. „Už nejsem nejmladší,“ vysvětloval. „Vůbec je necítím. Neboj se, pomalu končím. Zdá se, že je všechno, jak má být.“ Pak se zase sehnul a otevřel další truhlici. V duchu si říkal: „Sakra, kde je rychtář? Už tu měl dávno být!“

Ale jen vytáhl sukno a začal ho mnout v ruce, aby zkontroloval kvalitu, náčelník tasil meč. Šestý smysl ho varoval, že tu není něco v pořádku. „Ke mně!“ křikl na své muže. Prudce ťal po Divišovi. Ale ten byl ve střehu. Padl na korbu vozu, takže meč zasvištěl nad jeho hlavou a narazil do víka otevřené truhlice.

Lupiči popadli zbraně a s křikem, jímž si vždy dodávali odvahu, vyrazili k vozu. Královští vojáci, kteří doprovázeli Diviše, však byli zkušení. Neukvapili se. Stiskem stehen popohnali koně a pomalým krokem vyjeli proti loupežníkům. Teprve když se k nim přiblížili natolik, aby měli v nočním šeru jistou ránu, vystřelili šípy a vzápětí vytáhli z toulců další. Stihli ještě jednou vystřelit. Pak již byli loupežníci tak blízko, že museli odhodit luky a tasit meče. Na cestě od smrku k nim zůstali ležet čtyři lupiči v krvi.

Proti vojákům na koních teď stálo jen pět mužů. Se dvěma dalšími zápasil u vozu velitel Diviš. To nebyla tak veliká přesila, aby hrozilo bezprostřední nebezpečí. Hluk šarvátky se musel nocí rozléhat široko daleko a pokud rychtář s biřici někde bloudil, musel jim ukázat správný směr. Navíc právě zmizel mrak, který zakrýval měsíc. Na cestu svítil slabý měsíční svit. Byl však dostatečně jasný, aby muži na boj dobře viděli.

Diviš seskočil z vozu s mečem v ruce. Křivák měl jen tesák a nebyl nebezpečný. Ale náčelník byl vyzbrojený mečem a na první pohled bylo zřejmé, že ho ovládá výtečně. Diviš odrazil další výpad a couvl k vozu. Zády se opřel o dřevěnou korbu, která mu kryla záda. Teď měl oba útočníky před sebou. Uchopil meč oběma rukama, protože tak se mohl lépe bránit.

Náčelník lupičů se ohlédl po ostatních. V očích se mu mihl vztek. Boj ani pořádně nezačal, a už ztratil čtyři muže. Navíc doufal, že tři muži, kteří Diviše doprovázeli, se při prvním náznaku nebezpečí otočí a utečou. Nepředpokládal, že se postaví na odpor. Jak si ještě stačil všimnout, ač byli tři, nebezpečně dotírali na jeho muže. Byli sehraní, v každém jejich pohybu byl znát vojenský výcvik. Lupiči byli zvyklí spíše na hospodské rvačky, než na bitvu v poli. Pletli se navzájem a nedokázali při útoku využít početní převahu.

Stačila chvilka náčelníkovy nepozornosti. Diviš ji dokázal okamžitě využít. Uskočil stranou a krátkým švihem zasáhl Křiváka do pravé ruky. Tesák s prsty mu téměř odsekl od zbytku paže. Zraněný lupič se s výkřikem bolesti zhroutil k zemi. Náčelník se po něm zlostně ohlédl. Pak polohlasně zabručel: „Já tušil, že to je zrada!“

Chvíli stáli proti sobě s připravenými zbraněmi a oddechovali. Pak náčelník loupežníků znovu vyrazil do boje. Ale teď, když už Divišovi nehrozilo nebezpečí od druhého lupiče, neměl náčelník šanci. Krok za krokem ho Diviš přesnými údery zatlačil do obrany. Pomalu ustupovali od vozu k hradbě hustého lesa. Diviš střídal výpady zleva i zprava a náčelník lupičů jen z posledních sil nastavoval ostří své zbraně, aby se chránil. Takový souboj nemohl dlouho vydržet. Několikrát při ústupu klopýtl. Nakonec se zlostně rozhlédl a zastavil. Pak prudce švihl mečem před sebe a hodil ho proti Divišovi. Zasáhl ho do nohy, ale ostří zbraně pouze roztrhlo nohavice a lehce rozseklo

kůži. To ale náčelník lupičů už neviděl. Otočil se a co mu nohy stačily, začal utíkat do lesa, aby si zachránil kůži. Boj na mýtině byl stejně ztracený. Další dva lupiči leželi na zemi v krvi a porážka zbylé trojice, obklíčené Divišovými muži, byla jen otázkou času.

Diviš sprostě zaklel. Pokud měl pro královského prokurátora někdo cenu, pak to byl náčelník bandy. Kde sakra vězel rychtář? Odhodil meč, protože by mu při pronásledování jen překážel. Vyrazil do tmy za utíkajícím loupežníkem. Naštěstí všude ležely spousty suchých větviček, které s praskotem ukazovaly směr uprchlíkovy cesty. Právě když Diviš opustil mýtinu a ponořil se do hustého lese, uslyšel, jak z opačné strany přijíždí oddíl pražských biřiců. Jenže ti mu v tuhle chvíli nebyli nic platní.

Jak dlouho běžel, netušil. Nohy začínaly těžknout, byl přece jen zvyklý spíše jezdit na koni, než se honit po lesích. Z čela se mu řinul nepříjemný lepkavý pot. Podle těžkého sípění před sebou však věděl, že ani pronásledovaný náčelník loupežníků na tom nebyl lépe. To mu dodávalo sil. Najednou se mu zdálo, jako by hluk před ním utichl. Instinktivně se zastavil. To mu zachránilo život. Vzduchem se mihl dřevěný kyj, ale jeho hlavu minul. Zasáhl bolestivě jen Divišovo levé rameno.

Znovu zvednout kyj však náčelník lupičů již nestihl. Diviš k němu přiskočil a i když byl na pokraji mdloby, pěstí mu zasadil prudkou ránu do brady. Současně po paměti kopl před sebe. Zasáhl něco měkkého. Náčelník lupičů těžce hekl a pak se pomalu zhroutil. Diviš mu úderem vyrazil dech. Lapal po vzduchu, protože se dusil. Zraněný Diviš ještě jako ve snách zvedl kyj, jímž ho chtěl loupežník zabít. Jemně, skoro přátelsky, ho udeřil do hlavy. Pronásledovaný lupič ztratil vědomí.

Diviš padl do mechu. Těžce oddechoval, před očima mu tančily zlaté stíny. Točila se mu hlava a chtělo se mu zvracet. „Tady jsem, holá!“ rozkřičel se z plných sil. Pak uslyšel za sebou praskot, jak se kdosi prodírá lesem. Zahlédl ještě plášť biřice s pražským znakem. Potom omdlel.

XX. KAPITOLA

Bylo časně ráno. Větší Město pražské se probouzelo do dalšího horkého letního dne. Děvečky, spěchající k městským kašnám na ryncích a u kostelů, jen zvědavě otáčely hlavy, když uslyšely klapot koňských kopyt. Počkaly, až družina jezdců projede kolem, a pak šly dál po své práci.

Královský prokurátor Oldřich z Chlumu v doprovodu pražského rychtáře Bonifáce a velitele Diviše, který měl levou ruku zavěšenou kolem krku na pásce, protože ho stále bolelo zraněné rameno, sestupovali po schodech do podzemí. Spolu s nimi kráčel městský biřic s loučí a další, který nesl džbán s horkým pivem.

V podzemí rychty se kromě jiného nacházela i městská mučírna. Kat Remigius čekal na chodbě hned pod schody. Byl to starší muž s vráskami kolem očí. Nebyl příliš vysoký, ale byl neobyčejně robustní. Měl silná ramena a svalnaté ruce. Šilhal na levé oko a nepříjemný dojem z jeho obličeje podtrhovala křivá ústa. Pravý koutek visel skoro nehybně dolů po jakémsi dávném zranění. Na sobě měl pouze krátkou plátěnou suknici a na nahé hrudi porostlé chlupy rozepnutou koženou vestu.

Když se rychtář s hosty objevil, uklonil se a příjemným hlasem je uctivě pozdravil. Nečekal, až ho někdo osloví, ale hned pokračoval: „Co se stalo, že jste si mě zavolal tak brzy po ránu?“

„Brzy jak pro koho,“ zabručel rychtář Bonifác. „Já jsem v noci ani oka nezamhouřil.“

„Tak proto,“ přikývl kat. „Jaké máte pro mě úkoly?“

„Dneska to bude trochu jiné, než jsi zvyklý,“ ozval se Oldřich z Chlumu. „Za prvé, nikdo jiný nepřijde. Žádný z pražských měšťanů nebude na výslech dohlížet. Jde o záležitost samotného krále. Proto budeš o všem, co se tu dozvíš, mlčet jako hrob!“

„Odpusťte, urozený pane,“ uctivě se uklonil kat. „Proč nepoužijete služeb královského kata? Mistr Wolfram je přece dobrý kat!“

„Rád povídá," chladně opáčil královský prokurátor.

Kat Remigius chápavě přikývl a v jeho nehezké tváři se mihl úsměv. Znal Wolframa dobře.

„Protože bude dnešní výslech mimořádný, dostaneš zaplacen dvojnásobek běžné sazby," oznámil ještě Oldřich z Chlumu. Pak se odvrátil a vešel do sklepení, sloužícího jako mučírna. Stůl pro soudce stál hned za dveřmi. U něho byla tři pohodlná křesla, krytá vlčími kožešinami. Byla ale to jediné příjemné, co mučírna skýtala. V chladném sklepení ležel nepříjemný zatuchlý vzduch.

Uprostřed hořelo ohniště, nad nímž byl zřízen dýmník pro odvádění kouře do komínu. Na kraji ohniště ležely troje kleště, jejichž čelisti již byly do ruda rozpálené. U zadní stěny stál žebřík. Nad ním se nacházela kladka s masivním dřevěným kolem, přes které byl přehozený režný provaz. Na levé stěně visely na zrezivělých hácích řetězy, důtky a palečnice. Místnost osvětlovalo kromě ohniště několik loučí, upevněných v držácích na stěnách.

Královský prokurátor se posadil doprostřed stolu a rychtář s Divišem jako přísedící po stranách. Biřic před ně postavil džbán s pivem a z výklenku ve stěně podal tři pěkně glazované číše.

Oldřich z Chlumu miloval teplo. Teď se trochu zimomřivě zahalil do pláště s erbem českého krále a rozmrzele nařídil, ať přivedou zajatce. Vzápětí se objevili dva vojáci z jeho družiny, kteří si stoupli za jeho křeslo. V rukách drželi kopí s praporci, na nichž byl královský erb.

Další dva přivedli spoutaného náčelníka loupežníků. Když došli doprostřed klenuté kobky, zastavili se, vyndali muži z úst roubík a uvolnili pouta.

„Mistře ostrého meče," řekl obřadně jeden z vojáků, „předáváme ti zajatce. Je tvůj a podle práva s ním můžeš nakládat, jak jen se ti zlíbí."

„Vítej bratře mezi nás!" odpověděl důstojně kat a pokynul rukou. Z šera vystoupili dva pacholci, kteří mu pomáhali. Byli to hřmotní muži hrubých rysů. V rozporu s laskavými katovými slovy zajatého náčelníka loupežníků pevně chytli za ruce a smýkli jím ke stěně.

„S námi užiješ kratochvíle!“ pokračoval kat. „Podívej,“ ukázal na stěnu. „Palečnice. Na prstech sluší víc než prsten. Má jen jednu chybu. Zle tiskne. Někdy se stane, že úplně rozdrtí prsty. Je to jako když pukne ořech.“

„Tak už nech těch keců,“ zabručel zamračeně vězeň. „Dělával jsem to stejně. Nahnat strach. Pak je vězeň jako máslo.“

„Tys patřil do našeho cechu?“ optal se překvapeně kat Remigius.

„Byl jsem pomocník mistra ostrého meče v Jihlavě,“ nepřívětivě se ušklíbl vězeň.

„Měl ses držet svého řemesla,“ ozval se přísně královský prokurátor.

„Jaký je v tom rozdíl? Jsem vrah teď a byl jsem vrah i předtím.“

„Byl jsi nástrojem práva. Trestat zločince není vražda.“

„Opravdu? Kolikrát jsem mučil a popravoval chudáky, jejichž jediným zločinem bylo, že museli volit mezi smrtí hladem a krádeží. Každý člověk má právo bojovat o svůj život. Když Bůh stvořil svět, nechtěl jistě, aby lidé umírali hladem. Jenže preláti, páni a kupci si pro sebe zabrali skoro všechno. Co pak zbude na chudáky? Umřít, nebo krást.“

„Nejsem teolog,“ mrzutě zabručel královský prokurátor. „A ty také ne. Nezdá se, že bys umíral hlady. Přesto jsi zabíjel a loupil.“

„Co vlastně chcete? Ano, skončím na popravišti. Díky téhle kryse,“ ukázal vztekle na Diviše, „stejně o mně všechno víte. Tak proč mne chcete ještě mučit? Ano, přiznávám, loupil jsem a mordoval. Stačí?“

„Nestačí,“ odpověděl přísně Oldřich z Chlumu. Napil se, dlaní si otřel vousy a chvíli si vězně zamyšleně prohlížel. „Nejsi zřejmě hloupý. Musím ti přiznat i notnou dávku odvahy. Ale jsi bezohledný a sobecký. Ne, tobě nebylo líto těch chudáků, které jsi pomáhal trestat. Tobě bylo líto sebe! Ale nechme toho, teď už je to stejně jedno.“

Vězeň zamračeně sledoval královského prokurátora a čekal. Přitom s potěšením zjistil, že stisk katových pacholků povolil. Dokonce se mu hlavou mihla bláhová myšlenka, zda by se toho nedalo využít.

Ale jediný pohled ke dveřím, kde stáli královští vojáci, ho vrátil zpět na zem.

„Nepůsobí mi žádnou rozkoš mučit vězně," pokračoval Oldřich z Chlumu. „Pokud mi řekneš pravdu, nikdo se tě ani nedotkne. Přepadl jsi před třemi dny vůz s truhlicemi, který doprovázel oddíl královských vojáků?"

„Tak o to vám jde?" zabručel vězeň. „Já tušil, že nám to přinese problémy. To ten pitomec chromajzl!"

„Myslíš šenkýře z Libeře?" vstoupil do hovoru Diviš.

„Jo, toho myslím," přikývl velitel loupežníků. „Že prý zná urozeného a mocného muže, který je ochotný zaplatit deset stříbrňáků."

„Za to, když ty truhlice uloupíte?"

„Ale vůbec ne," zavrtěl vězeň hlavou. Přešlápl, protože ho ještě bolely rány, které v boji utržil. „Mělo to jen jako přepadení vypadat. Měli jsme vojáky na chvíli od vozu odlákat. Nic víc. Moji muži jsou," zarazil se a pak se trochu posmutněle opravil, „byli dobří jezdci. Žádné nebezpečí nám nehrozilo. A ty peníze byly opravdu slušná odměna. To jistě uznáte?"

„Neživím se loupežnictvím, neznám ceny v tvém řemesle," ušklíbl se královský prokurátor. Všechno do sebe zapadalo. „Kdo byl ten urozený muž, který si přepadení objednal?"

„Nevím!" opáčil tiše vězeň.

Ještě než dořekl, dopadly na jeho záda důtky. Katovi pacholci byli zvyklí jednat okamžitě. Odpověď nevím nebo nepovím se v mučírně vždycky trestala.

„Počkejte," zarazil je Oldřich z Chlumu. „To bys měl vysvětlit!"

„Když se mnou jednal, měl přes obličej masku. Vím jen, že byl spíš mladší. Vysoký, urostlý. Měl pánovité chování. Ale musím po pravdě říct, že mě mnohem víc zajímal jeho měšec. Měl ho pořádně naditý."

„Mám ho natáhnout na skřipec, urozený pane?" optal se kat Remigius.

„Myslím, že mluví pravdu," přikývl královský prokurátor. Něčeho takového se obával. I to bohužel zapadalo do obrazu, který si o krádeži zlata udělal. „Myslíš, že šenkýř z Libeře bude toho tajemného muže znát?"

„Měl by. Je na rozdíl ode mne místní. Pokud jsem někdy v životě potkal skutečného šejdíře, pak to je ten mrzák.“

„Přiveďte ho,“ obrátil se královský prokurátor na rychtáře Bonifáce.

„Koho?“ nervózně zakoktal rychtář a vstal.

„Libeřského šenkýře přece!“

„Hned pro něho do Libeře pošlu,“ ukláněl se rychtář ochotně.

„Cože?“ zařval královský prokurátor rudý hněvem. „Vy jste ho nezatkli spolu s těmi lupiči?“

„Váš pomocník byl v bezvědomí,“ vysvětloval rozpačitě rychtář. „Nikdo nám neřekl, že bychom měli i jeho…“

„Hned pošli biřice,“ poručil Oldřich z Chlumu.

„Chromej tak bude na ně čekat,“ ironicky se ozval vězeň. Zdálo se, že mu tahle scéna zlepšila náladu. Nezkazilo mu ji ani několik ran důtkami, které vzápětí od katových pacholků obdržel.

Jak se ukázalo, měl pravdu. Chromý šenkýř zmizel z Libeře hned za svítání, jak se do vesnice donesla zpráva o bitce v lese a zajetí bandy loupežníků. Odvezl všechny své peníze. Jeden z vesničanů mu pomáhal s truhlicí a tvrdil, že byla pěkně těžká. I když pražský rychtář vyslal do okolí hlídky a poslové odnesli do všech královských měst listy se žádostí o pomoc a popis uprchlíka, šenkýře nikdy nedopadl.

XXI. KAPITOLA

S pražským rychtářem Bonifácem se Oldřich z Chlumu rozloučil velice chladně. Oceňoval, že poslal proti loupežníkům své bičice. Dokonce se sám výpravy zúčastnil. To ale bylo jediné, co se dalo říci dobrého. Při sledování lupičů v noci zabloudil a nebýt statečnosti Diviše a jeho vojáků, kdo ví, jak by to vůbec dopadlo? Korunu všemu nasadil tím, že nechal utéct šenkýře z Libeře. To by se lidem královského prokurátora stát nemohlo. Ale co ostatně mohl královský prokurátor chtít od měšťanů?

„Jak dál, urozený pane?“ optal se trochu zaraženě Diviš. Cítil svůj díl viny. Kdyby neomdlel, zmrzačený šenkýř by byl ve vězení a mohl by vypovídat. Byla to strašná smůla.

„Je dobře jít hned po každé stopě, na kterou narazíme,“ usmál se královský prokurátor. „Ale stejně dobré je občas se zastavit a chvíli přemýšlet. Myslím, že ta doba nastala!“

„Na to by byl určitě lepší panoš Ota,“ bručel nejistě velitel Diviš.

„Jenže tu není. Ale nevadí, zastoupíš ho ty.“

Za chvíli už seděli u stolu v hostinci U Zelené šišky. Teď po ránu byl šenk skoro prázdný. Našli si místo v rohu, kde je nikdo nemohl poslouchat. Obsluhovala jen šenkýřova dcera, otec nakupoval zásoby na trhu. Zdvořile se uklonila a pak přinesla placky, sýr a dva korbele piva.

Oldřich chvíli převaloval v ústech suché těsto. Ještě jednou si dával vše dohromady. V hostinci bylo příjemné chladno a klid. Nemusel spěchat. Věděl, že Diviš umí mlčet a čekat. Napil se slabého ječného piva, rukou si otřel vousy a přikývl. „Moc toho zatím nevím. Doufám, že Ota v Jílovém bude úspěšnější.“

„Zatím jsme měli strašnou smůlu,“ zabručel Diviš. „Několikrát se už zdálo, že zločince máme. Ale pak se to vždycky zvrtlo. Hloupá náhoda!“

„Při vyšetřování nevěřím na náhodu," usmál se královský prokurátor. „Pokud na něco přijdu, pak proto, že odhadnu, kde hledat. Pokud se na druhou stranu stane něco nečekaného, pak to znamená, že zločinec je o krok napřed."

„Ale to by vás musel sledovat!"

„Také že sleduje," přikývl klidně Oldřich z Chlumu a znovu se napil. „Možná ne pořád, ale tam, kde to je důležité, má určitě své lidi."

„Jen aby neublížili Otovi," bezděčně vyhrkl Diviš.

„Pokud by na něco důležitého přišel, pak mu nebezpečí určitě hrozí. Zítra se za ním vypravíš a budeš ho varovat. Stejně bych rád věděl, jak se mu daří. Ale k případu. Co vlastně víme?"

„Ztratilo se zlato, určené pro krále Přemysla."

„Lépe řečeno, záhadně zmizelo velikánské množství zlata. Tolik, že si ani já skoro neumím představit, jakou může mít cenu. Ukrást takovou hromadu není maličkost. Ale ještě těžší je zlato proměnit za stříbrňáky a ty peníze nepozorovaně utratit. Umíš si představit, kolik kop stříbrňáků by za to zlato mohlo být? Co všechno by se za ně dalo koupit?"

Diviš jen rozpačitě zavrtěl hlavou. Když si to neuměl představit jeho pán, jak by mohl on?

„Zloděj zlata musí podle mne počítat s tím, že uteče do ciziny. Nebo musí stát v pozadí někdo z mimořádně bohatých domácích velmožů. Takových je v českém království jen pár."

„Třeba pán z Rožmberka," nadhodil zaujatě Diviš.

„Možná. Ale ať už je za tím kdokoli, krádež mohlo provést jen několik lidí. Pokud nedošlo k zázraku, musel to udělat královský urburéř Mikeš z Dobronína nebo perkmistr zlatých hor Fridlín. Jako méně pravděpodobný se mi jeví mincmistr Eberhart. Rychtář Henslin, který se kolem dopravy zlata motal, je příliš bezvýznamný. Nejvýše mohl někomu z těch tří pomáhat."

„Co když se ti čtyři smluvili a udělali to dohromady? Jak jste sám řekl, peněz je to tolik, že by si všichni mohli žít do smrti jako páni."

„O mincmistru Eberhartovi to neplatí. Ten si jako pán žije už teď. Kdyby se ti čtyři spojili, neutajilo by se to. Navíc lze předpokládat, že je král potrestá, pokud se zlato neobjeví. To nemá logiku.“

„Odpusťte, urozený pane, ale teď přemýšlíme, kdo to mohl udělat. Přitom od začátku opakujete, že netušíte, jak zlato zmizelo. Pak třeba vyplyne, kdo to spáchal. Nebo se něco změnilo?“

„Jistě,“ přikývl královský prokurátor. „Je to jen momentální nápad. Musíš ho rychle prověřit. Ale je to jediný způsob, který zatím připadá v úvahu. Co vlastně víme? V Jílovém bylo zlato neustále pod dohledem. Dokonce několika lidí současně. Pak ho naložili na vůz a vezli do Prahy. Co nám řekl ten loupežník? Že je kdosi neznámý najal, aby vůz na oko přepadli a odlákali vojáky. Proč?“

„Aby truhlice mohla vyloupit jiná tlupa,“ nadhodil Diviš opatrně.

„Chyba! Jak už jsem řekl, do krádeže musel být zapletený někdo z lidí, kteří byli za převoz zlata zodpovědní. Když královští vojáci začali pronásledovat lupiče, zůstal na voze kočí. Kromě něj zůstal ještě Mikeš z Dobronína. Sám mi řekl, že po určitou dobu tam byli jen oni dva sami. Pokud měl pan Mikeš kočího za komplice, mohl rychle truhlice otevřít, zlato vyndat a nahradit kameny. Pak truhlice znovu zapečetil. Svou pečetí i Fridlínovou. Proto si nechal zhotovit falešný typář se znakem perkmistra.“

„Musel by strašně riskovat. Nevěděl, kolik bude mít času,“ namítl Diviš. „Navíc jste sám říkal, že zlata bylo veliké množství. Aby se dalo odnést, bylo by potřeba několika silných mužů. Přeložit ho z vozu na vůz by muselo trvat hodně dlouho.“

„To jistě. Ale co když pan Mikeš zlato prostě jen naházel do křoví u cesty? Pak pokračoval za vojáky do Prahy. Hned jak zmizel, jeho pomocníci zlato odvezli? Mohli být na dohodnutém místě ukrytí v lese a při vyprazdňování truhel třeba pomáhali, aby to šlo rychleji.“

„Myslíte, že to tak bylo?“

„Mohlo to tak být. Jedna z možností,“ pokrčil rameny Oldřich z Chlumu. „Pochybuji však, že by si nikdo v okolí ničeho podezřelého nevšiml. Takže to je práce pro tebe. Až tady skončíme, odjedeš. Budeš se vyptávat všude, kudy vůz se zlatem projížděl. Hlavně v okolí místa, kde vůz přepadli loupežníci. Nezapomeň ani na vesnice u ste-

zek, které odbočují z hlavní cesty. Pokud to bylo, jak říkám, musel se tam objevit ještě jeden vůz, na němž se ukradené zlato odváželo.“

„Sám jste urozený pane říkal, že na Pražském hradě se zlato mohlo ztratit jen těžko. Při nakládání v Jílovém rovněž ne. Jediná možnost zbývá během cesty. Pan Mikeš z Dobronína tvrdí, že se během převozu od truhel ani na minutu nehnul. Pak tedy musí o krádeži vědět! Proč ho nedáte vyslechnout na mučidlech? Král by se v takovém případě určitě nezdráhal. I když jde o urozeného člověka.“

„Vzpomínáš na grabštejnské vraždy, Diviši?“ usmál se Oldřich z Chlumu. „Také všechno svědčilo proti Markovi z Vartemberka. Důkazů byla spousta a jiné řešení se zdálo nemožné. A přece bylo! Kdyby člověk nepochyboval o všem, co vidí, klopýtal by slepě od nespravedlnosti ke zklamání.“

„Pan Mikeš je navíc váš příbuzný. Chápu, že mu nechcete ublížit,“ přikývl Diviš. Ve tváři měl hrdost, protože v případu dýky s hadem měl i on velikou zásluhu na odhalení skutečného vraha.

„Proto to nedělám,“ opáčil chladně královský prokurátor. „To mě tak málo znáš? Ve vyšetřování nikdy neplatí tvrzení, že tak se to stát nemohlo. Všechno se totiž tak stát mohlo. Jde jen o to, že člověk nezná všechny podrobnosti. Nebo mu zločinec podstrkuje falešné stopy. Dokud nebudeme vědět více, nesmíme jako osli stále hýkat, že se zlato muselo ztratit během cesty. I když dal král Přemysl mučit stráže, mohlo zmizet na Pražském hradě. Stejně tak mohlo zmizet v Jílovém, i když na něj dohlížela spousta lidí.“

„To všechno je svatá pravda,“ uvažoval nahlas Diviš. „Ale nikdo nemůže vyvrátit, že si kdosi nechal zhotovit typář pana Fridlína. Chápu, že se zločinec mohl u pasíře vydávat za pana Mikeše, aby zmátl vyšetřování. Kdyby za vším nestál pan Mikeš, pak by hlavní podezřelý byl perkmistr Fridlín. Potom ale nechápu, proč by si Fridlín nechával zhotovit svou pečeť ještě jednou? Vždyť měl vlastní. Na druhou stranu, čím by zapečetil truhlice, kdyby mu urburéř Mikeš nepomáhal? Protože pečeť pána z Dobronína si nikdo zhotovit nenechal. Na vykradených truhlicích byla dokonce v pořádku!“

„Musím ti říci, že právě celá ta záležitost s falešnou pečetí je pro mě varováním, abych se neukvapil. Když o pečetích přemýšlím, mluví totiž spíše ve prospěch pana Mikeše, než proti němu.“

Protože Diviš lehce zavrtěl hlavou, že nechápe, opřel se Oldřich z Chlumu pohodlněji o stěnu za sebou a natáhl nohy. „Proberme si všechna důležitá fakta," usmál se. „Přemýšlím o nich stále, ale zatím nedávají smysl. Kdosi, je v tuto chvíli jedno, jak se pasířovi představil, si objednal u Janka od Špitálu falešný typář. Že mu dal nepřesný podklad je sice divné, ale přehlédnout se může každý. Až potud by bylo všechno v pořádku. Ale pak si kdosi dal velikou práci, aby mne na platnéřův dům upozornil. Byl by pan Mikeš tak hloupý, kdyby si falešný typář nechal zhotovit, aby tohle udělal? Proč? Hned po mé návštěvě platnéře zavraždili. Kdybych o zdánlivě jasných věcech nepochyboval, mohl bych si myslet, že se pan Mikeš bál, že ho Janek od Špitálu pozná. Ale mohlo to být i jinak. Kdosi mi předhodil falešnou stopu a pak se bál, že platnéř pana Mikeše nepozná a potvrdí jeho nevinu."

„Řekl jste, že vás kdosi musí sledovat," připomněl Diviš. „Nedala by se na něj uchystat past? Chytit ho."

„Sledovat někoho v tak velkém městě, jako je Praha, není nic těžkého. Ale je to další věc, které ukazuje spíše na mincmistra Eberharta a jeho úředníky, než na pana Mikeše. Královský urburéř nemá v Praze nic, zatímco mincmistr Eberhart a dokonce i rychtář Henslin tu mají domy. A vlastní čeleď."

„Jako třeba toho zavražděného kočího? Tuším, že se jmenoval Jeslín. Až pojedu do Jílového, musím se zastavit u jeho ženy a vyřídit jí vzkaz."

„Jeslínova smrt ovšem na druhou stranu svědčí spíše proti panu Mikešovi. Kočí nevadil nikomu, jen jemu. Mohl potvrdit, co se dělo po cestě se zlatem, když vojáci odjeli pronásledovat loupežníky."

„Pokud jeho smrt s krádeží zlata souvisí. Mohla to být náhoda," připomněl Diviš. „Viděli jsme, že Jeslína zabil můj známý Markvart. Kdo ví, co spolu měli?"

„Takové náhody neexistují. Navíc je tu ještě něco, co Jeslínovu vraždu spojuje s celým případem. Na lešení u domu pasíře Janka od Špitálu jsme našli útržek z pláště, na němž byla vyšitá rožmberská růže. Bylo to dost okaté. Spíše si myslím, že tam kdosi cár látky nastrčil."

„To by ale musel vědět, že jsme já a Ota viděli Jeslínova vraha. Řekli jsme o tom pouze rychtáři!“

„Ten pak svým biřicům a ti strážným u brány. A všichni společně stovkám lidí, když ve městě pátrali po Markvartovi. Zapomínáš, kde jsme. Pořádek ve městě nemůže být nikdy takový, jako na královském hradě.“

„Slyšel jsem, jak rychle se zpráva o zlatě roznesla po Pražském hradě,“ přikývl Diviš. Oldřich nedokázal rozeznat, zda to míní ironicky, nebo jen konstatuje. Proto raději své tvrzení upřesnil: „Mám na mysli pořádek na mém Bezdězu!“

„Mám jet sám?“ optal se po chvíli ticha Diviš. Věděl, že rozhovor skončil. Ale příliš se mu nechtělo zvednout se a odejít.

V noci toho příliš nenaspal a pokud ležel, tak na voze, potlučený a v bezvědomí.

Oldřich z Chlumu pochopil a omluvně pokrčil rameny. „Turnaj začíná za pár dnů. Do té doby musím najít ztracené zlato. Sám víš, jak je náš král Přemysl náladový. Dneska jsem oblíbenec a zítra vězeň.“

„Nějak to vydržím,“ přikývl Diviš klidně. „Že se nám ale ten odpočinkový týden povedl!“

„Vezmi si dva nebo tři vojáky. Jeďte pod královskou zástavou. Skrývat se nemusíte. Už není důvod.“

Velitel Diviš vstal, jako voják se uklonil a vyšel na ulici. Ale neudělal ani pět kroků, když ho zastavil jakýsi špinavý otrhaný žebrák. Chytil Diviše za plášť, důvěrně se k němu naklonil a začal cosi šeptat.

„Co chceš,“ zarazil ho nerudně Diviš a odstrčil od sebe. Jednak mu vadil pach nemytého těla, navíc dobře věděl, že podobný důvěrný kontakt užívají zloději, když chtějí lidem na ulici nenápadně odříznout od opasku měšec s penězi.

„Vy mě neposloucháte,“ zamračil se žebrák. „Zajímá vás ještě pan Markvart? Už nenosí plášť s rožmberským erbem,“

„Co o něm víš?“ vykřikl Diviš a popadl žebráka za krk, aby mu nezmizel.

„Chci mluvit s tvým pánem.“

„Řekneš to mně!“

„Ne,“ opáčil klidně žebrák a dřevěnou holí, o níž se opíral, srazil Divišovu ruku. „Jsem už starý muž. Proto vyžaduji uctivé zacházení,“ dodal přísně.

„Kdo jsi?“ zabručel zmateně velitel.

„Jsem hlava pražských žebráků,“ opáčil otrhaný muž hrdě. „Mám spoustu práce. Nemohu ztrácet čas jen s vámi! Půjdeme?“

„Co se stalo Diviši?“ zvedl překvapeně hlavu Oldřich z Chlumu, když se u stolu objevil velitel znovu.

„Vedu svědka. Prý něco ví o Markvartovi.“

„To jsem neřekl,“ ohradil se žebrák. Pak se uctivě uklonil a ústa se zkaženými zuby roztáhl do širokého úsměvu. „Jmenuji se Merthin. Jsem představený pražských žebráků.“

„Kdo tě jmenoval?“ zvědavě zavrtěl hlavou královský prokurátor. O podobném úřadu v životě neslyšel.

„Částečně ostatní žebráci, částečně já sám. Listinu o jmenování s pečetí nemám. To ale neznamená, že by mě moji druzi poslouchali méně. Rychtář Bonifác mě dobře zná a ví, že pomohu, pokud je to v mých chabých silách. I pro něj je užitečné žít se mnou v dobrém. Já nedělám potíže jemu a on mně.“

„Cos mi přišel nabídnout?“

„Jistého Markvarta, pokud je ještě ve městě. Rychtářovi biřici ho nenajdou. Ale moji muži se umějí dívat. Navíc ještě mlčet. V tom jsou určitě lepší, než ochránci městského práva.“

Královský prokurátor přimhouřil oči a dlaní si uhlazoval vousy na bradě. Přemýšlel. Spojení s neznámým žebrákem se mu vůbec nezamlouvalo. Na druhou stranu nebyl tady doma, neznal pražské poměry a musel se spoléhat na pomoc jiných. Rychtář Bonifác nebyl určitě tím nejlepším.

„Co za to budeš chtít, Merthine?“

Žebrák přimhouřil vychytrale oči. „Zkoušíte mě, urozený pane? Vím stejně dobře jako vy, že všichni obyvatelé českého království musí pomáhat královským úřadům zdarma. Nikdo nesmí požadovat odměnu za usvědčení zločinců.“

„To je pravda,“ přikývl královský prokurátor. „Zřejmě se vyznáš v zemském právu.“

„Pro mé přátele je to nezbytné," souhlasil žebrák. „Je však pravda, že jsme ti nejnuznější ze všech. Mnozí lidé nám pro křesťanskou lásku dávají různé dárky. Věřte, hledalo by se nám lépe, kdybychom věděli, že nějaký dárek za svou námahu dostaneme. Opakuji, nic nechci. Ale kdybyste něco nabídl, nemohl bych si dovolit odmítnout."

„Tři stříbrňáky za Markvarta," usmál se pobaveně královský prokurátor. Ten žebrák ho pobavil. „Samozřejmě jako křesťanský dar pro chudobné."

„To by šlo," přikývl spokojeně Merthin a chtěl odejít.

„Počkej ještě," zastavil ho Diviš. „Pokud Markvarta najdeš, jak nám dáš zprávu? Vždyť ani nevíš, kde bydlíme."

„Myslíte?" ušklíbl se žebrák a pokračoval ke dveřím.

XXII. KAPITOLA

Z šenku U Zelené šišky zamířil královský prokurátor do Havelské osady. Potřeboval si mezi čtyřma očima promluvit s mincmistrem Eberhartem. Měl štěstí, zastihl ho v jeho rozlehlém domě na rynku.

Mincmistr osobně uvedl Oldřicha z Chlumu do nádherné komnaty. Proti dveřím byla dvě široká obdélníková okna a na pravé stěně mohutný krb. Celou stěnu vlevo zdobila pestrá freska. Znázorňovala zahradu se stromy, obrostlými břečťanem, s červenými a žlutými květinami u země. Mezi stromy poletovali na modrém nebi ptáci a motýli. Dílo nezapřelo italskou předlohu. Uprostřed místnosti se nacházel stůl z tmavého dřeva. Byl neobvyklý tím, že měl po obvodu šest noh a dvě další uprostřed pod deskou. Nohy byly navíc složitě vyřezávané byzantskými ornamenty. Čtyři křesla, stojící kolem, zdobily stejné ornamenty. U stěny pod oknem stála truhlice a po stranách krbu ležely na policích hnědě glazované poháry a džbány.

Mincmistr zůstal zdvořile stát na prahu a s potěšením čekal, až si královský prokurátor místnost prohlédne. Teprve když si Oldřich z Chlumu vybral jedno z křesel a posadil se, zavřel za sebou a přátelsky se uklonil. „Musím vám blahopřát, pane královský prokurátore. Už jsem slyšel, že se vám podařilo pochytat lupiče, kteří nás po cestě do Prahy přepadli. Vím, že po té bandě biřici pátrali skoro dva roky. Vy jste ji dokázal najít za dva dny. Úctyhodné!“

„Děkuji,“ řekl Oldřich a s hranou skromností se nepatrně uklonil. „Teď bude na cestách z Jílového bezpečno. Ale tenhle úspěch zatím neřeší náš společný problém.“

Mincmistr Eberhart nalil do dvou číší z konvice víno. Jednu podal Oldřichovi, sám se posadil do křesla proti němu a zamračeně se optal: „Domníváte se, že to přepadení se ztrátou zlata nesouvisí?“

„Určitě souvisí,“ opáčil opatrně Oldřich z Chlumu. „Ale jen okrajově. Mělo jediný smysl. Odlákat vaši pozornost. Jenže zatím

netuším proč. Proto jsem také přišel za vámi. Potřeboval bych vědět víc. O Jílovém, o panu Fridlínovi. Možná i o vás. Třeba mi budete moci některé věci objasnit.“

„Váš panoš už dostal nájemní smlouvu na revír, aby se mohl nepozorovaně vyptávat. Zřejmě ale není příliš schopný, když nic nezjistil. Co tedy potřebujete vědět? Udělám, co je v mých silách.“

„Možná nezjistil nic proto, že nitky zločinu do Jílového nevedou,“ namítl ostře královský prokurátor. Neměl rád, když někdo pochyboval o jeho pomocnících. Protože tím nepřímo pochyboval i o něm.

„Nic ve zlém,“ rozhodil mincmistr ruce ve smířlivém gestu. „Jsem starý a zkušený muž. Rozumím penězům, nejsem soudce. Ale tolik vám řeknu, že bez pomoci někoho z Jílového se zlato ztratit nemohlo. Dnes večer pořádám náhodou ve svém domě malou oslavu. Bude tu kromě jiných i můj perkmistr Fridlín. Zvu vás. Zajistím, abyste si mohli nerušené pohovořit. Bude tu spousta dalších významných mužů, kteří bohatnou na dolování zlata a stříbra. Ptejte se rovněž mezi nimi.“

„Máte mezi nimi nějakého nepřítele?“

„Skoro každý z nich by mohl mít v té krádeži prsty. Jsou schopní, mocní, bezohlední a znají cesty, jak zlato tajně zpeněžit.“

„Ale přesto se s nimi stýkáte.“

„Žiji podobně, jako urození páni,“ ušklíbl se mincmistr Eberhart. „Ti také pijí přátelsky se sousedem na hostině, ale za týden ho přepadnou se svou družinou a vyplení mu vesnice. Žít mezi vlky znamená pohybovat se ve smečce. Být ostražitý a pokud možno silnější, než ti ostatní.“

„Takový je život všech křesťanů,“ přikývl chápavě Oldřich z Chlumu. „Měl bych si mezi vašimi dnešními hosty všimnout někoho zvlášť pečlivě?“

„Všech! Ještě něco?“

„Jak dlouho pro vás pracuje perkmistr Fridlín?“

„Už jeho otec sloužil mému otci. Ale v Jílovém není dlouho. Do loňska zastával stejný úřad v Kutné Hoře. Několik let a vždycky skvěle. Vyzná se v hornickém díle. Je někdy trochu drsný, ale v tomhle podnikání to jinak nejde. Musím králi platit ročně urburu bez

ohledu na to, kolik se skutečně vytěží. Věřte mi to nebo ne, ale byly roky, kdy jsem dokonce prodělal.“

„Nevypadáte jako chudák,“ ironicky zavrtěl hlavou Oldřich a rukou ukázal kolem sebe.

„Mám i jiné příjmy,“ odpověděl nevzrušeně mincmistr Eberhart.

„Je perkmistr Fridlín spolehlivý?“

„Pokud bych nabyl pocit, že je některý z mých služebníků nespolehlivý, zbavím se ho. Jestliže by se můj pocit prokázal, nechám ho popravit. Tady jde o obrovské peníze, pane královský prokurátore. Nemohu si dovolit být sentimentální.“

„Když se v Jílovém přepočítávalo zlato pro krále Přemysla, chybělo pět hřiven. Perkmistr Fridlín je sice ihned našel, ale říkal jsem si, že by se podobné přehmaty neměly stávat. Jako člověk neznalý těžby jsem proto začal o Fridlínovi pochybovat. Jsou takové věci obvyklé?“

Mincmistr Eberhart se zamračil. Napil se vína a přemýšlel. Teprve za chvíli odpověděl. „Ne, skutečně to obvyklé není. Ale stalo se to. Nebylo v tom nic víc, než nedorozumění. V Jílovém panovala před odvozem zlata neuvěřitelná nervozita. Do poslední chvíle nebylo jisté, zda se podaří dát dohromady celých osm set hřiven. Moji lidé tlačili na horníky, aby zvýšili těžbu. Přitom podíl zlata v žílách neustále klesá. Víc práce a méně užitku.“

„Chápu,“ souhlasil královský prokurátor. „Potrestal jste nějak perkmistra Fridlína?“

„Jistě. Ale pro vaše vyšetřování to není podstatné. Chcete spíše vědět, jaký Fridlín opravdu je a zda by v tom nemohl mít prsty. Je to tak?“

„Stejně vím, jak mi odpovíte, pane mincmistře. Podle vás by v tom mohl mít prsty každý.“

„Jistě. Ale v případě perkmistra Fridlína pochybuji. Není na to dost chytrý. Nepatří mezi vzory svědomitosti, ale určitě je jeden z těch spolehlivějších. Navíc ví, jak to v našem řemesle chodí. Nejde jen o to zlato ukrást. Co pak s ním? Zlato ještě nejsou peníze. Musíte ho prodat. Kromě mne s ním nesmí v českém království nikdo obchodovat. Jen já stanovuji cenu, za níž mi musí horníci prodávat, co vytěží. Za tohle privilegium králi platím více než štědrou urburu.

Existují samozřejmě různí překupníci. Od nich mohou horníci dostat více peněz za hřivnu, ale riskují, že přijdou o svůj revír. Mám mezi překupníky své lidi a vím o všem, co se mezi nimi děje. Pár tajně prodaných hřiven mne neohrozí a já nad nimi přimhouřím oči. Alespoň se dozvím, kdo z horníků se mne snaží ošidit. Kdyby se ale mezi překupníky objevilo najednou větší množství zlata, hned bych se to dozvěděl."

„Kdo v českém království by si vůbec uměl s osmi sty hřivnami zlata poradit? Tedy kromě vás."

„Král, nejméně deset nejbohatších velmožů, biskup, pár pražských měšťanů a samozřejmě vyslanec uherského krále."

„To jsou pražští měšťané tak bohatí?" podivil se Oldřich z Chlumu upřímně.

„Zvláště tady v Havelské osadě," přikývl mincmistr hrdě. V jeho hlase se zračila pýcha. „Mnozí z nás půjčují peníze králi, šlechtě i církvi. Nevlastníme sice hrady a vesnice, ale máme majetek v truhlicích. Jste královský prokurátor, ale nedejte se zmýlit pozlátkem úřadů u dvora! Moc vychází i z truhlic."

„Budu si to pamatovat," přikývl vážně Oldřich z Chlumu. „Už vás nebudu déle okrádat o čas. Mám poslední otázku. Co se stane, pokud se zlato nenajde?"

„Se mnou, nebo s vámi?" opáčil chladně mincmistr Eberhart.

Oldřicha bodlo u srdce. Ne kvůli němu. Vzpomněl si na svou ženu Ludmilu a jejich nedávno narozené dítě. Rychle tu vzpomínku zahnal a nerudně odsekl: „O mne se nestarejte!"

Mincmistr Eberhart lhostejně přikývl. „Předpokládám, že by mne král zbavil úřadu mincmistra. To v lepším případě. V tom horším bychom možná seděli spolu v jedné kobce."

„Večer rád vaše pozvání přijmu," zabručel Oldřich z Chlumu a zbytečně kvapně se rozloučil. Vždy svým pomocníkům tvrdil, že má rád pravdu. Teď to snad bylo poprvé, kdy mu nepříjemná pravda skutečně vadila.

V mázhauzu domu na něj čekal jeden z vojáků jeho družiny. Uctivě se uklonil a rychle tlumočil vzkaz, který přinesl posel do hostince U Zlatého kola. Král Přemysl si přál ihned vidět královského

prokurátora. „Přivedl jsem vašeho koně. Čeká venku," ukláněl se zdvořile.

Oldřich z Chlumu si nervózně povzdechl a zamířil k Juditinu mostu. Přes něj to bylo na Pražský hrad nejblíže. Za chvíli již stál před králem Přemyslem II. Otakarem.

„Našel už jsi moje zlato?" nevrle začal král. Měl špatnou náladu.

„Hledám ho," odpověděl trochu váhavě Oldřich z Chlumu. „Vyslýchám svědky. Je příliš brzy dělat závěry."

„Tak příliš brzy?" opakoval posměšně král. „Dal jsem si některé věci zjistit a mně se zdá ten odporný zločin jasný. Stačí jediné slovo, pane Oldřichu, a mincmistra Eberharta vydám katovi. Ten z něj už pravdu dostane."

„Jak jste došel k názoru, že zlato ukradl on?" trochu nedůvěřivě se optal Oldřich. Znal zbrklého krále a nevěřil, že by panovník věděl více než on.

„Během cesty do Prahy, ani tady na hradě se ztratit nemohlo. Muselo zmizet už v Jílovém. Mincmistr sehrál za pomoci svých lidí před urburéřem Mikešem divadlo. Tvářil se, že zlato připravuje do truhel na cestu. Ale v noci ho dal tajně vyměnit za kameny. Jinak se to stát nemohlo."

„To víte odkud?" zvědavě zvedl oči královský prokurátor. I kdyby se zlato skutečně v Jílovém ztratilo, tak jednoduše, jak to líčil král, zloděj postupovat nemohl. Kolem byla spousta očí. Krále nezastupoval jen pan Mikeš. Byla tam spousta dalších úředníků a také oddíl královských vojáků. Všechny najednou mincmistr oklamat nemohl. Královští vojáci střežili celou noc vchod do pokladnice ve sklepení Věží. Dovnitř se nikdo nemohl dostat. Navíc si byl Oldřich z Chlumu jistý, že by mincmistr krádeží zlata nic nezískal.

„Dospěl jsem k tomu na základě výslechu pana Mikeše," oznámil král. Přes jeho špatnou náladu se v jeho výrazu mihla ješitnost a uspokojení. „Divím se, že ty, tak zkušený vyšetřovatel, jsi na to nepřišel sám. Jiné vysvětlení totiž neexistuje. A na zázraky, jak moc dobře víš, já nevěřím."

„To já také ne. Ale odpusťte, vznešený králi, můžete si být jistý, že vám pan Mikeš z Dobronína řekl všechno? Mohl se v něčem zmýlit. Nebo si něčeho důležitého nevšiml. Případně mohl něco zatajit."

„Je to můj služebník. Na rozdíl od mincmistra Eberharta nemá důvod cokoli tajit. Nuže?“

„Nevidím jediný důvod vyslýchat právem útrpným pana mincmistra,“ zavrtěl klidně hlavou Oldřich z Chlumu. „Myslím, že on zlato neukradl. Jeho výslechem nic nezískáme. Jenom ztratíme čas.“

Král Přemysl stáhl zlostně oči do úzkých štěrbin. „Tak ty si myslíš, že jsi chytřejší, než tvůj panovník?“

„Pouze Bůh ví všechno. Nejsem samozřejmě chytřejší. Jen jsem měl čas se záhadě věnovat. Vyslechl jsem také spoustu dalších lidí. Proto vím o krádeži více, než vy, vznešený králi. Například to, že během cesty kdosi neznámý nastražil léčku. Jejím účelem ale nebylo truhlice vykrást, nýbrž odlákat vojenský doprovod. Proč, pokud by už truhlice byly prázdné? Jak je možné, že na truhlicích, které dorazily sem na Pražský hrad, byla pečeť pana Mikeše v pořádku, ale pečeť perkmistra Fridlína je falešná?“

„Jak myslíš,“ zle se zamračil král. „Ale pamatuj si, pokud do začátku turnaje zlato nenajdeš, přijdeš o hlavu!“

„Vy jste král,“ opáčil tiše Oldřich z Chlumu a sklopil oči. Pak dodal s výčitkou v hlase: „Ale žádný panovník by neměl trestat věrné služebníky, kteří chtějí jen dobro svého krále. A kteří současně dbají zákonů své země.“

„Jdi!“ lhostejně opáčil Přemysl a odvrátil se.

Královský prokurátor vyšel ze sálu a cítil, jak mu po zádech stéká chladný pot. S králem Přemyslem nebylo jednání nikdy jednoduché, ale že by byl král tak hloupý, tomu nechtěl věřit. Protože se mu chvěly nohy, zastavil se u okna, v jehož výklenku byly kamenné lavice. Usedl na jednu z nich a bezděčně si hladil vousy na bradě. Horečně přemýšlel. Ne, tomu, co král řekl, vůbec nerozuměl. Copak si Přemysl skutečně myslel, že by mučením mincmistra získal ztracené zlato? Mohl ovšem krádeže využít, aby se mincmistra zbavil. Aby zůstaly králi čisté ruce, potřeboval Oldřichovo obvinění. Proto byl tak vzteklý, že to nechce udělat.

Tu zahlédl z okna na dvoře královského urburéře. Vyskočil a rychle vyběhl ven. „Pane Mikeši,“ volal zadýchaně, „počkej na mě, prosím.“

Starý muž se ohlédl. Zjevně spěchal. Když ale zahlédl Oldřicha z Chlumu, zastavil se. „Jsi rozrušený," uvítal ho a objal. Ani on nevypadal klidně.

„Musím si s tebou promluvit. Hned! Ale někde, kde nebudeme na očích."

„Stejně mířím do města. Sedneme si na chvíli v nějakém šenku. Je dusno a korbel piva by nebyl k zahození."

XXIII. KAPITOLA

V hostinci U Dvanácti pomocníků na Menším Městě pražském byl příjemný chládek. Čistá a prostorná jizba byla prázdná. Sem místní řemeslníci a čeledíni nechodili. Šenk byl oblíbeným místem setkání královských úředníků. Proto tady byly ceny mnohem vyšší, než jinde. Urození hosté tu však měli zajištěný klid, skvělé jídlo, dostatečný výběr pití a pokud měli zájem, i velice diskrétní obsluhu.

Ujala se jich černovlasá dívka, podle řeči snad z Uher. Se zářivým úsměvem přijala objednávku. Nevnucovala se, ihned poznala, že ti dva chtějí mít klid pro sebe.

„Byl jsem u krále Přemysla," začal bez jakéhokoli úvodu Oldřich z Chlumu. „Kvůli tomu ukradenému zlatu."

„Já také," přikývl Mikeš z Dobronína. „Král měl špatnou náladu. Křičel na mě, že jsem mu odpovědný za všechno, co se v Jílovém stane. Tedy i za ztrátu zlata."

„Mně řekl, že jsi mu líčil, jak ke ztrátě došlo."

„To je pravda," přikývl královský urburéř. „Chtěl, abych mu všechno ještě jednou vylíčil. Poslouchal mě velice pozorně. Na to, jak je jindy netrpělivý, mne skutečně překvapil. Celou dobu mlčel a jen občas přikývl hlavou. Když jsem skončil, optal se mě na pár drobností a pak mě celkem v milosti propustil."

„Král Přemysl si myslí, že zlato ukradl mincmistr Eberhart."

„To je samozřejmě nesmysl," zabručel pan Mikeš. „Víš, Oldřichu, co si myslím? Že se to zlato ztratilo až tady, na Pražském hradě. V Jílovém ho moji lidé nespustili ani na okamžik z očí. Po cestě do Prahy jsem byl stále u vozu s truhlicemi. Jediné místo, kde zůstalo zlato bez dohledu, bylo tady."

„To je nesmysl. Sám víš, že tady se neutají ani kýchnutí."

„Pokud by to nezorganizoval sám král," tiše nadhodil Mikeš z Dobronína.

„Jaký by to mělo smysl?“ zamračil se Oldřich z Chlumu. Vždy věrně sloužil svému králi. Na tom nemohla změnit nic ani dnešní hrozba. Králi Přemyslovi vděčil za všechno a neuměl si představit, že by někdy stál proti němu.

„Neobviňuji našeho krále,“ opatrně pokračoval urburéř. „Ale připusťme, že to tak mohlo být. Co by náš král získal? Hodně, chlapče. Měl by zlato a ještě by se mohl zbavit mincmistra Eberharta. Třeba mu někdo nabídl za tenhle úřad víc peněz. Peníze král zoufale potřebuje. Lesk jeho vlády není zadarmo. Král železný a zlatý. Není každý čestný jako ty. Mnozí si nechávají svou věrnost bohatě zaplatit.“

„Nemám takové řeči rád,“ chladně opáčil Oldřich z Chlumu. „Král má právo nakládat se svými příjmy, jak uzná za vhodné. Obviňovat ho je to nejsnazší. Dělá to každý. Ale já se k pomluvám nesnížím.“

„Nebuď zaslepený,“ vztekle zvýšil hlas pan Mikeš. „Tady jde o obrovské jmění! Před takovou hromadou zlata jde čest stranou. Pokud by se to zlato neztratilo na Pražském hradě se souhlasem krále, pak by to musel udělat jedině mincmistr Eberhart. Jenže jak, to opravdu nevím. Skoro to vylučuji.“

„Nebo ty,“ pokrčil lhostejně rameny královský prokurátor.

„Nejsi trochu drzý, mladíku?“ upjatě odsekl urburéř.

„Jsem zástupcem práva. Alespoň zatím. To, že jsi starší a mé krve, to tě neopravňuje ke zpochybňování mého úřadu!“

„Nic nezpochybňuji. Nebuď zaslepený, Oldřichu! Již jednou jsem ti řekl, nevěř králi Přemyslovi! Nebo skončíš jako můj otec. Sbohem,“ řekl zlostně Mikeš z Dobronína a vstal od stolu.

„Počkej,“ zarazil ho Oldřich z Chlumu. „Ještě jsme neskončili. Já to myslel vážně. Ať se ti to líbí nebo ne, jsi pro mě hlavní podezřelý.“

„Říká se, že jsi nejchytřejší soudce v zemi. Tak ukaž, co umíš. Protože já to opravdu nebyl. Přesvědčovat tě nebudu. Ty bys nevěřil ani vlastní matce. Pokud se však budeš pozorněji dívat, třeba zjistíš, jak moc mi křivdíš. Možná trochu i sobě. Nemůžeš žít a nevěřit nikomu. Není jen řeč důkazů. Je tu také srdce.“

Když za královským urburéřem zapadly dveře šenku, zůstal Oldřich překvapeně sedět. Nevěděl, co říci. Nikdy si s panem Mikešem nebyl tak blízký, aby ho teď musel poučovat tímhle způsobem. Skoro měl pocit, jako by to královský urburéř trochu hrál. Ale co nemohl popřít byl fakt, že v jedné věci měl pravdu. Neměl by mít klapky na očích. Kdo ví, co se dělo s truhlicemi na Pražském hradě? Musí se na to večer vyptat mincmistra Eberharta, protože ten je s králem otvíral. Přesto měl neodbytný pocit, že mu v té změti událostí cosi uniká.

Před domem mincmistra Eberharta hořely dva veliké ohně, které osvětlovaly kamennou fasádu domu. Na ní vlály od střechy zavěšené pestré praporce z červené, modré a zelené látky. U vchodu do mázhauzu stáli dva biřici ve slavnostní zbroji a v rukách drželi štíty a krátká kopí.

Na rozlehlém dvoře za domem stálo několik stolů, které se prohýbaly pod mísami se zvěřinou, pečenou drůbeží a kýtami v hustých omáčkách. Mezi tím byly rozmístěny ošatky s chlebem a plackami. Ve velikém měděném kotli byla připravena hustá fazolová polévka. U ní stála mladá děvečka a nalévala ji velikou lžící do dřevěných misek všem, kdo na ni dostal chuť. Dva starší čeledíni čepovali ze sudů pivo a další rozléval z malé bečky medovinu.

Mincmistr Eberhart královského prokurátora přijal velice srdečně. „Ještě čekám několik hostů. Až je uvítám, budu se vám věnovat. Zatím si berte, co hrdlo ráčí."

Oldřich z Chlumu chvíli bloumal mezi hosty. Nikoho neznal a trochu se nudil. Pak se z šera ozvaly hlučné údery bubínků a vzápětí sladký tón píšťal a melodický rytmus loutny. Příjemný mužský hlas začal zpívat vysokým falzetem romanci o rozmařilém rytíři a nešťastné lásce. Oldřich se na chvíli připojil k tanečnímu křepčení. Občas se po očku ohlížel ke vchodu, kde stál mincmistr Eberhart a vítal další a další hosty. Jako by si tu dala dostaveníčko celá Praha. Přišli nejen pražští Němci, ale i přední čeští měšťané a dokonce zahlédl kaftany a typické účesy obyvatel židovské čtvrti. Jedině šlechtice a královské úředníky neviděl žádné.

„Velice se vám omlouvám," ozvalo se za ním, právě když tančil se světlovlasou dívkou, které se rozpustile smála a přitom vyprávěla

jakýsi podle ní veselý příběh bez konce. „Najdi si jiného tanečníka," řekl jí přátelsky mincmistr Eberhart tónem, který nepřipouštěl odmluvy. V ruce nesl dvě číše z nazelenalého skla. V nich se jiskřilo rudé víno. Podle jiskry i podle vůně nebylo domácího původu. Oldřich z Chlumu číši s úklonou přijal, přivoněl k vínu, pak se napil a lehce poválel po jazyku.

„Těžké a velice aromatické," řekl zamyšleně. „Kyperské?"

„Nejste daleko. Z Rhodu. Pane královský prokurátore, musím s vámi chvíli hovořit. Pojďme někam stranou."

Odvedl ho do stejné místnosti, kde jednali ráno. Chvíli si mlčky prohlížel jeho obličej. Především oči. Jako by chtěl skrze ně proniknout do Oldřichovy mysli. Královskému prokurátorovi připadal jako šarlatán na trhu, který věští budoucnost. Klidně čekal, co mu hostitel chce. Celé odpoledne o něm přemýšlel a stále neuměl najít odpověď, proč by mincmistr Eberhart provedl takovou hloupost, aby zcizil zlato, určené pro krále. Nemyslel si, že by mincmistr byl vzorem počestnosti. Spíše naopak. Ale byl to chytrý muž a neudělal by nic, z čeho by nekynul zisk. Tady mohl jen ztratit.

„Kvůli vám začnu ještě na stará kolena věřit lidem," usmál se srdečně mincmistr Eberhart.

„Čím jsem si zasloužil takovou poklonu?"

„Postavil jste se na mou stranu proti králi Přemyslovi. Přitom jsem vám neslíbil nic, budete-li hájit mé zájmy. Jste zvláštní člověk!"

„Vy věříte v sílu peněz, já ve spravedlnost. Každý hájíme to, o čem si myslíme, že posunuje lidstvo k lepšímu životu."

„Nesmysl. Proč jste to udělal?"

Oldřich se na chvíli upřímně zamyslel. Mnohokrát udělal kroky, které nebyly přesně podle domácího zákona. Ale vždy byly podle jeho názoru spravedlivé. A především lidské. Proč se ale postavil za mincmistra Eberharta, nevěděl. Nakonec pokrčil rameny. „Vlastně nevím. Možná intuice. Já prostě nedokážu obvinit někoho, pokud si nejsem jeho proviněním jistý."

„Děkuji," řekl prostě mincmistr. „Budu si to pamatovat. Vím, o čem se hovořilo. V jedné věci se pan Mikeš hluboce mýlí. To zlato se na Pražském hradě ztratit nemohlo. Nechal jsem ho pro jistotu hlídat celou dobu i tam. Král Přemysl není tak chytrý, aby mne přechytra-

čil. V těch truhlicích musely být skutečně jen kameny už když jsme projížděli pražskými bránami.“

„Tak vy jste hovořil s panem Mikešem? Hned mi bylo divné, odkud víte o mém rozhovoru s králem,“ zabručel Oldřich z Chlumu. V duchu měl na urburéře vztek.

„Ale kdepak, pan Mikeš by mi nic neřekl. Uvědomte si, že jsem jeho největší nepřítel. Pokud jsem to zlato nevzal já, musel to být on. To on našeptal králi ten nesmysl, aby mne mučením přinutil k přiznání.“

„Když ne on, tak kdo vám o tom řekl?“

Mincmistr Eberhart se usmíval. Spíše potměšile než dobromyslně. „Budete první člověk, kterému jsem ochotný odpovídat pravdivě. Tedy do určité míry. Hostinec U Dvanácti pomocníků patří ve skutečnosti mně. Jeho provoz stojí víc peněz, než kolik tam utržím. Ale i tak se mi vyplatí. Nevěřil byste, jak úředníci rádi a lehkomyslně hovoří v hospodě o svých věcech. Splétají tam intriky a já alespoň vím, co se připravuje. Ta černovlasá dívka z Uher, která vás obsluhovala, patří mezi nejlepší. Kdyby byla mužem, už dávno je královským písařem.“

„Ale to je podlé,“ vyskočil popuzeně královský prokurátor. „Tohle může napadnout jenom člověka, který neví, co je rytířská čest.“

„Kde to žijete, příteli?“ usmíval se mincmistr Eberhart dobromyslně. „Jak vůbec může být královský prokurátor tak naivní.“

„Nemusím poslouchat vaše urážky,“ řekl chladně Oldřich a chtěl odejít.

„Počkejte,“ zadržel ho mincmistr. Byl v dobrém rozmaru. „Vy jste prospěl mně. Já chci zase prospět vám. Třeba tím, že vám ukážu pár věcí, o kterých vy, urození páni, nemáte ani potuchy. Slyšel jste o kanovníkovi vyšehradské kapituly Kosmovi? Žil asi před stopadesáti lety a sepsal kroniku této země.“

„Slyšel jsem o něm. Ale tu kroniku bohužel neznám. Stále nemám čas se vypravit do kapitulní knihovny a přečíst si ji.“

„Rád vám ji půjčím. Nechal jsem zhotovit opis pro mou knihovnu. Až se dostanete k časům panování krále Vratislava, nezapomeňte si všimnout jedné pozoruhodné historky. Vratislavův bratr

Jaromír byl pražským biskupem. Oba bratři se spolu pořád hádali. Až jednou poslal Vratislav do Říma se stížností na bratra biskupa klerika Hagena. Králův posel se zastavil na noc v šenku nedaleko Řezna. Vytahoval se, jaké důležité poselství nese. Ráno ho nedaleko v lese zmlátili maskovaní muži a vzali mu dopis, určený pro papeže. Teprve později se dozvěděl, že šenkýř v té hospodě byl placeným zvědem pražského biskupa Jaromíra. Zábavné, nemyslíte?“

„Má tenhle příběh nějakou souvislost se ztraceným zlatem?“ otázal se opatrně Oldřich z Chlumu. Vyprávění ho zaujalo.

„Chtěl jsem vám jen ukázat, že zprávy potřebujeme nejen my, prostí a obyčejní lidé, ale že mají cenu i pro vás, urozené rytíře,“ ironicky opáčil mincmistr Eberhart. Pak se zatvářil smířlivěji a dodal: „Kromě toho si myslím, že byste si měl najít jiný hostinec.“

„Šenkýř od Zlatého kola pro někoho pracuje?“ se zájmem zabručel Oldřich z Chlumu.

„Nemám ve zvyku škodit jiným, pokud oni neškodí mně. To, co jsem řekl, berte jen jako přátelskou radu.“

„Dobrá, budu se jí řídit. Je tu dnes perkmistr Fridlín? Rád bych s ním hovořil.“

„Slíbil jsem vám to,“ přikývl mincmistr Eberhart. „Pojďme ven. Pošlu ho za vámi a můžete ho vyslýchat, jak dlouho bude chtít. Ale než ho najdu, vezměte si něco z mého pohoštění. Slyšel jsem, že jste střídmý člověk, ale stejně jako má každá špatnost hranice, měla by mít své hranice i každá ctnost.“

„Vy jste měl být profesorem teologie,“ usmál se Oldřich z Chlumu. Chvíli bloumal dvorem kolem stolů. Občas si vzal kousek masa a musel uznat, že bylo připraveno vynikajícím způsobem. Pak za sebou uslyšel rozpačité zakašlání. Obrátil se a uviděl starého hubeného muže v řeholním oděvu.

„Odpusťte, urozený pane,“ uklonil se mnich. „Jsem Adalbertus, opat benediktinského kláštera svatého Jana Křtitele na Ostrově. To je na soutoku Sázavy a Vltavy, nedaleko Jílového. Slyšel jsem, že tam cosi vyšetřujete. Potřeboval bych vaši pomoc, pokud vás to neurazí.“

„O co jde?“ optal se zvědavě královský prokurátor.

„Odpusťte, nejde o zločin. Alespoň ne o zločin v právním slova smyslu. Ale z Božího hlediska se může stát hrozný hřích. Smrtelný.

Ta věc spěchá, nesnese odkladu. Nemohu o ní ale hovořit zde. Snažně vás prosím, až pojedete do Jílového, zastavte se v našem klášteře.“

„Můj čas je velice vzácný. Pomohu vám, ctihodnosti, ale až po turnaji. Do té doby…“

„To už bude pozdě!“ vyhrkl zděšeně opat Adalbertus. „Ve jménu Božím!“

„Tak mi alespoň naznačte, o co se jedná!“

„Nemohu,“ zkroušeně zašeptal opat. Bylo však znát, jak strašně se trápí. S naléhavostí chytil královského prokurátora za ruku a stiskl ji. Jako by v tom stisku hledal útěchu.

„Zastavím se u vás, ctihodný opate,“ zabručel Oldřich z Chlumu unaveně.

XXIV. KAPITOLA

Ráno se Otovi vůbec nechtělo vstávat. Usnul až skoro za svítání. Marta byla nenasytná jako oheň. Jakmile vzplála, nepřestala, dokud vše kolem sebe nespálila na popel. Teď ležela tiše se zavřenýma očima a tiše oddechovala. Protože ležel Ota u stěny, musel ji zvednout a odsunout stranou, když chtěl vstát. Ani neotevřela oči. Jen nesrozumitelně zaprotestovala. Jak rád by s ní zůstal. Ale měl spoustu práce. Zálibně přejel pohledem křivky jejího mladého těla. Pak dívku opatrně přikryl a po špičkách vyšel z komnaty na pavlač.

Nejdřív zamířil k rychtáři Henslinovi, aby zaplatil včerejší pokutu. Jílovská rychta byla o dva domy dál. Nezastihl ho však doma. Brzy ráno odjel spolu s perkmistrem Fridlínem do Prahy.

„Vrátí se až večer," vysvětlovala bez úsměvu stará služka. „Přijďte zítra, to už bude určitě zpátky. Ale nebuďte tak horlivý, mladíku. Kdo platí své dluhy, brzy zchudne."

Ota vyšel zpátky na náměstí a zamyšleně se rozhlížel. Hlad ještě neměl, a tak se rozhodl počkat se snídaní na později. Vyvedl ze stáje koně, osedlal ho a vyrazil po známé cestě dolů k Sázavě. Když minul kostel svatého Mikuláše, všiml si, že u vchodu do Ďáblovy štoly se pohybují nějací lidé. Zvědavost mu nedala. Odbočil a sjel do údolí.

„Pozdrav vás Pán Bůh," volal na dělníky přátelsky. „Co tu děláte? Slyšel jsem, že se v téhle štole už netěží."

„Vy jste ten nový nájemce revíru?" ujišťoval se jejich předák. „Něco takového," přikývl Ota. „Jak vám to jde?" „Tohle je dílo na nic," zabručel. „Máme připravit zásyp. To znamená nanosit nad vchod spoustu kamenů a hlíny a pořádně je zapřít prkny. Až pan perkmistr určí, prkna se uvolní a tím, co nanosíme, se zavalí vchod. Ta štola je nebezpečná," dodal a v jeho hlase byl slyšet pověrčivý strach.

„Alespoň nemusíte riskovat krky někde v podzemí," chtěl předáka potěšit Ota.

Muž se však zlostně zamračil. „Taky dostaneme mnohem méně peněz. Přitom je to větší dřina, než kutat ve štolách. Jenže za tahání hlušiny se nikomu nechce platit. Jenže copak si může chudák vybírat?“

„Kdy s tím budete hotoví?“

„Snad zítra. Ale zasypat se to má až po neděli. Takže máme času dost. Urozený pane, prý potřebujete dobrého horníka. Zkuste to se mnou. Říká se mi Zikmund Balvan. Víte, to se mi stalo loni…“

„Až se uvidíme příště, dopovíš mi to,“ zarazil ho s úsměvem Ota. Vyskočil do sedla a vrátil se na hlavní cestu. Další důkaz, že s Ďáblovou štolou nebylo všechno v pořádku. Pokud věděl, vchody do starých štol majitelé revírů nezasypávali. Nejvýše před ně do země zarazili zlomenou lopatu na znamení, že šachta je opuštěná. Kdo by utrácel zbytečně peníze zasypáváním starého díla? Ale tady perkmistr Fridlín peněz nelitoval.

Hrádek Nussberk minul rychle. O něco níže v lese bylo rozcestí. Pohodlná cesta vlevo vedla do Přívozu, neudržovaná stezka vpravo směřovala přes skalnaté návrší do Luk. Byla to zkratka. Ota chvíli zvažoval, zda jet tudy, nebo pokračovat do Přívozu. Dostal by se k domu zavražděného žida Samuela a pak mohl jet pohodlnější cestou podél Sázavy. Nakonec se rozhodl, že se musí ze všeho nejdříve vyptat lidí v Lukách, zda si něčeho nevšimli. Břeh Sázavy mohl prohledat později.

Minul několik štol, kde se pilně kutalo. Stezka se vinula mezi skalami a řídkým lesem po zvlněném návrší. Místy byly vykácené mýtiny. Uviděl několik osamocených stavení, která však byla prázdná. Jejich obyvatelé pracovali v okolních dolech. Za necelou hodinu se mu otevřel výhled na Sázavu. Stezka sbíhala k řece a na rozcestí, kde rostl prastarý dub, se napojovala na cestu od Přívozu.

I když se blížilo poledne, bylo ve vsi Luka neobyčejně rušno. V zátočině řeky se nacházel malý přístav, tvořený ztrouchnivělou lávkou a několika silnými kůly, vyčnívajícími z vody. Právě přistával vor. Voraři plavili neloupané kmeny stromů do Prahy. Protože hostinec v Lukách byl mezi voraři vyhlášený dobrým jídlem a nízkými cenami, rádi se zde zastavovali ke krátkému odpočinku.

Ota dojel až na náves. Zůstal sedět v sedle a nerozhodně se rozhlížel. Rychle uvažoval, kde začít. Nejvíce se vždycky dozvěděl v hospodě. Jenže teď by to asi nebylo to nejlepší. Šenkýř měl plné ruce práce s voraři a určitě neměl chuť se vybavovat s hosty.

Pak si všiml dvou stařen, které seděly ve stínu u nízké neudržované chalupy. Pozorovaly ho a něco si mezi sebou horlivě vyprávěly. Uvázal koně k mladé břízce vedle neuměle zhotoveného kříže, zaraženého do země v rohu návsi.

„Přeji vám stálé zdraví," uklonil se jim zdvořile.

„Horník nebo student," vyhrkla hubenější z nich zvědavě.

„Horník," zakoktal Ota překvapeně.

„Tak vidíš," triumfovala hubená. Pak poplácala tlustou sousedku po zádech a skřehotavě dodala: „Mám u tebe placku. Vyhrála jsem!"

„Nic jsi nevyhrála," durdila se druhá stařena. „Poslyš, mládenče, nestudoval jsi někdy?"

„Chodil jsem do školy," usmál se Ota. Byl zvědavý, jak bude spor o sázku pokračovat.

„To neplatí!" vyvřískla ta hubenější. „Do školy chodil každý mládenec z lepší rodiny. Ale co jsi teď? Chodíš ještě do školy?"

Ota zavrtěl hlavou a pohodlně se usadil na plochý kámen, který ležel kousek od lavičky, na níž seděly obě stařeny.

„Je ti to jasné, Agáto?" horlivě rozkládala hubená stařena. „Nechodí už do školy. Takže to není student. Je to horník!" Na poslední slovo položila důraz tak horlivě, že svou sousedku bezzubými ústy poprskala.

„Proč jsi sem vlastně přišel?" zabručela tlustší a obrátila se na panoše. „Kvůli tobě jsem přišla o placku. Je to tvoje vina. Neměl ses tvářit jako student!" Zvedla baculatou ruku a zahrozila mu.

„Ale já se nijak netvářil," ohromeně protestoval Ota. „A placku jsi podle mne neprohrála, protože já nejsem vlastně ani horník."

„Vidíš!" zavřeštěla tlustá Agáta tak hlasitě, až se voraři, kteří právě vycházeli z hospody, polekaně přikrčili.

„Tak co jsi?" upjatě řekla hubenější a zlostně přimhouřila oči.

„Jsem panoš královského prokurátora," řekl Ota co nejvznešeněji uměl.

„Lže," řekla hubenější ke své tlusté sousedce. „Podívej, jak je oblečený. Viděla jsi už urozeného muže ve špinavé a zmuchlané kazajce?"

„Tak dost," na oko se zamračil panoš Ota. Pak přísně dodal: „Já se budu ptát, já budu posuzovat, kdo lže a kdo mluví pravdu. Kromě toho jste mnohem špinavější, než já. Takže trocha křesťanské pokory by vám i přes váš úctyhodný věk slušela."

Obě babky se na sebe podívaly trochu ustrašeně. Pak tiše přikývly a ta hubenější řekla: „Jo, asi je to urozený člověk."

„Každé z vás koupím dvě placky v hospodě," sliboval Ota, „když mi pomůžete." Po těchto slovech se do výrazu obou stařen vkradla skutečná úcta. Rozpačitě poposedly a bezděčně si rukama začaly uhlazovat záplatované suknice.

„Znáte pana Víta? Má tady v Lukách statek."

„Měl, urozený pane. Potkalo ho štěstí. Zdědil hospodu v Jílovém. Ten statek teď patří rychtáři Henslinovi. Pan Vít mu ho prodal a odstěhoval se. Copak by mohl spravovat hospodu a statek najednou?"

„Vy tady sedáváte asi každý den, že mám pravdu?"

„Kam bychom se trmácely?" opáčila popuzeně hubená stařena. „Své jsme si už udělaly."

„Pamatujete se, kdy tady byl Vítův bratr naposledy? Znali jste ho vůbec? Byl prý starší. Právě po něm zdědil Vít hospodu v Jílovém."

„Abychom neznali Fráňu, vždyť se tady narodil! Právě v tom statku, co má teď Henslin. Patřil jeho rodičům."

„Fráňa byl starší. Jak to, že statek zdědil Vít?"

„Nezdědil ho. Fráňa mu ho prodal. On na hospodaření moc nebyl. Byl spíš do světa."

„A na ženské," uchichtla se Agáta. „Představte si, i mě občas plácl po zadku."

„To se máš čím chlubit," zavrčela zlostně hubená stařena. „Na mě si nedovolil nikdy."

„Protože by se poranil o kosti," ušklíbla se tlustší Agáta.

„Chodíval sem Fráňa často?" skočil jim do řeči Ota. Skvěle se bavil.

„Skoro každý týden.“

„To se měl s bratrem tak rád?“

„Ale vůbec ne! K němu skoro nikdy nezašel. Většinou se jen zastavil v hospodě, dal si pivo a pak pokračoval dál podél řeky do Přívozu.“

„Kdy tady byl naposledy?“

„Přece ten den, kdy zabil žida Samuela. Ale mezi námi, všichni ve vesnici ho za to chválí. Není tu snad jediná rodina, která by té pijavici nedlužila.“

„Tehdy se ale u svého bratra zastavil, pokud vím. Co bylo pak?“

„Nic zvláštního. Pohádal se s ním, jako obvykle.“

„Jak tohle víte?“

„Tamhle je Vítův statek,“ ukázala stařena na vedlejší dvorec. „Jak vidíte, má okna přímo sem k nám.“

„Takže asi i víte, o co se hádali?“

„O co se lidé hádají? O peníze. Fráňa chtěl po Vítovi, aby mu doplatil peníze za statek. Vít zase nadával, že si Fráňa půjčil peníze od žida Samuela a do zástavy mu dal statek jejich rodičů. Křičel, že nezaplatí, dokud bude statek v zástavě.“

„Já si ale myslím, že by stejně neměl na zaplacení. Na nebožtíka Samuela se jen vymlouval,“ ozvala se druhá stařena. „Vít si rád zahrál v kostky. Někdy vyhrál, jindy prohrál. Jak to tak chodí.“

„Fráňa bratrovi při rozloučení řekl, že jde vyřídit tu věc s židem Samuelem. Hrozil, že pak bude chtít své peníze. Potom prošel přes náves a pokračoval podél řeky k Přívozu. To bylo naposledy, kdy jsme ho viděli.“

„Nevrátil se sem ještě v noci?“

„Těžko,“ zavrtěly obě hlavami. „Těžko usínáme a chodíme spát až za tmy.“

„Co dělal pan Vít, když Fráňa odešel?“

„Počkejte,“ vzpomínala stařena. „Mám pocit, že někam šel. Ale vrátil se brzy. Vím určitě, že před večerními nešporami byl zpátky. Protože žije sám, staral se o kuchyni. Tehdy si pekl nějaké maso. To vím určitě, protože vonělo a mně se sbíhaly sliny. Ještě jsem si říkala, takový neřád a jak si žije. Bůh musí být slepý, protože jinak…“

„Nevíte, kam si tehdy před večeří odskočil?“ zarazil její lamentace Ota. Pokud by měla stařena pravdu, měl Vít čisté ruce.

Fráňu viděli v Přívozu živého ještě kolem nešpor. To byl Vít doma.

Tlustější Agáta chvíli přemýšlela a pak ji napadlo: „Tady kousek nad námi se kope nová štola. Možná byl tam.“

„To je možné,“ přikývla druhá. „Než se odstěhoval do Jílového, občas si vypil pivo se dvěma horníky, kteří tam pracují.“

„Místní? Kde bych je našel?“

„Teď budou ještě v šachtě. Ale místní nejsou. Každé ráno je vídáme přicházet od řeky. Asi budou z Přívozu.“

Panoš Ota se ještě chvíli vyptával, ale nic nového se nedozvěděl. Nakonec zaskočil do hospody pro slíbené placky.

„Chcete obyčejné, nebo plněné? Mám tu se zelím a dokonce pár se zaječím masem,“ ukláněl se zrzavý šenkýř.

„Dejte mi s masem,“ usmál se panoš Ota. Už se těšil, jakou udělá stařenám radost. Když jim ale přinesl ošatku s vonícími plackami, zabručela ta hubenější: „To jste si nemusel dělat škodu, urozený pane. Já stejně musím maso vyplivovat na zem. Nemám zuby a nerozkoušu ho.“

„Aby si vás už čert vzal,“ zaklel v duchu panoš Ota. „Ošatku pak vraťte šenkýři,“ řekl rozmrzele a opustil je. Za sebou slyšel nedočkavé mlaskání. Došel ke svému koni a zrovna se chystal nasednout, když ho za lem pláště chytil jakýsi muž neurčitého věku. Byl hubený a na zádech měl hrb.

„Já bych chtěl taky,“ oznámil.

„Dej mu pokoj!“ zakřičela jedna ze stařen a několikrát zamávla rukou, aby hrbáče zahnala.

Muž ale plášť nepustil. Ve tváři měl hladovou touhu zvířete. Ota pochopil, že hrbáč je slabomyslný. Možná dokonce bláznivý. Pokusil se vymanit, ale hrbáč ho držel pevně.

„Já chci taky,“ opakoval tvrdošíjně.

Ota se už rozpřahoval, že ho udeří, aby se ho zbavil. Jenže hrbáč ještě dodal: „Za to vám ukážu královské truhlice!“

„Nevěřte mu,“ zavřeštěla tlustá Agáta a vstala. „To slibuje každému. Kdo by bláznovi věřil? Jedině, že by byl ještě větší blázen, než

je náš Michal. Co z toho budete mít, trmácet se po lese? I kdyby tam nakonec byly, co na nich uvidíte?“

Panoš Ota si jí nevšímal. „Cože mi ukážeš?“ vydechl udiveně.

„Truhly. Já znám erb krále,“ dodal hrdě. „Já je našel!“

Panoš Ota ho popadl za ruku. „Jdeme!“

„Co placky?“

„Dostaneš jich plnou mísu, až se vrátíme. Jestli si nevymýšlíš!“

„Nechoďte s ním,“ varovaly ho stařeny hlasitě, až to bylo slyšet po celé návsi. „Včera nachytal několik lidí, ale nic jim neukázal. Půl dne chodili po lese sem a tam. Měl nakonec štěstí, že mu za to nenapráskali.“

„Včera jsem zabloudil,“ řekl hrbáč smutně. „Ale dneska je najdeme. Mám hrozný hlad. Musíme je najít!“

XXV. KAPITOLA

„Kdybych náhodou spadnul z koně, tak mě nechte chvíli ležet na zemi, protože to jsem zrovna usnul," zabručel ironicky velitel Diviš ke dvěma vojákům, kteří ho provázeli.

„Co vlastně hledáme? Prý zlato," optal se dychtivě starší vousatý voják v plášti s erbem českého krále.

„Kéž by," povzdechl si velitel Diviš. Pak přísně dodal: „Hloupost! Hledáme vůz, na němž se vezly čtyři veliké truhlice z tmavého dřeva, na bocích pomalované erby našeho krále. Ty truhlice byly zamknuté a zapečetěné. Co v nich bylo, vás nemusí zajímat. Pokud je najdeme, otevírat je nebudeme."

„Stejně bych chtěl takovou spoustu zlata alespoň vidět," zasnil se druhý voják. Byl mladší, vytáhlý a měl veliké, odstálé uši.

„Nemám klíč," zabručel přísně Diviš. Pak se opřel v sedle. Ne že by dřímal, ale k úplné bdělosti měl daleko. Teď ho čekaly nejméně dvě hodiny v sedle, než se dostanou do Vraného. Tam chtěl začít s pátráním. Než tam dojedou, mohl chvíli odpočívat.

Ve Vraném byli kolem poledne. V hostinci u kostela se najedli. Ale ani šenkýř, ani nikdo z místních jim neuměl nic povědět. Vozu doprovázeného početnou družinou královských vojáků si samozřejmě všimli. Ale když se Diviš ptal, zda neviděli ještě jiný, pouze nechápavě vrtěli hlavami, co si urozený pán vymýšlí. Podobně dopadli i ve vsích Zvole a Okrouhlo, které ležely na hlavní cestě z Jílového, kudy průvod se zlatem projížděl. Nikdo si nevšiml ničeho podezřelého. Klidný vesnický život plynul líně dál ve svých každodenních kolejích.

„Vůz se zlatem lupiči přepadli kousek za Okrouhlém," uvažoval Diviš. „Pokud by se zlato z truhlic ztratilo skutečně tady, pak se tu musel podle našeho pána pohybovat ještě jeden vůz. Na tom ho zloději odvezli. Odnést osm set hřiven na zádech mohli asi stěží. Kdyby ho odváželi na koních, byla by to karavana, kterou by nepřehlédl ani

ten nekňuba, co jsme ho zpovídali před chvíli," bručel Diviš při vzpomínce na uhlíře ze Zvole.

„Takže zbývá pátrat mimo hlavní cestu. Zloději se stejně museli skrývat. Určitě nechtěli, aby si někdo všiml, že něco velkého odvážejí. Spíše se pohybovali po nepoužívaných stezkách."

„S vozem?" zabručel ironicky Diviš a zívl. „To asi těžko."

„Tak co budeme dělat?" optal se mladší voják s odstávajícíma ušima.

„Podle šenkýře někde tady odbočuje cesta do Černík a Březové. Jeďte se tam podívat a vyzpovídejte místní lidi."

„A vy, veliteli?"

„Až skončíte, sejdeme se zase tady," opáčil Diviš a znovu zívl. Ještě než vojáci zmizeli za zatáčkou, svezl se z koně na zem. Uzdu přehodil přes nejbližší větev a za chvíli již hluboce oddechoval stočený do klubíčka v měkkém vonícím mechu. Ale nebylo mu dopřáno spát dlouho.

„Co tady děláš?" uslyšel v polospánku přísný hlas. Bleskurychle vyskočil a rukou sjel k opasku, kde měl zavěšený meč.

Před sebou uviděl muže středního věku v plášti s erbem českého krále. Držel v ruce nataženou kuši, v níž měl vloženou šipku. Mířil na Diviše. Za ním sedělo na koních pět mužů. V rukách třímali oštěpy a přes záda měli přehozené dlouhé luky.

„Ty jsi královský lovčí," zabručel Diviš. „Nevidíš, že mám na plášti stejný erb jako ty?"

„Plášť si může obléknout každý. Ale ty, neuraz se brachu, na počestného muže příliš nevypadáš."

„Zato ty vypadáš jako vzor počestnosti," ušklíbl se Diviš a aniž si dál lovčího a jeho družiny všímal, sedl si zase na zem.

„Tak pozor," procedil vztekle lovčí mezi zuby. „Za bezpečnost v těchto lesích odpovídám králi já. Podle toho se budeš chovat, rozumíš!"

„Kdybys byl takhle statečný při pronásledování tlupy loupežníků, kteří tu přepadávali kupce, nemusel jsem je dneska v noci chytat já," líně opáčil Diviš. Poočku sledoval údiv ve tváři lovčího. „Takže uznáš, že mám právo si na chvíli zdřímnout."

Lovčí rozpačitě přešlapoval. Nevěděl, co má dělat. Ten neznámý muž s jizvou na tváři sice vypadal spíše jako lupič. Ale na druhou stranu sebejistý způsob jeho řeči svědčil neklamně o tom, že zřejmě patří mezi vojenské velitele. Určitě by nebylo radno provést nějakou ukvapenost.

„Takže vás máme nechat spát a jít po svých?“ zabručel nakonec celkem přátelsky.

„Vlastně ani ne,“ usmál se Diviš. Představil se a pak stručně řekl, proč tu je. „Pokud nemáte zrovna něco neodkladného na práci, byl bych vám vděčný za pomoc. Znáte tyhle lesy mnohem lépe než já. Kdybyste se chtěl nepozorovaně dostat s vozem k hlavní cestě a pak zase zmizet, jak byste to provedl?“

„Nu,“ podrbal se na tváři královský lovčí, „určitě bych nejel po cestách, které vedou přes vesnice. Tudy chodí lidé. Mohl bych někoho potkat. Ale znám šikovnou stezku, která Černíky obchází a končí u řeky v Pitkovicích. Kdysi se tu jeden pražský měšťan pokoušel kutat zlato. Stezku dal vyklučit, aby si zkrátil cestu do Prahy. Moc se neudržuje, ale s vozem se po ní projet dá. Mám pravdu?“ obrátil se na svůj doprovod.

„Třeba si něčeho všiml Urban,“ vyhrkl nejmladší z členů lovecké družiny.

„To je dobrý nápad,“ přikývl královský lovčí. Pak se obrátil na Diviše. „Urban je čihař. Má na samotě v lesích usedlost. Žije tam se svou ženou a bratrem.“

„Spíš ta žena žije společně s oběma,“ uchichtl se dětinsky mladík, který si na čihaře vzpomněl.

Lovčí ho sjel mrazivým pohledem a pokračoval: „I když bydlí trochu stranou, je snad jediný, kdo tu stezku pravidelně používá. Možná někoho zahlédl.“

„Dobrý nápad,“ přikývl spokojeně Diviš. „Rád bych si s ním promluvil. Je tu ale problém. Mám s sebou dva vojáky, které jsem poslal do Černík a Březové. Až zjistí, co potřebuji, mají se vrátit sem.“

„Žádný problém,“ mávl lovčí velkoryse rukou. „Pojedu s vámi k čihařovi rád. Po cestě mi budete vyprávět, jak to bylo s těmi loupežníky,“ usmál se zvědavě. Pak se obrátil ke svým mužům. Ukázal na

mladíka a poručil mu, aby našel královské vojáky a řekl jim, že jejich velitel mění příkaz. „Ať pokračují do Pitkovic. Tam se sejdeme," rozhodl za Diviše. „Tamní šenk je sice mizerný, ale žízní neumřou."

Hned potom vyrazili. Královský lovčí měl pravdu. Stezka vypadala při nezasvěceném pohledu spíše jako průsek. Kdo by ji neznal, snadno by ji přehlédl. Jelo se však po ní pohodlně. Diviš ještě nebyl u konce s vyprávěním, když královský lovčí zastavil. Ukázal na zarostlou cestičku, která ze stezky odbočovala.

„Tudy se jede k čihařovi. Ale dál musíme pokračovat v zástupu. Dva koně se vedle sebe nevejdou. Zbytek mi dopovíte až pak. Ono je to stejně už jenom pár kroků. Objedeme tyhle stromy a jsme tam."

Urbanova usedlost nebyla malá. Na veliké mýtině u mělkého potoka stál dům, vedle chlév, maštale a stodola. Za domem se rozkládala ovocná zahrada a stranou u lesa pole ohrazené proutěným plotem na ochranu před lesní zvěří. Na louce před domem se páslo několik ovcí a kráva.

Čihař ani jeho bratr doma nebyli, pouze žena. Diviš si ji zvědavě prohlížel. Byla plnoštíhlá, ve tváři dolíčky a na rtech spokojený úsměv. Slámové vlasy měla spletené do dvou copů a nebyla ani příliš špinavá.

Žena se hostů bez ostychu ujala. Usadila je na špalky před domem a ze sklípku, vykutaného při úpatí nedaleké skalky, přinesla krajáč vychlazeného mléka. Pak si uhladila suknici a posadila se k nim. Vyslechla je a pak se šťastně usmála.

„Nemusíte mé muže hledat, já o tom voze vím rovněž."

„Tys ho viděla?" vyhrkl Diviš.

„Tady kolem příliš vozů nejezdí. Byla jsem pro med. Máme u cesty několik brtí. Bylo to záhy ráno, těsně po svítání."

„Cos přesně viděla?"

„Od Pitkovic jel nahoru k hlavní cestě vůz. Na něm byly veliké truhlice. Na kozlíku seděl pěkný chlap v bílém plášti. To je všechno." Pak zvedla ruku, pokrčila palec a ukázala na zbylé prsty. „Těch truhlic bylo tolik."

Diviš souhlasně přikývl. Pak uhlířce ukázal na erb českého krále, který měl vyšitý na plášti. „Byl na těch truhlicích podobný obrázek?"

„Víte, že byl," srdečně se rozesmála žena, jako by slyšela nejlepší žert. „Ale ten, co vůz řídil, měl na plášti jiný obrázek. Byla to nějaká květina."

„Růže!" vyhrkl Diviš. Ale žena jen pokrčila rameny. Květiny neznala, jíst se nedaly, a proto v zahradě žádné nepěstovala.

„Pitkovice jsou dole u Sázavy," zabručel královský lovčí. Pak se přísně zadíval na ženu a zvedl prst, aby dodal svým slovům váhu. „To se pleteš! Pokud byly na voze truhlice a skutečně jsi ho potkala ráno, musel jet obráceně. Od hlavní cesty dolů k řece."

„Bylo to, jak říkám," vrtěla žena klidně hlavou. „Když dovolíte, v lese se vyznám lépe než vy. Jak je to dlouho, co jste tady zabloudil, urozený pane? Kdyby vám můj muž neukázal cestu, spal jste venku v lese."

„To sem nepatří," odsekl přísně lovčí.

„Mincmistr Eberhart vyjížděl z Jílového ráno, ale určitě ne za svítání. Pokud potkala vůz tak časně, jak říká, musely být na voze jiné truhlice, než ty se zlatem," uvažoval Diviš nahlas. Pak se praštil do čela a vyhrkl: „Sakra, ona má pravdu! Všechno bylo úplně jinak! Poslyš, kdy se ten vůz pak vracel?"

„Nevracel se," opáčila čihařova žena. „Proč taky?"

„Víš určitě, že nejel zpátky?"

„Kromě toho, o kterém jsem vám říkala, tudy neprojel žádný vůz už hodně dlouho. I kdybych zrovna nevybírala med, je sem z cesty všechno slyšet. Vždyť je to pár sáhů. Kdepak, jel jenom tam!"

Divišovi se úsměv z tváře vytratil. Jeho skvělý nápad se rozplynul dřív, než ho mohl pořádně rozvinout. Pokud by se vůz nevracel, nedávalo to žádný smysl. Jinam s ním zloději jet nemohli. Ve vsích podél hlavní cesty je nikdo neviděl. Jestliže chtěli ukradené zlato nepozorovaně odvézt, museli se vrátit k Sázavě. Ale kolem čihařovy usedlosti nejeli. Diviš si byl jistý, že si s tím královský prokurátor Oldřich z Chlumu poradí. Kolikrát už mu přinesl zprávy, ve kterých se nikdo nevyznal. A on podle nich usvědčil zločince. Diviš by sice rád ukázal, že i on umí přemýšlet, ale tohle byl oříšek nad jeho síly.

Dopili mléko, poděkovali čihařově ženě a vrátili se na stezku. Pokračovali přes zalesněné údolí Psárského potoka k Sázavě. Brzy odpoledne byli v Pitkovicích. Byla to malá osada s tuctem chatrčí, v

nichž žili uhlíři, pár zemědělců a také dva čeledíni, kteří pracovali v nedalekém klášteře na Ostrově.

Vojáci z družiny královského prokurátora už na ně v místním šenku čekali. Podle zpocených a rozesmátých tváří se dalo soudit, že již delší dobu.

„Slavíme, veliteli," volal rozpustile mladší z nich. „Dneska platíte vy."

„Máme je!" hlásil druhý.

Diviš byl vždycky šetrný a teď, když měl svou vlastní rodinu, obracel v ruce každý měďák. Proto nechal pokřikování svých mužů bez povšimnutí. Přísně se zatvářil a zabručel: „Koho máte? Objevili jste vůz?"

„To ještě ne. Ale místní viděli vůz s truhlicemi v Černíkách. Někdy po poledni projel přes náves, ale do sousední vesnice už nedorazil. Takže je jasné, že musel odbočit sem."

„Představte si, veliteli," pokračoval nadšeně druhý voják, „že jsme tady náhodou našli sedláka, který oral kousek za Pitkovicemi u lesa. Všiml si, jak se tehdy po horní cestě do skal kodrcal vůz s truhlicemi. Za chvíli se prázdný vracel zpět. Takže truhlice tu někde musí být!"

„Za to si zasloužíme opít se do němoty na účet krále," volal mladík s odstávajícíma ušima.

Diviš si je zamračeně měřil. Pak zabručel: „Uvidíme. Ještě jsme je nenašli." Rukou si přivolal šenkýře a přesně mu odpočítal dvacetsedm měďáků za útratu jeho mužů. Pak se rozkřikl: „Tak, bando ožralá, konec chlastání a jedeme!"

Oba vojáci bez protestů vyskočili. Znali Diviše a navíc jim bylo jasné, že je čeká práce. Sami byli zvědaví, zda truhlice najdou. Ale hlavně, jaká je čeká odměna. Královský prokurátor Oldřich z Chlumu uměl být na rozdíl od šetrného Diviše štědrý.

Vrátili se přes malou náves za Pitkovice a na kraji lesa odbočili do skalnatého údolí. Cesta tady nebyla příliš pohodlná, vůz by však po ní projel. Sedlák si zřejmě nevymýšlel. Záhy našli dvě štoly, ale obě byly hned ve vchodu zavalené propadlým stropem. Pak se cesta stočila k řece.

„Podívejte," ukazoval lovčí k zarostlému otvoru ve skále. Křoví kolem bylo polámané, jako by jím někdo vláčel cosi těžkého. Na první pohled bylo zřejmé, že jde o starou šachtu. Sesedli a zvědavě nahlíželi do černé tmy. Výdřeva štoly se zdála pevná, alespoň ve vchodu nebyla prohnilá. V šachtě se zřejmě ještě nedávno těžilo.

Z hloubi skály byly slyšet jakési nezřetelné zvuky. Mohlo jít o hluk vody, ale třeba také o zkreslené lidské hlasy. Po podlaze šachty vytékal pramínek vody, který odnesl všechen prach ze země. Ani přes pečlivou prohlídku se nedaly najít žádné stopy.

Vojáci zapálili dvě louče. „Jdeme," rozhodl Diviš a tasil meč. Šel jako první. Opatrně postupoval podél stěny. Musel jít v předklonu, protože strop byl nízko. Sloj se dvakrát ostře lomila. Teď již nemohlo být pochyby. Zvuk před nimi byl lidský hlas. Zahlédli dokonce slabý odlesk ohně.

Pak se štola rozšířila a příkře stoupala vzhůru. Před nimi se objevila matně osvětlená oválná jeskyně. Na zemi uprostřed stály čtyři masivní truhlice s erbem českého krále. Byly otevřené. Nad nimi stáli dva muži. Jeden z nich bleskurychle tasil meč.

XXVI. KAPITOLA

Panoš Ota nechal svého koně v šenkovní stáji v Lukách. Pěšky se bude v kopcovitém skalnatém terénu hledat určitě mnohem lépe. Na cestu koupil placky a hliněnou lahvici s řídkým pivem, které uložil do plátěné torby. Přehodil si ji přes rameno a v doprovodu hrbáče opustil ves. Společně zamířili podél skal po břehu Sázavy.

„To bylo ještě dál," napjatě řekl hrbatý Michal, jakmile zmizela Luka z dohledu. Jeho bezvýrazné hnědé oči nervózně těkaly řídkým lesem. Zastavoval se u každé skalky a snažil se přemýšlet. Občas vydal spokojený zvuk, jako by zachrochtal, ale vzápětí jeho nadšení pohaslo. Čím více se vzdalovali od vesnice, tím byl skleslejší. Až ho musel panoš sám povzbuzovat, aby si z toho nic nedělal. Nechtěl hrbáče znervóznit, protože stále věřil, že třeba to místo objeví.

Zrovna když se chtěli otočit, protože Michal tvrdil, že to místo asi přešli, všiml si Ota otvoru ve skále. Kolem bylo polámané křoví. „Nemohlo by to být tady?"

„To je ono!" rozzářil se hrbáč a několikrát nadšeně zachrochtal.

Našli smolnou větev, Ota vykřesal oheň a s pochodní v ruce vstoupili do chladné štoly. Nešli dlouho. Několikrát se zatočili tmou a najednou se ocitli ve vysoké prostorné jeskyni. Uprostřed stály čtyři otevřené truhlice s erbem českého krále. Byly prázdné. Ota začal prohlížet podlahu, jestli nenajde stopy. V tu chvíli vrazilo dovnitř několik mužů se zbraněmi.

Panoš Ota tasil meč, ale okamžitě poznal v mihotavém světle praskajících loučí přítele Diviše. Zatvářil se výhružně a řekl: „Poklad je můj. Kdo se přiblíží, zemře!"

„Neblbni, Oto," zabručel Diviš a vrátil meč do pochvy. „Kde je zlato?"

„To bych také rád věděl. Když jsem přišel, už byly truhlice otevřené a prázdné. Ale něco jsem našel, podívej," řekl Ota a zvedl ze země plášť. Na rameni měl vyšitý erb rožmberské růže. „Skoro se mi

zdá, že je těch růží nějak příliš. Ať uděláme co uděláme, vždycky o nějakou vždycky zakopneme.“

„Takže zlato je pryč,“ ujišťoval se zklamaně velitel Diviš. „Někdo nás předběhl. Musíme ho hned najít!“

„Neukvap se,“ zavrtěl hlavou Ota. „Můj průvodce Michal ty truhlice objevil předevčírem. Vzpomněl si, že už tehdy byly otevřené a prázdné.“

„Co když to zlato odnesl on?“ výhružně řekl Diviš a udělal několik kroků směrem k hrbatému mužíkovi. Ten se polekaně přikrčil a tiše kníkl asi jako pes, když ho pán bije holí.

„Jsi ještě větší blázen než on,“ zarazil ho panoš Ota. „Půjdeme ven. Je tu chladno a louče stejně za chvíli zhasnou.“

Na břehu Sázavy bylo příjemněji. Modré nebe, hebká vonící tráva a teplé sluneční paprsky. Diviš přátelsky poplácal královského lovčího po zádech. „Děkuji, pane. Udělal jste, co se dalo. Ale vidíte sám. Přišli jsme pozdě.“

„Kolikrát jsme našli při lovu hnízdo prázdné. Ale nakonec jsme stejně kořist dostali. Bůh ať řídí vaše kroky,“ opáčil lovčí, přátelsky pokynul rukou, obrátil koně a se svou družinou v patách se vydal zpět k Vranému.

Panoš Ota zatím vytáhl z mošny lahvici s pivem a placky. Rozložil je na plochý kámen a nabídl ostatním. Než se však stačili vojáci sehnout, skočil po jídle hrbatý muž. Jednu placku si strčil hladově celou do pusy, další dvě popadl do ruky. Se šťastným výrazem v očích utekl na druhou stranu cesty až k vodě, aby mohl v bezpečí svou kořist sníst.

„Tohle je tvůj svědek? Že truhlice byly prázdné už předevčírem,“ zabručel nakvašeně Diviš. Pak si prstem poklepal na čelo, aby vyjádřil mínění o hrbáčovi.

„Jak vidíš, šachtu najít dokázal. Lepšího svědka stejně nemáme. Michale,“ křikl Ota na hrbáče, „pojď sem!“ Mužík svěsil hlavu a pomalu se přiloudal jako spráskaný pes. Kdyby mohl, i uši by stáhl.

„Udělal jsi to dobře,“ řekl Ota. „Já ti děkuji a tady máš slíbenou odměnu.“ Sehnul se a šest zbylých placek vložil zpátky do plátěné mošny. Celou ji podal hrbáčovi. „Jsou tvoje. Najdeš cestu zpátky do Luk sám?“

Hrbáč šťastně zachrochtal a popadl mošnu. Ale tu ho cosi napadlo. Prudce se otočil a než mu mohl Ota zabránit, padl na kolena a políbil mu ruku. Pak vyskočil a začal utíkat. Za chvíli zmizel z dohledu.

„Je křesťanské konat skutky milosrdenství. Bůh by tě jistě pochválil, ale já bych tě nejraději nakopal," bručel Diviš. „Víš, jaký mám hlad? Od rána jsem nejedl. A ty dáš klidně všechno jídlo tomu bláznovi."

„V Lukách mám v šenku koně. Výtečně se tam vaří. Zvu tě. A vás dva také," usmál se panoš Ota. „Stejně si máme co vyprávět."

Zbytek odpoledne proběhl v družném hovoru. Ale ať si trápili hlavy, jak chtěli, nijak jim dosavadní události do sebe nezapadaly. Jakmile si už mysleli, že nalezli klíč k řešení, vzpomněli si na něco, co jim pracně složený obraz rozmetalo.

Odpolední stíny se již začaly prodlužovat, když se Diviš spokojeně protáhl, dlaní si pohladil plné břicho a nesměle nadhodil, že je čas vrátit se domů.

„Já bych tě tu ještě uměl zaměstnat," nadhodil panoš Ota. „Už jsem se ptal šenkýře. Nechá tě tu i s doprovodem přespat. Má v podkroví slušnou komoru a nebude to drahé. Když odjedete, do Prahy se stejně dostanete až pozdě v noci."

„To záleží na tom, jakou práci pro nás máš," opatrně se optal Diviš. Ale Ota v něm uměl číst jako v žaltáři. S úsměvem řekl: „Neboj se, ten nocleh zaplatím."

Dohodli se rychle. Ota nechal u šenkýře peníze a potom všichni čtyři vyrazili podél Sázavy do Přívozu. „Někde na téhle cestě zmizel šenkýř Fráňa," vysvětloval panoš Ota. „Určitě ho někdo zavraždil a mrtvolu ukryl. Potřeboval bych ji najít. Abych dokázal, že neutekl."

„Tvoje nová nevěsta se skutečně jmenuje Marta?" dobromyslně ho popichoval Diviš. „Jestli si ji vezmeš, aby se nám to nepletlo! Moje manželka je rovněž Marta. Navíc dcera šenkýře."

„Podívejte se tam k té skále," volal Ota na vojáky, kteří pročesávali křoví a okraje lesa. Pak zavrtěl hlavou a na oko vážně odpověděl: „To by se určitě nepletlo. Protože moje Marta je na rozdíl od té tvé krásná a chytrá!"

„Nu," zamračil se Diviš, „tak chytrá asi nebude, když si začala s tebou. Mimochodem, proč vlastně hledáme mrtvolu nějakého šenkýře? Máme hledat ztracené královské zlato. Souvisí to nějak?"

„Abych řekl pravdu, nevím," pokrčil rameny panoš Ota. „Ale nějak cítím, že by to souviset mohlo. Možná je to náhoda, ale Marta se přiznala, že její otec někde sehnal pět hřiven zlata. Kde, to neví. Nebo nechce říci. A teď vzpomínej! Co řekl panu Oldřichovi královský urburéř Mikeš? Když se zlato v Jílovém připravovalo na cestu do Prahy, chybělo pět hřiven!"

Diviš mlčky přikývl. V duchu byl ale přesvědčený, že Ota pátrá po Fráňovi spíše kvůli své nové milence. Nezdálo se mu, že by vražda, která se stal před několika týdny, mohla souviset s nedávnou ztrátou zlata.

Blížili se už k Přívozu, když mladší z obou vojáků začal křičet: „Tady, tady je!"

V dolíku za šípkovým křovím leželo tělo muže, které nepříjemně páchlo začínajícím rozkladem. Bylo přikryté klacky a větvemi. Panoš Ota si ovázal ústa a nos šátkem a rychle mrtvolu prohlédl. Muž měl rozbitou hlavu a na těle řadu širokých bodných ran, jako by ho někdo chtěl propíchnout obrovským kopím. Ota si neuměl představit zbraň, která by něco podobného dokázala.

U sebe musel mít šenkýř před vraždou naditý váček s penězi. Ten však zmizel. Zbyla po něm jen šňůrka, za kterou ho měl přivázaný k opasku. Pod jeho tělem našel Ota koženou kabelu. Zvědavě ji otevřel. Uvnitř bylo několik listů pergamenu. Rychle je přelétl a pak se spokojeně usmál.

„Podívej, Diviši, všechno dlužní úpisy. Zaplacené a židem Samuelem osobně potvrzené. To je důkaz, že Fráňa peníze sehnal a neměl důvod žida zavraždit."

„Současně to je důkaz, že ho nezabil bratr Vít," souhlasil Diviš. „Jinak by si určitě ty úpisy vzal."

„Vít má svědky, že byl v době vraždy doma. Možná máš Diviši pravdu, že Fráňova smrt s naším vyšetřováním nesouvisí. Zřejmě šlo jen o obyčejnou loupežnou vraždu."

„Vypadá to tak. Ty úpisy odvezu panu Oldřichovi," nabídl se Diviš. „On už bude vědět, jak s nimi naložit."

„Souhlasím. Řekni šenkýři v Lukách, žes našel u cesty mrtvolu, aby zařídil potřebné. Není důvod prozrazovat, že víš, kdo to je.“

Diviš přikývl. Už se těšil, jak se konečně v klidu vyspí. „Co budeš dělat ty, Oto?“

„Já se vrátím do Jílového. Ještě zítra dopoledne si něco ověřím a pak pojedu do Prahy,“ usmál se panoš Ota a zvedl ruku na znamení, že se loučí. Ale ujel jen několik kroků a zastavil se.

„Hej, Diviši,“ zavolal přes rameno, „ještě něco! Víš, proč si Fráňovu dceru nevezmu? Ne proto, že by se nám obě Marty pletly. Ale proto, že ta tvá je mnohem hezčí. Vždycky jsem ti ji trochu záviděl. Tak se měj!“

Ostruhami pobídl koně a vyrazil po cestě, která vedla lesem do kopce k Jílovému. Do nešpor zbývala spousta času. Přemýšlel, zda se má ještě zastavit ve dvorci U Mince za písařem Zdeňkem. Ale ač si to nechtěl přiznat, už se těšil na náruč černovlasé Marty. Obraz sličné dívky nakonec zvítězil.

Nasadil koni ostruhy a vyrazil. V Jílovém byl za chvilku. Podomkovi hodil měďák, aby mu vyhřebelcoval koně. Pak rychle vyběhl po schodech na pavlač, kde byla jeho komnata. Dychtivě otevřel dveře a vešel.

V tu chvíli ho popadlo několik silných mužských rukou. Než stačil cokoli udělat, měl kolem krku smyčku z hrubého konopného provazu, která ho dusila. Kdosi mu současně obratně svazoval ruce za zády. U okna stál rychtář Henslin a škodolibě se usmíval. „Tak se opět setkáváme!“

„Co si to dovolujete! Nic jsem neudělal!“

„Nic?“ opáčil rychtář zle. Pak otevřel vak, v němž měl panoš Ota své věci. Vytáhl kožený váček. Ota si byl jistý, že jeho nebyl. Henslin ho otevřel a vysypal na stůl několik valounů zlata.

„Já věděl, když jsem tě včera zastihl slídit kolem starých štol, že chceš krást zlato. Odkud máš ty valouny?“

„To zlato není moje,“ zabručel panoš Ota hněvivě. „Vy to dobře víte!“

„Čí tedy je, když ne tvé? Jak se dostalo do tvého vaku?“

„Podstrčil jste ho tam,“ rozkřikl se panoš Ota. Vzápětí ho jeden z biřiců udeřil přes tvář.

„Taková drzost!“ soptil rychtář Henslin. „Dejte mu roubík a odveďte ho do Věží. Pořádně ho hlídejte. Já zatím seženu perkmistra Fridlína, abychom mohli uspořádat soudní jednání.“

„A co Marta?“ nadhodil druhý biřic.

„Až se objeví, přiveďte ji tam také,“ rozhodl rychtář. „Budeme je soudit společně. Určitě mu pomáhala. Je to dcera zloděje a vraha. Navíc s ním bezostyšně cizoložila. Šenkýř Vít mi to potvrdil.“

Panoš Ota sebou zmítal a dusil ho spíše vztek, než špinavý roubík v ústech. Ale brzy toho nechal. Odporovat nemělo cenu. Byl svázaný a biřici uměli svou práci. Když ho vedli přes náměstí, doufal, že si ho všimne někdo z úřadu královského urburéře. Snad mu písař Zdeněk pomůže. Ale lidé zrovna večeřeli, a tak bylo všude prázdno.

Ve Věžích Otu odvedli do velkého sálu v přízemí tvrze. Biřici ho nešetrně posadili na lavici a pak mu vytáhli roubík z úst. „Ale budeš mlčet!“ upozornili ho ostře. „Jinak ti zase zacpeme hubu. Nejsme na tvé řeči zvědaví!“

Na zahájení soudu však musel Ota čekat dlouho. Za oknem se už setmělo a dávno odzvonilo k nešporám. Když se pokusil biřiců optat, co bude dál, dostal několik bolestivých ran. Proto raději mlčel.

Konečně se ve dveřích objevil rychtář Henslin, doprovázený urostlým mužem středního věku. Perkmistr zlatých hor Fridlín měl dlouhé slámové vlasy, nakadeřené do splývavých vln podle německé módy. Měl široký kulatý obličej a unylé šedomodré oči. Veliké masité rty a neforemný okurkovitý nos dávaly jeho vzhledu trochu komický výraz. Přísně si panoše Otu změřil a pak se posadil k masivnímu dubovému stolu. Rychtář Henslin zůstal stát vedle lavice pro obžalované, kde čekal Ota.

Perkmistr Fridlín důležitě rozbalil jakousi listinu a dlouho ji studoval. Pak zvedl oči a oznámil: „Zahajuji zasedání horního soudu. Ty, který si říkáš Ota, jsi obviněn z podvodu a krádeže. Listina o údajném pronájmu revíru, kterou jsi předložil, je sprostý padělek.“ Protože chtěl Ota začít protestovat, pokynul rychtář Henslin biřicům, aby mu opět vrazili do úst roubík.

Perkmistr nevzrušeně pokračoval. „Věrohodní mužové tě viděli slídit v cizích revírech. Navíc jsi ukradl váček s polovinou hřivny zlata. Po zvážení všech tvých provinění se horní soud podle staro-

dávného práva usnesl, že budeš oběšen. Trest vykoná kat zítra za svítání. Odveďte ho!“

Pak vstal, upravil si kazajku, a aniž si všímal dušených Otových protestů, odešel zadními dveřmi ze sálu.

„Kam ho máme zavřít?“ obrátil se biřic na rychtáře Henslina.

„Je to jen na dnešní noc,“ zabručel rychtář. „Nechte ho tady ve Věžích. Zavřete ho do sklepení. Je prázdné a utéct nemá kam!“

Biřici odvedli Otu po schodech, vytesaných do skály, kamsi do podzemí. Sklepení byla prostorná a suchá. Při zemi byl cítit slabý průvan, protože všude byly úzké větrací komíny. Na konci chodby otevřeli biřici masivní dveře z neotesaných klád, pobité železem. Vstoupili do prostorné kobky, vykutané ve skále. Podlahu měla pokrytou režnými hliněnými dlaždicemi. U jedné stěny stál veliký kamenný kvádr, který zřejmě sloužil jako stůl. V kobce nebylo žádné okno.

Otu rozvázali, vytáhli mu z úst roubík a pak do něho neurvale strčili. Protože měl celé tělo ztuhlé po několika hodinách v poutech, klopýtl a upadl na zem. Bolestivě se uhodil do kolena. „Budeš tady potichu,“ nařídil starší biřic. „Do rána není daleko, takže jídlo ti už žádné nosit nebudeme. Nevyplatí se to!“ Pak s vrzáním zavřel dveře. Ota se ocitl ve tmě.

Horečně přemýšlel. Příliš ho nezajímalo, proč to všechno rychtář Henslin nastrojil. Jediné, o čem uvažoval, byl útěk. „Ještě štěstí, že nedostali Martu,“ uvědomil si. „Kdyby ji chytili, soudili by ji se mnou. Jak se jí ale podařilo zmizet? Asi ji některý z biřiců varoval. Určitě má mezi místními spoustu přátel.“

Ať si trápil hlavu, jak chtěl, nic kloudného ho nenapadalo. Nakonec se usnesl, že má jedinou možnost. Naděje na úspěch byla mizivá, ale co mu zbývalo? Ukryje se za dveřmi a až biřicové vstoupí, aby ho před popravou spoutali, pokusí se je překvapit. Pokud by do kobky vešli oba, má šanci. Mohl by je povalit na zem a pak vyběhnout. Zavře dveře a zvenku je zajistí závorou. Jak dál, to se uvidí. Protože se však měla poprava odbýt za svítání, doufal, že se na dvoře ve Věžích nebude pohybovat příliš služebnictva.

Rozhodl se, že si na chvíli zdřímne. Potřeboval nabrat trochu sil a hlavně, nechtěl usnout ráno. Aby byl včas připravený, až se objeví

biřicové. Zavřel oči. Spal skoro hned. Měl krásný sen. Zdálo se mu, že ho hladí hebká dívčí ruka. Pak se najednou prudce posadil. Protože to nebyl sen. Vedle něho klečela na zemi Marta. V jedné ruce měla malou hornickou lampičku, v níž s tichým praskáním hořel olej, druhou hladila Otu po tváři.

Když zjistila, že se probudil, přiložila si prst na rty a zašeptala: „Tiše, můj milý!“ Vstala a podala Otovi ruku. Kamenný kvádr u zadní stěny byl odsunutý a za ním zela u země tmavá díra. Dívka Otovi posvítila do tajného východu. Byl tam hrubý dřevěný žebřík, který vedl do hlubiny.

Hned jak Ota začal sestupovat po žebříku, vsoukala se do díry i Marta. Uchopila dřevěnou páku, která vystupovala z otvoru v boční stěně. Páku bez větší námahy stáhla dolů. Ozvalo se tiché zaskřípání a kamenný kvádr se pomocí jakéhosi skrytého zařízení vrátil na původní místo.

Po žebříku sestoupili asi deset sáhů. „Teď opatrně,“ polohlasně radila Marta. „Je to tady úplné bludiště. Raději půjdu napřed. Drž se za mnou.“ S lampičkou v ruce tápala vpřed. Hlavní sloj nebyla příliš vysoká, takže kráčeli skrčeni. Navíc byla místy tak úzká, že se museli skoro násilím prodírat dál.

Marta polohlasně počítala odbočky a vedlejší chodby. U šesté zastavila a ještě si ověřila, zda je na stěně znaménko, které tam udělala. Spokojeně přikývla a pak do ní zabočila. Chvílemi museli dál lézt po čtyřech. Chodba klesala stále dolů a zdálo se, že nemá konec. Jak dlouho lezli, Ota netušil. Konečně se sloj rozšířila a mohli se opět postavit. Končila hlubokou jámou s dalším žebříkem. Dále se nacházela jen masivní skála.

Marta hbitě slezla dolů a Ota za ní. „Už budeme venku,“ usmívala se šťastně. Teď už nemusela šeptat. V uzavřených chodbách zněl její hlas trochu strašidelně. Lámal se a v ozvěnách se dutě vracel zpátky. „A jsme tu,“ ukázala na masivní dveře se závorou, jimiž krátká chodba za jámou se žebříkem končila.

Sama odsunula závoru. Ale než pokračovala dál, sáhla do výklenku vedle dveří, odkud vylovila režný provaz se smyčkou. Tu navlékla na konec závory. Pak dveřmi prošla na druhou stranu. Počkala na Otu a když byl u ní, dveře zavřela. Pomocí provazu, který

byl u země protažený skrze puklinu ve skále, závoru na opačné straně zasunula zpátky.

„Tak, to bychom měli," usmála se. Pak popadla Otu do náruče a vášnivě ho zlíbala.

Ota se chvíli zvědavě rozhlížel. Trvalo mu chvíli, než si uvědomil, kde je. Ocitli se nad závalem v Ďáblově štole. U dveří, na které narazil Ota již včera.

Cestu ven proběhli rychle. V údolí před vchodem do štoly byl u břízy přivázaný osedlaný Otův kůň. „To zařídil písař Zdeněk," vysvětlovala Marta. „Já se koní bojím."

„Ale jezdit na nich snad můžeš?"

„Když mi nějaký silný chlap pomůže," špitla. I přesto, že právě prchli před smrtelným nebezpečím, neodpustila si trochu ženské svůdnosti.

Panoš Ota se vyšvihl do sedla, pak se sehnul, popadl Martu kolem ramen a posadil si ji na koně za sebe. „Drž se mě. Nepojedu rychle," slíbil. Povolil uzdu, tiše mlaskl a vydal se po cestě lesem. Zamířil z kopce dolů k Sázavě.

XXVII. KAPITOLA

Ani tu noc v Lukách nebylo Divišovi dopřáno, aby se dosyta vyspal. Nejdřív se na návsi před hospodou strhla rvačka mezi několika opilými voraři. Teprve když se je podařilo odzbrojit, Diviš šťastně usnul. Ale už kolem půlnoci k němu vpadl do komory udýchaný a zablácený panoš Ota. Trochu nešetrně jím zalomcoval, ale ještě než úplně otevřel oči a byl schopný vnímat, začal chrlit, co se stalo.

„Musím do svítání zmizet," hlásil. „A Marta se mnou. Až rychtář Henslin ráno zjistí, že jsem utekl, rozešle po okolí biřice. Nejspíš pošle také list do Prahy. Musím se dostat k panu Oldřichovi dřív, než pátrání po mně začne."

„Co se týká mě, nejraději bych Henslinovi ušetřil práci a zabil tě tady na místě," bručel rozespalý Diviš. Pak vyskočil a rychle se oblékl. „Kde jsou ti dva?" ukázal na lůžko, kde měli spát královští vojáci, kteří ho doprovázeli. „To ještě chlastají v šenku?"

„Nebuď k nim nespravedlivý," zavrtěl hlavou panoš Ota. „Vzbudil jsem je chvíli před tebou. Sedlají na dvoře koně."

Před hostincem bylo na pozdní noční dobu rušno. Rozespalý šenkýř svítil loučí a vojáci spolu s čeledínem v otrhaných šatech připravovali koně. Na lavici vedle vchodu do hospody odpočívala drobná dívka, zahalená ve vojenském plášti. Ota ji vzal za ruku a dovedl k Divišovi. „Pokud by se ti to pletlo, tak tahle Marta je moje," řekl vesele.

„Nějak rychle ti otrnulo," zamračil se Diviš. Ale dívku si pozorně prohlédl a pak jí řekl pár vlídných slov. Jak si Ota pobaveně všiml, mnohem vlídnějších, než měl jinak nerudný velitel družiny královského prokurátora ve zvyku.

Cesta nocí nebyla tak zlá, jak čekali. Blížil se úplněk a nebe bylo jasné, bez mraků a plné zářivých hvězd. Pokud zrovna nejeli hustým lesem, viděli na cestu výtečně. Největší překvapení je ale čekalo v Praze.

Do Poříčské osady dorazili dokonce před svítáním. Ve dvorci U Zlatého kola již bylo jako vždy touto dobou rušno. Kupci zapřahali své vozy na další cestu. Hostinský však Otu zastavil hned ve dveřích. Chladně mu oznámil, že v noci se královský prokurátor i se svými lidmi bez vysvětlení odstěhoval. Na otázku, zda neví, kam šel, si jen odplivl a víc se jím nezabýval.

Ota s Divišem chvíli nerozhodně přešlapovali na dvoře. Tu se k nim přitočil jeden z místních pacholků a s nebývalou ochotou rychle šeptal, že jejich pán se přestěhoval do hostince U Zelené šišky ve městě. Když skončil, natáhl otevřenou dlaň pro odměnu. Panoš Ota už sahal do váčku, ale Diviš ho zarazil. „Nic mu nedávej! Pan Oldřich mu určitě dobře zaplatil. Jinak by tak ochotný nebyl. To mu musí stačit."

Protože však bylo ještě brzy a městskou bránu našli zavřenou, zašli do hostince na protější straně ulice na časnou snídani. Posadili se ke stolu do rohu šenku. Panoš Ota si s potěšením prohlížel Martu. Ve vojenském plášti s erbem českého krále jí to neobyčejně slušelo. Sedla si ke stěně a hned začala dřímat. Nebyla zvyklá jezdit na koni, proto ji v těle bolel každý sval.

Panoš Ota ji rukou objal a přivinul k sobě. Dívčina hlava klesla na jeho rameno. Cosi zavrněla, ale pak otevřela oči. „Promiň, usnula jsem," řekla omluvně a rychle se posadila. Téměř okamžitě zčervenala rozpaky, protože si všimla, jak ji Diviš a ostatní vojáci pobaveně pozorují.

Panoš Ota objednal jídlo a pití. Pak se obrátil k černovlasé dívce a tiše ji začal zpovídat.

„Ještě než tě vyslechne královský prokurátor, chci, abys všechno vysvětlila mně."

„Není co vysvětlovat," řekla dívka a sklopila oči k zemi. „Možná ti už došlo, že to zlato, kterým otec zaplatil dluh židu Samuelovi, ukradl. Náhodou našel průchod Ďáblovou štolou a přišel i na tajemství, jak otevřít dveře do dalších chodeb. Věděla jsem o nich z jeho vyprávění. Když tě uvěznili a dozvěděla jsem se, že tě odsoudili k smrti, zkusila jsem tě zachránit. Naštěstí mi cestu popsal otec správně. Měla jsem o tebe hrozný strach! To je všechno."

„Chápu, proč jsi o tom nechtěla mluvit," přikývl panoš Ota. „Slibuji, že se to nikdo nedozví. Pouze můj pán Oldřich. Ale neboj se! Nikoho trestat nebude. Ostatně," zarazil se, protože o tom s Martou ještě nemluvil, „našli jsme tělo tvého otce. Jeho už stejně soudí někdo mnohem vyšší. Kdosi ho zavraždil."

„Chudák," dojatě špitla Marta a pak objala Otu. Aniž si všímala pobavených pohledů ostatních, něžně ho políbila. „Teď jsi mi zbyl už jen ty," řekla se slzami v očích.

„Jak ses vůbec zachránila ty?" snažil se Ota v rozpacích odvést řeč. Za dívčinými zády hrozil Divišovi zaťatou pěstí, že si to s ním vyřídí. Velitel se tvářil jako ctnost sama, ale ve skutečnosti stěží dusil smích.

„Řekl mi o tom jeden z rychtářových biřiců. Otec mu vždycky naléval na dluh. Přiběhl za mnou a varoval mě. Utekla jsem oknem na poslední chvíli. Schovala jsem se u písaře Zdeňka, ale nějak jsi nám večer proklouzl. Chtěli jsme tě varovat, jenže jsi jim padl do rukou. Proto jsem tě šla v noci zachránit. Zdeněk potají vyvedl ze stáje tvého koně a čekal na nás u Ďáblovy štoly. Je to hodný hoch a Fiorellu by si zasloužil. Ale hodný vždycky s lumpem prohraje," povzdechla si.

„Vždycky ne," namítl s úsměvem Ota. „Do Jílového se vrátíme a rychtáři Henslinovi ukážeme, zač je toho loket!"

Za oknem se ozvalo zvonění z kostelní věže. Znamení, že se blíží ranní mše laudum. A také čas, kdy se otevírala Poříčská brána. Protože v miskách stejně zbyly jen drobky, Ota zaplatil a všichni se zvedli od stolu.

„Jen člověk vytáhne paty, už se na jeho místo tlačí někdo jiný," durdil se na oko panoš Ota.

„Já se nikam netlačím," bránil se Vencl. „Pan Oldřich mne požádal, abych u něho sloužil, dokud budete pryč."

„Alespoň ocení mou šikovnost, když si vyzkoušel tebe," pokračoval s hranou samolibostí Ota.

„Já jsem náhodou neudělal nic špatně," bránil se chlapec. Pak se s dětskou naléhavostí obrátil na královského prokurátora. „Že jsem nebyl jako panoš špatný?"

„Musím ti říci, Oto," pokyvoval vážně hlavou Oldřich z Chlumu, „že tě asi propustím. Vencl se osvědčil mnohem lépe. Neběhá za děvčaty, neodporuje, všude je včas. Což se o tobě říci nedá. Budeš si asi muset najít jiného pána!"

„Konečně!" zabručel Diviš, který okamžitě pochopil, že jde o žert. „Teď se stanu nejchytřejším pomocníkem já!"

„To by ale musel pan Oldřich propustit i Vencla, svou družinu a zbavit se všech koní," opáčil panoš Ota.

„Urozený pane, za všechno můžu já," vyhrkla Marta a před královským prokurátorem padla na kolena se sepjatýma rukama. „Nepropouštějte pana Otu!"

To už Oldřich z Chlumu ani Diviš nevydrželi a hlučně se rozesmáli. Vencl se k nim připojil. Ale Ota s mírným ruměncem ve tváři zvedl Martu ze země, pohladil ji po tváři a tiše zašeptal, aby to slyšela jen ona: „Mám tě moc rád!"

„Vidím, že je čas začít pracovat," přerušil je královský prokurátor. „Pojďte ke mně do ložnice. Obsluhovat nás bude Vencl. Je nejmladší!"

Hostinec U Zelené šišky se ukázal mnohem pohodlnější, než se na první pohled zdálo. V prvním patře měl šenkýř jen pět místností, ale všechny byly dostatečně veliké a především neobyčejně pohodlně zařízené. Celý dům byl postavený z masivních kamenných kvádrů, proto byl všude i v parném létu příjemný chládek.

Místnost, již si Oldřich z Chlumu vybral jako ložnici, byla v rohu domu. Měla nejen dvě úzká okna v čelní stěně do ulice, ale i jedno menší do dvora. Na stěnách byly neuměle namalované fresky, zobrazující květiny a nejrůznější jídla v mísách a ošatkách. Proti dveřím stál masivní stůl se třemi křesly, vedle byla postel s nebesy a na opačné straně krb a veliká truhlice.

Oldřich spolu s Divišem a Otou se posadili ke stolu, Marta se uvelebila na víku truhlice a Vencl s úklonou odběhl pro pivo.

„Tak začněte," usmál se královský prokurátor. „Nemusíte spěchat, máme dost času. Hlavně nezapomeňte na nic důležitého. Každá podrobnost mne zajímá. Včetně toho, jak se tvářili lidé, s nimiž jste se setkali. Pokaždé, když jde o hodně peněz, nemluví nikdo úplnou pravdu. Jako by váha zlata snižovala váhu pravdy. Proto může být

důležité i bezděčné gesto nebo odstín v hlase. Pokud jste si něčeho všimli, nebo máte na někoho podezření jen kvůli tomu, že vám byl nesympatický, řekněte mi i tom.“

Nejprve panoš Ota a pak velitel Diviš vyprávěli, co se za poslední dny udalo. Nakonec vyslechl Oldřich z Chlumu i Martu. Když skončili, blížilo se poledne. Ale nikdo neměl na jídlo ani pomyšlení. Ač měli korbely dávno prázdné, nikdo nehnal Vencla pro další. Zaujatě se přeli o to, kde je vlastně ztracené zlato.

„Všechno nasvědčuje tomu, že v té loupeži má opravdu prsty pan Mikeš z Dobronína,“ uvažoval nahlas Oldřich z Chlumu. „Uvažovali jsme, že mohl po cestě truhly otevřít a zlato vyházet ven. Ale ve skutečnosti to bylo mnohem jednodušší. V lese čekal druhý vůz se čtyřmi zapečetěnými truhlami, stejnými jako ty, které se vezly z Jílového. Hned jak lupiči odlákali ozbrojený doprovod, stačilo přepřáhnout koně a pokračovat s druhým vozem a prázdnými truhlami dál. To mohlo trvat minutu, určitě ne déle. Zloděj nic neriskoval!“

„Ukradené truhlice zloději ukryli v jeskyni,“ pokračoval Diviš. „Ale jsou prázdné.“

„Samozřejmě,“ přikývl panoš Ota. „Později je v klidu otevřeli, zlato naložili a odvezli.“

„To asi těžko,“ oponoval Diviš zamračeně. Vzpomínal, po jakých cestách se trmáceli. „Kolem Sázavy je spousta skal, kopce a údolí. Cest, po kterých by projel vůz s osmi sty hřivnami, je jenom pár. Nikdo si ale v následujících dnech po krádeži žádného vozu nevšiml.“

„Mohli jet třeba v noci,“ namítl Ota.

„Kdepak,“ zasáhl Oldřich z Chlumu. „Tak jednoduché to nebude. Vezměte, kde se zlato ztratilo. Z Pitkovic se vlastně nedá jet nikam, než zpátky ke Zvoli. Tedy tam, odkud s vozem přijeli. A samozřejmě také do Jílového. Jenže je nesmysl, aby vezli ukradené zlato právě tam. Proč tedy zloději ukryli zlato u Pitkovic? Proč po krádeži nezamířili jinam, odkud by to měli v další cestě jednodušší? Vždyť tak zvyšovali možnost, že je někdo odhalí.“

„Voraři!“ vykřikl panoš Ota. „Po Sázavě se plaví dřevo. Viděl jsem několik vorů v Lukách. Dá se s nimi snadno přistát. Na vorech měli voraři naloženou v pytlech spoustu různých věcí. Hromada zlata

by se na ně vešla bez problémů. Proto vezli zloději lup do Pitkovic. Tam zlato přeložili z truhlic na vory!“

„Proč neodvezli i truhlice? Bylo by to přece jednodušší,“ namítl Diviš.

„Truhlice by mohl někdo poznat! Na vorech ukryješ pytel, ale ne truhlici s královským znakem!“

„To je pravda,“ přikývl Diviš. „Takže nezbývá, než natáhnout Mikeše z Dobronína na skřipec, aby řekl, kam jeho pomocníci zlato odvezli.“

„To se dá celkem odhadnout,“ usmál se panoš Ota. „K Rožmberkům. Jejich lidé se v posledních dnech objevovali u všeho důležitého. Hned za Pitkovicemi se Sázava vlévá do Vltavy. A Vltava protéká kolem několika rožmberských hradů.“

„Jenže rožmberská panství leží proti proudu řeky,“ ozvala se Marta. „S vory se dá plout jedině po proudu. Vím to, protože jeden otcův přítel je vorař a žije nedaleko Hluboké. To je přece také rožmberský hrad? Kdykoli plavil dřevo do Prahy, vracel se domů pěšky. Často se u nás zastavoval na noc.“

„Mohli zlato odvést v nějaké lodici,“ hájil panoš Ota svůj nápad. Nevěděl, jestli se má na dívku usmát nebo mračit. Tak hezky to zatím do sebe zapadalo.

„Na vorech by se zlato dalo odvézt někam ku Praze. Nebo ještě dál. Teprve tam ho mohl zloděj nepozorovaně přeložit na vozy a pak s nimi odjet do jižních Čech,“ pokrčil rameny velitel Diviš. Nápad s vory se mu líbil. Další cesta zlata tímto směrem byla velice pravděpodobná.

„Kdyby se to zlato odvezlo na vorech do Prahy, mohl ho vyložit ve svém domě i mincmistr Eberhart,“ ozval se Vencl. Protože nikdo z dospělých nic nechtěl, opíral se o dveře a s pootevřenými ústy zvědavě poslouchal. „Kromě domu na rynku má ještě jeden s mlýnem a pilou na břehu kousek za Podskalím. U jeho domu přistává spousta vorů. Často se tam chodím dívat.“

„Až na drobnosti to do sebe všechno zapadá,“ ozval se Oldřich z Chlumu, „co se týká způsobu krádeže zlata, všechno skutečně ukazuje na Mikeše z Dobronína. Ale nejasná je účast Markvarta. Mnoho z

jeho kroků by totiž spíše ukazovalo na mincmistra Eberharta nebo jeho lidi. Kdyby se nám tak podařilo Markvarta chytit!“

„Jsem to ale hlupák,“ udeřil se dlaní do čela Vencl. „Slyšel jsem šenkýře holedbat se, že ráno vyhodil jednoho vlezlého žebráka. Co když to byl Merthin? Slíbil přece, že žebráci Markvarta najdou. Já bych mu věřil. Sdružení žebráků je mnohem mocnější, než by se na první pohled zdálo.“

„Diviši,“ nařídil Oldřich z Chlumu, „zajdi za rychtářem Bonifácem, ať ti biřici pomohou Merthina najít. Hned mi ho přiveď.“

„Jaké úkoly máte pro mě?“ zvědavě se optal panoš Ota.

Královský prokurátor se dobromyslně usmál. „Mám jen jeden. I když nevím, jestli na něj budeš stačit. Ty a Marta zůstanete tady. Vedle je prázdná komora. Tam zalezete a nevystrčíte nos. Ani dolů do šenku nesmíte. Kdybyste něco potřebovali, Vencl vám to přinese. Nezapomeň, že jste zločinci na útěku! Navíc jsi byl odsouzený k trestu smrti. Správně bych tě měl jako královský prokurátor předat zpátky rychtáři Henslinovi. Nikdo nesmí tušit, že tu jsi, jasné?“

Zatímco panoš Ota vstal z křesla a nespokojeně přešlapoval u stolu, Marta horlivě vyskočila. Chytila ho za ruku a chtěla ho odvést do dočasného společného úkrytu.

„Mám pocit,“ rozesmál se Diviš uštěpačně a obrátil se na královského prokurátora, „že by byl Ota raději, kdybyste ho vydal rychtáři Henslinovi.“

Marta se uraženě zastavila, šlehla pohledem po Divišovi a pustila Otovu ruka. „To, že má někdo někoho rád, není vůbec k smíchu! Život nejsou jenom vraždy a loupeže. Jsou to taky chvilky štěstí. Zatím jsem si jich v životě moc neužila. Jsem dospělá a nemám se vůbec za co stydět. Za lásku má člověk Bohu poděkovat a ne se jí vysmívat!“

XXVIII. KAPITOLA

Kvůli představenému pražských žebráků Merthinovi nemusel Diviš obtěžovat rychtáře Bonifáce. Našel ho sedět na kamenném sloupku na rohu Ungeltu.

„Čekám na vás," oznámil mu bez pozdravu žebrák. „Já věděl, že tudy kolem půjdete k rychtáři. Když už jste neuměl zařídit, aby mne ta krysa šenkýřská pustila za vaším pánem," dodal uraženě.

„Máš pusu a slyšel jsem, jak s ní umíš zacházet. Nemohu za tebe zařizovat všechno! Navíc jde o tvé peníze," zabručel nakvašeně Diviš. V duchu ho ještě pálila výčitka, jíž ho zpražila Marta. To je zase hloupý den!

„Tak poslouchejte, pane," řekl Merthin a vstal ze sloupku, „ten Markvart, kterého hledáte, je už den po smrti!"

„Proč nám to rychtář neohlásil?" podivil se Diviš. Vůbec necítil lítost nad smrtí dávného přítele.

„Protože o tom ještě neví," opáčil žebrák a roztáhl ústa do širokého úsměvu, který odhalil jeho zkažené zuby. „Markvartovu mrtvolu vylovili z řeky až za Štvanicí. Našel ho jeden sedlák z Hloubětína. Mrtvola leží v márnici tamního kostela. Našli ho úplně nahého, má rozbitou hlavu a v zádech ránu od dýky. Teprve dneska ho snad budou převážet do Prahy. Ale možná ho zakopají na hřbitově tam. Až jak se hloubětínský rychtář dohodne s Bonifácem."

„Řeknu o tom královskému prokurátorovi," přikývl lhostejně Diviš.

„Co mé peníze?"

„Až jak rozhodne pan Oldřich."

„Já Markvarta našel," důrazně protestoval žebrák.

„Nikdo ti to nebere. Ale ty si myslíš, že nosím stříbrňáky po kapsách?" zabručel rozmrzele Diviš. „Navíc jsi nenašel Markvarta, ale jenom jeho mrtvolu. Ta už mému pánu nic neprozradí. Jo, kdybys tak věděl, kdo ho zavraždil, to by byla jiná!"

„Záleží na ceně," smlouval Merthin.

„Pojď se mnou, ať rozhodne pan Oldřich."

Oldřich z Chlumu vyslechl zamračeně zprávu o Markvartově vraždě. „Nejdřív se přesvědčíme, zda to je skutečně on. Teprve pak dostaneš své peníze," řekl nakonec. „Pokud v hloubětínské márnici leží skutečně Markvart, dám ti slíbených pět stříbrňáků. A deset dalších za jeho vraha. Ale jen v případě, že bude živý. Jak ho chceš hledat?"

„Začnu tam, kde ho hodili do řeky," odpověděl tajemně Merthin. S převahou se usmál a pokračoval: „V řece jsou různé spodní proudy. My chudáci je dobře známe. Takže víme, když se do řeky něco hodí, kde to vyplave na břeh. Pokud je ve Vltavě vysoká voda, umíme najít věci, které lidem odnese."

„A kde do ní hodili podle tebe Markvarta?"

„Určitě na našem břehu. Kdyby ho do Vltavy hodili na Menším Městě, vyplaval by až u Řeže, možná ještě dál. Na druhé straně je silnější proud. Pokud se něco zachytí na břehu u Hloubětína, mohlo se to do vody dostat ještě před Juditiným mostem. Podle mne někde u Havelské osady."

„Kde jinde?" zabručel Oldřich z Chlumu. „Diviši, dej připravit koně, za chvíli vyrazíme. A ty," obrátil se na představeného žebráků, „přijď si po obědě pro peníze. Řeknu šenkýři, aby tě ke mně pustil."

V hloubětínské márnici Diviš Markvarta poznal na první pohled. Nemohlo být pochyb. Chvíli se díval do jeho obličeje, z něhož vyzařovala směs klidu a překvapení. Pak mu prostě udělal rukou kříž na čele. „Ať ti Bůh odpustí tvé hříchy!"

Na zpáteční cestě nespěchali. Jeli pomalu po cestě mezi poli, na nichž právě probíhaly žně. V dálce před nimi se rýsovaly pražské věže.

„Tak nevím," vrtěl ustaraně hlavou královský prokurátor. „Stop máme spousty, ale svědka žádného. Nejlepší by bylo dát na mučidla všechny, kteří se kolem ukradeného zlata pohybovali. Protože někdo z nich to musí být. Jenže kdo?"

„Myslíte, že by to král Přemysl povolil?"

„Hloupý žert," zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Já sám bych byl první, kdo by byl proti. Víš moc dobře, jak nerad trápím lidi, o

nichž si nejsem jistý, že jsou zločinci. Protože bezpráví je stejný hřích, jako zločin. Možná ještě větší.“

„Ale turnaj začíná pozítří,“ namítl s obavou v hlase Diviš. Věděl o podmínce, kterou měl jeho pán od krále Přemysla II. Otakara.

„To je ještě spousta času,“ usmál se Oldřich z Chlumu. „Já si myslím, že zločinec nakonec stejně nějakou chybu udělá. Vlastně už udělal. Jenže mi to zatím nedává smysl. Připadám si jako slepec, který stojí uprostřed bludiště. Cesta ven je snadná, jen vkročit do té správné chodby.“

Chvíli jeli mlčky. Pak už to Diviš nevydržel: „I když se podezřelých věcí stala spousta, jedno je jisté. Vůz se zlatem mohl za ten druhý s prázdnými truhlami vyměnit jedině Mikeš z Dobronína. To ostatní se už nějak vysvětlí. Tahle stopa je přece jasná na první pohled!“

„No právě,“ zavrtěl ustaraně hlavou Oldřich z Chlumu. „Nemám rád jasné stopy. Protože ty by mohl udělat jedině hlupák. Jenže pan Mikeš hlupák není. Alespoň jsem to zatím nepozoroval. Člověk se ovšem může mýlit a v příbuzných zvlášť.“

Když se vrátili do hostince U Zelené šišky, čekal na ně Vencl už na dvoře. Hned jak Oldřich z Chlumu sesedl, vyhrkl nedočkavě: „Mám tu něco, co vás snad potěší!“

„Povídej,“ vybídl ho královský prokurátor. Stále musel myslet na podezřelé, kteří stáli proti sobě. Tenhle případ byl jako z knihy o logice, již kdysi napsal proslulý filozof Aristoteles. Jsou jen dvě cesty, třetí neexistuje, tvrdil v ní otec logiky. „To je sice hezké,“ bručel si Oldřich pro sebe, „ale kdyby mi tak uměl poradit, která je ta správná. Mikeš, nebo Eberhart?“

„Přivedl jsem vám jednu ženu,“ usmíval se svůdně Vencl. „Čeká ve vaší ložnici. Měl byste se po cestě trochu upravit. Je velice příjemná. Bude se vám líbit.“

„Chápu, že ses v nevěstinci naučil některé věci, které by neměl znát ani slušný muž, natož dítě. Ale doufal jsem, že jsi mnohem chytřejší. Hned ji vyhoď a zmiz mi z očí,“ roztržitě odsekl královský prokurátor.

Vencl se ale nedal. Šibalsky se usmíval a protože chtěl jít Oldřich dál, zastoupil mu cestu. „S počestnou měšťankou a navíc vdovou bych nerad zacházel hrubě. Ta žena vám chce pomoci.“

„Kdo je to?“

„Vdova po pasíři Jankovi od Špitálu,“ vyhrkl Vencl.

„To jsi nemohl říci hned?“

„Panoš Ota říkal, že…“

„Tak poslyš,“ zastavil se Oldřich z Chlumu. „Děti se mají učit od dospělých. Ale s jednou výjimkou. Tou je můj panoš. Z toho si v žádném případě příklad neber!“ Pak hodil uzdu koně nejbližšímu čeledínovi do ruky a rychle se vydal do svého pokoje. Vencl v patách za ním.

Vdova po pasíři byla na znamení smutku oblečená celá v tradičním bílém splývavém šatu. Hlavu si zahalila rouškou a Oldřich musel bezděčně uznat, že jí to nesmírně slušelo.

„Tohle je paní Rozálie,“ začal Vencl hned, jak Oldřich vešel. „Chce, aby vrah jejího manžela neunikl spravedlnosti. Proto přišla. Náhodou totiž našla…“

„Vznešená paní, vy jistě umíte mluvit?“ zarazil chlapce Oldřich z Chlumu. Pak se na něj obrátil a přísně poručil: „Nech nás samotné!“

Vencl pokrčil rameny, tiše vyšel na chodbu a opatrně zavřel dveře.

„Co jste mi přinesla, vzácná paní?“

„Váš chlapec mi vysvětlil, jak strašně důležité místo má smrt mého nebohého manžela ve vašem vyšetřování. Proto jsem prohledala celý dům. A našla jsem tohle,“ řekla a podala Oldřichovi svazek pergamenů, převázaný provázkem.

„Co je to?“ zvědavě natáhl ruku.

„Nějaké staré účty a pak kresby typářů, které kdysi můj manžel zhotovil. Vzpomněla jsem si totiž, že když jste byl u nás před jeho smrtí, požádal mě po vašem odchodu, abych mu tyhle listiny našla. Zřejmě nějak souvisely s tím, o čem jste hovořili. Ale bohužel ho zabili dříve, než jsem to stihla udělat.“

„Já myslel, že se všechny jeho listiny z dílny ztratily.“

„To je pravda. Ale můj manžel byl velice pořádný. V dílně měl jenom to, co si lidé objednali během roku. Vždycky na Velikonoce slavnostně všechny staré pergameny srovnal, svázal a uložil na půdě.“

„Rád si je prohlédnu. Třeba tam najdu něco, co pomůže vraha odhalit. I když zatím netuším, co bych měl hledat. V každém případě vám srdečně děkuji za vaši námahu. Jste obdivuhodná žena! Až listiny nebudu potřebovat, všechno vrátím. Pokud to půjde, osobně,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Můj panoš Vencl vás teď doprovodí domů.“

Ještě než se za ženou zavřely dveře, začal nedočkavě rozmotávat provázek, kterým byly pergameny svázané. Nemusel se jimi probírat dlouho. List s kresbou ho udeřil do očí hned. Překvapeně náčrtek zvedl proti očím a chvíli si ho spokojeně prohlížel. Nebylo pochyb. Kresba pečetě pana Mikeše z Dobronína.

Rychle sáhl do hromady spisů, které ležely na polici u okna. Chvíli se v nich přehraboval. Až našel pásky pergamenu s pečetěmi, které sejmul z truhlic, z nichž zmizelo zlato. Pečlivě porovnával otisk pečetě královského urburéře s kresbou zavražděného pasíře. Byly do posledního detailu shodné.

Rychle uvažoval, co může tenhle objev v dosavadním sledu událostí znamenat. Najednou ho napadla fantastické myšlenka. Vzrušeně začal přecházet po místnosti. Pak otevřel truhlici, kde měl své poznámky k dosavadnímu vyšetřování. Rozložil je po stole a pozorně si je pročítal. Když Diviš strčil hlavu do dveří, aby se optal, kdy bude chtít obědvat, skoro hrubě ho vyhodil.

Teprve pozdě odpoledne královský prokurátor zavolal velitele Diviše a nařídil mu, aby okamžitě přivedl Mikeše z Dobronína. Pokud věděl, měl by být na Pražském hradě. Teď před turnajem museli být všichni úředníci králi k ruce. Pak seběhl dolů do šenku a rychle se najedl. V duchu si ještě jednou všechno opakoval, takže ani pořádně nevěděl, co jí.

Když konečně dorazil královský urburéř, zavřel se s ním ve své ložnici a dlouho spolu hovořili. Pak si nechal přivést Martu. Její výslech však byl krátký. Jakmile s ní skončil, zavolal si dva muže ze své družiny.

„Doprovodíte pana Mikeše z Dobronína na Pražský hrad," nařídil přísně. „Hlídejte ho, ať vám neuteče. Předáte ho purkrabímu s mým listem, kde ho žádám, aby pana Mikeše uvěznil. Zítra se bude konat soud." Královský urburéř se nevzpíral, odešel se svěšenou hlavou, ale klidně.

Hned potom napsal Oldřich další list mincmistru Eberhartovi a poslal s ním Diviše. „Doruč ho co nejrychleji a počkej, až si ho pan mincmistr přečte. Chci, aby ti potvrdil, že zařídí vše, oč ho žádám!"

Když zase osaměl, rukou si uhladil vousy na bradě a nalil si do poháru trochu vlažné medoviny. Zamyšleně ji upíjel a v duchu si připravoval řeč. Musel hned jít informovat krále Přemysla II. Otakara. Pokud měl zítra za jeho účasti úspěšně proběhnout soud, musel panovníka přesvědčit, že je třeba udělat všechno tak, jak to Oldřich z Chlumu vymyslel. Věděl, že tohle bude na celém plánu to nejobtížnější. Král býval tvrdohlavý a nerad poslouchal druhé. Povzdechl si a rychle se převlékl do slavnostního šatu.

XXIX. KAPITOLA

Král Přemysl seděl na trůnu a rukou si zamyšleně podepíral bradu. Nechal sál upravit přesně, jak si Oldřich z Chlumu přál. Nalevo od jeho trůnu stál masivní dubový stůl, na něm uprostřed pozlacený kříž a vedle meč a typář s jeho jezdeckou pečetí. U stolu bylo připraveno křeslo pro královského prokurátora, který měl jediný právo během zasedání soudu v přítomnosti krále sedět. Křeslo i stůl byly potažené rudým suknem. Vedle sloupu u okna byl připravený pulpit s písařským náčiním a stohem prázdných pergamenů. Jinak byl sál prázdný.

Král Přemysl tleskl a vzápětí se ve dveřích objevil purkrabí. Poslušně se uklonil a čekal.

„Ať vstoupí Oldřich z Chlumu. Pouze on sám! Teprve až znovu zatleskám, mohou vejít ostatní. Vojáky rozestav přesně, jak jsem poručil."

Oldřich se objevil vzápětí. Měl na sobě fialový šat vyšívaný stříbrem, který používal při zasedání soudu. Kolem krku mu visel masivní zlatý řetěz, odznak jeho vysokého úřadu. Trochu nervózně se uklonil.

Přemysl mu rukou pokynul, aby přistoupil blíž. Chvíli si ho přísně měřil a pak se skoro přátelsky usmál. „Už se skoro na tu kratochvíli těším. V noci jsem o všem přemýšlel. Poslechnu tě. Ale doufám, že dokážeš svému králi zlato vrátit! Pokud bys zklamal, považoval bych to za zradu."

„To už jsme si myslím vyjasnili včera," opáčil trochu chladně královský prokurátor. „Buď vaše zlato, nebo moje hlava. Ale všechno musí proběhnout podle mého plánu, jinak za nic neručím!"

„Naučil jsem se, co mám říkat. Já to určitě nezkazím," usmíval se dychtivě král. Pak dvakrát tleskl. Korunní sál se rychle zaplnil lidmi.

Kolem stěn se rozestavili vojáci s kopími, na nichž vlály praporce s erbem českého krále. K pulpitu se postavil jeden z kanovníků svatovítské kapituly, který měl na starosti kancelář. Důležitě zkontroloval hnědý duběnkový inkoust v misce a pak si vybral dobře seříznutý husí brk.

Několik kroků před trůnem se s uctivými úklonami zastavil zástup mužů, kteří se měli jednání soudu zúčastnit. Všichni na sobě měli honosné oděvy, jak se na královském dvoře slušelo. Byl zde mincmistr Eberhart, jeho perkmistr Fridlín, jílovský rychtář Henslin i jeho pražský kolega Bonifác, pasířský mistr a rytec Vojtěch, velitel hradní posádky a několik královských úředníků.

V obličejích všech se dala číst zvědavost. Hovořili o tom již v předsálí. Nikdo z nich netušil, proč chybí královský urburéř. Ale jejich pochybnosti rychle rozptýlil sám panovník. Pokynul purkrabímu, který se s úklonou vzdálil. Vzápětí se vrátil s katem, který v doprovodu biřiců vedl spoutaného Mikeše z Dobronína. Teprve v sále mu sundal pouta. Královský urburéř si třel otlačená zápěstí, ale zpupně mlčel.

Král nedal nikomu čas na přemýšlení. Přísným hlasem zahájil zasedání. Pronesl starobylou formuli, jíž prosil Boha, aby vedl kroky soudu uvážlivě a pomohl najít pravdu. Pak z titulu svého panovnického majestátu předal řízení soudu svému prokurátorovi. Pohodlně se usadil na trůnu, ale v obličeji se mu dala číst pozorná zvědavost.

Oldřich z Chlumu začal rozvláčně opakovat, jak bylo zlato v Jílovém za účasti mincmistra Eberharta a dalších spolehlivých mužů zváženo, uloženo do truhel a na vozech převezeno na Pražský hrad. Postupně zvyšoval hlas. „Když náš milostivý panovník truhly otevřel, zlato bylo pryč. Stala se hanebná krádež!“ křičel Oldřich z Chlumu. Pak si otřel pot z čela a odmlčel se. Sípavě oddechoval. Všichni v sále zaraženě přikyvovali. Chápali horlivost královského prokurátora, stejně jako důvod, proč hovořil tak vznětlivě. Tady šlo o jeho krk.

V sále zavládlo ticho. Pak se ozval Mikeš z Dobronína: „Protestuji proti bezpráví!“ Obrátil se na krále Přemysla, jako by tu Oldřich z Chlumu vůbec nebyl. „Váš nehodný sluha, vznešený králi, mne dal včera hanebně uvěznit. Nic jsem neudělal! Mám čisté svědomí.“

„Zasedání soudu řídím já," chladně mu připomenul královský prokurátor. „Pouze náš vznešený král rozhodne, zda jsi nevinný. Budeš mlčet a poslouchat jednání. Hovořit smíš jen, pokud se tě budu tázat."

„Nevíš si s krádeží zlata rady," křičel popuzeně pan Mikeš. „Abys zachránil svou kůži, nařknul si falešně mne. Jsi horší než Jidáš, který zradil Krista. Ten udal Krista pro peníze, ale ty to děláš zadarmo! A já ti tak důvěřoval!"

„Pouč ho, jak se má chovat při jednání soudu," pokynul Oldřich z Chlumu lhostejně katovým pacholkům. Jeden z nich přetáhl královského urburéře důtkami přes záda. Rozpřáhl se, aby zasadil další ránu, ale Oldřich z Chlumu ho rukou zarazil. „Zatím stačí!"

Mikeš z Dobronína sykl bolestí a pak unaveně sklonil hlavu k zemi. Dál neprotestoval, ale pozorně naslouchal.

„Jak jsem již řekl, zlato v truhlicích odešlo z Jílového v pořádku," pokračoval Oldřich z Chlumu. „Z výpovědí všech je jasné, že tam se ztratit nemohlo. Zapečetěné truhlice byly ihned, jakmile dorazily sem na Pražský hrad, uloženy ve střeženém sklepení. Po cestě truhlice hlídala družina královských vojáků. Jak se tedy mohlo zlato ztratit? Záhada, jež se zdánlivě vymyká lidskému rozumu. Na to Mikeš z Dobronína spoléhal."

„Jak se tedy ztratilo?" vyhrkl netrpělivě mincmistr Eberhart. Vzápětí se s provinilou úklonou omluvil za své chování. V jeho obličeji se dala číst zvědavost a nedůvěra současně.

„Zločinci udělali hned několik chyb," pokračoval Oldřich z Chlumu. „Pokud však stojí před tímto soudem Mikeš z Dobronína, neznamená to, že byl sám. Jeho pomocníky rychle odhalím. Tak tedy, celá záhada je založena na jednoduchém triku. Během cesty zločinci vyměnili truhlice. Místo těch, které byly plné zlata, putovaly do Prahy jiné, v nichž bylo pouze kamení."

„A jak bych ty truhlice vyměnil?" ironicky se ozval Mikeš z Dobronína. „Víš ty vůbec, kolik váží osm set hřiven?"

Oldřich už zvedal ruku, aby biřic urburéře za drzost potrestal, ale pak si to rozmyslel a nechal ruku klesnout. Pouze se usmál a chladně opáčil: „Vím!"

„Mě by to zajímalo rovněž," ozval se král Přemysl. „Nikdo nemůže říci, že bych byl slaboch. Ale ani já sám bych s tou truhlicí nehnul. Natož on," dodal s pohrdavým pohledem na nešťastného služebníka.

„Udělal to tak šikovně, aby se vůbec nemusel s truhlicemi dřít," vysvětloval Oldřich z Chlumu. „Na dohodnutém místě čekal v lese druhý vůz. Na něm byly čtyři truhlice s kamením. Napohled stejné, jako ty se zlatem. Pak jen stačilo odlákat vojáky. Některý z pomocníků pana Mikeše zaplatil tlupě loupežníků a ti družinu přepadli. Ale hned se dali na útěk. Mikeš znal chování vojáků dobře a věděl, že je budou pronásledovat. Než se vrátí, bude mít dost času. Na to, aby přepřáhl koně z jednoho vozu do druhého, to bohatě stačilo."

Král Přemysl se přísně zamračil na velitele hradní posádky: „Jak je možné, že tví vojáci opustili vůz se zlatem?"

„Mysleli, že hrozí nebezpečí od lupičů. Pronásledovali nepřítele, jak jsou v boji zvyklí," bránil se urostlý velitel.

„Všechny muže, kteří zlato doprovázeli, potrestej. Každému nech vyplatit deset ran holí," rozhodl král. „A deset ran holí si nech od kata vyplatit i ty sám!"

Velitel hradní posádky se rozmrzele uklonil. „Jak je vaše královská vůle!"

„Druhý vůz," vykřikl popuzeně Mikeš z Dobronína, „Copak jsem pouťový kejklíř, abych ho vyčaroval? Kdybyste chtěl, vznešený králi, podobné nesmysly bych si uměl vymyslet také. Jenže nejsem vypravěč pohádek." Vzápětí dopadly na jeho záda důtky. Královský urburéř sykl bolestí a zmlkl.

„Druhý vůz čekal ukrytý v lese. Vidělo ho několik vesničanů. A truhlice, v nichž bylo původně zlato, jsem našel ve staré štole u osady, které se nazývá Pitkovice," pokračoval královský prokurátor.

„A zlato?" dychtivě vyhrkl král Přemysl.

„Odpusťte, vznešený králi," zabručel rozpačitě Oldřich z Chlumu. „Ale truhlice byly prázdné. Zločinci zlato odvezli. Nejspíše po řece."

„Mikeši," hrozivě se obrátil na svého urburéře panovník, „kde je to zlato?"

„Všechno je nesmysl," bránil se obviněný. „Po celou dobu, kdy vojáci pronásledovali lupiče, byl se mnou kočí pana mincmistra. Ten dosvědčí, že jsem žádné vozy nepřepřahal."

„Kočí je mrtvý," oznámil Oldřich z Chlumu. „Tvůj pomocník ho zavraždil. Vím totiž víc, než si myslíš. Jmenoval se Markvart a sloužil Rožmberkům. Byl to také on, kdo řídil onen druhý vůz s falešnými truhlicemi. A do třetice to byl zřejmě on, kdo pomáhal zlato ze štoly v Pitkovicích naložit na loď nebo nějaký vor. Věřím, že na mučidlech potvrdíš mé dohady. Obávám se však, že zlato má v tuto chvíli se svém sklepení pán z Rožmberka."

Mezi přítomnými nastal překvapený rozruch. V něm zcela zanikly protesty Mikeše z Dobronína. Král Přemysl vyskočil z trůnu. „Pokud to byl skutečně pán z Rožmberka, udělal největší chybu svého života. Pozná, kdo je vládcem českého království. Pane Oldřichu, máš ještě něco? Nebo může začít kat s výslechem Mikeše z Dobronína?"

„Drobnost," přikývl královský prokurátor. „Ale důležitou. Truhlice byly zapečetěné, i ty falešné. Jenže na těch podvržených s kameny byla pečeť pana Mikeše v pořádku, ale druhá, patřící perkmistru Fridlínovi, byla falešná. Dal ji zhotovit pan Mikeš u pasíře Janka od Špitálu. Pasíř však neměl dostatek zkušeností a při výrobě typáře udělal několik drobných chyb. Janka od Špitálu rovněž zavraždil Markvart, aby nemohl Mikeše z Dobronína usvědčit."

„Lži, všechno to jsou lži," vykřikl hystericky Mikeš z Dobronína. Pak nečekaně uskočil stranou před důtkami, jimiž ho chtěl znovu po zádech přetáhnout katův bičic. Otočil se a vyrazil ke dveřím. Než se ostatní vzpamatovali, vyběhl ze sálu, přibouchl dveře a zvenku zastrčil závoru.

„Kde jsou stráže?" překvapeně vyhrkl král a zle se zamračil na velitele hradní posádky. Ten jen zmateně krčil rameny. Ale pak se vrhl k oknu, otevřel ho a vykřikl na vojáky, které zahlédl na druhé straně nádvoří u brány: „Chyťte ho!"

Všichni včetně krále se nahrnuli k oknům, aby byli svědky pronásledování. Mikeš utíkal přes nádvoří k svatojiřskému klášteru. Ale když zjistil, že se nedostane k brance, která za klášterem ústila na cestu ven, prudce odbočil. Hnal se kolem stájí k hradbám. Vyběhl po

žebříku na ochoz a po něm se dostal do otevřených dveří jedné z věží. Dveře za sebou zabouchl a zevnitř zajistil.

„Je v pasti," klidně konstatoval Oldřich z Chlumu.

Zatím se na ochoz dostali vojáci od brány, kteří Mikeše pronásledovali. Chatrné dveře do věže vylomili snadno. Chvíli nebylo nic vidět, ale pak se královští vojáci objevili na vršku věže. V jejich středu se zmítal muž v plášti s erbem Mikeše z Dobronína. Zuřivě se s nimi pral. Pak jeden z vojáků mávl rukou, v níž měl zřejmě dýku. Zasáhl přesně. Pronásledovaný vykřikl, vzápětí přepadl přes zábradlí věže a zřítil se dolů za hradby. Plášť s dobronínským erbem za ním vlál jako křídla můry, která se spálí o oheň louče.

Král Přemysl se loudavě vrátil na trůn. „Všichni tady zůstanete," nařídil přísně. „Pane Oldřichu, jdi se podívat, jak na tom Mikeš z Dobronína je!"

Oldřich byl zpátky za chvíli. V obličeji byl bledý. „Je mrtvý, vznešený králi," řekl tiše.

„Byl to tvůj jediný svědek proti Rožmberkům?" opáčil věcně panovník.

„Jediný," potvrdil Oldřich z Chlumu.

„Pak po Rožmbercích mohu těžko něco chtít," přikývl chladně král.

„Mám svědky, kteří potvrdí, že Markvart byl jejich služebníkem. U vyloupených truhel se dokonce našel plášť s rožmberskou růží," bránil se královský prokurátor chvatně.

„Plášť se dá převléknout," mávl rukou panovník. „Chytil už jsi toho Markvarta?"

Oldřich z Chlumu jen mlčky zavrtěl hlavou.

Král Přemysl rázně vstal z trůnu a pohledem si sjednal ticho. „Poslyšte královskou vůli! Zlato uloupil Mikeš z Dobronína spolu s dalšími zločinci, kteří však zůstali díky liknavosti mého prokurátora Oldřicha z Chlumu neznámí. Přesto může za loupež svou nepozorností i mincmistr Eberhart. On a jeho lidé měli zlato po cestě střežit. Protože mi mincmistr Eberhart nepředal urburu tak, jak bylo ujednáno, ukládám mu, aby ji zaplatil znovu. Současně nařizuji, aby se o těžbu zlata v Jílovém starali jiní a bystřejší úředníci. Zítra jmenuji

svého urburéře a ty, pane Eberharte, mi sdělíš jméno nového perkmistra.“

Na chvíli se odmlčel a pak se obrátil na purkrabího a velitele hradní posádky. „O trestu pro vás dva rozhodnu odpoledne. Stejně tak si rozmyslím, jak naložit s prokurátorem Oldřichem z Chlumu. Slyšení je skončeno!“

Mincmistr Eberhart chtěl začít protestovat. Ihned si však uvědomil, že to v tuto chvíli stejně nemá cenu. Pokud by mohl nějak zvrátit nebo zmírnit panovníkův rozsudek, pak raději, až se Přemysl uklidní. Ale hlavně, až budou sami mezi čtyřma očima. O delikátních věcech nemuseli vědět jiní.

Na nádvoří se všichni účastníci soudního jednání rozloučili mlčky a bez úsměvu.

XXX. KAPITOLA

Ze soudního zasedání na Pražském hradě se do šenku U Zelené šišky vrátil Oldřich z Chlumu v dobré náladě. „Diviši, všichni se sbalte, odjíždíme do Jílového.“

„Já také?“ optal se s nadějí v hlase panoš Ota. Sedět zavřený v malé komoře ho vůbec nebavilo.

„Ne, ty tu ještě jeden den zůstaneš. Přijedeš za námi až zítra,“ nařídil královský prokurátor.

„A Marta? Ta by s vámi jet nemohla?“ smlouval Ota.

„Nemohla. Zůstane do zítřka s tebou,“ usmál se Oldřich z Chlumu. Panoš Ota by přísahal, že v jeho hlase postřehl zlomyslnost. Královský prokurátor nikdy zcela neschvaloval Otovy zálety. I když uznával, že byly často pro vyšetřování užitečné. Ale pokud mohl, nikdy neopomněl mu je osladit.

„Smilování,“ sepjal Ota s hraným zděšením ruce. I když ve skutečnosti ani tolik hrát nemusel.

„Pěkně si to tu užij,“ zasáhl do hovoru Diviš. „Kdybys zítra nezvládl jet na koni, řeknu šenkýři, aby ti připravil vůz.“

Ota rezignovaně pokrčil rameny. „Máte mě na svědomí. Vy oba,“ řekl a vydal se s těžkým povzdechem po schodech do patra domu, kde bydlel.

„Není nemocný?“ potutelně se usmíval Oldřich z Chlumu.

„On si nějak poradí,“ mávl bezstarostně rukou Diviš. „Kdy vyrazíme?“

„Co nejdříve, Diviši. Musíme však ještě chvíli počkat. Pojede s námi několik vojáků, které nám přidělil sám král. A pak nějaký mnich. Bude mít na sobě kápi a protože složil slib mlčení, nechte ho na pokoji! Až dorazí, hned se vydáme na cestu.“

„S mnichem by stejně nebyla legrace,“ zabručel velitel Diviš a bylo vidět, jak se na nové vojáky těší. S mnohými se určitě znal a bude tedy o čem vyprávět.

Nečekali dlouho. Deset vojáků za doprovodu mlčenlivého mnicha v kápi dorazilo záhy. Ani nesesedli s koní. Nevelká družina Oldřicha z Chlumu byla připravená, a tak vzápětí vyrazili na cestu.

Z města vyjeli Poříčskou bránou a pokračovali dál k Vyšehradu a přes Modřany k Vltavě. Po břehu řeky vedla pohodlná cesta až do Vraného. Vojáci klusali uvolněně, nebylo třeba spěchat a také nehrozilo, že by je někdo přepadl. S nadšením si vyprávěli různé zážitky. Diviš a jeho muži se snažili ohromit ty nové a královští vojáci se zase předháněli v neuvěřitelných historkách, aby trumfli muže z družiny královského prokurátora.

Občas se poočku ohlédli na mlčenlivého mnicha. Byl zahalený v plášti a kápi měl staženou hluboko do obličeje. Klusal na konci průvodu a i když mu muselo být v letním odpoledni nesnesitelné horko, ani jednou se nepokusil kápi na chvíli sundat. Pouze si občas lhostejně rukou setřel z čela pot. U sedla měl přivázaný měch s vodou a každou chvíli se zastavoval, aby se napil. Ale hned družinu dohnal. Bylo vidět, že je dobrým jezdcem. Ve Vraném na návsi povolil Oldřich z Chlumu, aby si všichni na chvíli oddechli. Místní zájezdní hostinec byl veliký, protože tady se nacházela jedna z hlavních křižovatek, kudy kupci se svými vozy směřovali od Benešova a Sedlčan na Prahu.

„Diviši," nařizoval královský prokurátor, „nepojedeme přímo do Jílového, ale budeme pokračovat dál podél řeky. Chtěl bych se zastavit v klášteře svatého Jana Křtitele na Ostrově. Pak to vezmeme podél Sázavy do Luk a lesem do Jílového."

„Ale to je dost veliká zajížďka," upozornil Diviš. „Z Ostrova se dá jet do Jílového mnohem pohodlněji horní cestu."

„To vím," přikývl Oldřich z Chlumu. „Ale mám své důvody."

I když královský prokurátor nedopřál svým mužům příliš času na odpočinek, většina stihla vypít v šenku dva korbele řídkého ječného piva. Bylo sice dobře uvařené, ale slabé. Někteří hosté si dokonce stěžovali, že je ředěné vodou. Ale vyprahlá hrdla osvěžilo. Navíc byl další námět k hovoru. Zbytek cesty do kláštera vojáci vzpomínali, kde pili jaké pivo a jak chutnalo.

Družina zastavila v předklášteří, které se nazývalo Sekanka. Nevelká vesnice se časem rozrostla v malé městečko. Na první pohled

bylo vidět, že se klášteru dařilo a mniši byli dobrými hospodáři. Pod Divišovým velením se vojáci přesunuli do šenku, který ležel u přívozu. Neznámý mnich v kápi, který je mlčky doprovázel, pouze rukou naznačil, že se zatím půjde pomodlit do chrámu. Pak rychle zmizel.

„Jsem rád, že jste vyslyšel mou úpěnlivou prosbu o pomoc," ukláněl se ve fortně kláštera opat Adalbertus Oldřichovi z Chlumu. Představený benediktinského kláštera na Ostrově byl už starý muž. Byl hubený, ale měl živé oči a prudká, netrpělivá gesta. „Pojďte prosím za mnou," uklonil se znovu a pak zamířil do budovy konventu.

Opatova pracovna byla rozlehlá klenutá místnost. Měla dvě obloukovitá okna, z nichž byl pěkný výhled na řeku. Místnost však byla zařízená neobyčejně prostě. Podél tří stěn stály lavice z hrubých prken. Na stěně mezi okny visel kříž, pod ním stál veliký hrnec z černé zakuřované keramiky, plný lučních květin. Uprostřed místnosti se nacházel stůl a dvě křesla. Trochu stranou byl pulpit s písařským náčiním a vedle menší stolek, plný pergamenových svitků.

Opat přinesl dva poháry a džbán s chladnou pramenitou vodou. Nejdříve nalil královskému prokurátorovi a potom sobě. Počkal, až se jeho host napije. Teprve pak začal hovořit. Rychle ho jménem konventu mnichů ještě jednou přivítal a pak mu požehnal. Když ale začal vyprávět o dějinách kláštera svatého Jana Křtitele, které se táhly do pradávných časů, kdy byli Přemyslovci ještě knížaty, Oldřich z Chlumu ho netrpělivě zarazil.

„Historie vašeho kláštera je jistě slavná, ctihodný opate. Ale to určitě není důvod, proč jste mne žádal o rozhovor. Já, jak jistě víte, velice spěchám. Pozítří začíná královský turnaj a mám mnoho starostí. Nuže?"

Opat Adalbertus se rozpačitě podrbal na hlavě, kde měl pár bílých vlasů kolem vyholené tonzury na temeni. „Nevím, proč chce Bůh, aby se dalo smrtelnému hříchu zabránit hříchem jiným," začal pomalu. Když se ale královský prokurátor zamračil, dodal rychle: „Abyste pochopil, urozený pane, váže mne zpovědní tajemství. Ale hrůza, která by z mého mlčení mohla vzejít, by snad byla ještě větší, než pokud ho poruším."

„Jsem soudce. Pronásleduji vrahy a lupiče," zabručel trochu nerozhodně Oldřich z Chlumu. Teď měl na sebe vztek, že se nechal do

té věci zatáhnout. Původně si myslel, že se v klášteře třeba něco ztratilo. Ale podle všeho šlo o nějakou rodinnou záležitost. Měl téměř chuť se opatovi omluvit a odejít. Jenže pak se podíval do jeho vyčerpané tváře. Stařičký opat skutečně trpěl.

„Ctihodný opate," řekl měkce, „rozumím vám víc, než možná tušíte. Původně jsem studoval teologii v Magdeburku. Jen řízením náhody jsem se nakonec nestal knězem."

Stařec se vděčně usmál. Žíznivě se napil, ale stále mlčel. Oldřichovi se trochu neuctivě mihlo hlavou, že opat je jako panna, která má přijít o věnec. Sice se již dávno rozhodla, ale chce, aby ji nápadník přemlouval. Že poruší zpovědní tajemství, k tomu se Adalbertus rozhodl již při prvním setkání v Praze. Teď jen potřeboval, aby mu královský prokurátor ukonejšil svědomí.

Pro podobné případy používal Oldřich z Chlumu nejrůznějších příkladů z učených knih. Mnohé si sice vymyslel, ale obvykle s nimi slavil úspěch. Šlo jen o to, aby se hodily na danou věc.

„Nikdo nevíme, jaké jsou skutečné Boží záměry," začal laskavě. „Mnoho věrných křesťanů raději položilo životy jako mučedníci, než by vyzradili svěřené tajemství. Jenže to bylo obvykle v případě, pokud je mučili pohané. Neznám jedinou legendu, podle níž by se někdo stal mučedníkem proto, že by odmítl prozradit tajemství jinému poctivému křesťanovi."

„Protože poctivý křesťan by něco takového nikdy nepožadoval. To jen pohané se mohou dopouštět podobného hříchu," namítl smutně opat.

„Blahoslavený Eustach z Palerma porušil zpovědní tajemství, aby zachránil město před vpádem Saracénů," pokračoval Oldřich z Chlumu. Vztyčil ruku a na prstech vypočítával další příklady. Když skončil, povzbudivě se usmál a dodal ještě: „Nuže, poslouchám!" Věděl, že víc udělat nemůže.

Stařičký opat si zhluboka povzdechl a pak začal vyprávět. „Před několika lety zemřela ve zdejším špitále jistá žena. Jmenovala se Kateřina. Pocházela odsud a v mládí to byla vyhlášená krasavice. Kdybyste ji viděl," zasnil se stařičký opat. Rozpačitě zavrtěl hlavou, aby zahnal tu vzpomínku a rychle pokračoval.

„Kateřina sloužila v tvrzi u pána z Kostelce. Zhřešila s ním a jednoho dne zjistila, že čeká dítě. S pláčem se zemanovi svěřila, ale ten se velice rozzlobil a vyhnal ji. Odešla do Prahy, kde se jí ujal jistý bohatý měšťan. Velfín byl už starý, ale měl mladou ženu. Protože mu však záhy po porodu syna zemřela, rád přijal Kateřinu jako kojnou. Té se skoro současně narodil rovněž syn. Jak už jsem řekl, Kateřina měla postavu, že nenechala nikoho na pochybách, že zvládne kojit obě děti najednou."

Opat Adalbertus se odmlčel, jako by sbíral nitky příběhu, aby královskému prokurátorovi řekl, co má na srdci. Ve skutečnosti ale ještě váhal. Protože se měl konečně dostat k tomu, co bylo strašným tajemstvím, které mu Kateřina svěřila na smrtelném loži.

„Záhy po narození svého syna musel Velfín odjet na dlouhou cestu do Bavorska. Ihned, jakmile odjel, vyměnila Kateřina svého syna za jeho. Chtěla, aby její dítě mělo lepší život, než měla sama. Jak správně předpokládala, po návratu si bohatý kupec ničeho nevšiml. Žila dál v jeho domě a vychovávala obě děti. S pýchou sledovala, jak její syn roste. Ale její štěstí netrvalo dlouho. Když byly dětem dva roky, Velfín zemřel. Poručníkem jeho domnělého syna se stal zámožný strýc z Kutné Hory. Hned první noc, kdy byl v Praze převzít majetek, Kateřinu znásilnil a ráno i s dítětem vyhnal. Pak se různě protloukala a nakonec skončila v našem špitálu."

Oldřich se mlčky napil vody a chápavě přikývl hlavou. Byl zvědavý, protože intuice, která ho při vyšetřování skoro nikdy nezklamala, mu okamžitě napověděla neuvěřitelnou věc.

Opat truchlivě sklonil hlavu a bezradně pokračoval: „Ano, cesty Páně jsou skutečně nevyzpytatelné! Koho by napadlo, že se dcera zemana Rotleva z Kostelce setká se svým nevlastním bratrem? A že se do ní její nevlastní bratr zamiluje? Protože je bohatý, dívčin otec s nadšením souhlasil se svatbou. Má se konat příští týden hned po slavnostním turnaji. Chápete to neštěstí?"

„Jak se jmenuje ta dívka? Není to náhodou Fiorella?" opatrně nadhodil Oldřich z Chlumu.

„Jak to víte?" vykřikl zděšeně stařičký opat. „Já myslel, že jsem jediný člověk na světě, komu se Kateřina svěřila!"

„Jen mne to tak napadlo," bránil se královský prokurátor. „Vím totiž, že si ji Enderlin Štuk má příští týden vzít. To, co jste mi řekl, ovšem znamená, že Enderlin jako Kateřinin syn nemá ve skutečnosti nárok na dědictví po starém Štukovi. Mimochodem, co se stalo se skutečným dědicem? Když Kateřinu vyhnali, kde skončilo to druhé dítě?"

„Chvíli se o něj starala. Ale protože neměla peníze a živila se většinou ne příliš počestně, začal se její syn toulat. Pak se ho ujal jeden kněz. Dal mu vzdělání a dneska je ten hoch královským písařem."

„Jmenuje se Zdeněk a žije v Jílovém," dokončil s úsměvem Oldřich. Pokud chtěl někoho přesvědčit, vymýšlel si s oblibou příběhy ze života světců. Ale nikdy by si nedokázal vymyslet, co provedl sám život.

„Vy ho znáte?" zvedl překvapeně hlavu stařičký opat.

„Ne, ale slyšel jsem o něm. Co jste mi vyprávěl, bylo neobyčejně zajímavé. Jenže co dál?"

„Musíte té svatbě zabránit!" vyhrkl Adalbertus a prosebně sepjal ruce.

„To nejde, aniž by se majetek rodiny Štuků vrátil do rukou skutečného dědice. Tedy urburního písaře Zdeňka. Nemáme jediný důkaz, ani žádné svědectví. Kromě vás. Ale pochybuji, že byste byl ochotný to vše zopakovat před soudem."

„To jistě ne," tiše potvrdil opat. Do očí se mu vrátil smutek. Povzdechl si. „Víc udělat nemohu. Již tak jsem si vzal na svá bedra těžký hřích, za který se budu jednou zpovídat."

„To, co jste udělal, ctihodný opate, vám Bůh jistě přičte k dobru," zarazil jeho nářky Oldřich z Chlumu. Měl ještě chvíli čas a doufal, že v klášteře třeba něco nalezne. Ale neměl chuť snášet opatovu lítost. Pokud by měl Adalbertus nad něčím truchlit, pak nad lidskou špatností a ne nad svou duší.

„Nezůstalo vám tady něco po té nešťastné ženě?" optal se po chvíli.

„Byla chudá. Neměla vůbec nic, když ji sem do kláštera přivezli. Byla nemocná a nevydržela ani celý rok."

„Pamatujete se ještě, kdo ji tehdy přivezl a odkud?"

„Je to už několik let," přemýšlel stařičký opat. „Mám dojem, že to byl šenkýř z Jílového. Fráňa. Ale moc vám to nepomůže. Slyšel jsem, že kohosi zavraždil a pak zmizel."

„Také jsem to slyšel," přikývl Oldřich z Chlumu zamyšleně. „Říkáte, že neměla vůbec nic. To ji přivezl nahou?"

„Co je to za otázku?" zabručel trochu popuzeně opat. „Měla samozřejmě šaty. Ale i kdyby neměla, nějaké bychom jí určitě dali. Mezi milodary od dobrých lidí pro náš špitál se najde i ženské oblečení."

„Když zemřela, co se s těmi šaty stalo?"

„Pokud nebyly mizerné, bratr špitálník je uschoval pro někoho, kdo je bude potřebovat více, než ta nebohá zemřelá. Tak je to u nás obvyklé. Nejsme zvyklí plýtvat."

„To je dobře," přikývl Oldřich z Chlumu vážně. „Mohu mluvit s bratrem špitálníkem? Rád bych viděl šaty, ve kterých Kateřina zemřela."

„Pokud to nějak pomůže," nerozhodně zavrtěl hlavou opat. Pak se uctivě uklonil a zmizel. Vrátil se za chvíli. V patách za ním se kolébal malý tlustý mnich a v ruce nesl balíček ve voskovaném plátně.

„V našem špitále žijí především muži," vysvětloval mnich. „Proto jsem šaty té nebohé ženy uložil do komory a do dnešního dne je nikdo na sebe neoblékl. Tady jsou."

Oldřich z Chlumu balíček rozbalil. Byla v něm čistě vypraná plátěná košile, suknice a obnošený ženský plášť s vyšívaným lemem a zašlou stříbrnou sponou u krku. Zatímco košile i suknice byly asi novější, plášť mohl pamatovat i lepší časy Kateřinina života. Královský prokurátor ho vzal do ruky a pečlivě začal prohmatávat všechny lemy a švy. Jako poslední prohlédl vyztužený límec. I když si nebyl jistý, měl pocit, že cítí mezi prsty cosi tvrdého, co by v látce být nemělo.

Vytáhl od pasu dýku a látku límce rozřízl. Opat ani mnich neprotestovali. Sami mu zvědavě nahlíželi přes rameno. Ve dvojité vrstvě látky našel malinký stříbrný medailon a několik plochých kostěných destiček, s nimiž se hrávalo domino. Na jedné straně měly

různé počty ok a na druhé bylo drobnými majuskulemi vyryté sdělení.

Oldřich z Chlumu je chvíli prohlížel a pak kostky seřadil podle součtu ok od nejmenšího k nejvyššímu. Potom vzal první a začal číst. Text byl stručný. Skutečná matka Enderlina Štuka zřejmě mateřským instinktem tušila, jaké nebezpečí hrozí jejímu synovi. Proto na kostky těsně před svou smrtí vyryla, že jejího skutečného syna pozná každý spolehlivě podle mateřského znaménka na vnitřní straně levého stehna, jež měla jako rodové znamení i ona. Na konci byla ještě poznámka, že důkaz o pravdivosti jejích slov je ukryt za trámem v ložnici.

„Vidíte," usmál se Oldřich z Chlumu spokojeně, „Bůh nám dává jasné znamení, že nechce dopustit, aby hřích zůstal nepotrestán. Můžete být bez obav, ctihodný opate. Neučinil jste nic, co by bylo proti jeho vůli. O všechno se postarám."

Opat Adalbertus doprovodil královského prokurátora až do klášterní fortny. Šťastně se usmíval a z obličeje mu zářila netajená vděčnost. „Vrátil jste opět klid mé duši," uklonil se stařec důstojně. „Budu se za vás modlit. Bůh nechť provází vaše kroky."

Celou družinu včetně velitele Diviše našel Oldřich v šenku u přívozu. „Diviši, najdi toho mlčenlivého mnicha. My zatím pojedeme napřed."

Když projížděli Pitkovicemi, začalo se pomalu smrákat.

„Podívejte, urozený pane," ukazoval Diviš hrdě, „jak je to polámané křoví. Tam je štola, kde jsme našli prázdné truhlice."

„Řekni ostatním, aby přidali do kroku," zabručel nervózně Oldřich. „Zpozdili jsem se. Netušil jsem, že bude cesta po břehu tak klikatá. Jedeme z kláštera mnohem déle, než jsem počítal."

„Pokud se dobře pamatuji," opatrně navrhl velitel Diviš, „říkal Ota, že někde před Lukami je odbočka do lesa a tou vede zkratka do Jílového. Myslím, že vím, kde je."

„To by bylo výborné, Diviši," přikývl Oldřich z Chlumu.

„Zkus to."

Cestu našel Diviš snadno, ale pak už se skutečně setmělo. Proto museli postupovat pomaleji. Navíc z cesty odbočovaly různé stezky, které vedly ke starým štolám a také na mýtiny, kde se těžilo dřevo.

Jako první jel Diviš s královským prokurátorem a za nimi v zástupu ostatní vojáci. Průvod uzavíral mlčenlivý mnich v kápi.

„Počkej, Oldřichu," vykřikl najednou mnich do tmy. „Odbočil jsi špatně. Tady u dubu musíš jet doleva."

„Stát!" vykřikl Oldřich a trhl uzdou. „Všichni zpátky."

„Já myslel, že složil slib mlčení," bručel zvědavě Diviš.

„Už se stejně nemusíš skrývat," křikl Oldřich přátelsky na mnicha. „Sundej si tu kápi. Upřímně se divím, jak jsi to mohl v tom horku tak dlouho vydržet!"

XXXI. KAPITOLA

Rychtář Henslin držel v ruce lampu, jež vrhala po kamenných stěnách štoly mihotavé záblesky. Perkmistr Fridlín zatím se supěním odklízel čerstvý zával, který zakrýval otvor u země.

Zvedal ploché vlhké kameny, špinavé od mazlavého jílu, a odhazoval je za sebe.

„Stejně se mi to nezdá," vrtěl nespokojeně hlavou rychtář Henslin. „Dohodli jsme se přece, že nějakou dobu počkáme."

„Neslyšel jsi," vztekle odsekl perkmistr Fridlín. „Zbaví mě úřadu. Možná už zítra. Co já vím, kam mě mincmistr pošle. To si vážně myslíš, že všechno to zlato tady nechám bez dozoru?"

„Máš pravdu snad jen v tom, že bychom mohli mít v budoucnosti problém dostat se sem. Až po neděli zasypeme vchod do Ďáblovy štoly, zbyde jediná cesta přes sklepení ve Věžích. Kdo ví, co nový perkmistr udělá. Ale jinak nevěřím, že bys byl tak hloupý. To si vážně myslíš, že bych sám dokázal těch osm set hřiven rozměnit a zmizet i s penězi?"

„Člověk nikdy neví," zabručel smířlivě Fridlín. „Ve sklepení našich pražských domů bude zlatu určitě lépe. Já budu mít klidnější spaní. Stejně bychom ho jednou museli odvézt. Alespoň to budeme mít za sebou."

„Nu, jak myslíš," vrčel stále nespokojeně rychtář Henslin. „Už to budeš mít odklizené?"

„Ještě chvíli," supěl perkmistr Fridlín. „Zasypali jsme to nějak moc."

„Nikdo netušil, že to budeme odklízet za pár dní," opáčil Henslin. Pak se sklonil a dychtivě sáhl přes perkmistrovo rameno do otvoru. Nahmátl první váček a vytáhl ho. Spokojeně ho potěžkal. „Poctivých pět hřiven. Vyndej další."

„Víš co, já je budu vyndávat a ty zatím odnášej váčky ke dveřím."

„Stejně to ale bylo štěstí, že se v Ďáblově štole propadl strop. Jinak bychom teď museli to zlato nějak dostat ven přes Věže.“

„Zvládli bychom to taky,“ zabručel Henslin. Pak naházel do režného pytle prvních šest váčků se zlatem. Víc by stejně neunesl. Se supěním táhl pytel za sebou do hlavní sloje, prošel kolem několika odboček, až dorazil k té správné. Vlezl do ní a za chvíli stál u masivních dveří. Překontroloval závoru, zda je uzavřená. Pak váčky láskyplně vysypal z pytle a uložil ke stěně. Otočil se a rychle se vracel pro další.

Váčků bylo celkem stošedesát a trvalo přes hodinu, než se oběma mužům podařilo zlato dopravit z úkrytu ke dveřím.

„Až odnosíme zlato ven před štolu, já u něho počkám a ty dojdeš pro vůz,“ hlásil perkmistr Fridlín.

„Vždyť jsme se tak dohodli,“ přikývl Henslin. Pak odsunul závoru a otevřel dveře. Za nimi stál Mikeš z Dobronína, v jedné ruce měl meč a ve druhé hořící louč. Rychtář zděšeně vykřikl: „Proč se vracíš mezi živé?“ Vzápětí se pokusil dveře zabouchnout. Ale z druhé strany se do nich opřelo několik silných rukou a snadno je otevřelo. Pak Fridlína a Henslina popadly silné ruce a bleskově je spoutaly.

Zatímco královští vojáci drželi zmítající se zločince, Mikeš z Dobronína se vrhl k váčkům. Když otevřel první, ulehčeně si oddechl. „Buď Bohu chvála. Ztracené zlato!“

„Jak jsi mohl přežít pád z věže?“ zabručel nervózně perkmistr Fridlín.

„To ti vysvětlím,“ řekl Oldřich z Chlumu, který se právě protáhl otvorem z Ďáblovy sloje. Spokojeně se rozhlížel. „Přineste ještě nějaké louče, ať je na ně vidět. To jste si skutečně mysleli, že mne oklamete? Z té věže královští vojáci nesvrhli pana Mikeše. Popravili místo něj náčelníka loupežníků, kterého jste si najali, aby během cesty do Prahy odlákal od vozu se zlatem vojenský doprovod.“

„Vždyť soudu předsedal král,“ nedůvěřivě oponoval rychtář Henslin. Přitom se nenápadně pokoušel uvolnit si ruce.

„Probereme to raději na povrchu. Odveďte je do Věží a připravte sál pro zasedání soudu. Pořádně je hlídejte. Já tam přijdu za chvíli.“ Když se Diviš obrátil, aby dveřmi prošel do chodby v Ďáblově štole, královský prokurátor ho zarazil. „Proč bys to obcházel? Pod-

zemím je to mnohem kratší. Oni ti už ukážou, kudy se dostaneš do sklepení tvrze. Kdyby se vzpouzeli nebo si nemohli na cestu vzpomenout, klidně jim pomoz. V jejich případě je škoda každé rány, která padne vedle.“

„Tak alou,“ nařídil Diviš a protože se zajatcům příliš nechtělo, přetáhl perkmistra Fridlína mohutnou rukou po zádech.

Oldřich z Chlumu se zatím radostně objímal s královským urburéřem. „Povedlo se to,“ jásal Mikeš z Dobronína. „Já věděl, že se krev nezapře.“

„Neuraz se, pane Mikeši, ale říkal jsem ti to už jednou. Nevěřím lidem jen proto, že jsou mí příbuzní či dobří přátelé. Hledal jsem pravdu a nakonec jsem ji nalezl.“

„Ty jsi stejně zvláštní, pane Oldřichu. Ale jak si tu pravdu našel, to bych si sám rád poslechl,“ zabručel Mikeš z Dobronína. „Když jsem tě slyšel hovořit na soudu před králem, dostal jsem strach. I když jsem věděl, že jsem nevinný, nenašel jsem žádnou chybu v tom, co jsi říkal.“

„Překontroluj zlato a ulož ho U Mince. Dej ho přes noc pořádně hlídat, ať se zase neztratí. Zítra ráno se musí neprodleně dopravit na Pražský hrad. Doufám, že to král Přemysl ocení. Až budeš hotový, přijď do Věží. Oslavíme to a řeknu ti, jak jsem na všechno přišel.“

Jediné, čím hlavní sál tvrze Věže připomínal soudní síň, byl kříž na stole, potaženém rudým suknem. Zády ke stěně stáli vedle sebe královští vojáci s kopími. Vedle sloupu s velikou lampou, zavěšenou na kovovém háku, byl pulpit. U něho čekal urburní písař Zdeněk, aby vše důležité zapsal. Dýkou ostřil špičky husích brků a ještě než jednání začalo, přitočil se zvědavě k Divišovi, aby se optal na panoše Otu. Když se dozvěděl, že je v bezpečí, spokojeně přikývl a pak se vrátil na své místo.

Do křesla uprostřed stolu se posadil královský prokurátor Oldřich z Chlumu, po jeho pravici zasedl urburéř Mikeš z Dobronína a po levici správce tvrze Věže, který byl v tuto chvíli nejvyšším úředníkem mincmistra Eberharta v Jílovém. Dva královští vojáci přivedli perkmistra Fridlína a rychtáře Henslina s rukama spoutanýma za zády hrubými provazy. Zastavili se uprostřed sálu v uctivé vzdálenosti před soudcem. Vedle obou zločinců se postavil Diviš s důtkami v

ruce. Když je Mikeš z Dobronína uviděl, ještě teď ucítil jejich palčivou bolest. A to měl bičic od kata pokyn, aby tloukl co nejšetrněji. Jak by asi bolelo jejich šlehnutí, kdyby dal bičic do úderu veškerou sílu?

Oldřich z Chlumu vstal a pronesl starobylou formuli, jíž se jménem Boha a krále zahajovalo soudní jednání. „Viním Fridlína a Henslina, že ukradli zlato, které patří králi Přemyslovi. Jejich doznání není nutné, neboť byli s uloupeným zlatem za účasti mnoha poctivých mužů chyceni. V takovém případě považuje soud jejich vinu za prokázanou. Protože se dopustili úkladu proti králi, může soud rozhodnout o některém z těžkých trestů smrti, to znamená buď lámání v kole či trhání kleštěmi. Pokud však prokáží účinnou lítost a budou pravdivě vypovídat před tímto soudem, navrhnu králi trest prosté smrti stětí mečem."

Mikeš z Dobronína se trochu netrpělivě ošil a pak polohlasně vyhrkl: „Jak to tedy vlastně bylo?" Mincmistrův správce seděl toporně a uhýbal pohledem, aby se nemusel podívat perkmistru Fridlínovi do očí. Tolik se ho bál.

„Soud má svá pravidla," odpověděl urburéři Oldřich z Chlumu tiše a shovívavě se usmál. Pohodlně se posadil a chvíli přemýšlel. Pak pomalu začal vysvětlovat celý případ.

„Vše, co jsem říkal na Pražském hradě při soudu s panem Mikešem za přítomnosti krále, se opravdu stalo. Ale podařilo se mi našeho milostivého panovníka přesvědčit, že pravda je ve skutečnosti jiná. Král souhlasil, že sehrajeme před zločinci divadlo. Asi by nebyl problém vydat oba katovi a donutit je, aby ukázali, kam ukryli zlato. Ale bylo třeba najít ho rychle. Král ho potřebuje již zítra. Navíc byl můj nápad zábavnější, nemám pravdu?"

„Hlavně, že se dobře bavíte," ušklíbl se Fridlín. „Řeknu vše. Když už zemřít, tak co nejrychleji."

„Zatím budu hovořit jen já," chladně ho přerušil Oldřich z Chlumu. „Fridlín s Henslinem krádež připravovali velice dlouho. Bylo jim jasné, že musí vše nastrojit tak, aby se našel zloděj. Ale současně museli vzbudit dojem, že zlato zmizelo u někoho mocného, kde by i pro krále Přemysla bylo obtížné zjistit pravdu. Vybrali si pána z Rožmberka, který nepatří ke královým příznivcům."

„Ale co chtěli s takovou hromadou zlata dělat?“ vrtěl hlavou urburéř Mikeš. „Tolik by nikdy za peníze nevyměnili.“

„Nu?“ obrátil se Oldřich z Chlumu na oba zločince.

„Chtěli jsme ho schovat a zpočátku prodávat jen nepatrné množství. Existují desítky překupníků, kteří jsou ochotni dát za zlato dobrou cenu. Znám skoro všechny,“ pokrčil rameny perkmistr Fridlín. „Nechtěli jsme na sebe zbytečně upozorňovat. Zlata bylo dost na to, abychom si žili v blahobytu až do smrti. Uvažovali jsme, že za pár let něco vyvezeme do Bavorska nebo do Saska a tam prodáme. Chtěli jsme si pak každý koupit pěknou tvrz a pár vesnic.“

„Tak vidíš,“ přikývl spokojeně Oldřich z Chlumu. Tohle ho již také napadlo. Žádné spiknutí příznivců uherského krále. „Ale dál. Druhý vůz, prázdné truhlice v opuštěné štole, spousty svědků, lupiči, falešná pečeť. Trochu moc stop najednou. Jak to tedy vlastně bylo? Celkem jednoduše. Nic netušící loupežníci odlákali královské vojáky. Pan Mikeš zatím poctivě hlídal vůz s truhlicemi. Když se vojáci vrátili, pokračoval do Prahy. V lese byl zatím ukrytý vůz s prázdnými truhlicemi. Ty pak Markvart, oblečený do pláště s rožmberským erbem, odvezl do štoly a tam prostě nechal. Zbývalo jen zavraždit chudáka kočího. A pan Mikeš rázem neměl svědka a stal se hlavním podezřelým.“

„Jak jsi přišel na to, že zlato z truhlic zmizelo již v Jílovém?“ vrtěl hlavou Mikeš z Dobronína. „Odkud ses dozvěděl o podzemních štolách? Vždyť o nich nevím ani já! A přitom jsi tady nikdy nebyl.“

„Jílovský šenkýř Fráňa měl dluhy u žida Samuela. Záhy poté, co se propadl strop v Ďáblově štole, přinesl domů pět hřiven zlata. Samozřejmě, že je ukradl. Ale kde? Nikdo z nájemců revírů nic nehlásil. Když jste pak večer před cestou do Prahy převažovali zlato, připravené pro krále, pět hřiven chybělo. Právě tolik, kolik ukradl Fráňa. Fridlín musel celou věc zamaskovat, proto rychle přinesl z kanceláře jiné zlato. Co to vše ale znamenalo?“

„Že do sklepení ve Věžích, kde bylo uloženo zlato pro krále, vedla ještě jedna cesta. Podzemím, z Ďáblovy štoly,“ přikývl urburéř Mikeš.

„Správně. Ty štoly, o který tady nikdo neví, musí být velice starého původu. Nezapomeňte, že se tu těžilo již za Spytihněva a Vrati-

slava, což je skoro dvěstě let. Pak horníci odtud asi na sto let v době zmatků odešli a vrátili se znovu za vlády krále Václava, otce našeho panovníka. Proto nikdo o starých chodbách nic nevěděl.“

„Takže Fridlín s Henslinem v noci vlezli slojemi z Ďáblovy štoly do sklepení, kde byly uložené truhly se zlatem. Před dveřmi stáli vojáci a netušili, co se děje v zamčené kobce,“ doplnil Mikeš z Dobronína. „Otevřeli truhlice, vybrali zlato a místo něj dali dovnitř kameny. Pak truhlice zase zapečetili a zlato ukryli v podzemí. Ráno jsme na vozy naložili truhlice s bezcennými kameny.“

„Odpusťte, urozený pane,“ ozval se Fridlín, který vše sledoval se zaujetím tvůrce, jehož dílo bylo dle jeho názoru dokonalé. „Jak jste došel k názoru, že to nespáchal pan Mikeš? Vždyť falešná byla má pečeť, nikoli jeho. Přece vám muselo být jasné, že si tu pečeť u Janka od Špitálu mohl objednat jedině on?“

„Právě tady jste udělali největší chybu,“ zvedl přísně ruku Oldřich z Chlumu. „Proč jste mne chtěli u pasířova domu zabít?“

„Nechtěli jsme vás zabít. Chtěli jsme jen na ten dům upozornit,“ vrtěl hlavou Fridlín. „Markvart přísahal, že hodil trám, aby se vám nic nestalo.“

„Mysleli jste si, že jsem venkovský hlupák, který neumí výrobce falešných typářů najít sám? Podceňování soupeře se nevyplácí. Ale ani to by vás ještě neprozradilo. Udělali jste však jinou hrubou chybu. Neprověřili jste si, jak Janek od Špitálu pracuje. Dali jste mu kresbu, podle níž typář zhotovil. Svou kresbu jste si pak vzali zpět. Ale netušili jste, že si dělá od všech kopie. Tak jsem zjistil, že Janek neudělal falešný typář nepřesně. Ale dostal špatnou předlohu. Chvíli jsem se trápil otázkou, kdo by byl takový hlupák, aby si nechal udělat typář podle špatné předlohy.“

„To stále ještě nic nedokazuje,“ vrtěl Fridlín pochybovačně hlavou.

„Posledním hřebíkem do vaší rakve byla přesná kopie typáře pana Mikeše z Dobronína, kterou jste si nechali zhotovit někdy před Velikonocemi. Tentokrát bez chyb. I od té předlohy si Janek od Špitálu udělal kopii a já ji nakonec našel. Podívejte,“ řekl Oldřich z Chlumu a zvedl ze stolu ohmataný pergamen.

„Ale to není možné," vrtěl Fridlín nechápavě hlavou. „Markvart v dílně všechno spálil v peci."

„Poté, co pasíře zavraždil," dodal královský prokurátor. „Jenže tuhle kresbu měl pasíř spolu se spoustou dalších listin ukrytou na půdě. Když už jsme zmínili Markvarta, jeho tělo jsme našli v řece. Kdo z vás ho zabil?"

„Já," nevzrušeně opáčil Fridlín. Tiše si přitom něco pro sebe brumlal.

„Už jen drobnost. Jak to bylo s démonem v Ďáblově štole?" zvědavě se optal královský prokurátor. Přitom pečlivě složil pergamen s kresbou typáře a vrátil mezi ostatní listiny.

„Markvartovi jsem nechal zhotovit dlouhý šat, pošitý blýskavými plíšky. Na hlavě měl lesklou přilbu a po stranách na ní upevněné dvě hořící svíce. Bylo to sice dost dětinské, ale na pověrčivé horníky to bohatě stačilo," usmál se při té vzpomínce Fridlín. Pak zavrtěl hlavou a povzdechl si: „Pár mizerných čmáranic, a tak skvělé dílo je v tahu!"

„Několik vražd, loupež a falešné obvinění nevinného člověka není skvělé dílo," řekl přísně královský prokurátor a vstal. Chladně si změřil Fridlína a pak slavnostním hlasem vynesl rozsudek. „Protože zločinci neprojevili před tímto soudem ani špetku lítosti, navrhnu králi, aby byli popraveni lámáním v kole. Slyšení je skončeno."

„Takové skvělé dílo a jedna mizerná čmáranice všechno zkazí," opakoval umíněně Fridlín. Na první pohled bylo zřejmé, že není zcela při smyslech. Zato rychtář Henslin zděšeně vykřikl a pak hrůzou omdlel.

XXXII. KAPITOLA

Panoš Ota s Martou dorazili do Jílového časně ráno. Z Prahy odjížděli ještě za tmy. Marta sice protestovala, ale Ota nemohl dospat zvědavostí. Po cestě z Libeře do Jílového potkali vůz se silným vojenským doprovodem. I když byl vůz zakrytý plachtou, dovtípil se Ota, že veze truhlice se zlatem. To mu potvrdil Mikeš z Dobronína, který jel v čele průvodu. Zářil spokojeností. V rychlosti jim vyprávěl, že v noci všechno dopadlo dobře a zločinci sedí ve vězení.

O to větší měl Ota vztek. Byl to on, kdo tady v Jílovém riskoval a div nepřišel o hlavu. Nebýt Marty, nikdo by zločince neodhalil. Nakonec se Ota ani nemohl zatčení zúčastnit. A ještě jakého! O každou zábavu musí přijít.

Jílovským náměstím projel rychle a zamířil do královského dvorce U Mince, neboť od urburéře věděl, že tam se jeho pán usídlil.

„Pochop, Oto," vysvětloval trpělivě Oldřich z Chlumu, „kdyby tě Fridlín nebo Henslin zahlédl, asi by se nedali nachytat. Nemohl jsem ponechat nic náhodě. Kde bych pak v podzemním bludišti zlato hledal?"

Ale Otu nepřesvědčil. „Mikeš z Dobronína s vámi jet mohl. Kdyby uviděli jeho, bylo to možná ještě horší, než kdyby zahlédli mě," stěžoval si.

„Pana Mikeše jsem jako královského urburéře potřeboval," pokrčil rameny královský prokurátor.

„Mohl jsem jet s vámi s kápí na hlavě stejně jako on."

„A Marta taky, viď?" ušklíbl se Diviš, který je poslouchal. „Víš, jak bychom vypadali? Jako průvod malomocných. Pár vojáků a zástup lidí zahalených v hadrech, aby jim z kápě ani nos nevykukoval. Teď v parném létě! Myslíš, že tohle by se nerozkřiklo? Kdyby tudy opravdu táhli malomocní, budou se všichni třást strachem. Tohle by se po okolí rozlétlo jako blesk."

„Hlavně, že si umíte najít vysvětlení," nespokojeně vrčel Ota. Přesto se královskému prokurátorovi zdvořile uklonil a obrátil se na Diviše: „Jestli nemáš jako obvykle co dělat, pojď se mnou na pohár. Musíš mi vyprávět, jak to vlastně všechno bylo." Pak se podíval na Oldřicha z Chlumu a prosebně dodal: „Snad alespoň na tohle mám právo?"

„Ale ať to netrvá dlouho," přikývl s úsměvem královský prokurátor. „Budeme mít ještě práci. Zavolejte mi sem urburního písaře Zdeňka. Když se mi nemůžete věnovat vy, musí vás zastat někdo jiný."

„Co s Martou?" optal se Ota. „Za strýcem do šenku jít nemůže. Pořád platí obvinění, které vznesl rychtář Henslin. Dokud ho veřejně nezrušíte."

„Já vím," trochu upjatě přikývl Oldřich z Chlumu. „Právě proto musím nejdřív mluvit s písařem Zdeňkem. Chci rychle uspořádat veřejné soudní slyšení. On tu teď reprezentuje královský úřad, když pan Mikeš odjel pryč."

„Ať Marta zůstane tady v královském dvorci. Třeba by zatím mohla pomáhat v kuchyni," navrhl panoš.

„Pošli ji tam," přikývl Oldřich z Chlumu. „Bude ti určitě vděčná."

„Dá se něco udělat pro Zdeňka a jeho Fiorellu?" odváděl Ota řeč. „S Enderlinem jsem se potkal jenom jednou a mé sympatie si určitě nezískal." Nechtěl se už o Martě bavit. Bylo to s ní přesně, jak se obával. V noci mu s očima zářícíma štěstím vyznala lásku. Ještě teď mu běhal mráz po zádech. Nechtěl jí ublížit, bylo mu s ní hezky a měl ji svým způsobem i rád. Ale znal se příliš dobře. Mezi nimi by to nikdy neklapalo.

„Ještě že jsi mi připomněl," přikývl královský prokurátor. „Než ti budu moci s jistotou odpovědět, musíš zjistit jednu důležitou drobnost. Podívej se, zda má Zdeněk na vnitřní straně levého lýtka nějaké mateřské znamení!"

„A jak to mám zjistit? Kdyby šlo o Martu, neřeknu. Ale u chlapa?"

„Nějak rychle ti otrnulo," přísně ho napomenul Oldřich z Chlumu. „Je to důležité!"

„Požádej písaře, aby si svlékl nohavice," škodolibě si ho dobíral Diviš. „Říkal jsi, že jste přátelé! Určitě ti vyhoví!"

Panoš Ota rozpačitě přešlapoval a usilovně přemýšlel, zda to královský prokurátor myslí vážně, nebo jde o žert. Již několikrát se na podobnou hloupost nachytal. Pak se vyčítavě na Oldřicha z Chlumu podíval a ušklíbl se: „To tak. O zábavu mě připravíte a ještě si ze mne budete utahovat."

„Nikdo si z tebe neutahuje," zavrtěl vážně hlavou Oldřich. „Já to opravdu potřebuji zjistit. Myslel jsem si, když už jsi tolik trpěl, aby na tebe zůstala alespoň trocha legrace. Jak jsem si stačil všimnout, písař Zdeněk je pohledný mladík. Třeba na chvíli zapomeneš na svou Martu."

Diviš, který se opíral o dveře, se rozkašlal smíchem. Ota sprostě zaklel a bez rozloučení vyšel k komnaty ven. Za sebou slyšel královského prokurátora volat: „Nezapomeň na to lýtko!"

Ota nakvašeně přešel dvůr a zamířil do skriptoria, kde písař Zdeněk právě sepisoval nějaké listiny. „Pan Oldřich s vámi potřebuje hned mluvit. Ale než za ním půjdete, sundejte si nohavice!"

„Blázníte?" vyhrkl písař zmateně.

„Už jsem řekl," přísně poručil Ota. „Nohavice dolů, a hned!"

„Slyšel jsem, že někteří mladíci na panovníkově dvoře jsou výstřední a mají zálibu ve svých přátelích. Ale pokud jsem Martě rozuměl, vy jste snad normální."

„To je taková libůstka pro rozptýlení," ironicky opáčil panoš Ota. „Tak sakra, jak mám dlouho čekat!"

Písař Zdeněk se podíval do rozezleného Otova obličeje a vzpomněl si, jak snadno a rychle vyřídil Enderlina a jeho pacholky. Ne, proti Otovi neměl v boji nejmenší šanci. Těžce si povzdechl, poslušně odepnul opasek a stáhl nohavice.

Ota si klekl před něj na zem a chvíli si prohlížel jeho lýtka. Pak spokojeně zabručel a vstal. „Můžeš se zase obléknout."

„To je všechno?" opáčil Zdeněk překvapeně. „Tohle vám stačilo?"

„Jo, tohle mi stačilo," ušklíbl se Ota a vyšel ze skriptoria ven.

Zasedání soudu se konalo odpoledne pod širým nebem na nádvoří dvorce U Mince. Písař Zdeněk vyslal po celém zlatonosném

revíru služebníky, aby svolali co nejvíce lidí. Současně poslal biřice, aby přivedli ty, které chtěl královský prokurátor během jednání vyslechnout.

Poprvé po několika dnech se na nebi objevily šedavé mraky a ochladilo se. Bylo však stále dusno a večer se dal čekat déšť. Možná i bouřka. Přesto se do Jílového sešlo z okolních osad a vsí neuvěřitelné množství lidí. Na nádvoří se skoro ani nevešli. Již se rozletěla zpráva o zatčení rychtáře Henslina. Našlo se jen málo lidí, kteří by mu to nepřáli. Teď byli všichni zvědaví, kdo přijde na rychtu po něm. Aby to nakonec nebylo ještě horší. Zatímco ti mladší tvrdili, že horší už to být nemůže, starší a zkušenější jen varovně vrtěli hlavami. Abyste se nedivili!

Na dřevěném pódiu, postaveném vedle vchodu do tvrze, byl stůl a křeslo, potažené rudým suknem. Před pódiem stáli v řadě vojáci s kopími, na nichž byly praporce se znakem českého krále. Vlevo u stěny domu postávali biřici, kteří hlídali hlouček lidí, předvolaných královským prokurátorem. Protože předem neohlásil, co se bude projednávat, tvářila se většina vyděšeně. Kdo by mohl upřímně přisahat, že má svědomí čisté? Nikdo si nemohl být jistý, co si urozený úředník vymyslí. Byl tady cizí. Co mohl o jejich životě vědět? A ostatně, proč je sem vůbec dal přivést? Jako svědky, nebo jako obžalované? Nevěděli.

Oldřich z Chlumu vyšel z tvrze a důstojně vystoupil na pódium. Zastavil se před stolem. Zvedl ruce, aby dav utišil. Lidé okamžitě zmlkli a obrátili k němu oči. Královský prokurátor byl oblečený do fialového šatu vyšívaného stříbrem a kolem krku měl zavěšený masivní zlatý řetěz. U pasu mu visel meč jehož jílec byl cizelován stříbrem. Jeho urostlá postava a ostře řezané rysy v obličeji budily na první pohled respekt. Mnozí se podvědomě přikrčili a raději se dívali na špičky škorní.

Oldřich z Chlumu zahájil jménem Boha a krále jednání soudu. Chvatně oznámil, že rychtář Henslin se těžce provinil proti zákonům českého království, a proto byl uvězněn. Současně vyzval všechny, kterým rychtář ublížil či vynesl nespravedlivý rozsudek, aby počkali po zasedání na nádvoří. Vyslechne jejich stížnosti a pak rozhodne.

Počkal, až utichne hlasitý jásot, který se ozval po jeho slovech za vydatné podpory vojáků a biřiců.

„Je ovšem na čase, abych nyní vyřešil případ hanebných vražd, které se tu v posledních týdnech staly," pokračoval přísně. „Mám na mysli zabití žida Samuela a šenkýře Fráni. Kdo z vás to ještě neví, šenkýřovo tělo bylo nalezeno ukryté na břehu řeky nedaleko Přívozu. Je tedy zřejmé, že řeči o jeho útěku nebyly pravdivé. Stejně tak křivé je obvinění, že zabil žida Samuela."

„Byl u něj poslední," začaly se z davu ozývat nesouhlasné výkřiky.

„Nebyl," přerušil je Oldřich z Chlumu. Pak pomalu, aby to všichni pochopili, objasnil důkaz se svíčkou, na který přišel panoš Ota. Nesouhlasné protesty pomalu utichly. Královský prokurátor si samozřejmě mohl zjednat klid za pomoci vojáků, jak by se slušelo pro důstojnost soudního jednání. Ale rozhodl se, že lidem vše pečlivě vysvětlí. Protože jen s jejich pomocí mohl usvědčit vraha.

Přihlížející se zatím rozdělili na dva tábory. Většina spokojeně pokyvovala hlavami, protože se poprvé setkali s královským úředníkem, který se zdál být nejen laskavý, ale i chytrý. Zbytek však nespokojeně protestoval, že jedna hořící svíčka přece nemůže očistit vraha.

„Šenkýř Fráňa tehdy odešel od Samuela a vydal se po cestě podél Sázavy. Nedošel však daleko. Proč nešel raději domů?" pokračoval klidně Oldřich z Chlumu. „Blížil se přece večer. U bratra v Lukách vyřídil už odpoledne, co potřeboval. Kam šel?"

Nádvořím se rozhostilo zvědavé ticho. Tem bystřejším samozřejmě došlo, že královský prokurátor se neptá jen tak. Určitě znal odpověď.

Oldřich mlčel a přísně se rozhlížel. Pak se obrátil ke hloučku svědků, které střežili biřicové. „Z vás mi nemá nikdo k tomu co povědět?"

Panoš Ota, který stál spolu s Divišem a Martou hned vedle pódia, stáhl obočí. Pak ho cosi napadlo. Praštil se překvapeně do čela a vyhrkl: „Já jsem ale hlupák! Jindy na to myslím pořád. A teď mi to unikne."

„Co zase máš?“ ošíval se Diviš. „Nevytahuj se, že jsi na něco přišel.“

„Za vším hledej ženu,“ opáčil s úsměvem Ota. Protože se Marta potěšené usmála a chtěla se k němu úžeji přivinout, rázně se odtáhl a udělal několik kroků stranou. Ale drobná černovláska se nedala odbýt. Popošla rovněž a s majetnickým výrazem ve tváři ho uchopila za ruku.

„Tak kdo podle tebe zabil Fráňu?“ zabručel Diviš. Popadl Otu za plášť a přitáhl si ho k sobě. „Nebudu na tebe hulákat přes celé nádvoří.“

„Teď pan Oldřich předvolá ty dvě ženské, které bydlí vedle Samuelovy chatrče. Vsaď se!“ Ale než Diviš stačil odpovědět, královský prokurátor to skutečně udělal. Ota jen významně povytáhl obočí.

„Vaše svědectví bylo pro očištění dobrého jména šenkýře Fráni důležité,“ začal Oldřich z Chlumu laskavě. Pak se obrátil k té starší. Tvářila se upjatě a skoro nepřátelsky.

„Jmenuješ se Božetěcha, že? Ten večer jsi přebírala borůvky. Až do tmy. Proč ti nepomohla tvoje sousedka? Jak se vlastně jmenuješ?“ obrátil se na druhou mladší ženu.

„Dobroněha,“ upejpavě špitla a s ruměncem ve tváři sklopila oči k zemi.

„Můj panoš, když s vámi oběma mluvil,“ pokračoval Oldřich z Chlumu přísně, „nabyl pocit, že se nechováš příliš počestně.“

„Jsem přece vdaná,“ opáčila Dobroněha a vrhla po Oldřichovi prosebný pohled, jaký umí jen žena.

„Božetěcho, proč ti Dobroněha ten večer nepomáhala? Byla vůbec doma?“

„Už si nepamatuji,“ bručela starší žena v rozpacích. Na rozdíl od Dobroněhy uhýbala pohledem. Byla stále nervóznější. „Jsi před královským soudem,“ chladně ji upozornil Oldřich z Chlumu. „Mohu tě potrestat za lež. Mohu ti dát napráskat, anebo tě nechat postavit na pranýř. Nuže?“

„Nebyla doma,“ vydechla Božetěcha a jako by z ní všechen strach spadl, začala chvatně mluvit. „Hned jak šenkýř Fráňa odešel od žida Samuela, zavřela Dobroněha dům a zmizela rovněž.“

„Předpokládám, že odešla podél řeky stejným směrem?“

„Jako obvykle," zabručela Božetěcha.

„Chceš říci, že se pravidelně stýkala se šenkýřem Fráňou?"

„Já je nešpehovala. Mám své práce dost," odpověděla Božetěcha a nasadila výraz ublížené ctnosti.

„Můj panoš Ota zjistil, že Fráňa často chodíval přes Luka do Přívozu," obrátil se Oldřich z Chlumu k lidem na nádvoří. „Ptal jsem se proč. Odtud z Jílového je to přece mnohem delší cesta, než kdyby šel rovnou údolím podél Nussberku dolů. Pak mi vše došlo. Chodil za svou milenkou a aby nebyl nápadný, brával to oklikou. Takhle přišel podél břehu a stačilo od lesa zamávat, zapískat, co já vím, jak se domlouvali. Je to tak, Dobroněho?"

Ve tváři mladé ženy už nebyla vyzývavá svůdnost. Vyděšeně se mračila a zle odsekla: „Přece byste jí nevěřil? Závidí mi, protože ji její muž bije. Božetěcha se umí jenom modlit, ale chlapa potěšit nedokáže."

„Zato ty ano, děvko," vykřikla starší žena a chtěla se na Dobroněhu vrhnout. Ale biřici ji zadrželi a obě ženy přetáhli důtkami po zádech. Do bolestivého ječeni se ozval hlas kohosi z davu. „Jednou jsem Dobroněhu s Fráňou v lese viděl. Dávala mu pěkně do těla!"

Oldřich z Chlumu jen přísně šlehl po lidech na nádvoří pohledem, ale v duchu byl spokojený. Přesně tohle od nich potřeboval. Sám si nebyl úplně jistý. Všechno, co měl, byly zatím jen domněnky. Pokynul biřicům, aby odvedli Božetěchu zpět mezi ostatní předvolané. Pak se znovu obrátil na Dobroněhu: „Budeš ještě zapírat?"

Stála se svěšenou hlavou. Najednou vypadala o mnoho let starší. Po tváři se jí řinuly slzy. „Přiznávám," zašeptala zkroušeně.

„Ten večer jsi tedy byla s Fráňou v lese," konstatoval královský prokurátor. „Co bylo dál?"

„Jak jste to dělali?" ozývalo se posměšně z davu. Oldřich pokynul vojákům a ti dřevci kopí rychle sjednali pořádek. Největší křiklouni dostali pár ran na pamětnou. Teprve když byl zase klid, opakoval královský prokurátor svou otázku.

Dobroněha těkala kolem sebe vyděšeně očima a zalykala se pláčem, že skoro nemohla odpovídat. Mezi vzlyky vykoktala jen, že s Fráňou zhřešila a když už se stmívalo, vrátila se domů.

„Když jsi ho opouštěla, víš určitě, že ještě žil?"

Horlivě přikyvovala.

„Kdo tam byl v lese kromě tebe?“

„Na to stačí jen dva,“ opáčila. Jako by se celá změnila. Místo smutku bylo z jejího hlasu slyšet napětí.

„Tvůj manžel je horník,“ přísně si ji měřil Oldřich z Chlumu. „Již několik měsíců pracuje v jedné šachtě u Luk. Domů se vracívá po stejné cestě, kde jsi cizoložila. Co když tě přistihl?“

„Nepřistihl mne,“ zavrtěla hlavou Dobroněha. „A kdyby, bylo by mu to jedno.“

„Skutečně?“ opáčil královský prokurátor. Pak se obrátil na biřice. „Přiveďte ho.“

Z hloučku svědků vystoupil obtloustlý muž se širokými tvářemi, poznamenanými pitím. Biřic ho musel kopím dostrkat až před Oldřicha z Chlumu. „To je Bradáč,“ oznámil.

„Já Fráňu nezabil,“ protestoval muž. „Kdybych měl zabít každého, s kým se Dobroněha pelešila, pobiju půlku revíru. Ale abyste si o ní nemyslel nic zlého, urozený pane, není to špatná manželka,“ dodal laskavě a poplácal ji po zadnici, jako když hospodář oceňuje klisnu. Nezdálo se, že by byl nervózní nebo měl strach.

Královský prokurátor si ho pomalu prohlížel. Rukou si zamyšleně hladil vousy na bradě. Manžel záletné Dobroněhy nepůsobil jako vrah. Přitom rány na těle zavražděného zjevně pocházely od hornického špičáku. Pak ho něco napadlo.

„Poslyš, v šachtě dělá s tebou i tvůj soused, nebo se mýlím?“

„Nemýlíte se, urozený pane,“ přikývl obtloustlý muž. Rukou ukázal do hloučku, střeženého biřici. „Jakube, ukaž se!“

Protože se nestalo nic, pokynul královský prokurátor biřicům, aby volaného předvedli. Dva hromotluci přivlekli vzápětí vzpouzejícího se muže. Byl menší postavy, ne příliš hezký v obličeji. Měl ale silná ramena a pravým nervózně škubal. Padl na kolena a rukama si zakryl tvář. Chvěl se panickým strachem.

„Tak mluv, jak to bylo,“ vyzval ho vlídně Oldřich z Chlumu. Protože však Jakub mlčel, pokynul bincům, aby ho vyplatili důtkami. Muž klečel bez hnutí, jako by rány ani necítil.

„Řekni mi," oslovil ho znovu královský prokurátor, „jak může tak neduživý člověk jako ty bít svou ženu? Vždyť je o hlavu vyšší než ty!"

„Nikdo se mi nebude smát," zaječel Jakub hystericky. Kdyby ho biřicové nesrazili zpátky na zem, vrhl by se na Oldřicha z Chlumu. „Já jsem normální chlap," řval a u úst se mu objevila pěna. Dostal záchvat. Zhroutil se, bil rukama a nohama, tělo se prohnulo do oblouku. Jakub se začal dusit. Božetěcha se k němu vrhla, odkudsi vylovila dřevěný roubík a vtiskla mu ho do úst. Pak ho silou přimáčkla k podlaze pódia a vrazila mu několik facek. Muž se pomalu uklidňoval. Něžně pohladila jeho zpocené čelo a tiše šeptala: „Jak jsi mohl, Jakube?"

Následovalo rychlé přiznání. Vrahova zpověď byla krátká.

Když se Jakub vracel z práce, potkal Dobroněhu. Chtěl se s ní pomilovat, ale vysmála se mu, že teď byla s lepším chlapem. Dostal strašný vztek. Vrátil se do lesa a narazil na Fráňu. Špičákem, který si nosil z práce domů, aby se mu přes noc v šachtě neztratil, šenkýře zabil.

„Jak sis mohl být jistý, že jejím milencem byl Fráňa?" zeptal se Oldřich z Chlumu, když Jakub skončil.

„To odpoledne byl za námi ve štole šenkýřův bratr Vít. Popichoval Bradáče, že má ženu děvku. Ale protože měl kamarád už dost vypito, jenom se smál. Proto jsem si byl jistý, že jsem dostal toho pravého."

„Odveďte ho," přikývl Oldřich z Chlumu. „Za svůj zločin budeš oběšen." Pak si rukou přivolal dva biřice, aby z pódia odnesli Bradáčovu ženu. Božetěcha ležela na zemi a hořce naříkala. Jakub chvíli nerozhodně přešlapoval. Když pochopil, že pro něho vše skončilo, objal Dobroněhu kolem ramen a opatrně s ní sestupoval po strmých schůdkách dolů.

Královský prokurátor chvíli čekal, až se zmatek uklidní. Pak si předvolal Fráňova bratra. „Proč jsi byl Víte tehdy za Jakubem a pomlouval jeho ženu?" zeptal se ho přísně.

„Nikoho jsem nepomlouval. Mluvil jsem pravdu. Jako zbožný křesťan jsem ho musel upozornit na smrtelný hřích jeho zákonité manželky," ctnostně opáčil hubený muž.

„Ach tak," přikývl Oldřich z Chlumu. Pak se přísně zamračil. „Tento soud je přesvědčený, že jsi chtěl, aby ti dva tvému bratru ublížili. Ale soudit tě nebudu. Až jednou předstoupíš před Boží tvář, čeká tě trest mnohem přísnější, než bych mohl vynést já. Ještě dnes odevzdáš krčmu U Zlaté brány zákonité dědičce po tvém bratru Fráňovi. Protože je Marta dospělá, bude ji řídit sama. Nemáš nadále právo jakkoli do jejích věcí zasahovat."

„Promiňte, urozený pane," ozval se šenkýř. Byl v obličeji bledý strachem. Ne o sebe, ale o krčmu. „Bratr mi dlužil spoustu peněz, protože já jsem u žida Samuela zaplatil všechny jeho dluhy. Rychtář Henslin můj nárok uznal. V knihách je krčma řádně zapsaná na mé jméno."

„Lžeš," udeřil Oldřich z Chlumu dlaní do stolu a vyskočil ze svého křesla. „Tady jsou splacené Fráňovy dlužní úpisy. Samuelem potvrzené. Byly u jeho mrtvoly. To tvůj bratr je vyplatil, ne ty! Z mocí mého úřadu ruším rozhodnutí rychtáře Henslina. Krčma patří Martě!"

„Pak chci zpět svůj statek v Lukách," vykřikl popuzeně Vít.

„Prodal jsi ho Henslinovi. Protože veškerý majetek zločinců patří králi, spadá statek do majetku královské komory. Náš panovník rozhodne, co se s ním stane."

„Rychtář Henslin mne donutil," vykřikl Vít. „Na začátku soudního jednání jste tvrdil, že napravíte, co Henslin napáchal. Doufám, že spravedlivě posoudíte i můj případ."

„Už se stalo," chladně přikývl Oldřich z Chlumu. „V tomto případě nenalézám nic, čím bych prodej tvého statku zpochybnil. Prodej platí. Sám se u našeho krále zasadím, aby ti ho nevracel. Jestli ti to ještě nedochází, jsi žebrák. Moji lidé dohlédnou, aby sis z krčmy neodnesl vůbec nic. Vše, co tam je, patří tvé neteři Martě."

XXXIII. KAPITOLA

Navečer, hned jak skončilo soudní jednání na nádvoří dvorce U Mince, opustil Oldřich z Chlumu se svou družinou Jílové. I když věděl, že za světla do Prahy nedorazí, nechtěl se v Jílovém zdržovat déle. Zítra začínal na Pražském hradě výroční turnaj a on nesměl chybět. Upřímně se těšil na pochvalu od svého krále. Měl Přemysla rád. Vděčil mu za své postavení a majetek. Ale jen v tom to nebylo. Přemysl si uměl získat obdivovatele. Na jeho náklonnosti Oldřichovi z Chlumu velice záleželo.

„Poslyš, Oto," zamyšleně nadhodil velitel Diviš, který jel na koni vedle panoše až v samém konci malého průvodu. „Nějak mi při soudním jednání uniklo, kdo vlastně zavraždil žida Samuela. Měl jsem pocit, jakoby se při jednání zjišťovalo jen kdo se s kým kde a kolikrát pomiloval. Copak takhle má vypadat jednání královského soudu?"

„Vraha šenkýře Fráni nakonec pan Oldřich usvědčil. Co bys chtěl víc? Ty nevěrné ženské k tomu patřily."

„To jistě. Ale co s židem Samuelem?"

„Nedávno pan Oldřich prohlásil, že ty dvě vraždy spolu nesouvisejí. Znáš ho stejně dobře jako já. Ty si vážně myslíš, že by tu vraždu nechal bez potrestání?"

„Co když si s ní neví rady."

„Diviši, když ses pral s těmi lupiči, prý tě praštili do hlavy," nevinně nadhodil panoš Ota.

„Nebylo to nic hrozného. Ale mám tam bouli a v noci bolí jako čert."

„No já jen, jestli jsi po té ráně nezhloupnul."

Teprve teď Divišovi došla Otova ironie. Zašklebil se smířlivě a opáčil: „Lepší mít bouli na hlavě, než tvou Martu na krku!"

„Co sem pleteš Martu," odsekl mladík nerudně.

„No já jen že byla už za panem Oldřichem, zda by dovolil, aby si tě vzala.“

„Tohle že udělala?“ soptil Ota. „Kam se ten svět řítí? Když už si ženská smí sama vybírat manžela.“

„Jak jsem zaslechl, pan Oldřich nebyl proti. Dokonce jí řekl, že máš prý nejvyšší čas se konečně usadit!“

Panoš Ota neodpověděl. Zachmuřeně klusal vedle Diviše a horečně přemýšlel, jak z té šlamastyky ven. Copak on za něco mohl? Nic jí neslíbil. Bránil se a dokonce ji varoval. Sama mu vlezla do postele. Pravda, zachránila mu život. Ale díky tomu královský prokurátor našel vraha jejího otce a vrátil jí krčmu. Ne, Ota jí nic nedlužil.

Když dorazili za tmy asi hodinu po nešporách k Poříčské bráně, byla již zavřená. Oldřich z Chlumu nařídil vojákům, aby zabušili na menší branku, která byla v masivní zdi věže vedle okénka do strážnice. Dlouho se nic neozývalo. Teprve po hodné chvíli ospalý hlas zaklel, aby se noční opozdilec hned klidil, nebo si to s ním půjde vyřídit.

„Čekám na tebe. Už se třesu strachy,“ zakřičel Oldřich z Chlumu a pak pánovitě dodal tónem, který nepřipouštěl odmluvu: „Pohni zadkem, nebo ti ho nechám zmalovat do modra.“

Bičic, který držel stráž, byl zvyklý, že se různí urození a mocní mužové vraceli do města po uzavření bran. I když rychtář Bonifác nařídil, že nemají nikomu otevírat, sám několik biřiců potrestal, když nechali stát venku některého z vysokých královských úředníků. Inu, chudák neměl nikde zastání, uvažoval strážný. Pak zvedl závoru a zvědavě vyhlédl do tmy. Diviše a Otu poznal hned, protože je znal z rychty.

„To jste vy?“ zabručel zklamaně a div branku zase nepřirazil. Ale jeden z královských vojáků strčil do škvíry mezi dveře a zeď nohu.

„Abys mé služebníky někde nepomlouval,“ shovívavě se usmíval Oldřich z Chlumu a podal biřicovi pár měďáků. Za chvíli již klusali ulicí k šenku U Zelené šišky.

„Pan Oldřich musí mít skutečně dobrou náladu,“ nadhodil panoš Ota tiše k Divišovi. „Protože jinak by u brány nezapomněl biřicovi

říci, aby nás nepomlouval, i když si to zasloužíme. Nebo něco v tom smyslu. Pořád se mu na nás něco nelíbí. A my jsme přitom…“

„Když už pomlouvám svého pána,“ ozvalo se za panošem, „tak se nejdřív alespoň ohlédnu. Prostořekost bych ještě prominul, ale hloupost ne. Až přijedeme do šenku, ty osobně vyhřebelcuješ mého koně. Žádné takové, abys tu práci přehrál na někoho z družiny. Ber to jako lék na hloupost.“

„Děkuje se u nás za to, že jsem byl potrestán, abych se polepšil? Nebo stačí přikývnout,“ opáčil rozmrzele Ota.

„Stačí mlčet a dát si příště pozor,“ přísně zabručel královský prokurátor. Protože právě zastavili před hostincem, kde byli ubytováni, poplácal spokojeně svého koně po krku a sesedl.

Následujícího dne se Oldřich z Chlumu vrátil z Pražského hradu až dlouho po půlnoci. Bylo skoro k ránu, když unaveně stoupal po schodech do patra domu U Zelené šišky. Turnaj dopadl skvěle, vyhrál rytíř v barvách českého krále. U předání zlata rakouskému poselstvu byl Oldřich osobně. Král sám několikrát před celým dvorem zdůraznil, že Oldřicha z Chlumu považuje za jednoho z nejchytřejších mužů svého království a určitě za nejschopnějšího soudce, jakého kdy jeho země měla.

Tiše našlapoval po rozvrzaných prknech, aby nedělal zbytečně hluk. Trochu cítil v hlavě vypité víno a už se těšil na lože. Pak si všiml Vencla. Hoch seděl na zemi, zády se opíral o dveře jeho ložnice, hlavou spadlou do strany na rameno a spal. Rychle přemýšlel, co má dělat. Nakonec mu nezbylo, než ho vzbudit. Opatrně do něho strčil.

Vencl ospale otevřel oči, ale vzápětí se vymrštil a začal se koktavě omlouvat. „Nechtěl jsem usnout. Ale nemohl jsem se dočkat.“

„Co máš tak důležitého? Nepočkalo by to na ráno?“

„Přišel jsem vás o něco požádat,“ opáčil chlapec. Nepřipustil ani stín pochybnosti, že by byl ochotný počkat na zítřejší den.

„Ale projednávat to nemusíme na chodbě?“ zívl Oldřich z Chlumu a natáhl se po závoře. Ale Vencl byl rychlejší. Otevřel dveře a zdvořile je přidržel. Sám vešel jako druhý. Než stačil královský prokurátor něco říci, zapálil dvě louče na stěnách, aby bylo v místnosti dobře vidět.

„Dneska," začal Vencl ostýchavě. Pak se podíval do okna, kde už v dálce světlala noční obloha nadcházejícím ránem a opravil se: „Vlastně už včera skončila má služba. Dohodli jsme se na týden. Panoš Ota se vrátil. Ale budete tady ještě několik dní. Chtěl jsem vás poprosit, jestli bych u vás mohl sloužit až do té doby, než odjedete na Bezděz. Samozřejmě zadarmo!" vyhrkl. Na konci své řeči měl hrdlo stažené, jako by se dusil. Moc mu na tom záleželo.

„Nikam tě vyhánět nebudu," usmál se královský prokurátor a natáhl ruku. Mimoděk ho napadlo, aby chlapce pohladil po hlavě. Ale Vencl rozpačitě uhnul, pak ruku popadl a políbil. Hned nato zmizel.

Oldřich z Chlumu si lehl, ale pořádný spánek nepřicházel. Trochu se mu točila hlava, v ústech cítil pachuť žízně a každou chvíli procitl. Sám nevěděl proč, stále se mu vracela vzpomínka na chlapce. Jak to nedávno říkal Diviš? Těžko se bude Venclovi odcházet z vojenské družiny zpátky do hampejzu. Než poznal lepší život, mohl tam být šťastný. Ale teď bude trpět.

Předtím Diviše moc neposlouchal. Měl své starosti. Ale teď, když ztracené zlato našel, začal o jeho slovech přemýšlet. Pochopil, že Diviš nemluvil jen tak. Zřejmě sám něco podobného zažil. Oldřich o Divišově mládí nevěděl vůbec nic. Až bude čas, musí ho vyzpovídat.

Nakonec vstal ráno brzy. Přesto se cítil vyspalý. Sběhl na dvůr a omyl se do půli těla vodou z kamenného žlabu, v němž se napájel dobytek. Pak si přes sebe navlékl prostou plátěnou halenu a sám vyrazil do města. Ranní ulice páchly nečistotami, které měšťané přes noc vyhazovali z domů. Kolem něho spěchaly děvečky s vědry na rynek ke kašně pro vodu. Od brány kodrcaly povozy, v nichž rolníci z okolních vsí přiváželi na prodej zeleninu, mléko a vejce.

Zamyšleně kráčel směrem k Újezdu u svatého Martina. Rozhodl se vlastně už v noci. Ale ještě váhal. Viděl už tolik lidského neštěstí, kterému nemohl zabránit. Potkal v životě spoustu opuštěných nebo hladových lidí, jimž by sice mohl pomoci, ale nespravoval špitál, nýbrž trestal zločince. Na dobročinnost neměl čas. Jenže neodbytná touha udělat dobrý skutek přepadne zřejmě dříve nebo později každého.

Bylo ještě před ranní mší laudum, když zabušil na dveře svatomartinské fary. Otevřel zamračený pacholek. „Co chceš panu děkanovi? Připravuje se na mši!“

„Chci s ním mluvit,“ přísně se zamračil Oldřich z Chlumu. Uvědomil si, že nemá na sobě plášť s erbem českého krále, a proto ho pacholek zřejmě považuje za nějakého posla nebo dokonce almužníka. Ale pacholek jen neurčitě pokrčil rameny a královského prokurátora pustil dál.

Děkan od svatého Martina byl již starší muž. Měl ostře řezanou, ale usměvavou tvář s bystrýma očima. Nebyl vysoký a bylo vidět, že začíná tloustnout. Na sobě měl albu a pluviál, neboť se chystal na mši.

Oldřich z Chlumu se dvěma větami představil a pak se optal, zde děkan vlastní hampejz, který ležel hned vedle fary.

„Ano, pečuji o něj,“ přikývl děkan klidně. „Stejně jako o svatomartinský špitál. Patří k nejštědřejším domům pro nebohé v Praze. Víte proč, urozený pane? Protože vše, co na lidském hříchu vydělám, obrátím na pomoc těm nejnuznějším.“

„Nepřišel jsem vás soudit,“ usmál se královský prokurátor. „V onom hampejzu žije chlapec. Jmenuje se Vencl. Znáte ho?“

„Více než dobře,“ usmál se děkan. „Co je s ním?“

„Patří mezi vaše služebníky?“

„Svým způsobem ano,“ opatrně opáčil děkan. Svou nedůvěru ani neskrýval.

„Rád bych, aby se stal mým služebníkem.“

„Proč?“ optal se klidně děkan. Otevřel truhlici, vytáhl štolu, políbil její okraj a pak si ji přehodil kolem krku. Do začátku mše zbývalo ještě dost času. Oldřichovi se zdálo, že se snaží cosi zakrýt. Ale neuměl poznat, co.

„Je to šikovný chlapec. Ale také citlivý. Pokud vím, je sirotek. Postarám se o něj dobře,“ vysvětloval královský prokurátor.

Děkan si ho chvíli mlčky prohlížel a pak přikývl. „Věřím, že bude v dobrých rukách. Souhlasím.“ Pak sáhl do truhlice, vytáhl naditý váček stříbrňáků, otevřel ho a vysypal je na stůl. Oddělil asi polovinu, ani nepočítal, kolik jich je. Ty vrátil do měšce a pak ho podal Oldřichovi z Chlumu. „Vencl nemá nic pořádného na sebe. Kupte

mu slušnou výbavu, ať svatomartinskému Újezdu nedělá ostudu," dodal s úsměvem. Když Oldřich z Chlumu s úklonou odcházel, zavolal ještě: „Řekněte mu, aby se přišel rozloučit."

Oldřich vyšel zpět na rynek trochu zmatený. Chvíli o děkanově velkorysosti přemýšlel. Pak se otočil a zamířil do sousedního domu, kde se nacházel hampejz. Právě odcházeli poslední hosté a unavené holky s kruhy pod očima uklízely šenk. Zívaly nevyspaním po probdělé noci. Chystaly se na ranní mši a potom na lože. Když uviděly Oldřicha, slušně, ale rázně se ho pokusily vystrnadit.

Královský prokurátor se mezi nimi cítil značně nesvůj. Podobné podniky nenavštěvoval a s údivem si uvědomil, že ho přepadl jistý ostych. „Kde máte šenkýřku?" zabručel nerudně.

„Šla na trh," opáčila zrzavá dívka, která s koštětem v ruce zametala podlahu. „Máme jí něco vyřídit?"

„Jen, že se sem Vencl už nevrátí."

V tu chvíli jako by se prolomila stavidla rybníka. Dívky královského prokurátora obklopily, důvěrně do něho začaly strkat, aby dodal váhy svým slovům. Navzájem se překřikovaly. „Proč? Stalo se mu něco?"

„Přijal jsem ho do svých služeb," neochotně bručel Oldřich a ohlížel se ke dveřím.

„Jak to, že nám ho bereš?" mazlivě protestovala kyprá černovláska a bokem se opřela o Oldřicha. Kdyby mu to nepřipadalo trapné, otočil by se a utekl jako kluk. Honem nevěděl, co má říci. V tu chvíli černovláska objevila měšec se stříbrňáky, který dostal od děkana. Bezostyšně mu sáhla k opasku, a zmocnila se váčku s penězi. „Teda ty jsi ale bohatý!" usmívala se a uznale potěžkávala měšec. O tom, že by měl Oldřich z Chlumu hampejz opustit, už z úst dívek nepadlo ani slovo.

„Dej to sem," zabručel nevrle. „Nejsou moje. Dal mi je váš děkan pro Vencla."

„Tak vidíš, že je jeho," opáčila černovláska rozmrzele zrzce s koštětem a peníze vrátila Oldřichovi.

Oldřich si váček přivázal chvatně k opasku a už se chystal otočit a odejít, když mu došel smysl toho, co dívka řekla.

„Vencl je děkanův syn?" vyhrkl překvapeně.

„Říká se to. Magda, než zmizela, odmítala cokoli prozradit," vrtěla hlavou zrzka. „Znáte to, co všechno se v hampejzech povídá."

„Právě že neznám," zavrtěl zvědavě hlavou královský prokurátor. Ostych zmizel v tu chvíli, jakmile začal něco vyšetřovat.

„Ale je pravda," skočila mu do řeči kyprá černovláska, „že Magda byla jediná, kterou si náš děkan brával na noc domů."

„Co to tady je?" ozvalo se přísně od dveří. Stála tam starší hubená žena s pichlavýma očima. Přísně si Oldřicha z Chlumu měřila a pak vyštěkla: „Nevidíš, že máme zavřeno?"

„Jen jsem ti přišel oznámit, že syn vašeho pana děkana, Vencl, odjede se mnou z Prahy," usmál se s převahou královský prokurátor a zamířil ke dveřím. Žena zlostně vyštěkla, že nesmí všechno těm hloupým husám věřit. Pak jim zahrozila a hnala je pryč. Ale to už stál Oldřich zpátky na rynku.

XXXIV. KAPITOLA

I když se urburní písař Zdeněk bránil, nakonec dal na Otovo naléhání a vypravil se do Prahy. Bylo úterý po výročním turnaji a celá Havelská osada byla na nohou. Dnes se měla konat slavná svatba Enderlina Štuka a Fiorelly.

Ještě minulou neděli po mši prosil písař Zdeněk Fiorellina otce Rotleva, aby neudělal svou dceru nešťastnou a neprovdával ji za mladého Štuka. Ale starý zeman div netasil meč. Rozkřikl se na urburního písaře, aby nebyl drzý. Pak zvedl dva prsty k nebi a přísahal, že raději zemře, než by ustoupil od sňatku Enderlina a Fiorelly.

„Já nevím, jak to královský prokurátor udělá," těšil písaře panoš Ota. „Ale několikrát opakoval, že to pro vás dneska dopadne dobře. Kladl mi na srdce, hlavně abych vás přivedl. Jinak prý za nic neručí."

Oldřich z Chlumu neřekl nikomu ze svých pomocníků, co se dozvěděl minulý týden v klášteře svatého Jana Křtitele na Ostrově. Nebyl ostatně důvod a především se bál, aby se něco neprozradilo dříve, než bude moci jednat. Jediný, komu o všem vyprávěl, byl král Přemysl II. Otakar.

Panovník byl v dobré náladě a když Oldřicha vyslechl, laskavě přikývl, že souhlasí s jeho návrhem. „Věřím ti. Pošlu s tebou svého podkomořího. Má na starosti správu měst. Pokud by se vyskytly potíže, bude vědět, že má stát zcela na tvé straně. Udělej, co uznáš za správné!"

„Jak tohle dopadne?" kroutil nešťastně hlavou písař Zdeněk, když projížděl spolu s Otou ráno Poříčskou bránou. „Víte, co mi Fiorella řekla? Že se provdá za Enderlina, protože si nevezme na svědomí život svého otce. Jak se ale dozvěděla o jeho přísaze, to opravdu nevím."

Panoš Ota si v duchu pomyslel něco ne příliš lichotivého o ženách. I když prolévaly slzy pro svou lásku a přísahaly, že už nikoho jiného milovat nebudou, nakonec si vždycky našly důvod, aby se

provdaly za někoho jiného, pokud možno zámožnějšího. „Všechny jsou stejné," opakoval si hořce. „Až na tu zatracenou Martu! Té se snad už nezbavím."

Když přijel Ota včera večer do Jílového, doufal, že si ho nikdo nevšimne. Chtěl se proplížit náměstím a v klidu přenocovat ve dvorci U Mince. Ale Marta jako by na něho číhala. Vyběhla na náměstí a už ho neopustila. Zůstala s ním celý večer, dokud si ho neodvedla na noc do svého šenku.

„Co jste říkal?" zabručel roztržitě, protože písaře Zdeňka neposlouchal.

„Že tam nepojedu! Počkám na vás v hospodě. Kdyby bylo potřeba, můžete se pro mne vrátit."

„Ne! Královský prokurátor nařídil, že za ním máme přijet do Enderlinova domu. Podívejte, už tam budeme."

Dům Enderlina Štuka stál na rynku Havelské osady na rohu úzké uličky, které vedla k Juditinu mostu. Celé náměstí bylo až ke kašně pečlivě uklizené. Před Enderlinovým domem stálo šest velikých stolů, zhotovených ze silných dřevěných prken, položených na dřevěných kozách. Na nich byly rozložené mísy s plackami, jitrnicemi, bochníky sýra, plátky pečeného masa a nakrájenou cibulí. Ve dvou kotlích byla připravená hrachová polévka, na jejíž hladině plavaly veliké kusy mastného loje. Nedaleko vchodu do domu hrál na niněru pestře oblečený kejklíř a zpíval rozvernou píseň o podvedeném manželovi. Kolem metala kozelce spoře oblečená štíhlá dívka.

„Posaďte se," ukázal panoš Ota na volné místo na lavici u kašny. „Počkejte tady, najdu pana Oldřicha."

Hned jak Ota odešel, objevila se na druhém konci rynku nevelká družina na koních. V čele jel na skvostně vyzdobeném hřebci zeman Rotlev a za ním na koních dva pacholci. Pak kráčel čeledín, poháněj ící bodcem pár volů v jařmech, kteří táhli těžký fasuňkový vůz. Na něm bylo v truhlicích složeno Fiorellino věno. Druhý vůz táhli koně. Byl menší a vyzdobený květy. V něm seděla nevěsta. Když si Fiorella všimla písaře Zdeňka, rozpačitě se usmála a pak odvrátila pohled stranou.

„Musíme ještě chvíli vydržet," ozvalo se za zády urburního písaře. Zdeněk sebou trhl a pak se otočil. Za ním stál Oldřich z Chlumu

ve slavnostním fialovém oděvu vyšívaném stříbrem, který obvykle nosil při zasedání královského soudu. „Teď se Rotlev přivítá s Enderlinem a připije si s nejdůležitějšími hosty. Fiorella se převlékne do svatebních šatů. Mše v kostele má začít až po polední sextě. Máme spoustu času," hovořil klidně královský prokurátor.

„Ale na co?" skoro vykřikl písař Zdeněk. Pak popadl Oldřicha za ruku. „Jak chcete Fiorellu zachránit?"

„Tak, že se provdá za Enderlina Štuka," usmál se královský prokurátor. Protože si všiml zlostného záblesku v písařových očích, sklonil se k němu a tiše pokračoval: „Hlavně neudělej nic ukvapeného. Bude to ale těžké i pro tebe. Dokážu totiž, že Enderlin Štuk jsi ty. Zatím si zvykej na tu myšlenku. Ale jinak nikomu ani slovo!"

Když se královský prokurátor vzdálil, optal se panoš Ota zvědavě: „Co vám říkal? Věříte už, že pomůže?"

„Váš pán se zbláznil," opáčil s beznadějí v hlase písař Zdeněk a rozbrečel se.

Oldřich z Chlumu si zatím počkal na podkomořího, kterého doprovázel oddíl královských vojáků. Spolu vstoupili do domu Enderlina Štuka.

„Vítejte, urození páni," ukláněl se v mázhauzu Enderlinův správce. Nepamatoval si, že by ty dva zval. Mohl je však pozvat bez jeho vědomí pan Enderlin nebo Rotlev. Ale i kdyby to neudělali ani oni, takové hosty vyhnat nemohl.

„Odveď nás k ostatním hostům," přísně nařídil královský prokurátor. Jeho hlas nezněl přátelsky.

„O co mu jde? Nikdo ho nepozval na svatbu, ale kvůli tomu snad nemusí být hned zle," uvažoval správce. Uctivě se však uklonil a rukou ukázal ke schodišti na konci mázhauzu, kudy se šlo do největší síně domu.

Tam čekali na zahájení svatebního obřadu nejbohatší měšťani Havelské osady, arcibiskupův jáhen Demetrius, který měl sloužit mši, několik urozených zemanů z okolí Jílového a perkmistr stříbrných Kutných hor. Zastupoval mincmistra Eberharta, který se jediný omluvil. Nikdo však ani neočekával, že by pozvání opravdu přijal. Štukové byli už léta jeho největšími nepřáteli.

Královský podkomoří pokynul svým vojákům a ti se rozestoupili podél stěn v mázhauzu. Správce jen překvapeně zavrtěl hlavou. Dělo se něco, čemu nerozuměl.

Když Oldřich z Chlumu v doprovodu podkomořího vstoupil do sálu, zvedli všichni zvědavě oči a prohlíželi si je. Enderlin, který zrovna vyprávěl cosi hloučku honosně oblečených měšťanů, zaraženě přešlápl, ale pak se jim omluvil. Otočil se a rychle kráčel vstříc služebníkům krále. „Takovou poctu si snad ani nezasloužím," snažil se o bodrý přátelský tón. Ale příliš mu to nešlo.

„Také ti žádná pocta nepatří," chladně opáčil královský prokurátor.

„To v mém domě nezní zrovna uctivě. Omlouvá vás jen to, že se zřejmě chystáte hned zase odejít," odpověděl zlostně.

„Kdyby to byl tvůj dům, souhlasím, že by to bylo od nás velice nezdvořilé. Naštěstí tenhle dům tvůj není!"

„A čí by asi byl?" opáčil ironicky Enderlin.

„Čí? Přece Enderlina Štuka!"

„Pokud to má být žert, slyšel jsem už lepší."

„Není to žert. Pánové," obrátil se Oldřich z Chlumu na ostatní hosty, kteří stáli tiše v sále a zaraženě sledovali rozhovor. V jejich tvářích četl rozhořčení. Takhle nevhodně kazit svatební veselí. Ale co mohli měšťané dělat proti zvůli královských úředníků?

„Vy všichni budete svědky, že to, o čem budeme nyní hovořit, je pravda. A že se tu nestalo nic, co by bylo proti zemskému právu!"

„Co to má znamenat?" zlostně začal protestovat urostlý Rotlev. „Vdávám dceru a ani král nemá právo mě tupit." Jako urozený muž si mohl snad jako jediný dovolit ohradit se.

„Nikdo tě netupí," zastavil jeho protesty rázným gestem královský prokurátor. „Tupím nejvýše tohoto muže. Ale mám své důvody. Protože tvrdím, že on není synem Velfína Štuka! Na jeho omluvu lze snad říci jen to, že o tom dosud neví."

„Vyhoďte ho," obrátil se s hranou lhostejností Enderlin na své služebníky. Bylo vidět, jak se přemáhá, aby nevybuchl vzteky. Nikdo se však ani nepohnul.

„Skončíme s planými řečmi," řekl klidně Oldřich z Chlumu. Pak poslal jednoho z vojáků pro svého panoše Otu a urburního písaře

Zdeňka. Gestem zarazil protesty několika hostů. „Teď vám budu vyprávět jeden příběh. Budu stručný. Nerad bych, aby panna Fiorella zmeškala svatbu," usmál se.

Ihned, jakmile se v sále objevil Ota s písařem Zdeňkem, bledým a skoro zhrouceným žalem, začal královský prokurátor dávný příběh. Jediné, co neprozradil, byl vzkaz mrtvé o posledním kamenu domina, ukrytém v její ložnici.

Nikdo ani nedutal. Mlčel i Enderlin Štuk a pozorně poslouchal. Teprve když Oldřich z Chlumu skončil, zavrtěl hlavou. „Kdo by vám takovou pohádku věřil? Nějaká bláznivá ženská měla v plášti zašité jakési podivné kostky. Kdo ví, kde si nechala ten lživý vzkaz vyrýt? Nemají ani podpis, ani pečeť. Žádné jiné svědky nemáte! Copak tohle může být důkaz před nezaujatým a spravedlivým soudem?" Ironicky se rozhlédl po přítomných a pak se obrátil na královského prokurátora: „Nu, odpovězte, urozený pane. Dá vám svědomí považovat něco takového za pravdivé? Prý jste dobrý soudce. Tak teď všem ukažte, jaký jste ve skutečnosti!"

I když to řekl nevýrazným tichým hlasem, znělo to nanejvýš urážlivě. Oldřich z Chlumu to také tak vzal. Hněvivě zbledl a přísně pronesl, aby to všichni slyšeli: „Nikdy jsem nevyprávěl pohádky! Mé příběhy jsou skutečné, bohužel. Chcete důkaz? Prosím!"

Pak vytáhl z váčku kameny domina, na jejichž zadní straně byl vyrytý vzkaz mrtvé ženy. Rozložil je na stole podle počtu ok. „Vidíte," ukazoval všem, „na prvním kamenu je součet ok na protilehlých stranách jen jedna, na dalším dvě, pak tři, čtyři, pět a šest. Sedmička chybí. A dál pokračují od osmičky až do dvanáctky. Máme tu celkem jedenáct kamenů. Ten dvanáctý je ukrytý tady v domě. Na důkaz, že vzkaz je pravdivý."

Teď poprvé zasáhl do hovoru královský podkomoří, který vše pozorně sledoval. Dostal sice od krále pokyn Oldřicha z Chlumu podpořit, ale i jeho slovo mělo své hranice.

„Pan Enderlin jistě potvrdí, že královský prokurátor nikdy v tomto domě nebyl. Ani žádný z jeho služebníků. Pokud tu tedy najde důkaz, o němž hovoří, není důvod o jeho slovech pochybovat," pronesl chladně podkomoří.

„Ne, skutečně tu nikdy nebyl," opáčil zamyšleně Enderlin Štuk. „Kde tedy máte onen tajemný důkaz ukrytý?"

Oldřich z Chlumu otočil poslední dvě kostky a přečetl konec vzkazu. „Už chápete? Manželka Velfína Štuka byla mimořádně bystrá žena. Její poselství nemusí mít podpis ani pečeť. Stačí najít chybějící kostku. Jménem krále, pane Enderline, odveďte nás do ložnice, kde zemřela manželka Velfína Štuka!"

Zamračený mladík jen pokrčil bezmocně rameny. Pak se beze slova otočil, vyšel do mázhauzu a zamířil na druhou stranu průjezdu, kde bylo dřevěné schodiště na pavlač v zadní části domu. Všichni svatebčané se tlačili zvědavě za ním. Tohle bylo mnohem napínavější než všechny svatby za poslední roky.

Enderlin nadzvedl závoru a otevřel dveře do komnaty. Ložnice byla čistě uklizená a zařízená honosným nábytkem. „Pro mou ženu," dodal tiše. Pak rukou pokynul královskému prokurátorovi, aby vstoupil a místnost prohledal. Ostatní zůstali na pavlači. Tísnili se ve dveřích a zvědavě nahlíželi jeden druhému přes rameno, aby jim nic neuniklo.

Oldřich z Chlumu se postavil na masivní křeslo a začal prohlížet stropní trámy, zčernalé stářím. Rukou zajížděl do všech mezer, které byly v hrubě otesaném dřevě. Zvláště pečlivě prohlížel škvíry mezi trámem a omítkou stropu. Tak postupně prohlédl všech pět trámů, které v ložnici byly. Nakonec rozmrzele vrátil křeslo ke stolu. Zůstal stát uprostřed místnosti a zamyšleně se rozhlížel. Studoval podlahu a stěny píď po pídi. Ale ať se snažil sebevíc, nenašel nic podezřelého.

Na začátku prohlídky byl Enderlin viditelně nervózní. Ale když se ukázalo úsilí královského prokurátora najít chybějící kámen domina marně, měnil se jeho výraz v povýšenou ironii. „Nuže, pane královský prokurátore, kde máte slíbený důkaz?"

„Nechám to tu prohledat ještě jednou," opáčil přísně Oldřich z Chlumu. „Někde tu musí být."

„Tady ne," vyhrkl najednou písař Zdeněk. „Hned, jak jsme vyšli na pavlač, připadalo mi, že to v tomhle domě znám. Nevím proč, ale jsem si jistý, že ložnice nebyla v téhle místnosti. Má matka spávala tamhle," ukázal na druhé dveře od schodiště.

„Co to má znamenat?" vykřikl vztekle Enderlin.

„Tenhle mladík," ukázal královský prokurátor na urburního písaře, „se tu přece narodil. Žil tu jen krátce, ale přece jen si něco pamatuje. Jako každé dítě." Pak se vydal do druhé místnosti. Sám si otevřel dveře. V komnatě byla pracovna.

„Tamhle," ukazoval zmateně písař Zdeněk do rohu vedle krbu, „tam byla postel."

Oldřich si ke krbu postavil křeslo. Tentokrát nemusel hledat dlouho. Ve škvíře za trámem cosi nahmatal. Vzápětí vytáhl v kousku tmavého sukna zabalený kámen ke hře domina. Na jedné straně byla dvě oka a na protilehlé pět. Na druhé straně našel vyrytá jen čtyři slova: „Hodně štěstí můj synu!"

„Podvod!" rozkřikl se Enderlin Štuk. „Písař ho tam nenápadně podstrčil, když královský prokurátor prohledával ložnici."

„Ten mladík má pravdu," ozval se starý měšťan s dlouhým bílým vousem. „Chodíval jsem do tohoto domu na návštěvu často. Mohu potvrdit, že přesně tam, kde královský prokurátor našel tu kostku, bylo lože manželky Velfína Štuka."

„Já si ho pamatuji rovněž," přidal se další měšťan. „Ale ani pan královský prokurátor, ani tenhle mladík nemohou vědět, jak to tu před dvaceti lety vypadalo. Jejich svědectví je pravdivé!"

„Co to znamená?" rudý hněvem vykřikl Enderlin a sáhl k opasku pro dýku. Ale panoš Ota byl u něho dříve, než stačil tasit. Popadlo ho kolem ramen a pevně stiskl. Enderlin byl urostlý muž, ale ať se snažil, až zrudl námahou, ze sevření se neuvolnil. To už přibíhalo nahoru po schodech z mázhauzu několik královských vojáků. Ota jim předal vzpouzejícího se Enderlina.

Oldřich z Chlumu se s úsměvem obrátil na urburního písaře. „Pane Zdeňku, jménem krále vám vracím vaše dědictví po otci Velfínovi. Spolu s ním i vážené jméno Enderlin Štuk, jímž jste byl pokřtěn a které vám bylo hanebným úkladem odejmuto."

„A co svatba?" vyhrkl zlostně zeman Rotlev. „Pane královský prokurátore, jak jste mohl? Víte, co si budou o mé nebohé dceři vyprávět zlomyslní lidé?"

„Nu co? Že měla štěstí a dobře se provdala," odpověděl s pokrčením ramen Oldřich z Chlumu. Pak se obrátil na urburního písaře: „Pane Enderline, jste ochoten vzít si za ženu pannu Fiorellu?"

Mladík stál zmatený. Rychle si všechno rovnal v hlavě. Pak vyhrkl: „Nemohl bych si ponechat jméno Zdeněk?“

„Můžeš si tak říkat,“ přikývl královský prokurátor. „Ale pamatuj si, že jsi Štuk! Zvykneš si. Ale ptal jsem se na něco jiného. Důležitějšího, než tvoje jméno. Co s Fiorellou?“

Teprve teď všechno písaři došlo. Nadšeně přikývl a chtěl se za ní rozběhnout ven. Ale zarazil se, vrátil se a poklekl před královského prokurátora. Uchopil ho za ruku a vděčně ji políbil. Pak vstal, došel k zemanu Rotlevovi a chvějícím se hlasem řekl: „Dáte mi Fiorellu?“

Zeman se nerozhodně mračil. Pak se obrátil na královského prokurátora. „Tenhle mladík skutečně dostane veškerý štukovský majetek?“

„Jistě,“ přikývl královský prokurátor. „Pokud jsem byl informován, nedávno jste přísahal, že raději zemřete, než byste ustoupil od sňatku své dcery s Enderlinem Štukem. Co vám brání?“

„Budiž,“ povzdechl si zeman a pak srdečně budoucího zetě obejmul. „Teď můžeš jít všechno povědět Fiorelle,“ dodal přátelsky.

„Co bude s nepravým Enderlinem?“ optal se královský podkomoří. Stál stranou u stěny a případ zvědavě sledoval. Byl spokojený, že nemusel do ničeho zasahovat. Tohle byl ošemetný případ a prsty pražských Němců sahaly hodně vysoko.

„Pokud jsem pochopil,“ ozval se jeden ze starších měšťanů, „je synem pana Rotleva. I když nevlastním. Teď, když mu odejde dcera, třeba bude rád, že získá někoho blízkého.“

Ještě než se zeman stačil ohradit, pokynul Oldřich z Chlumu všem, aby se vrátili dolů do velkého sálu. Když sešli do mázhauzu, čekal tam zaprášený Diviš. Uklonil se královskému prokurátorovi a pak mu šeptem sděloval, jak pořídil v Jílovém. Ráno s velikým oddílem vojáků prohledal hrad Nussberk od sklepa až po půdu.

„Tady to je,“ oznamoval hrdě a podal Oldřichovi cosi zabaleného v látce. Netušil však vůbec, jak mohl jeho pán vědět, co v hradě najde.

Když se všichni hosté vrátili do sálu, poručil Oldřich z Chlumu královským vojákům, aby přivedli bývalého Enderlina. Potom se obrátil na Rotleva. „To, jak jste se zachoval ke svému nevlastnímu

synovi a jeho matce posoudí jistě spravedlivě Bůh, neboť proti sobectví žádné lidské zákony neexistují. Budete však starostí o tohoto mladíka zbaven. Protože je to zločinec a zemře v rukách kata!“ Bývalý Enderlin ani neprotestoval. Kdyby ho vojáci nepodepírali, asi by se zhroutil na zem. Unaveně zvedl hlavu a tiše zabručel: „Vzal jste mi jméno a majetek. To vám nestačí? Ještě mi chcete vzít život?“

„Věř mi, že to nedělám rád,“ chmurně si povzdechl Oldřich z Chlumu. „Ale každá vražda musí být potrestána!“

„Nikoho jsem nezabil,“ bránil se obviněný mladík.

„Ale ano, zabil,“ začal vysvětlovat královský prokurátor. „Žid Samuel! Říká ti to jméno něco?“

„Prý ho zabil šenkýř Fráňa.“

„Jenže on to nebyl. Když od Samuela odcházel, žid ještě žil. Na někoho čekal. Na tebe! Žid Samuel věděl, že mu Fráňa přinese zlato. Byl to výborný obchod, ale současně nesmírné riziko. Věděl, že ty tajně skupuješ zlato od všech, kteří ho uměli pod rukou opatřit. Dohodl se proto s tebou. Jakmile zlato dostal, nezhasí svíčku, ale čekal. Čekal jsi ovšem i ty. Na cestě z Přívozu do Jílového. Chtěl jsi přepadnou šenkýře Fráňu, až půjde domů.“

„Proč bych přepadal nějakého šenkýře?“ bránil se zlostně mladík.

„Byl jsi zvědavý, kde zlato vzal. Nebyl přece horník! Pochopil jsi hned, že zlato nezískal obvyklou cestou. Proto tě napadlo, že by se na tom dalo vydělat. Číhal jsi u cesty v lese. Čas pomalu plynul a Fráňa nikde. Netušil jsi ovšem, že nešel domů, ale za milenkou. Nakonec jsi ztratil trpělivost. Byla už tma, když jsi obešel lesem Přívoz, aby tě nikdo neviděl. Pak jsi skočil po židu Samuelovi. Doufal jsi, že ti poví on, odkud to zlato je. Jenže on jen vrtěl hlavou, že o něm nic neví. Nakonec jsi ho zabil a zlato mu vzal. Také jeho listiny. Co kdyby tam bylo něco zajímavého. Je to tak?“

„Ne! Další lež,“ protestoval obviněný rázně.

„Budu pokračovat,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Ale právě jsi promarnil příležitost zemřít čestně mečem. Kdyby ses přiznal, byl bych shovívavější. Nu, co se dá dělat? Dneska v noci prohledali moji lidé tvůj hrad Nussberk. A našli ukradené zlato!“

„Zlato jako zlato," vykřikl. „Jak jste si mohli troufnout přepadnout můj hrad?"

„Už není tvůj," přísně opáčil královský prokurátor. „Udělal jsem to se souhlasem našeho nejmilostivějšího panovníka. Protože ses zapletl do věci, která sahá mnohem dál, než tušíš. Jak jsem předpokládal, našli jsme i tenhle váček se zlatem. Vidíš, je na něm erb českého krále. To není nic neobvyklého. Ale na tomhle má lev nad hlavou dvě malá zkřížená kladívka. Tak bylo označeno jediné zlato. To, které minulý týden vezl mincmistr Eberhart do Prahy. Z téhle dodávky šenkýř Fráňa vzal jeden váček a ten dal na úhradu svých dluhů zavražděnému Samuelovi. Tady máš ten váček. Nade všechny pochybnosti dokazuje, že jsi žida Samuela zavraždil ty."

„Odpusťte, urozený pane," ozval se rozpačitě arcibiskupův jáhen Demetrius, který měl snoubence oddat. „Pokud máme svatební mši stihnout, je nejvyšší čas."

„Však já už také končím," usmál se unaveně Oldřich z Chlumu. Pak se obrátil na velitele Diviše, který čekal vedle dveří. I jemu se zračila v očích únava. „Diviši, odveď ho do vězení. Na Pražský hrad."

„Nestačilo by vzít ho do našeho městského vězení? Je to přece jen měšťan," zavrtěl hlavou jeden ze starších mužů.

„Zabil žida. Ať si o tom myslíte, co chcete," řekl přísně královský prokurátor, „židovský národ je podle starého privilegia krále Václava pod přímou ochranou panovníka. Proto bude vrah potrestán mečem králova kata. Navíc, tenhle nešťastník je přece synem zemana."

„Odpusťte, urozený pane," obrátil se na Oldřicha z Chlumu podkomoří. „Jedné věci nerozumím. Proč si ta nešťastnice, která zemřela v ostrovském klášteře, schovávala ty kameny z domina. Vždyť to byl jediný důkaz o její vině. A svědectví proti jejímu vlastnímu synovi! Proč je raději někde nezahodila?"

„Můžeme se samozřejmě jen dohadovat. Ale nezapomeňte, že neuměla číst. Netušila, co je na nich napsáno. Manželka starého Štuka byla určitě chytrá žena. Třeba jí namluvila, že jsou kouzelné. Nebo že to je amulet, který chrání život dítěte. Co my víme? V každém případě ji dokázala přesvědčit, aby je celý život pečlivě opatrovala."

„Vás ani ve snu nenapadlo, že v tom byl úmysl Boží?“ přísně do hovoru zasáhl arcibiskupův jáhen Demetrius.

„A v čem jako myslíte?“ ironicky opáčil Oldřich z Chlumu. „V té záměně dětí? V zabití šenkýře Fráni? Nebo v zavraždění žida Samuela?“

Jáhen Demetrius si chvíli zlostně měřil královského prokurátora. Pak chladně opáčil: „I vás bude jednou soudit, urozený pane!“

Oldřich z Chlumu si na zlomek vteřiny představil, že tím nejvyšším soudcem je on. Bylo to neskonalé rouhání, ale viděl to živě, jako by to byla skutečnost. Seděl na pozlaceném trůnu a před něj předstupovaly zástupy lidí, obyvatel světa, v němž on sám dopustil násilí, lež, hamižnost, sobectví a bolest. Otřásl se hrůzou. Jak by mohl všechny ty hříšníky soudit? Často se v duchu trápil, pokud měl jako královský prokurátor vynést přísný verdikt, ale najednou byl rád, že musí soudit jen zločiny pozemské.

„Chudák,“ vyhrkl bezděčně. Jáhen Demetrius ho nechápavě poslouchal, pak zavrtěl hlavou a důstojně odešel do kostela.

XXXV. KAPITOLA

Den po skončení hostiny na počest svatby skutečného Enderlina Štuka a krásné Fiorelly se Oldřich z Chlumu se svou družinou vydal zpět na Bezděz. Projeli Poříčskou osadou a přes vltavský brod kolem ostrova Štvanice dál přes Špitálské pole na druhou stranu řeky.

„Skvělá svatba," liboval si Diviš a spokojeně hladil rukou plné břicho. „Teď nemusím alespoň týden jíst, jak jsem se nacpal."

Panoš Ota mu neodpověděl, jen si ho podezíravě měřil. Divišův tón mu byl podezřelý.

„Svatby jsou skvělá věc," pokračoval velitel nadšeně. Pak se s nevinným výrazem obrátil na panoše. „Kdy nás pozveš na svou?"

Ota něco nesrozumitelného zabručel. Vybavil se mu hovor, který měl s královským prokurátorem před několika hodinami ráno. Ptal se ho na totéž. Ale pan Oldřich nežertoval, tvářil se více než vážně. „Myslím, že by Marta byla pro tebe dobrou ženou. Navíc ses k ní zachoval nezodpovědně. Svedl jsi ji a ona tě miluje. Nemůžeš dívky stále jen svádět a klamat. V životě existuje také odpovědnost a čest," řekl nakonec.

Chvíli klusali na koních vedle sebe mlčky. Pak už to panoš Ota nevydržel a svěřil se Divišovi se vším, co mu pan Oldřich řekl.

„Tak proč vůbec jedeš ještě s námi?" rozesmál se Diviš. Protože se ale královský prokurátor, který jel v čele malé družiny zvědavě ohlédl, rychle přestal. Nechtěl, aby je slyšel někdo nepovolaný. „Oto, dělej něco," vyhrkl pak s upřímným strachem v hlase. Už nežertoval. Pochopil, že je situace vážná. „Nechtěl bych o tebe přijít."

„Neboj, už to mám vymyšlené," šeptal rychle panoš. „Řekl jsem panu Oldřichovi, že se Marta stejně musí vzpamatovat z toho všeho, co se kolem ní stalo. Povede dál hospodu v Jílovém, odpočine si a zapomene na smrt otce. Já se k ní vrátím na Vánoce. Když na mě počká, o masopustu uspořádám svatbu."

„Ale to je odklad jenom půl roku," vrtěl pochybovačně hlavou Diviš.

„Víš toho o ženských stejně málo, jako pan Oldřich," usmíval se potutelně panoš Ota. „Znáš mladou ženskou, která by vydržela bez chlapa půl roku? Já ne! Marta je neobyčejně vášnivá, nevěřím, že do Vánoc počká."

„A když přece?"

„Tak se stanu šenkýřem v Jílovém," rezignovaně pokrčil rameny Ota. „Nic lepšího mě nenapadlo a pan Oldřich mi pokoj nedá."

„Znám jednoho šikovného mladíka," ozval se za nimi dětský hlas. Oba se bleskurychle otočili. Zapomněli na Vencla, který jel za nimi. „Slíbil manželství už nejméně desítce panen v Praze a už mu hoří koudel za patama. Když mu dáte, pane Oto, pár stříbrňáků, rád si Martu vezme. Slyšel jsem, že to s holkama umí skoro tak dobře, jako vy," dodal s nevinným úsměvem.

Pak všichni tři vybuchli v hlučný a spokojený smích. Oldřich z Chlumu zpomalil a když k němu dojeli, napůl vážně, napůl spokojeně zabručel k Otovi a Divišovi: „Vidím, že máte třetího kumpána do party! Jenom ho moc nezkazte. Je to ještě dítě."

„Spíše, urozený pane," smál se Diviš, „aby nezkazil on nás!"

KONEC

PŘIPRAVUJEME

Vlastimil Vondruška

ADVENTNÍ KLETBA

Hříšní lidé Království českého

Zdánlivě obyčejná návštěva hradu Krašova se změní v děsivou noční můru. Oldřich z Chlumu chce pomoci své příbuzné, která se mu svěří s dávným prokletím hroznatovského rodu. Co spojuje vraždy šlechtičen a pověst o pokladu knížete Soběslava? Pátrání přivede Oldřicha a jeho pomocníky panoše Otu a velitele Diviše do řídce obydlených lesů kolem Berounky. Jejich život visí na vlásku, kromě černého rytíře je ohrožuje i cosi tajemného. Lze vůbec objasnit záhadu starou více než jedno století?

Vyjde v březnu 2004 • vázáno • cca 225 Kč • kód knihy 3146